

Rīgas domes
Pilsētas attīstības departaments

2011. gada pārskats par **Rīgas** ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz
2025. gadam un Rīgas attīstības programmas
2010.-2013. gadam ieviešanu

Es plānoju Rīgu

Rīga, 2012

Saturs

Ievads	3
Izmantotie saīsinājumi	3
1. Stratēģijas izpildes uzraudzība un novērtēšana	4
2. Rīgas pilsētas attīstības raksturojums	5
3. Pašvaldības aktivitāšu apraksts Rīgas stratēģisko mērķu ietvaros	11
PM1 Izglītota un prasmīga sabiedrība	11
PM2 Radoša un eiropeiska pilsēta ar augstvērtīgu kultūras dzīvi	19
PM3 Uz starptautisku sadarbību vērsta pilsētas ekonomikas attīstība	25
PM4 Dzīve pilsētā ar kvalitatīvām apkaimēm	30
M5 Ģimeniska, veselīga un aktīva sabiedrība	36
M6 Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība	43
M7 Augstas pievienotās vērtības konkurētspējīga ekonomika	49
M8 Augoša, daudzveidīga un partnerīga ekonomika	52
M9 Ērti un ātri sasniedzama pilsēta	56
M10 Zaļa pilsēta ar labu vides kvalitāti	62
M11 Droša pilsētvide	69
M12 Pilsēta ar kvalitatīvu mājokli	73
M13 Iedzīvotājiem tuva efektīvas pārvaldes pilsēta	78
Kopējie secinājumi	83
Mērķu rādītāju dinamikas analīze	84
Pārskata sagatavošanā izmantotie materiāli	85

Ievads

2006. gadā, lai sekotu līdzi, kā pilsēta attīstās, atbilstoši Rīgas attīstības plānošanas dokumentiem tika izveidota Stratēģijas uzraudzības sistēma (turpmāk tekstā SUS). SUS ietvaros ik gadu Rīgas domes (turpmāk tekstā RD) Pilsētas attīstības departaments (turpmāk tekstā PAD) gatavo pārskatu par Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmas 2010. – 2013. gadam¹ īstenošanu.

2012. gadā norisinās aktīvs darbs pie Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam aktualizācijas un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam izstrādes. Līdz ar to tuvāko gadu laikā pārmaiņas sagaida arī Stratēģijas uzraudzības sistēmu.

SUS juridiskais pamats ir RD 2010. gada 9. novembra iekšējie noteikumi Nr.5 „Kārtība, kādā tiek īstenota Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmas 2006. – 2012. gadam izpildes uzraudzība”.

2011. gada pārskats ir piektais SUS ietvaros veidotais pārskats. Pārskats sevī ietver stratēģisko mērķu aprakstu un mērķa ietvaros izvirzīto uzdevumu aprakstu, balstoties uz RD iestāžu un struktūrvienību sniegto informāciju. Papildus katrs mērķis satur iedzīvotāju aptaujas² rezultātus, jomas eksperta (-u) viedokli un statistiskos rādītājus, jeb mērķi raksturojošos indikatorus.

Izstrādājot 2011. gada pārskatu, tika izmantota informācija no RD institūcijām, PAD mediju monitoringa, iedzīvotāju aptaujām, pētījumiem, Latvijas Republikas Centrālās Statistikas Pārvaldes, Lursoft, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP), Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk tekstā NVA) un citiem informācijas avotiem.

Lai veiksmīgāk nodrošinātu SUS darbību, PAD ir izstrādājis un uztur datubāzi www.sus.lv, kur atrodama daudz plašāka informācija kā šajā pārskatā. Datubāzē ir apkopoti statistiskie dati par Rīgu, pētījumi, ko ir veikusi Rīgas pašvaldība, stratēģisko mērķu izpilde un cita informācija, kas sniedz iespēju operatīvi aplūkot, analizēt un prezentēt jaunākos datus par Rīgas pilsētā notiekošajiem sociālekonomiskajiem procesiem. Datu bāze nepārtraukti tiek pilnveidota un papildināta.

¹ 2011. gada 5. jūlijā RD tika pieņemts lēmums Nr. 3384 „Par Rīgas attīstības programmas termiņu maiņu”. Jaunais Rīgas attīstības programmas darbības termiņš ir no 2010. līdz 2013. gadam.

² Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Izmantotie saīsinājumi

AC	Aprūpes centrs
ĀTI	Uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas
BJC	Bērnu un jaunatnes centrs
CADDIES	(Creating Attractive, Developed and Dynamic Societies together with Inhabitants) Pievilcīgas, attīstītas un dinamiskas sabiedrības izveide kopīgi ar iedzīvotājiem
COMBAT	(Covenant of Majors in the Central Baltic Capitals) Centrālā Baltijas reģiona valstu galvaspilsētu Pilsētu mēru pakts
DAC	Dienas aprūpes centrs
DC	Dienas centrs
EAF Rīga/FAI-2011	(Elite Aerobic Formula/ Fédération Aéronautique Internationale) Starptautiskā Gaisa sporta federācija
ERAF	Eiropas Reģionālais attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
GPS	(Global Positioning System) Globālā pozicionēšanas sistēma
GMI	Garantētais minimālais ienākumu līmenis
HIV	(Human immunodeficiency virus) Cilvēka imūndeficīta vīruss
IASP	International Association of Science Parks
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKSD	Izglītības, kultūras un sporta departaments

Infrastrukturās nodeva	Pašvaldības nodeva par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību Rīgā
LR CSP	Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde
LU	Latvijas Universitāte
LVL	Latvijas valsts lats
NĪN	Nekustamā īpašuma nodoklis
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskā organizācija
PII	Pirmsskolas izglītības iestāde
PVS ID	Projektu vadības sistēmas identifikators
RCB	Rīgas Centrālā bibliotēka
RD	Rīgas dome
RP	Rīgas pilsētas pašvaldība
RPP	Rīgas pašvaldības policija
RSD	Rīgas Skolēnu dome
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte
RZTP	Rīgas Zinātnes un tehnoloģiju parks
SAC	Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (pilingadīgām personām)
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SUS	Stratēģijas uzraudzības sistēma
TEN-T	(Trans - European Transport Network) Eiropas transporta tīkls
TI	Tehnoloģiskais inkubators
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
ZTK	Ziemeļu transporta koridors
VPP	Valsts un privātā partnerība

1. Stratēģijas izpildes uzraudzība un novērtēšana

SUS ietver Rīgas pilsētas pašvaldības aktivitāšu uzraudzību un novērtēšanu, atbilstoši pašvaldības plānošanas dokumentiem: Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijai līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmai 2010. – 2013. gadam (turpmāk tekstā šos dokumentus apzīmē vienoti – Stratēģija).

Stratēģijā definētie uzstādījumi ir veidoti tā, lai īstenotu trīs galvenās rīdzinieka vēlnes jeb pamatvajadzības:

- iespēju gūt ienākumus, uzturēt sevi un savu ģimeni;
- iespēju izglītoties, attīstīties, atrast sevi un būt piederīgam;
- iespēju dzīvot ērtā, drošā un veselīgā vidē.

Katra no šīm vēlmēm atbilst kādam no 3 (trīs) pilsētas pamata balstiem – ekonomikai, sabiedrībai un pilsētvidei. Stratēģijā izvirzītie mērķi un uzdevumi aptver un savā starpā saista visus šos balstus (1. attēls).

1. attēls

Avots: RD PAD

Sabiedrības un ekonomikas jomu integrēti skar mērķis *PM1 Izglītota un prasmīga sabiedrība*. Ekonomikas un pilsētvides jomu integrēti aptver mērķis *PM3 Uz starptautisku sadarbību vērsta pilsētas ekonomikas attīstība*, savukārt sabiedrību un pilsētvidi kopīgi aptver mērķis *PM4 Dzīve pilsētā ar kvalitatīvām apkaimēm*. Visi trīs iepriekš minētie mērķi ir prioritāri pilsētas attīstībai. Ceturtais prioritārais mērķis skar visas pilsētas jomas – tas ir visaptverošs – *PM2 Radoša un eiropesiska pilsēta ar augstvērtīgu kultūras dzīvi*. Visaptverošs un visu pārējo mērķu pamatā ir mērķis *M13 Iedzīvotājiem tuva efektīvas pārvaldes pilsēta*, kas ir atsevišķā blokā – pārvaldība.

Stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanai katra mērķa ietvaros ir izvirzīti konkrēti uzdevumi, kopā 105.

Papildus pašvērtējumam, Rīgas iedzīvotāju vērtējumam par pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, mediju monitoringa informācijai un statistiskajiem datiem tiek piesaistīti arī nozaru eksperti, kas sniedz savu vērtējumu par stratēģisko mērķu izpildi. Tādējādi tiek sniegts komplekss raksturojums katram stratēģiskajam mērķim par 2011. gadu, kas dod iespēju izdarīt pamatotus secinājumus, plānojot pilsētas attīstību un izvērtējot projektu pieteikumus Rīgas pilsētas infrastruktūras fondam.

Lai novērtētu, vai attīstība visā pilsētā notiek līdzsvaroti, iespēju robežās mērķu īstenošana tiek skatīta arī Rīgas 58 apkaimju ietvaros.³

SUS ik gadu noslēdzas ar pārskatu par Stratēģijas īstenošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā. Tas ir kā atskaites punkts Rīgas attīstības izvērtēšanai. Turklāt pārskatam ir arī informatīvs raksturs, tādēļ tas tiek veidots, balstoties uz vienkāršības principu, lai jebkurš interesents varētu iepazīties ar pilsētā paveikto pārskata gada ietvaros.

³ Sīkāka informācija par Rīgas apkaimju projektu atrodama www.apkaimes.lv un www.sus.lv

2. Rīgas pilsētas attīstības raksturojums

Ekonomika

Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumus galvenokārt veido iedzīvotāju ienākuma nodoklis (turpmāk tekstā IIN), tie ir vidēji 60 % no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem. 2011. gadā ieņēmumi no IIN bija līdzīgā apmērā kā 2010. gadā – 263 milj. LVL (2010. gadā – 261 milj. LVL). Līdz rādītājiem, kādi bija pirms ekonomiskās krīzes valstī, vēl krietni jāaug.

Kreditreitinga aģentūra „Standard & Poor’s” 2011. gada nogalē, novērtējot pašvaldības panākumus budžeta un finanšu stabilizācijā, Rīgas ilgtermiņa attīstības kreditreitingu paaugstināja no BB uz BB+, saglabājot stabili attīstības perspektīvu. Arī aģentūra „Moody’s Investors Service” atzinīgi novērtēja minētos procesus, saglabājot nemainīgu ilgtermiņa attīstības kreditreitingu Baa3.⁴

Pēc būtiskā ražošanas un pakalpojumu apjoma krituma laikā no 2007. līdz 2010. gadam, kad iekšzemes kopprodukts samazinājās par 21 %, pārskata gadā, Latvijas un arī Rīgas ekonomikā bija vērojams ekonomiskās aktivitātes pieaugums, iekšzemes kopproduktam palielinoties par 5,5 %. Rīgā tiek saražoti ap 53 % – 55 % no kopējā Latvijas iekšzemes kopprodukta.

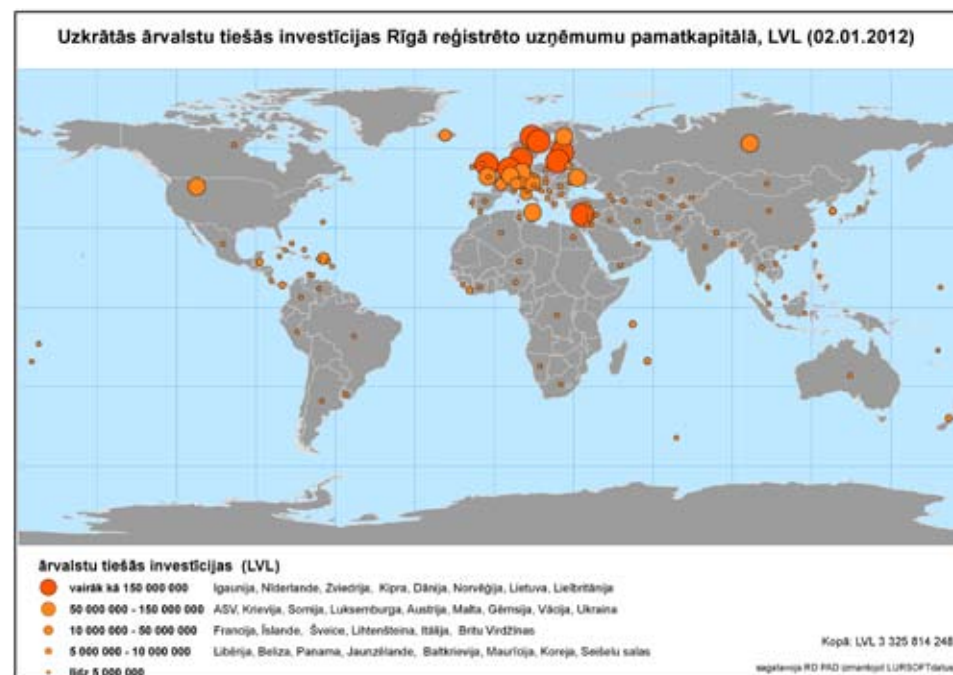
Rīgas ekonomiku galvenokārt veido pakalpojumu sektori – komercpakalpojumi (20,6 %), tirdzniecība (19,8 %) un transports (13,6 %).

Nozaru vidū straujāko ekonomisko izaugsmi piedzīvoja viesnīcu un ēdināšanas pakalpojumu joma, kā arī apstrādes rūpniecības, tirdzniecības un transporta sektori. Kritums bija vērojams nekustamā īpašuma pakalpojumu jomā.⁵

Uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas (turpmāk tekstā ĀTI) Rīgā pieaug katru gadu. 2010. gadā ĀTI apjomi Rīgā pārsniedza 3 miljardus LVL robežu. 2012. gada sākumā ĀTI Rīgā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālā veidoja 3,3 miljardus LVL. Lielākie ĀTI apjomi Rīgā ir ieguldīti no Igaunijas, Zviedrijas, Nīderlandes, Dānijas, Norvēģijas u.c. (2. attēls). Investoru skaita ziņā dominē Krievija, Igaunija un Lietuva. Galvenie darbības veidi, kuros ir veikti ĀTI ieguldījumi, ir monetārā starpniecība (1,1 miljards LVL) un nekustamā īpašuma izīrēšana vai pārvaldīšana (0,3 miljardi LVL).

⁴ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2011

⁵ turpat

2010. gadā Rīgā bija 74 ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības uz 1000 iedzīvotājiem. Kopumā Rīgā darbojās 51 869 ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības, no kurām 73,4 % ir komercsabiedrības un 22,6 % pašnodarbinātās personas. 12 982 no ekonomiski aktīvām tirgus statistikas vienībām darbojās tirdzniecībā un 22 982 sniedza dažādus pakalpojumus. 3447 jeb 7 % darbojās būvniecības jomā, savukārt, vien 6 % jeb 3006 nodarbojās ar rūpniecību.

Nekustamo īpašumu jomā 2011. gadā, attiecībā uz dzīvokļu īpašumiem, to cenas mainījās atkarībā no pieprasījuma – tās augušas ārzemju pircēju prasībām atbilstošajās dzīvokļu kategorijās un vietās, bet saglabājušās esošajā līmenī vai pat sarukušās kategorijās un vietās, kurās aktivitāte ir zema, piemēram, tālajā centrā, kā arī neremontētiem dzīvokļiem. Tipveida dzīvokļu piedāvājums salīdzinājumā ar diviem iepriekšējiem gadiem, kad dzīvokļu piedāvājums strauji samazinājās un svārstījās, 2011. gadā kopumā tas pieauga un bija stabils. Jau ilgu laika posmu nemainīga iezīme visos Rīgas dzīvokļu segmentos – piedāvājumā trūkst labu īpašumu par adekvātu un pircējiem pieņemamu cenu. Daļa no piedāvātajiem īpašumiem ir

sliktā stāvoklī vai arī to cena ir pārāk augsta, bet īpašnieki nav gatavi cenu samazināt.⁶

2011. gadā starptautiskās lidostas „Rīga” pārvadāto pasažieru skaits sasniedza 5,1 miljonu, no tiem 63 % bija tiešo lidojumu pasažieri, kuru galamērķis bija Rīga, 37 % pasažieru Rīgā ieradās kā tranzītpasažieri. 2011. gadā ar tiešo lidojumu no Rīgas varēja sasniegt 82 gala-mērķus visā pasaulē.

Kravu apgrozījums Rīgas Brīvēstā pārskata gadā salīdzinot ar 2010. gadu ir pieaudzis par 11,2 % un sasniedzis 34,072 miljonus tonnu. Arī kruīza kuģu pasažieru skaits pieaudzis par 8,5 % – no 117 107 līdz 127 028. Vislielāko pieaugumu kravu apgrozījumā Rīgas Brīvēstā jeb 15 % deva lejamkravas, kas pret iepriekšējo gadu pieauga no 6,59 līdz 7,58 miljoniem tonnu.

2011. gadā Rīgā viesojušies 1 232 993 ārvalstu vairākdienu ceļotāji, kas ir par 8 % vairāk kā 2010. gadā. Visvairāk pieaudzis viesu skaits no Krievijas, Lielbritānijas, Norvēģijas un Polijas. Kā galvenos apmeklējuma iemeslus ceļotāji minējuši atpūtu (40 %), darījumu kārtosanu (33 %) un radinieku/draugu apmeklēšanu (20 %). Visaugstāk pērn ārvalstu viesi novērtējuši preču cenas un kvalitātes savstarpējo atbilstību (51,2 %), pilsētas tīrību (66,5 %), cilvēku atsaucību (68,4 %) un svešvalodu zināšanas Rīgā (63,1 %).⁷

Sabiedrība

Lai gan pilsētā vislielākā vērtība ir iedzīvotājam – rīdziniekam, kas atrodas pilsētas attīstības centrā, statistika liecina, ka dabiskais pieaugums Rīgā arvien ir ar mīnusa zīmi. 2011. gadā šis rādītājs bija –2461. Salīdzinājumā ar 2010. gadu dzimušo rīdzinieku skaits ir samazinājies. Samazinājies ir arī mirušo skaits, taču tas kopējo rādītāju būtiski neuzlabo. Diemžēl iedzīvotāju skaits ir paslīdējis zem 700 tūkstošu robežas un 2011. gadā pēc tautas skaitīšanas rezultātiem Rīgā bija 658 640 iedzīvotāju.

Pēc 2011. gada tautas skaitīšanas datiem vīriešu/sieviešu attiecība pilsētā bija 44 %/56 %, kas sakrīt arī ar iepriekšējo gadu datiem. Iedzīvotāju procentuālais sadalījums atbilstoši darbaspējas vecumam 2011. gadā: 13 % iedzīvotāju bija līdz darbaspējas vecumam, 65 % iedzīvotāju bija darbaspējas vecumā un 22 % bija virs darbaspējas vecuma.

Pēc nacionālā sastāva Rīgā dominē latvieši 42,5 % un krievi 40,7 % (2011. gads). No mazākumtautībām 4,1 % ir baltkrievi, 3,8 % ukraiņi un 2 % poļi.

⁶ LATIO

⁷ LR CSP dati

Bezdarba līmenis 2011. gada beigās Rīgā bija 7,8 %, kas, salīdzinot ar 2010. gadu ir samazinājies. Bezdarba līmenis Rīgas reģionā ir zemākais reģistrētais bezdarba līmenis valstī, kā arī vairāk kā divas reizes mazāks par augstāko reģistrētā bezdarba līmeni (Latgales reģionā).⁸

Vidējā mēneša bruto darba samaksa Rīgā 2011. gadā bija LVL 532, kas, salīdzinājumā ar 2010. gadu ir par 23 latiem vairāk.

2011. gads Rīgas pilsētā tika pasludināts par Pirmsskolu gadu. Gada garumā notika pasākumi, kas apliecināja pirmsskolas izglītības lomu un svarīgumu izglītības sistēmā. 2011./2012. mācību gada sākumā darbu uzsāka 153 Rīgas pašvaldības (turpmāk tekstā RP) dibinātas pirmsskolas izglītības iestādes. Kopā RP izglītības iestādēs pirmsskolas izglītības programmas apguve tika nodrošināta 25 994 bērniem. 2011. gadā turpinājās Rīgas pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu tīkla pilnveidošanas pasākumi, kā rezultātā 2011. gadā pirmsskolas izglītības pieejamība papildus tika nodrošināta 549 bērniem.

2011./2012. mācību gadā darbu uzsāka 121 RP vispārīzglītojošā skola. No tām 93 vi-dusskolas (ieskaitot ģimnāzijas), 24 pamatskolas, 4 sākumskolas. Šajās skolās izglītības programmas mācību gada sākumā uzsāka 65 762 izglītojamie, kas ir par 3,26 % mazāk nekā iepriekšējā mācību gadā un diemžēl, izglītojamo skaita samazinājums ir vērojams katru gadu.

Rīgā koncentrējas liela daļa no valsts augstākās izglītības iestādēm. Pārskata gadā galvaspil-sētā bija 44 augstskolas un koledžas. Studentu skaitam pēdējos gados ir tendence sarukt. Arī 2011./2012. mācību gads nebija izņēmums, kad studentu skaits bija 78,5 tūkstoši, kas ir apmēram par sešiem tūkstošiem mazāk kā iepriekšējā mācību gadā.

2011. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja 5 pašvaldības institūcijas, kā arī 48 līgumorganizācijas (29 nevalstiskās organizācijas, 10 pri-vātpersonas, 9 valsts/citu pašvaldību iestādes).

RP 2011. gadā nodrošināja 6 sociālo pakalpojumu sniedzēju iestāžu darbību, no tām Rīgas Sociālais dienests ar 9 teritoriālajiem centriem, 3 Rīgas sociālās aprūpes centri pilngadīgām personām ar 638 klientu vietām un Rīgas patversme, kas nodrošina patversmes/naktspat-versmes pakalpojumus ar 244 klientu vietām, dienas centra bezpajumtniekiem un maz-nodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem pakalpojumu līdz 300 vietām, kā arī Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem pakalpojumu. 2011. gads sociālajai sistēmai, līdzīgi kā 2010. gads, nebija viegls. Un diemžēl Sociālo pakalpojumu sniedzējīestādēs ir

⁸ NVA dati

nepietiekošs sociālā darba speciālistu skaits. Piemēram, saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu sociālajos dienestos jābūt vienam sociālā darba speciālistam uz 1000 iedzīvotājiem. 2011. gadā Rīgas Sociālajā dienestā tika nodrošināts viens sociālā darba speciālists uz 1887 iedzīvotājiem.

Lai nodrošinātu mērķtiecīgu ilgtermiņa visas pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanā, 2011. gada gaitā tika izstrādāta Veselības veicināšanas stratēģija 2012. – 2021. gadam „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā”, kas 2012. gada pavasarī tika apstiprināta RD.

2011. gadā Rīgā uzbūvēti 1533 jauni dzīvokļi, kas ir 4,5 reizes vairāk kā 2010. gadā, līdz ar to lēnām, bet pakāpeniski palielinās arī dzīvojamais fonds vidēji uz vienu pilsētas iedzīvotāju. Tomēr aktuāls jautājums pilsētā šobrīd ir nepabeigtās jaunbūves, kā arī pabeigtās, bet tukšās jaunbūves, kas ekonomikas augšupejas gados tika uzbūvētas, bet vēl arvien ir neapdzīvotas dažādu apstākļu dēļ, tādējādi veidojot atsevišķas pilsētas daļas un vietās degradētas vai potenciāli degradētas teritorijas.

Pilsētvide

Attīstīta pilsētvide dod iespēju dzīvot kvalitatīvā, drošā un harmoniskā vidē, kurā ir daudzveidīgi un kvalitatīvi mājokļi, ērti transporta sakari, kvalitatīva publiskā ārtelpa, kā arī tīra un daudzveidīga dabas vide.

2011. gadā pēc tautskaites datiem Rīgā dzīvoja 658 640 tūkstoši iedzīvotāju. Diemžēl iedzīvotāju skaits pilsētā ar katru gadu kļūst mazāks. Tomēr Rīgai liela aglomerācijas teritorija un pilsētas infrastruktūru ik dienu izmanto daudz vairāk cilvēku.

Visblīvāk apdzīvotās apkaimes Rīgā ir Pļavnieki, Avoti un Purvciems, vismazāk blīvas – Spilve un Kleisti.

Arī 2011. gadā, turpinot iepriekšējos gados iesākto, tika ieviesti vairāki projekti teritoriju sakārtošanai un revitalizācijai, taču šī ir joma, kas prasīs nopietnu darbu un ieguldījumus vēl daudzus gadus uz priekšu.

Pozitīvi vērtējamās aktivitātes energoefektivitātes uzlabošanai mājokļos. 2011. gadā renovācijai pieteiktas vairāk kā 40 mājas Rīgā, no tām 2011. gadā renovētas 6 mājas.

Būtisks kvalitatīvas pilsētvides faktors ir gaisa kvalitāte. 2011. gadā RD apstiprināta Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011. – 2015. gadam.

Sakārtojot satiksmes infrastruktūru, pilsētā turpina uzlaboties situācija satiksmes drošības jomā. 2011. gadā Rīgā reģistrēti 7678 ceļu satiksmes negadījumi, no tiem 1441 negadījums bija ar cietušajiem. Bojā gājuši 28 cilvēki, kas ir par 4 mazāk kā 2010. gadā.⁹

Pārvaldība

RP lēmēj institūciju – Rīgas domi veido 60 ievēlēti deputāti. Pēdējās pašvaldību vēlēšanas notika 2009. gada 6. jūnijā. 2009. gadā ievēlētais RD sasaukums par priekšsēdētāju ievēlēja Nilu Ušakovu („Saskaņas centrs”). Salīdzinājumā ar iepriekšējiem sasaukumiem RD ir samazināts priekšsēdētāja vietnieku skaits.

Lai nodrošinātu savu darbību un sagatavotu jautājumus izskatīšanai RD sēdēs, RD izveido pastāvīgās komitejas, kuru kontrolē ir nozaru departamenti. 2011. gadā darbojās sekojošas pastāvīgās komitejas: Finanšu un administrācijas lietu komiteja, Sociālo jautājumu komiteja, Pilsētas attīstības komiteja, Mājokļu un vides komiteja, Pilsētas īpašuma komiteja, Izglītības, kultūras un sporta komiteja, Satiksmes un transporta lietu komiteja un Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja.

RD darbību nodrošina domes priekšsēdētājs, domes priekšsēdētāja vietnieks, Rīgas pilsētas izpilddirektors, kā arī pašvaldības administrācijas darbinieki.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai RD izveido komisijas, kurās tiek iekļauti domes deputāti, speciālisti un pašvaldības iedzīvotāji.

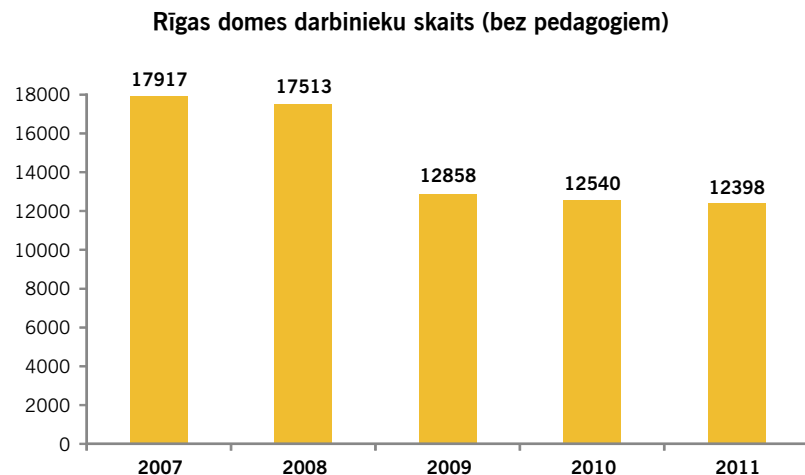
Rīgas pilsētas pašvaldības funkciju izpildi nodrošina nozaru departamenti, centrālā administrācija, aģentūras, īpaša statusa institūcijas un kapitālsabiedrības.

Arī 2011. gadā turpinājās pašvaldības institūciju reorganizācija. Pārskata gadā tika likvidēts RD Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs, tā funkcijas deleģējot citām RD struktūrvienībām, tika likvidēts arī Rīgas Tūrisma koordinācijas un informācijas centrs, kura funkcijas tika deleģētas nodibinājumam „Rīgas Tūrisma attīstības birojs”.

2011. gadā Rīgas domes iestādēs un struktūrvienībās amata vietu skaits bez pedagogiem bija 12 398, bet ieskaitot pedagogus – 20 192. 2011. gadā (bez pedagogiem) darbā tika pieņemti 648 darbinieki un darba tiesiskās attiecības izbeigtas ar 738 darbiniekiem (3. attēls).

⁹ CSDD dati

3. attēls

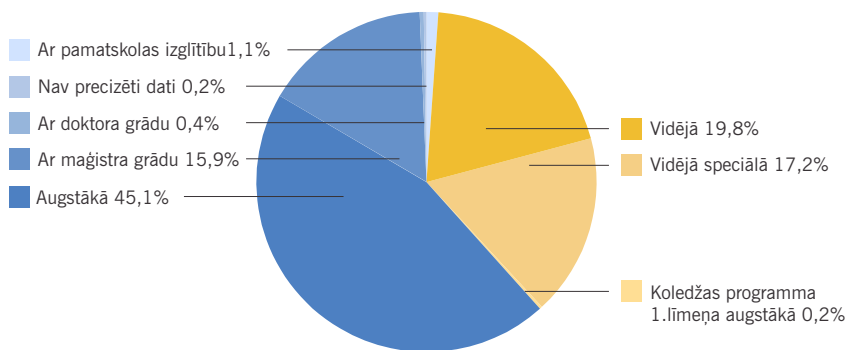

Avots: RD Finanšu departaments

Lielākajai daļai domes iestāžu un struktūrvienību darbinieku ir augstākā izglītība (61 %), no tiem turpat 16 % ir ar maģistra grādu (4. attēls).

4. attēls

Rīgas domes iestāžu/struktūrvienību darbinieku īpatsvars pēc izglītības līmeņa 2011. gadā, %

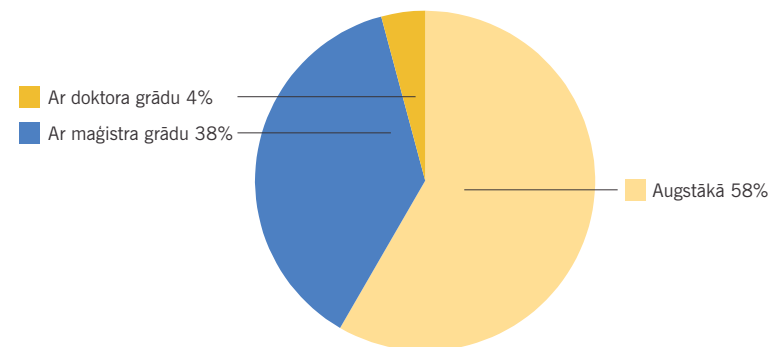

Avots: RD PAD apkopota informācija pēc RD iestāžu un struktūrvienību iesūtītajiem datiem

Dati par RD struktūrvienību direktoru izglītības līmeņiem liecina, ka 4 % RD iestāžu/struktūrvienību direktoriem (direktora p.i. vai v.i.) ir doktora grāds, 38 % – maģistra grāds un 58 % – augstākā izglītība (5. attēls).

5. attēls

Rīgas domes iestāžu/struktūrvienību direktoru (direktora p.i. vai v.i.) īpatsvars pēc iegūtās izglītības 2011. gadā, %

Avots: RD PAD apkopota informācija pēc RD iestāžu un struktūrvienību iesūtītajiem datiem

Rīgas pilsētas pašvaldības budžets

Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta ieņēmumi pārskata gadā veidoja LVL 459 712 600, savukārt izdevumi – LVL 470 105 900. Tādējādi, 2011. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta deficīts sastādīja LVL 10 400 000.

Sākotnēji 2011. gadā izdevās panākt sabalansētu budžeta izpildi ar pavisam nelielu budžeta deficītu 0,3 miljonu latu (0,07 % no budžeta ieņēmumiem) apmērā, tomēr ņemot vērā iesaldētos līdzekļus akciju sabiedrībā „Latvijas Krājbanka”, pārskata gada budžeta deficīts tika aprēķināts 10,4 miljonu latu apmērā.¹⁰

Lielāko daļu no 2011. gada Rīgas pilsētas pašvaldības ieņēmumiem veidoja nodokļu ieņēmumi, t. i. iedzīvotāju ienākuma nodoklis (57 %) un nekustamā īpašuma nodoklis par zemi un būvēm 12 % apmērā. Saņemtie maksājumi no valsts budžeta veidoja 19 %, savukārt, 6 % sastādīja nenodokļu ieņēmumi. Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi pārskata gadā sastādīja 5 % no pašvaldības budžeta.

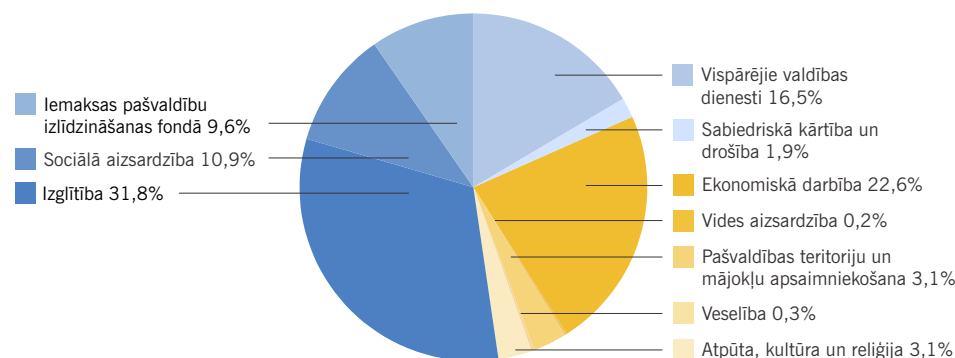
Pašvaldības budžeta izdevumi 2011. gadā palielinājās par 13,4 %, ko lielā mērā noteica izdevumu sociālajiem pabalstiem – pieaugums par 7,9 miljoniem latu (par 35 % pret ie-

¹⁰ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2011

priekšējo gadu), kā arī iemaksu pieaugums Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā par 6,2 miljoniem latu (par 14 %).¹¹

6. attēls

Pašvaldības budžeta izdevumu struktūra 2011. gadā, %

Avots: Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2011

Salīdzinājumā ar 2010. gadu, Rīgas pilsētas pašvaldības ieņēmumi 2011. gadā ir palielinājušies par 4,4 %.

2011. gadā Rīgas pilsētas pašvaldība aktīvi turpināja īstenot Eiropas Savienības strukturfondu un citu ES fondu finansētos projektus. No pilsētas pašvaldības budžeta Eiropas Savienības fondu un citu projektu īstenošanas finansēšanai pārskata gadā tika novirzīti 31,4 miljonu latu, par 27 % vairāk nekā iepriekšējā gadā.¹²

Iedzīvotāju viedoklis

Kā rāda Rīgas iedzīvotāju aptaujas¹³ rezultāti, Rīgas iedzīvotāji visatzinīgāk Rīgā vērtē satiksmes uzlabošanu. Visbiežāk respondenti norādījuši uz ielu stāvvokli un veiktajiem remontdarbiem, kā arī uz sabiedriskā transporta pakalpojumu uzlabošanu. Nedaudz retāk minēti velosipēdu ceļi, uzlabojumi satiksmē un ielu infrastruktūrā kopumā, tiltu un pārvadu celtniecība, remontu u. c. Saistībā ar uzlabojumiem sociālajā jomā, visbiežāk respondenti norādījuši uz atbalstu pensionāriem un bērniem, ģimenēm. Pie labajām lietām iedzīvotāji arī pārsvarā norādījuši, ka pensionāriem un skolēniem Rīgā tiek nodrošināts bezmaksas sabiedriskais

¹¹ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2011

¹² turpat

¹³ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

transports. Atzinīgi gadu no gada tiek vērtēta arī dažādu kultūras pasākumu norise – Muzeju nakts, Staro Rīga u. c. Saistībā ar vides jomu visbiežāk iedzīvotāji atzinīgi novērtējuši pilsētas tīrību un sakoptību, kā arī minēta parku un zaļo zonu uzturēšana u. c.

Pirmās no risināmām problēmām, ko pilsētas iedzīvotāji visbiežāk (39 %) minēja ir ar satiksmes uzlabošanu saistītus aspektus, tai skaitā norādījuši uz ielu stāvvokli un remontu (23 %), sabiedriskā transporta pakalpojumu uzlabošanu (5 %) un gājēju infrastruktūru (5 %) u. tml. Otra biežāk minētā joma bija pilsētas labiekārtošana (25 %). Aptuveni 1/10 aptaujāto pāda nepieciešamību veikt iekšpagalmu remontus (11 %), norādīts arī uz graustu nojaukšanu vai atjaunošanu, māju remontu (5 %), apbūvētās vides kvalitāti (3 %), bērnu laukumu ierīkošanu (3 %). Dzīves dārdzība bija trešā biežāk norādītā problemātiskā joma (23 %), kur 8 % minēja dārgus komunālos pakalpojumus, 4 % algas, 3 % dārgus medicīniskos pakalpojumus, 3 % dārgu sabiedrisko transportu. Salīdzinājumā ar 2010. gadā veiktā pētījuma datiem, 2012. gadā aptaujāto īpatsvars, kas par pirmkārt risināmo jautājumu atzīst nodarbinātību, ir samazinājies par 12 % (2010. gadā – 30 %, 2012. gadā – 18 %). Šis rādītājs vērtējams kā pozitīvs signāls, ka ir sākusies pakāpeniska situācijas uzlabošanās pēc krīzes valstī.

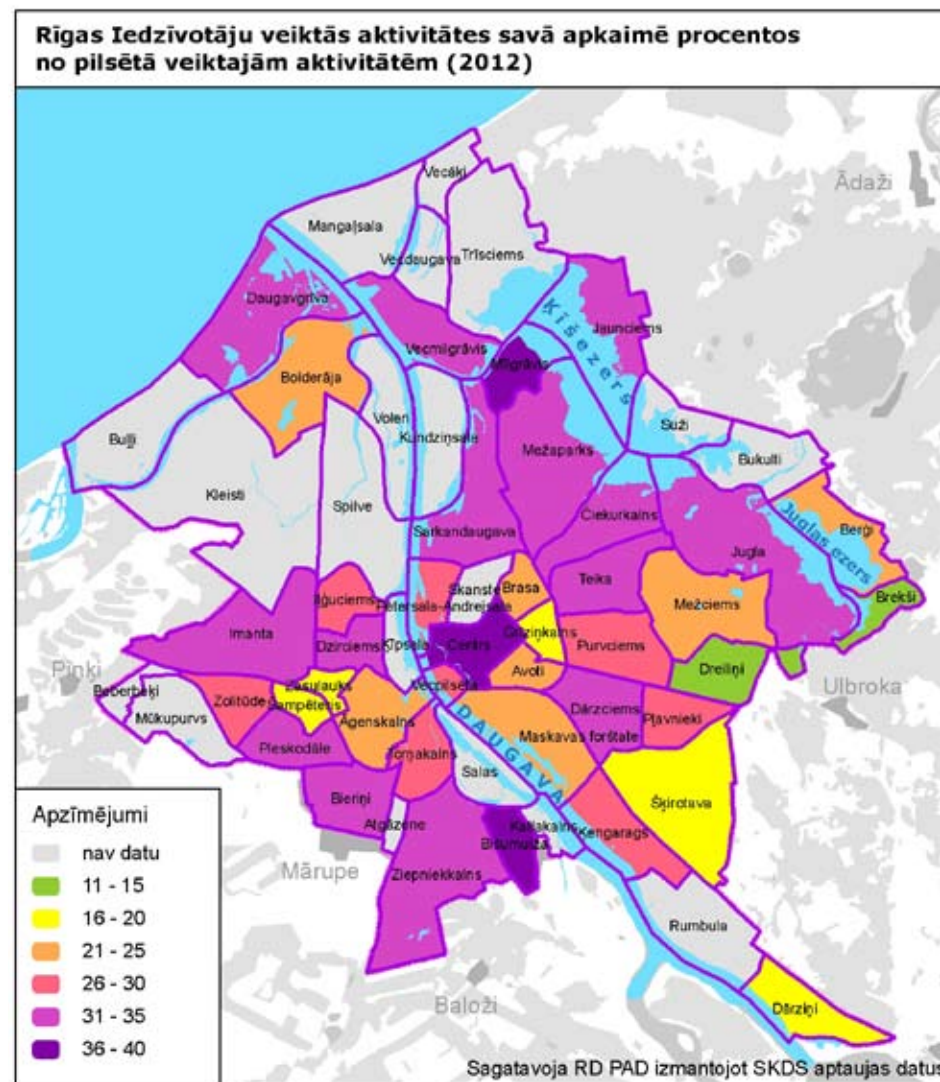
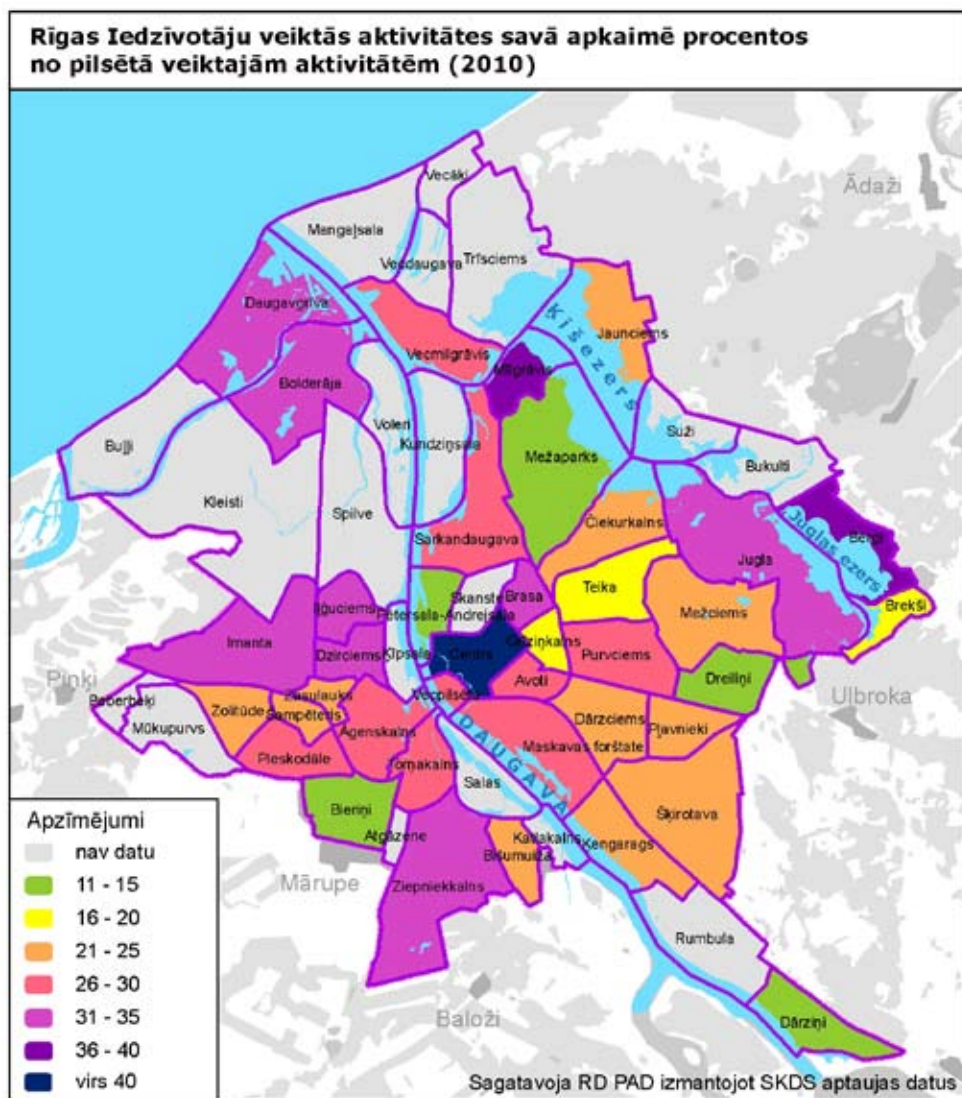
Lai novērtētu, cik lielā mērā Rīgas iedzīvotāji ir iesaistījušies savas dzīvesvietas – savas apkaimes dzīvē, respondentiem lūdza atzīmēt, vai dažādas aktivitātes (piemēram, iepirkšanās, izglītošanās, strādāšana, izklaidēšanās u. c.) viņi veic savā apkaimē, kaut kur citur, vai arī to nedara vispār. Raksturojot minēto aktivitāšu vietu, ne mazāk kā puse no aptaujātajiem atbildēja, ka savā apkaimē iepērkas (83 %, citur 31 %), apmeklē ģimenes ārstu, saņem veselības aprūpes pakalpojumu (65 %, citur 30 %) un pavada laiku kopā ar citiem apkāmes iedzīvotājiem (50 %, citur 17 %). Savukārt citur, nevis savā apkaimē lielākā daļa iedzīvotāju apmeklē kultūras pasākumus (citur 68 %, savā apkaimē 19 %) un izklaides pasākumus (citur 67 %, savā apkaimē 15 %). Arī algotu darbu iedzīvotāji citur strādā ievērojami biežāk (citur 42 %, savā apkaimē 15 %).

Raksturojot vidējos rādītājus par visām aktivitātēm kopumā, jāatzīmē, ka minētās aktivitātes savā apkaimē vidēji veic 28 %, citur – 25 % iedzīvotāju. Bet vidēji 50 % atbildēja, ka viņi šādas aktivitātes neveic vai tas uz viņiem neattiecas.

Salīdzinot rādītājus pa apkaimēm, var konstatēt, ka vidējie rādītāji par savā apkaimē īstenotajām aktivitātēm ir augstāki Bišumuižā, Centrā, Mīlgrāvī, Vecmīlgrāvī un Jaunciemā. Savukārt vidēji biežāk dažādas aktivitātes citur veikuši respondenti Brekšos, Bergos un Vecpilsētā¹⁴ (8. attēls).

¹⁴ Tiesa, analizējot datus, jāņem vērā, ka atsevišķās apkaimēs ir salīdzinoši neliels respondentu skaits, līdz ar to iespējama lielāka statistiskā kļūda

7. attēls

Salīdzinot ar 2010. gadu iedzīvotāju aktivitāte 2012. gadā pieaugusi Bišumuižas, Jauncie-
ma, Teikas, Čiekurkalna, Mežaparka, Sarkandaugavas, Pētersalas – Andrejsalas, Zolitūdes,
Dārziņu un Vecmilgrāvas apkaimēs. Savukārt Bolderājas, Berģu, Breķu, Šķīrotavas, Maska-
vas foršates, Āgenskalna, Centra, Brasas iedzīvotāju aktivitāte ir kritusies (7. un 8. attēls).

3. Pašvaldības aktivitāšu apraksts Rīgas stratēģisko mērķu ietvaros

Nodaļas ietvaros pēc vienotas struktūras tiek raksturots katrs Rīgas stratēģiskais mērķis izmantojot statistikas datus, pašvaldības rīcībā esošos datus, mediju monitoringa ietvaros apkopoto informāciju, pašvaldības struktūrvienību sagatavos gada pārskatus un speciāli šim pārskatam sagatavoto informāciju par veiktajām aktivitātēm mērķu, uzdevumu, prioritāšu un tūlītējo soļu ietvaros, kā arī iedzīvotāju aptaujas rezultātus, pētījumus un citu informāciju.

PM1 Izglītota un prasmīga sabiedrība

Stratēģijā izvirzītais mērķis ir veicināt interesi par izglītību, kā arī izglītības pieejamību, piemērotību tirgus vajadzībām un kvalitāti. Mērķis ir vērsts uz Rīgas iedzīvotāju visām vecuma grupām.

Izglītota sabiedrība ne vienmēr nozīmē akadēmiski izglītotu sabiedrību. Tas ir daudz plašāks jēdziens, kas sevī ietver gan klasiski iegūstamo izglītību atbilstoši pieņemtajai izglītības sistēmai valstī, gan arī dažāda veida un ļoti plaša spektra fakultatīvi iegūstamu izglītību un zināšanas. Tieši šajā jomā liela nozīme ir pašvaldībai, nodrošinot interešu izglītības pieejamību un attīstību, atbalstot nometnes un līdzīga veida norises, veicinot valodu apgušanu.

Ir ļoti būtiski jau ģimenē, vēlāk pirmskolas izglītības iestādē (turpmāk tekstā PII) un skolā radīt interesi bērnos un jauniešos nepārtraukti apgūt ko jaunu, veidot apziņu, ka tas ir aizraujoši – izglītoties.

Būtiska loma šobrīd ir eksakto zināšanu lomas stiprināšanai, jo pēdējo gadu tendences rāda, ka humanitārās zinātnes prevalē, līdz ar to trūkst dažādu inženierzinātņu speciālistu. Ir svarīgi jau skolas laikā bērniem veidot apziņu attīstīt prasmes un iemaņas, kas būs nepieciešamas pilnvērtīgai dzīvei un konkurētspējai darba tirgū.

2011./2012. mācību gadā izglītības programmu īstenošanu uzsāka 121 Rīgas pašvaldības skola un 153 PII.

Diemžēl skolēnu skaits ar katru gadu samazinās. 2011./2012. mācību gadu septembrī Rīgā uzsākuši 65 762 skolēni. Salīdzinājumā ar 2006./2007. mācību gadu tas ir par 17 % ma-

zāk.¹⁵ Saistībā ar skolēnu skaita samazināšanos Rīgā jau vairākus gadus norisinās skolu tīkla pilnveide. Taču skolēnu skaita samazinājums nav saistāms vien ar demogrāfisko situāciju, tam par pamatu ir arī profesionālās izglītības attīstība un popularitātes palielināšanās.

Vēl arvien aktualitāti nav zaudējis jautājums par Rīgas bērnu nodrošinājumu ar vietām PII. To pirmsskolas vecuma bērnu, kuri stāv rindā un kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādēs, skaits 2011. gadā bija 4906. Jāsaka, ka šis skaitlis lēnām sarūk arī pateicoties pašvaldības realizētiem pasākumiem sadarbībā ar privātajām izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas. Pašvaldības autonomā funkcija – gādāt par pirmsskolas izglītības nodrošināšanu – deleģēta piecām privātajām izglītības iestādēm, palielinot pašvaldības finansēto vietu skaitu pirmsskolā par 347 vietām, kā arī nodrošinot iespēju saņemt pašvaldības līdzfinansējumu LVL 93 apmērā mācību maksas samazināšanai privātajā izglītības iestādē.

2012. gadā iedzīvotāji pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti ir vērtējuši atzinīgāk nekā pašvaldības pirmskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, liecina 2012. gada jūnija Rīgas iedzīvotāju aptaujas¹⁶ rezultāti.

Līdzīgi, kā 2010. gadā ar pašvaldības pirmskolas izglītības iestāžu pakalpojumu kvalitāti 2012. gadā ir apmierināti 63,7 % respondentu, savukārt, būtiski pieaugusi (par 17,1 %) apmierinātība arī ar to pieejamību 49,3 %. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu veikto aptauju rezultātiem, redzams, ka kopš 2008. gada pakāpeniski uzlabojas iedzīvotāju viedoklis par PII pieejamību. Jāatzīmē, ka atbildes snieguši tikai tie respondenti, kuru ģimenē ir bērni līdz 6 gadu vecumam, līdz ar to objektīvi novērtējot esošo situāciju (1.1. attēls).

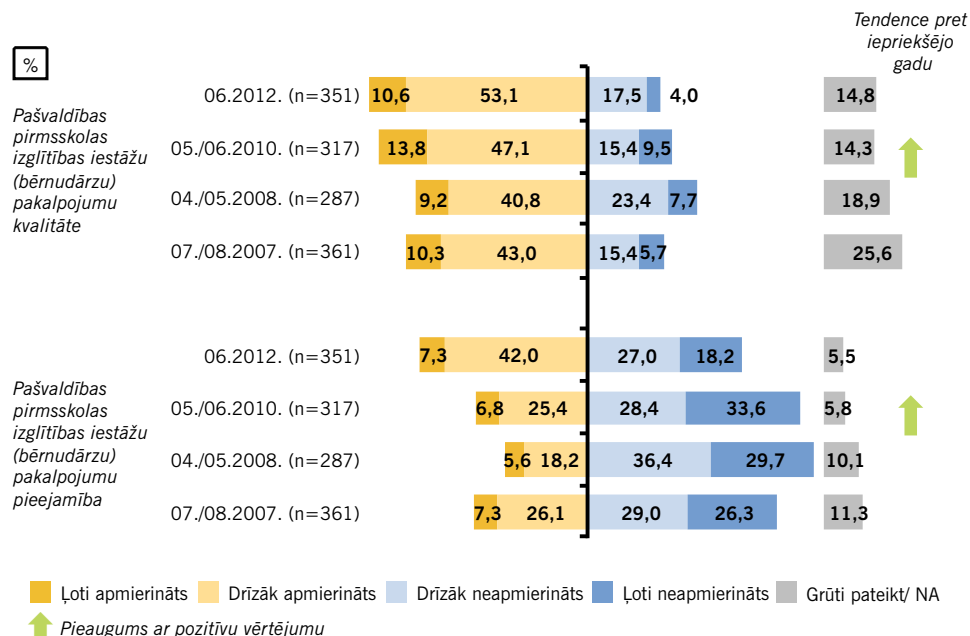
Dažādās Rīgas apkaimēs vērtējums par PII pieejamību atšķiras – salīdzinoši pozitīvs vērtējums ir Avotu un Vecpilsētas apkaimēs. Negatīvāka attieksme pausta Bieriņu, Āgenskalna, Dārziņu, Šampētera un Zasulauka apkaimēs. Pirmskolas izglītības iestāžu kvalitāti atzinīgāk vērtē Vecpilsētas, Sarkandaugavas un Daugavgrīvas aptaujātie iedzīvotāji.

Savukārt vispārējo izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu jomā ar pieejamību ir vairāk apmierināto – 85,7 %, bet ar kvalitāti 71,2 %. Ja salīdzina aptaujas rezultātus ar iepriekšējo gadu veikto aptauju rezultātiem, redzams, ka iedzīvotāju viedoklis par vispārējo izglītības iestāžu pieejamību un kvalitāti, lēni, bet pakāpeniski pieaug (1.2. attēls).

¹⁵ RD IKSD dati

¹⁶ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

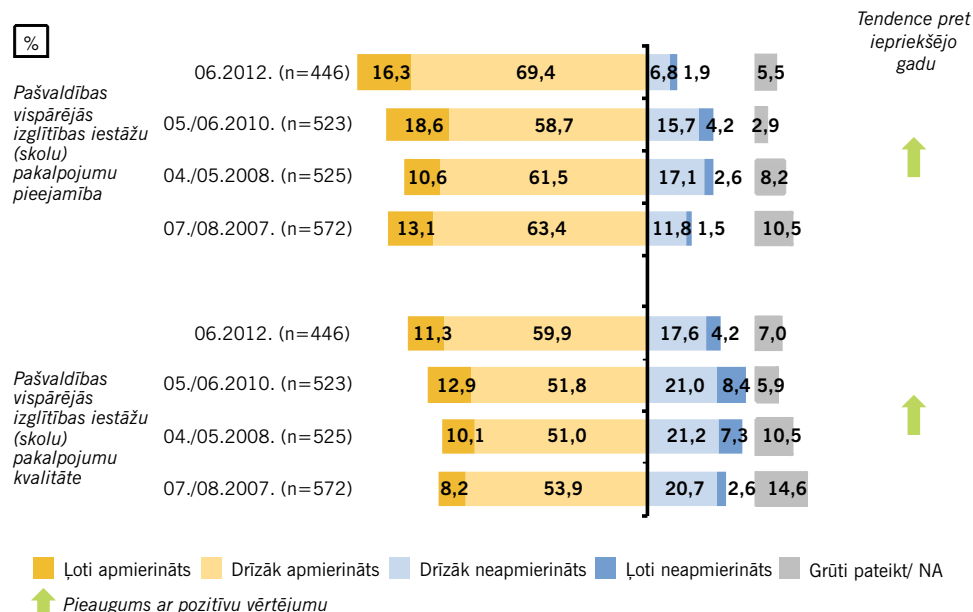
Vērtējot iedzīvotāju viedokli apkaimju griezumā, salīdzinoši pozitīvāki viedokļi par vispārējās izglītības iestāžu pieejamību tika sniegti Čiekurkalnā, Dzirciema, Vecmīlgrāvja un Daugavgrīvas apkaimēs.¹⁷

Iespējas iegūt pirmsskolas izglītību pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai katrā apkaimē ir atšķirīgas. Vidējais PII pieejamības rādītājs Rīgā ir 1,8¹⁸, kas norāda uz pakalpojuma nepietiekamo skaitu un izvietojumu Rīgā. Papildus minams, ka esošo iestāžu iespēja veidot jaunas audzēkņu grupas arī ir nepietiekama. Tādās blīvi apdzīvotās apkaimēs kā Jugla un Brasa un ekstensīvāk apdzīvotās apkaimēs: Berģos un Bišumuižā ir nepietiekams pakalpojuma nodrošinājums.

¹⁷ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

¹⁸ 0 – Pakalpojums netiek nodrošināts vispār, bet 4 – Pakalpojums nodrošināts pieprasījumam atbilstošā apmērā un kvalitātē

Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

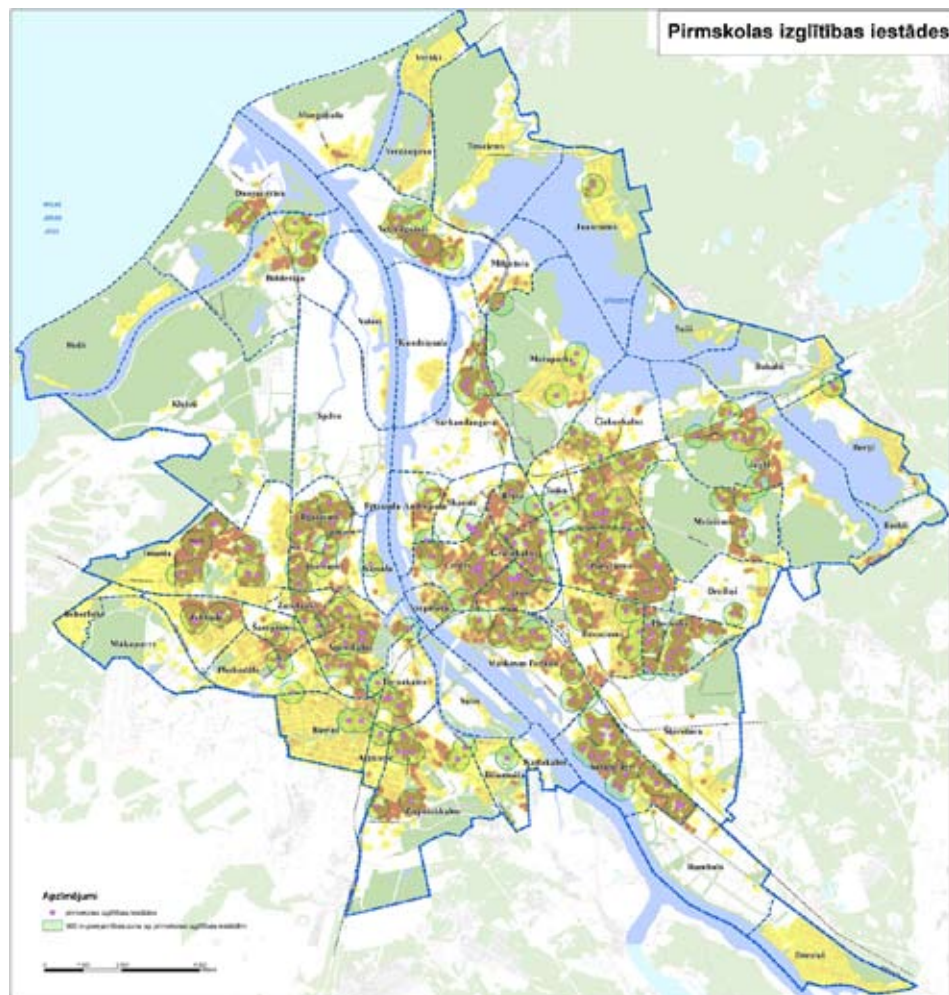
Pakalpojuma pieejamības nodrošinājums visaugstāk ir novērtēts Teikā, Pļavniekos, Ilģuciemā, Vecmīlgrāvī, Ķengaragā un Grīziņkalnā. Vidēji labs nodrošinājums ar PII ir Dreiliņos un Avotos. Savukārt Beberbeķu, Breķšu, Bukultu, Buļļu, Dārziņu un citās perifēriālajās apkaimēs, kurās dominē mazstāvu apbūve, PII pieejamības rādītājs ir 0 jeb pakalpojums netiek nodrošināts vispār (1.3. attēls).¹⁹

Mērķa ietvaros ir izvirzīti 12 uzdevumi, aktivitātes tika veiktas visu uzdevumu ietvaros.

U1.1. Nodrošināt vispārējās izglītības (t.sk. pirmsskolas un speciālās izglītības iestādes) pieejamību un kvalitatīvu izglītības programmu daudzveidību atbilstoši sabiedrības vajadzībām

Lai palielinātu vietu skaitu pirmsskolas izglītības pakalpojuma nodrošināšanai, pašvaldības

¹⁹ Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012

Avots: Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

izglītības iestādēs atvērtas papildus 29 pirmsskolas grupas, nodrošinot vietas 459 bērniem. Tika atvērta Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde „Rotaļa” Lauku ielā 2b, Rīgas pirmsskolas izglītības iestādes „Dzilniņa” filiāle Ulbrokas ielā 20, papildus pirmsskolas grupas Rīgas 104. pirmsskolas izglītības iestādē, Mežciema pamatskolā, Rīgas 3. speciālajā pamatskolā un Bērnu un jaunatnes centrā (turpmāk tekstā BJC) „IK Auseklis”.

U1.3. Veicināt eksakto zinātņu aktualitāti

Uzdevuma īstenošanas ietvaros eksakto zinātņu pedagogiem (matemātika, ķīmija, fizika, ģeogrāfija, dabas zinības) sniegts metodisks atbalsts, organizēti pasākumi par informācijas komunikāciju tehnoloģiju izmantošanu mūsdienīgu mācību procesā. Pārskata gadā izveidoti divi atbalsta centri (Rīgas Zolitūdes ģimnāzijā un Rīgas Valsts 3.ģimnāzijā), kas strādā pēc modeļa *skola māca skolu*.

2011. gadā īstenotas 6 profesionālās pilnveides programmas, kurās piedalījās 121 dalībnieks. Tāpat īstenoti 19 metodiskie pasākumi matemātikas skolotājiem, kuros piedalījās 492 pedagogi, 8 pasākumi ķīmijas skolotājiem (159 dalībnieki), 11 metodiskie pasākumi bioloģijas skolotājiem (247 dalībnieki), 11 pasākumi fizikas skolotājiem (214 dalībnieki) un 6 pasākumi ģeogrāfijas skolotājiem, kuros piedalījās 193 pedagogi.

U1.4. Nodrošināt interešu izglītības attīstību un brīvā laika pavadīšanas iespēju pieejamību bērniem un jauniešiem

Lai nodrošinātu sabiedrības informētību par interešu izglītības iespējām un pieejamību, liela uzmanība tiek pievērsta dažādu reklamējošo un izglītojošo pasākumu ieviešanai, nodrošināšanai. Katrā interešu izglītības jomā Rīgas interešu izglītības metodiskais centrs nodrošināja vairāku pasākumu norisi. Atskaites periodā tika izveidots arī jauns vienots katalogs par neformālās izglītības iespējām Rīgā. Katalogā apvienots RP piedāvājums ne tikai bērniem un jauniešiem, bet arī pieaugušajiem.

Kvalitatīvas interešu izglītības nodrošināšanai nepieciešami arī kvalificēti pedagogi, tādēļ pārskata gadā Rīgas Interesu izglītības centrs noorganizēja 24 kursus, kuros kvalifikāciju paaugstināja 720 pedagogi.

Pārskata gadā izveidots jauns bērnu pieskatīšanas centrs Rīgas Jauno tehniķu centrā Bauskas ielā 88, līdz ar to 2011. gadā Rīgā darbojās 4 bērnu pieskatīšanas centri: BJC „Bolderāja”, „Kurzeme”, „Zolitūde” un jaunatvērtais Bauskas ielā. Kā arī ar papildus telpām nodrošināts BJC „IK Auseklis” Silciema ielā 3.

Rīgas pilsētas pašvaldības vispārīzglītojošajās skolās un interešu izglītības iestādēs 2011. gadā darbojās 22 brīvā laika centri un istabas, nodrošinot Rīgas bērniem un jauniešiem iespējas brīvā laika saturīgai pavadīšanai gan mācību gada laikā, gan brīvlaikos. Gada laikā tos apmeklējuši 135 750 interesentu.

Tika izveidots arī jauns vienots katalogs par ārpus formālās izglītības iespējām Rīgā.

Skolēniem tiek dota iespēja vasaras un rudens brīvlaikos strādāt izglītības iestādēs. Vasaras brīvlaikā 70 Rīgas pašvaldības izglītības iestādēs bija nodarbināti 504 skolēni, rudens brīvlaikā 175 skolēni.

Lai popularizētu Rīgas centrālās bibliotēkas (turpmāk tekstā RCB) krājumu un mājaslapu, tika organizētas akcijas „Ideju fabrika grāmatā” un „TOP 5” – balsošana par jaunākajām grāmatām.

2011. gadā tika atvērta renovētā RCB Bīķernieku filiālbibliotēka, kas pārņēma RCB filiālbibliotēkas „Burtnieks” tradīcijas. Bibliotēka ieguva jaunas gaišas telpas, mūsdienīgu aprīkojumu, daudzveidīgu iespiedmateriālu kolekciju, dažādas datu bāzes un citas iespējas bibliotēkas apmeklētājiem.

Eiropas Savienības (turpmāk tekstā ES) līdzfinansētā projekta „Jauniešu telpa (Jauniešu iesaiste, NVO, sporta un interešu izglītības programmās)” (PVS ID 2349) ietvaros Rīgā, Kaņiera ielā 15 durvis vēra Jauniešu centrs kā jauniešu mājvieta zināšanu un prasmju apguvei, ideju radīšanai un īstenošanai. Tā darba kārtību un saturu nosaka, galvenokārt, pašu jauniešu organizācijas.

U1.5. Veicināt izglītību mūža garumā

Pārskata gadā ir izveidotas divas filiāles pieaugušo neformālās izglītības nodrošināšanai un pieejamībai: Rīgas Jāņa Poruka vidusskolā un Rīgas 18.vakara (maiņu) vidusskolā.

Īstenota 31 pieaugušo neformālās izglītības programma Rīgas iedzīvotājiem, kurā piedalījās 507 dalībnieki.

U1.6. Veicināt interešu un profesionālās ievirzes izglītības daudzveidību un programmu īstenošanas kvalitāti, to pieejamību un popularitāti

Rīgas pilsētas pašvaldības 13 interešu izglītības iestādēs izglītības programmās 2011. gadā bija iesaistījušies 28 178 audzēkņi. No tiem kultūrizglītības programmās – 15 817 audzēkņi (56,1 %), tehniskās jaunrades – 2694 (9,6 %), vides izglītībā – 741 (2,6 %), sporta izglītībā – 5118 (18,2 %) un citās programmās – 3808 audzēkņi (13,5 %). Rīgas pašvaldības 121 vispārējās izglītības iestādē interešu izglītības programmās iesaistīti 42 224 audzēkņi. No tiem kultūrizglītības programmās – 30 918 audzēkņi (73,2 %), tehniskās jaunrades – 865 (2 %), vides izglītībā – 379 (0,9 %), sporta izglītībā – 7968 (18,9 %) un citās programmās – 2094 audzēkņi (5 %).

Rīgas pilsētas pašvaldības 11 profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs profesionālās ievirzes un interešu sporta programmās pārskata gadā bija iesaistīts 7531 audzēkņis (stundu kopskaits 7632), no kuriem profesionālās ievirzes sporta izglītības programmās bija iesaistīti 7038 audzēkņi (93,5 %), bet sporta interešu izglītības programmās 493 audzēkņi (6,5 %).

Pārskata gadā pirmo reizi nodrošināts bērnu un jauniešu sporta veidu izlašu individuālajos sporta veidos finansējums, tos piešķirot tieši sporta skolu budžetos.

Atbalstīti septiņi individuālie sporta veidi – riteņbraukšana, paukošana, slēpošana, vieglatlētika, brīvā cīņa, smaiļošana un kanoe airēšana un vingrošana par kopējo summu LVL 78 204.

Rīgas pilsētas pašvaldības 9 profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādēs profesionālās ievirzes un interešu izglītības programmās 2011. gadā bija iesaistīti 4511 audzēkņi. Šajās mūzikas un mākslas skolās darbojās 65 interešu izglītības grupas, kurās mūzikas un mākslas pamatus vai kādu instrumenta spēli mācījās 897 audzēkņi un 50 audzēkņi piedalījās muzikālās apmācības programmā bērniem ar īpašām vajadzībām.

Popularizējot interešu izglītību un informējot sabiedrību tiek organizēts pasākums Bērnu svētki „Nāc un piedalies!”, kura laikā bērni un jaunieši tiek aicināti piedalīties daudzveidīgajās radošajās darbnīcās, izmēģināt dažādus sporta veidus, vērot māksliniecisko kolektīvu uzstāšanos, tādējādi izvēlēties sev piemērotākās nodarbibas no mācībām brīvajā laikā.

U1.7. Organizēt un atbalstīt pasākumus un nometnes bērniem un jauniešiem

Uzdevuma ietvaros pārskata gadā notika virkne aktivitāšu interešu izglītības, sporta aktivitāšu un citās jomās.

2011. gadā atbalstīti apmēram 143 bērnu un jauniešu interešu izglītības pasākumi, iesaistot vairāk nekā 30 282 bērnus un jauniešus. Lielākie pasākumi bija Rīgas bērnu un jauniešu II Deju svētki 18. maijā, kuros piedalījās visi Rīgas izglītības iestāžu tautas deju kolektīvi, apvienojot 4170 dejotājus, IV Latvijas skolu teātru salidojums „Kustības turpinājums”, kurā no Rīgas piedalījās 44 kolektīvi ar 754 bērniem. Teātru salidojuma māksliniecisko vadību uzņēmas Rīgas interešu izglītības teātru metodiskā apvienība. Nodrošināta Rīgas skolu 1. – 4. klašu koku dalība Latvijas 1. – 4. klašu koku salidojumā „Tauriņu bālsis”, atbalstot 11 korus ar 550 dalībniekiem.

Atbalstītas aptuveni 31 bērnu un jauniešu sporta sacensības, iesaistot vairāk kā 4269 dalībnieku. Notikušas 59 starpskolu sacensības 15 sporta veidos, iesaistot 25 350 jauniešus.

Nodrošināta Rīgas komandas dalība Latvijas jaunatnes ziemas olimpiādē un Latvijas jaunatnes vasaras olimpiādē, kurā piedalījās 509 Rīgas skolu pārstāvji, iegūstot 6 disciplīnās un 4 vecuma grupās 14 zelta, 5 sudraba un 7 bronzas medaļas. Latvijas Jaunatnes Vasaras olimpiādē piedalījās 420 Rīgas pašvaldības pārstāvji iegūstot 1. vietu starp pašvaldībām ar 63 zelta, 55 sudraba un 56 bronzas medaļām.

Tika atbalstīti arī dažādi mūzikas un mākslas izglītības iestāžu pasākumi. Atklāta 8. Starptautiskā bērnu un jauniešu izstāde „Iekāp Rīgas mākslā”. Tika iesūtīti 1692 darbi no 14 Eiropas valstīm, piedalījās 71 Latvijas mākslas skola un 23 mākslas izglītības iestādes no ārvalstīm. Ar koncertu ciklu savu 65. jubileju svinēja Pāvula Jurjāna mūzikas skola.

Skolēnu brīvlaikos izglītības iestādes organizēja 107 dienas nometnes un 215 diennakts nometnes, iesaistot 11 443 dalībniekus. Nevalstiskās organizācijas (turpmāk tekstā NVO) ar pašvaldības finansiālu atbalstu organizēja 60 nometnes, kurās piedalījās 2067 dalībnieki.

2011. gadā pirmo reizi, līdztekus nometnēm, NVO ar pašvaldības finansiālu atbalstu skolēnu brīvlaikos rīkoja bezmaksas radošas, sportiskas, piedzīvojumu u.c. aktivitātes pilsētas bērniem un jauniešiem, iesaistot vairāk kā 1500 dalībnieku.

Ar SIA „Rīgas meži” atbalstu notikuši vairāki sportiski pasākumi bērniem un jauniešiem Mežaparkā: Bērnu aizsardzības dienai veltīts pasākums – radošas un aktīvās atpūtas festivāls ģimenēm „Mazā stiprinieka piedzīvojumi”, tautas skrējiens „Zelta keda”, vasaras skriešanas programmas „Bauda skriet Mežaparkā!” noslēguma pasākums, Skrituļošanas sacensības „Mežaparks rullē”, BMX sacensības Mežaparkā u. c.

U1.8. Sekmēt jaunatnes organizāciju līdzdalību darbā ar jaunatni

Uzdevuma ietvaros, atbalstot skolēnu pašpārvalžu darbību, īstenots 25 izglītojošu pasākumu cikls 1220 skolēnu pašpārvalžu aktivistiem. Vienlaikus Rīgas Skolēnu domes (turpmāk tekstā RSD) 11 rīkotajās izglītojošajās aktivitātēs 2011. gadā piedalījušies 530 jaunieši.

2011.gadā tika atklāta atjaunotā RSD mājas lapa www.rsd.lv. Tā ir kā informācijas avots visām Rīgas skolu skolēnu pašpārvaldēm.²¹

Pašvaldībai atbalstot jauniešu un jaunatnes organizāciju iniciatīvu, septembrī „Jauniešu mēneša” ietvaros notika 10 informatīvi izglītojoši pasākumi (no tiem 7 publiski pasākumi Rīgas parkos), kurus apmeklēja ap 10 000 jauniešu.

²¹ LETA

U1.9. Veicināt izglītības iestāžu celtniecību un rekonstrukciju, nodrošinot optimālu iestāžu tīklu

2011. gadā atvērta Rīgas PII „Rotaļa”, kurā darbojas 5 grupas ar 87 vietām bērniem.

2011. gadā ir veikti: remontdarbi, kas saistīti ar jaunu grupu atvēršanu 5 iestādēs, ūdens un kanalizācijas sistēmas renovācija 30 iestādēs, ugunsdrošības signalizācijas uzstādīšana 40 iestādēs, virtuvju renovācija 17 iestādēs, aktu un sporta zāļu renovācija 16 iestādēs, energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi 23 iestādēs, teritoriju labiekārtošana 57 iestādēs.

Jaunas PII atvēršanai 2011. gadā ir uzsākta ēkas Rīgā, Dzelzavas ielā 9, renovācija.

Kopumā 2011. gadā no Rīgas 274 vispārējās izglītības iestādēm remontētas tika 202, četras no tām – Rīgas Centra daiļamatniecības pamatskola, Rīgas Ukrainu vidusskola, Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskola un Rīgas 40. vidusskola – izremontētas kompleksi.

Gada beigās uzsākta Bērnu un jauniešu centra „IK Auseklis” jauniegūto telpu un apkārtnes Silciema ielā labiekārtošana.

Pāvula Jurjāna mūzikas skolas teritorijā izbūvēta jauna āra estrāde ar 350 sēdvietām un rotaļu laukums.

U1.10. Nodrošināt izglītības iestādes ar izglītības procesam izvirzītajām prasībām atbilstošu materiāltehnisko bāzi

Pārskata gadā papildus inventārs tika iegādāts 14 Rīgas PII. Nodrošināta 27 skolu mācību materiāli tehniskās bāzes pilnveide. Izglītības programmu apguvei papildus inventārs iegādāts 13 interešu izglītības iestādēm un 11 sporta izglītības iestādēm.

Darbības uzdevuma ietvaros tika veiktas arī ES līdzfinansēto projektu ietvaros. Projekta „Rīgas pilsētas vispārīgizglītojošo skolu informatizācija” (PVS ID 2078) ietvaros 91 Rīgas pašvaldības skola tika paplašināts lokālais datortīkls.

Projekta „Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana 63 Rīgas vispārīgizglītojošajās skolās” (PVS ID 2290) ietvaros pilnveidota dabas zinību mācību priekšmetu mācīšanai nepieciešamā materiāli tehniskā bāze.

U1.11. Veicināt valodu apgūšanu

Lai veicinātu valodu apgūšanu, konkursa ietvaros atbalstīti 4 projekti, kuros 507 rīdziniekiem bija iespēja bez maksas uzlabot savas latviešu valodas zināšanas. Latviešu valodas kursi organizēti RCB 2 filiālbibliotēkās.

Rīgas vispārējās izglītības iestādēs mācību priekšmetu apguvē piedāvātas dažādas svešvalodas. No kopējā skolēnu skaita 85 % apgūst angļu valodu, 18 % – vācu valodu, 4 % – franču valodu, 42 % – krievu valodu (kā svešvalodu) un 3 % vēl kādu citu valodu (dāņu, igauņu, ivritu, japāņu, ķīniešu, latīņu, lietuviešu, norvēģu, spāņu, somu un zviedru valodu).

U1.12. Veicināt uzņēmējprasmju attīstību bērniem un jauniešiem

Darbības uzdevuma ietvaros galvenokārt notikušas ES līdzfinansēto projektu ietvaros. Projekta „Uzņēmējprasmju veicināšana izglītībā” (PVS ID 2534) ietvaros sekmēta uzņēmējprasmju attīstība bērniem un jauniešiem, kā arī pedagogu zināšanu pilnveidošana par uzņēmējdarbību. Projektā piedalījās 20 Rīgas pašvaldības vispārējās izglītības iestādes, no tām 5 pirmskolas un 15 skolas.

RD institūcijas, kas 2011. gadā veica aktivitātes mērķa ietvaros – Izglītības, kultūras un sporta departaments, Rīgas pilsētas būvvalde, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, SIA „Rīgas meži”, Sabiedrisko attiecību nodaļa un Īpašuma departaments.

Budžets

2011. gadā pašvaldības pamatbudžeta izdevumi izglītībai un sportam bija LVL 165 495 500, kas ir par 14 % vairāk nekā 2010. gadā, no tiem LVL 14 826 100 bija investīcijas, kas salīdzināmā ar 2010. gadu ir par 42 % vairāk.

Secinājumi

Rīgas pilsētas pašvaldība 2011. gadu bija pasludinājusi par Pirmsskolas gadu un saskaņā ar pasākumu rīcības plānu tika aktualizēts pirmsskolas izglītības nozīmīgums un attīstības iespējas pedagogu profesionālās meistarības izaugsme.

Atzinīgi vērtējamās RD aktivitātes, kas vērstas uz vietu skaita palielināšanu PII. 2011. gadā tika izstrādāts sadarbības modelis ar privātajām PII, kas būtiski samazināja to bērnu skaitu, kuri līdz šim gaidīja vietu uz PII. Tomēr uzsāktās aktivitātes ir jāturpina, jo piedāvājums vēl neapmierina pieprasījumu. Pārskata gadā tika noslēgti līgumi ar 5 privātajām pirmsskolas

izglītības iestādēm – „Aivija”, „Karlsone”, „Zelta Rasa”, „Apelsīnu Pasaka” un „Lotte” – par pirmsskolas izglītības funkcijas deleģēšanu, maksājot katru mēnesi LVL 125 par katru Rīgā deklarēto bērnu. Rezultātā ar vietām papildus nodrošināti 347 bērni.

2011. gada maijā tika rīkotas Atvērto durvju dienas Rīgas pašvaldības PII, lai bērnu vecāki varētu klātienē apskatīties izvēlēto iestādi un iepazīties ar iestādes personālu. Atvērto durvju dienās vecāki varēja iepazīties arī ar speciālo pirmsskolas izglītības iestāžu izglītības programmām, kuras paredzētas bērniem ar speciālām vajadzībām.

2011. gada 19. maijā pieņemti RD saistošie noteikumi Nr.123 „Kārtība, kādā Rīgas pilsētas pašvaldība īsteno pirmsskolas izglītības nodrošināšanas funkciju”, kas nosaka, ka bērnus pirmsskolā piesaka tikai elektroniski, nevis iestādē. Nav jāveic arī pārreģistrācija, kas bērnu vecākiem katru gadu bija jāveic no 1. līdz 30. aprīlim. Turklāt 2011. gadā ir likvidēta četrpakāpju rindas sistēma un tās vietā izveidota vienota pieteikšanās sistēma uz katras iestādes atbilstošo programmu. Reģistrācijas pieteikumi vairs netiek sistematizēti pēc bērnu dzimšanas gadiem, bet gan tikai pēc viena objektīva kritērija – reģistrācijas datuma.

Atzinīgi vērtējami skolu tīkla pilnveides pasākumi, kas paredz efektīvi izmantot visus resursus, nodrošinot vispārējās pamatizglītības pieejamību visā Rīgas teritorijā.

Neskatoties uz to, ka augstākā izglītība atrodas valsts kompetencē, Rīgai jārēķinās, ka pilsētas teritorijā atrodas daudzas augstākās izglītības iestādes. Šo faktu jāņem vērā izmantot pilsētas labā. Tā, piemēram, 2011. gada jūlijā Rīgas Tehnisko universitāti (turpmāk tekstā RTU) bija absolvējuši 26 ārvalstu studenti, kas ir par 16 studentiem vairāk nekā 2010. gadā. Kā viens no iemesliem tiek minēts arī tas, ka Rīga ir pievilcīga pilsēta.²² Rīgas Stradiņa Universitātē 2011. gadā uzņemti 200 ārvalstu studenti.

Ārvalstu studentu skaita pieaugums Rīgā ir jāskata arī no īres tirgus attīstības potenciāla viedokļa. Pēc nekustamo īpašumu uzņēmumu rādītājiem 2011. gada rudens sezonā ir izīrēti Rīgas kvalitatīvākie un izremontētie dzīvokļi, un to ir sekmējusi ārvalstu studentu ierašanās Rīgā, kuri meklē dzīvesvietu ilgtermiņā – no 1 līdz 3 gadiem.

2011. gadā Rīgā darbu sāka iekļaujošās izglītības atbalsta centrs, kura mērķis ir veidot atbalsta sistēmu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai, tādējādi sekmējot viņu iekļaušanos sabiedrībā. Centrā iespējams gūt gan institucionālo, gan individuālo atbalstu bērniem ar speciālām vajadzībām, kā arī ir iespēja saņemt bezmaksas speciālistu konsultācijas telefoniski un elektroniski. Iekļaujošās izglītības centrs tapis Eiropas Sociālā fonda (turpmāk tekstā ESF) projekta „Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide” (PVS ID 3005) gaitā.

²² LETA

Tā kā interešu un profesionālās ievirzes izglītība sniedz konkrētas zināšanas, prasmes un iemaņas kādā konkrētā nozarē, jomā (piemēram, apģērbu šūšana, darbs ar dažādiem instrumentiem mājāsaimniecībā, instrumentu spēle, sports), palīdzot izvēlēties turpmāko profesiju vai sniedzot dzīvei nepieciešamās iemaņas, vairāk uzmanības turpmākajos gados nepieciešams pievērst atbilstīgas un mūsdienu prasībām piemērotas materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanai, piešķirot tam papildus finansējumu. Rodot iespēju nodrošināt iestādes ar mūsdienīgām tehnoloģijām un pietiekošā daudzumā atbilstošu materiāli tehnisko bāzi, atbilstoši esošajam pieprasījumam varēs nodrošināt ekonomikas izaugsmi un bērnu, un jauniešu pilsoniskās apziņas un valstiskās identitātes stiprināšanu, jo tas sekmē karjeras izvēli.

Nozares eksperta viedoklis

Marija Golubeva, izglītības politikas eksperte

Kā pozitīvu var vērtēt Jauniešu centra atvēršanu Kaņiera ielā. Tomēr kopumā jāatzīst, ka liela daļa Rīgas domes uzskaitīto interešu izglītības iespēju netika izvērtētas no personības attīstības, radošuma un kritiskās domāšanas attīstības viedokļa. Nosaukums “bērnu pieskaņotības centri” neliecina par konceptuālu pedagoģisku pieeju. Nepieciešams tuvāk integrēt pamatzglītības un neformālās izglītības mērķus, veicinot bērnu un pusaudžu motivāciju par mācīšanos kopumā.

Tajā pašā laikā pozitīvi vērtējami sporta pasākumi un mūzikas, un mākslas izglītības iestāžu pasākumi bērniem un pieaugušajiem, tai skaitā augsti vērtējamās mūzikas un mākslas izglītības pasākumu starptautiskā un Eiropas dimensijas.

Viens no indikatoriem, kas liecina par to, ka Rīgas pilsētā nepietiekoša uzmanība tiek pievērsta iekļaujošajai izglītībai, ir tas, ka kamēr vispārizglītojošo skolu skolēnu skaits samazinās, skolēnu skaits RD padotībā esošajās speciālajās skolās paliek gandrīz nemainīgs. Kopumā par labu praksi tiek atzīta skolēnu ar speciālām vajadzībām integrēšana vispārizglītojošajās skolās, veicinot viņu iekļaušanos sabiedrībā. Progresā trūkums šajā jomā kavē bērnu ar speciālām vajadzībām tiesību nodrošināšanu.

Ir pozitīvi vērtējami atbalsta pasākumi skolēnu pašpārvaldēm, tomēr kopumā jauniešu organizāciju atbalsta pasākumos Rīgā pietrūkst pilsoniskā aktīvisma veicināšanas dimensijas.

Aigars Plotkāns, teritorijas mārketinga un ekonomikas eksperts

Ierobežotu resursu apstākļos ir lietderīga resursu koncentrācija perspektīvos virzienos. Jāizskata skolu specializācijas iespējas un skolēnu grupu apmaiņa starp skolām, lai lietderīgāk izmantotu skolu materiāli tehnisko bāzi.

Izglītības pamatā jāliek audzināšanas darbs un personības veidošanās uzdevumi. Augstākajā izglītībā ar papildus finansējumu vai studējošo atbalstu, jārealizē pašvaldības pasūtījums noteiktu profesiju un zinātnes nozaru veicināšanai.

Jauniešu un sabiedrības kopumā zināšanas par ekonomiku un uzņēmējdarbību Latvijā ir neapmierinošas. Ekonomiskai izglītībai un uzņēmējdarbībai nepieciešamo prasmju un īpašību attīstīšanai jāklūst par vienu no svarīgākajiem izglītības uzdevumiem. Tā ir jauniešu sagatavošana dzīvei tirgus ekonomikas apstākļos un cilvēkresursu konkurētspējas veicināšanas pamats.

Kā būtiskākais akcents jauniešu brīvā laika lietderīgai pavadīšanai ir darba iespējas vasarā un brīvlaikos, kas pilda darbaudzināšanas un sociālas iesaistes funkcijas. Pašvaldība varētu uzņemties aktīvāku lomu ar programmām, kuras pildītu arī profesionālās orientācijas uzdevumus: jauniešu darbs dažādu nozaru uzņēmumos ar pašvaldības piemaksu darba devējam vai stipendiju skolēnam.

Interesu un profesionālās ievirzes izglītība ir pašvaldības politikas realizācijas instruments. Būtiski ir jauniešu iesaistes paņēmieni, it sevišķi bērniem no sociālā riska grupām, nelabvēlīgām ģimenēm vai trūcīgām ģimenēm, kustību vai citiem veselības traucējumiem, lieko svaru, uzmanības deficīta sindromu vai agresīvu uzvedību.

Sports jāuztver ne tikai kā fizisko aktivitāti vai brīvā laika pavadīšanas veidu, sports ir peļņu (ienākumus) nesoša industrija un ienesīga profesija. Sportisti ir arī valsts (pašvaldības) eksporta prece.

1.1. tabula
Stratēģiskā mērķa PM1 „Izglītota un prasmīga sabiedrība” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Pirmsskolas vecuma bērnu īpatsvars, kas apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 77,2%	2005 72,2%	2006 62,1%	2007 60,1%	2009 51,8%	2010 53,8%	2011 60,7%		↑	↓	Pieaug
Pirmsskolas vecuma bērnu skaits, kuri stāv rindā un kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādēs	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2006 1607	2007 3938	2008 5011	2009 7745	2010 5702	2011 4906		↓	↑		Samazinās
9. klašu beidzēju īpatsvars, kas saņem tikai liecību atestāta vietā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 6,2	2005 4,6	2006 4,7	2007 5,2	2008 4	2009 3,2	2010 3,2	2011 2,3	↓	↓	Samazinās
12. klašu beidzēju īpatsvars, kas saņem tikai liecību atestāta vietā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 3,3	2005 2,2	2006 2,3	2007 2,9	2008 2,1	2009 2,2	2010 1,6	2011 1,6	→	↓	Samazinās
Eksakto zinātņu centralizēto eksāmenu kārtotāju īpatsvars vidusskolās:	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 70,3	2005 74,3	2006 78	2007 78,4	2008 82,2	2009 95,1	2010 96,2	2011 93,7	↓	↑	Pieaug
-matemātikā												
-fizikā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 10,4	2005 11,8	2006 13,6	2007 13,7	2008 14,9	2009 15,8	2010 11,7	2011 8,6	↓	↓	Pieaug
-ķīmijā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 4,9	2005 6,1	2006 5,8	2007 6,9	2008 7,6	2009 8,3	2010 6,0	2011 5,0	↓	↓	Pieaug
-bioloģijā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 12,9	2005 11	2006 11,6	2007 12,5	2008 12,8	2009 12,1	2010 8,6	2011 7,9	↓	↓	Pieaug
Iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars, % (15-64)	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 25,8	2005 27,1	2006 27	2007 27,7	2008 30,4	2009 32,1	2010 32,4	2011 33,9*	↑	↑	
Iedzīvotāju īpatsvars ar vidējo profesionālo izglītību (pēc pamatskolas un pēc vidusskolas), % (15-64)	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 32,5	2005 31,9	2006 31,5	2007 29,9	2008 29,3	2009 30,0	2010 29,9	2011 29,3*	↓	↓	
Nodarbināto iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars, % (15-64)	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 31,4	2005 33,1	2006 32,2	2007 32,4	2008 35,4	2009 39,6	2010 41,2	2011 43,0*	↑	↑	
Nodarbināto iedzīvotāju ar vidējo profesionālo izglītību īpatsvars, % (15-64)	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 37,1	2005 35,5	2006 35,2	2007 32,3	2008 33,5	2009 33,4	2010 32,4	2011 30,9*	↓	↓	

Tendence	↑	↓	↑	↓	→
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

*2011. gada Darbaspēka apsekojuma dati, kas pārreķināti, pamatojoties uz 2011. gada tautas skaitīšanas rezultātiem

PM2 Radoša un eiropeska pilsēta ar augstvērtīgu kultūras dzīvi

Radošās industrijas ieņem arvien nozīmīgāku lomu tautsaimniecības attīstībā un Rīgas konkurētspējas nodrošināšanā. Tam pamatā ir Rīgas kā eiropeskas pilsētas identitāte un tās iedzīvotāju spēja līdzdarboties, būt radošiem savā darbībā un veidot nākotnes pilsētu visiem kopā.

2014. gadā Rīga jo īpaši iegūs starptautisku skanējumu – kā Eiropas Kultūras galvaspilsēta. Lai sekmīgi sagatavotos šim statusam, 2011. gadā tika izveidots nodibinājums „Rīga 2014”, kas ir atbildīgs par projekta „Rīga 2014 – Eiropas kultūras galvaspilsēta” sagatavošanu, norisi un pasākumu programmu.

Kultūras dzīve Rīgā vienmēr ir bijusi aktīva un daudzveidīga – katram iedzīvotājam un pilsētas viesim pēc gaumes un iespējām. Tradicionāli kultūras pasākumi pilsētā ir plaši apmeklēti. Piemēram, gaismas festivālu „Staro Rīga” 2011. gadā apmeklējuši ap 100 000 cilvēku, tāpat ļoti plaši apmeklēti ir Rīgas pilsētas svētki, Līgo svētku svinības Krastmalā un festivāls „Ziemassvētku egļu ceļš”.

Pilsēta mērķtiecīgi atbalsta to, lai iedzīvotāji radoši sevi apliecinātu un iesaistītos dažādos amatierkolektīvos, kas ir ciešā saistībā ar atbalstu Dziesmu un deju svētku tradīcijas kopšanas procesam.

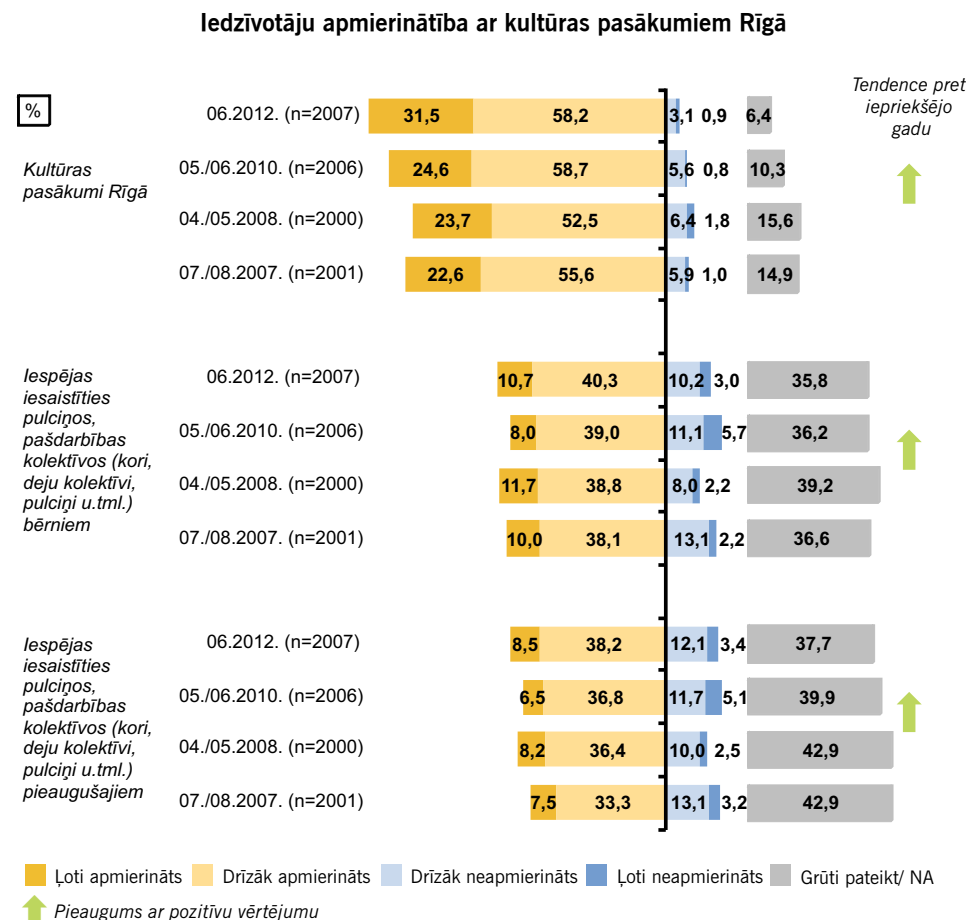
Būtiska loma kultūras veidošanā ir arī bibliotēkām. Rīgas pilsētā galveno lomu ieņem RCB, kuras tīklu veido RCB un tās 26 filiālbibliotēkas, kā arī trīs RCB ārējie apkalpošanas punkti – „Saulaino dienu bibliotēka” Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā, ārējais apkalpošanas punkts Dienas aprūpes centrā bezpajumtniekiem un maznodrošinātajiem rīdniekiem un ārējais apkalpošanas punkts Brasas cietumā.

2012. gada jūnijā veiktās Rīgas iedzīvotāju aptaujas rezultāti liecina, ka visatzinīgāk aptaujātie vērtējuši kultūras pasākumus, kopumā ar tiem apmierināti bija 89,6 %. Tie iedzīvotāji, kuri norādīja, ka nav apmierināti ar kultūras pasākumiem Rīgā, kā galvenos neapmierinātības iemeslus norādīja dārgas biļetes (28,9 %), vienveidīgus, zemas kvalitātes un neinteresantus pasākumus (11,2 %), kā arī to, ka viss notiek pilsētas centrā un ir maz pasākumu apkaimēs (9,3 %). Kritiskāk tika vērtētas iespējas iesaistīties pašdarbības kolektīvos pieaugušajiem – apmierināti ar šādu iespēju bija 46,7 %. Savukārt iespējas bērniem darboties pulciņos un pašdarbības kolektīvos, pozitīvi novērtēja 51 % respondentu (2.1. attēls).

Iedzīvotāju vērtējums apkaimēs parāda, ka salīdzinoši pozitīvāki viedokļi par kultūras pasākumiem galvaspilsētā tika sniegti Zolitūdes, Brasas, Maskavas forštates, Pleskodāles un Mežciema apkaimēs. Iespēju iesaistīties pulciņos, pašdarbības kolektīvos bērniem pozitīvi

vērtēja Pleskodāles, Brasas, Maskavas forštates, Torņakalna un Vecpilsētas apkaimju aptaujātie iedzīvotāji. Iespēju iesaistīties pulciņos un pašdarbības kolektīvos pieaugušajiem pozitīvāk vērtē Āgenskalna, Brasas, Bieriņu, Pētersalas – Andrejsalas un Pleskodāles apkaimēs aptaujātie respondenti.²³

2.1. attēls

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

²³ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Mērķa PM2 ietvaros ir izvirzīti 9 uzdevumi. Darbības tika veiktas visos no tiem.

U2.1. Nodrošināt sabalansētu kultūras pakalpojumu pieejamību visiem rīdziniekiem

Rīgas pilsētas vienotajā kultūrtelpā iedzīvotājiem kultūras vajadzību apmierināšanu un brīvā laika pavadīšanas nodarību piedāvājumu pamatā veic neatkarīgie kultūras centri un Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība ar savām kultūras iestāžu struktūrvienībām – kultūras centriem, muzejiem un koncertorganizāciju, kas nodrošina tradicionālo, informatīvi izglītojošo un izklaides pasākumu rīkošanu pilsētas iedzīvotājiem, kā arī iespēju to saturīgai brīvā laika pavadīšanai pilsētas amatierkolektīvos. 2011. gadā Rīgas pašvaldības kultūras centros un namos tika organizēti 2323 pasākumi, no kuriem 1598 pasākumi bija bez maksas, 1083 koncerti, izrādes un izstādes, 118 izklaides sarīkojumi. Kopējais apmeklētāju skaits 2011. gadā bija 1 258 876.

Aktīva norišu rīkotāja ir RCB ar savu struktūrvienību tīklu. Tā sekmīgi tiek papildināts pilsētā nepietiekamo kultūras centru iestāžu pārklājums, un līdzēts pašvaldības kultūras funkciju pilnvērtīgai nodrošināšanai.

Aleksandra Čaka memoriālo dzīvokli, Sv. Pētera baznīcu, Rīgas Porcelāna un Rīgas Jūgendstila centra muzeju 2011. gadā apmeklējuši 284 290 apmeklētāji.

U2.2. Organizēt vietējas nozīmes un starptautiskus kultūras pasākumus

Rīgā norisinās svarīgākie valsts un pašvaldības, kā arī nozīmīgi reģionāli un starptautiski kultūras un izklaides pasākumi – valsts svētku svinības, Dziesmu un deju svētki, Rīgas svētki, kino, teātra, mūzikas, dejas, mākslas festivāli un projekti.

Dažādie kultūras pasākumi (tradicionālie, valsts un piemiņas dienu pasākumi) pārskata gadā notika saskaņā ar apstiprināto 2011. gada pilsētas kultūras pasākumu kalendāro plānu.

Jau ceturto reizi Rīgā norisinājās gaismas festivāls „Staro Rīga”. Šī gada tēma bija „Pilsētas stāsti”, kuru 80 festivāla projektos īstenoja vairāk nekā 100 mākslinieki.

Nozīmīgākais pilsētas organizētais pasākums pārskata gadā bija Rīgas 810 gadu jubilejai veltītie Rīgas svētki, kur svētkus trīs dienās apmeklēja aptuveni 250 000 skatītāju. Rīgas svētku ietvaros tika īstenoti vairāk nekā 60 dažādu kultūras, sporta un citu projektu. Nozīmīgākie no tiem – lielkoncerts „Meistars. Dziesma. Leģenda” Mežaparka Lielajā estrādē pulcēja 18 000 klausītāju un 8 000 dalībnieku, Svētku noslēguma pasākums „Dzīvā Rīga” 11. novembra krastmalā, kas pulcēja 120 000 apmeklētāju, Arēnā „Rīga” grupas „Bi2” un dziedātājas Diānas

Arbeņinas koncertu apmeklēja vairāk nekā 10 000 klausītāju u.c. Daudz interesentu pulcējās Zaķusalā, kur norisinājās Starptautiskās sacensības augstākajā pilotāžā – EAF Rīga/FAI – 2011, kā arī citos sporta pasākumos. Rīgas svētkos tika atklāta rekonstruētā Rīgas Biržas ēka – Ārzemju mākslas muzeja jaunā mājvieta, ar tai veltītu īpašu programmu Doma laukumā, kurā piedalījās arī viesmākslinieki no Ķīnas, Indonēzijas un Turcijas. Svētku programmu papildināja arī Rīgas sadraudzības pilsētu vieskolektīvi un mākslinieki no Brēmenes, Viļņas un Tallinas. Savukārt Prāgas pilsēta Rīgai svētkos dāvāja dīksilendu „BrassBand.cz” priekšnesumus.

Otro gadu Rīgā tika organizēts Līgo svētku pasākums 11. novembra krastmalā un Dzegužkalnā, pulcējot vairāk kā 33 000 cilvēku.

Mūsdienu kultūras foruma „Baltā nakts” ietvaros tika īstenoti 69 projekti, kopējais apmeklētāju skaits – ap 50 000.

Realizēta jauna un oriģināla mākslas aktivitāte pilsētvidē – vides objektu festivāls „Ziemassvētku egļu ceļš” (42 vides objekti pilsētā), kas akcentē Rīgu kā mākslas un inovatīvu ideju pilsētu.

Dažādos pasākumos saviem iedzīvotājiem organizēja arī Rīgas izpilddirekcijas – „Kaimiņu dienas” Mūrnieku ielā, dažādi gadatirgi, „Arkādijas parka 100. vārda diena”, „Seno ugunsgrūku nakts” Vakarbuļļu pludmalē u. c.

U2.3. Atbalstīt institūcijas un organizācijas, kas nodrošina kultūras un mākslas procesu

Lai atbalstītu institūcijas un organizācijas, kas nodrošina kultūras un mākslas procesu, 2011. gadā organizēti projektu konkursi un atbalstīti tajos iesniegtie projekti – 2011. gada kultūras pasākumu finansēšanas konkurss (1 reizi mēnesī); kultūras projektu finansēšanas konkurss; tradicionālo kultūras pasākumu konkurss; gaismas festivāla „Staro Rīga” ideju un projektu finansēšanas konkurss un Rīgas Festivālu mērķprogrammas finansēšanas konkurss 2010. – 2012. gadam. Kopumā pārskata gadā tika iesniegti 930 dažādi kultūras projekti, no kuriem tika atbalstīti 485 projekti par kopējo summu LVL 854 000.

U2.4. Atbalstīt izcilību visās kultūras jomās

Uzdevuma ietvaros 2011. gadā tika organizēta RD un Aleksandra Čaka biedrības Aleksandra Čaka balvas pretendentu izvirzīšana un balvas pasniegšana. To saņēma 5 laureāti. Aleksandra Čaka balvu 2001. gadā dibināja Aleksandra Čaka biedrība sadarbībā ar RD, lai rosinātu inovatīvu un mākslinieciski augstvērtīgu radošu darbu rašanos par pilsētas tēmu un popularizētu izcilā latviešu dzejnieka daiļradi.

Lai izteiktu atzinību un apbalvotu Rīgas pilsētas kultūras darbiniekus par individuālo ieguldījumu kvalitatīva kultūras procesa nodrošināšanā Rīgā un motivētu kultūras darbiniekus darba kvalitātes paaugstināšanai, Rīgā ik gadu tiek pasniegta balva „Baltais zvirbulis”. Šo balvu pārskata gadā saņēma 20 laureāti.

U2.5. Atbalstīt kultūras daudzveidību

Tradicionālās kultūras saglabāšanai tika organizēti Rīgas Dejotāju svētki (piedalījās 60 tautas deju kolektīvi ar 2393 dalībniekiem), Rīgas koru mēnesis (ar 90 koru piedalīšanos), koru lielkoncerts Rīgai 810 „Meistars. Dziesma. Leģenda” (88 kori, 2719 dziedātāji), Rīgas amatierteātru festivāls „Rīga spēlē teātri 2011” (iesaistījās 26 amatierteātri, tika sniegtas 30 izrādes, kuras apmeklēja vairāk nekā 4000 skatītāju), kokļu mūzikas koncerts „Latvija mana” (piedalījās 14 koklētāju ansambļi), organizēti starptautiskā folkloras festivāla „Baltica 2012” ieskaņu koncerti – skates (16 Rīgas folkloras ansambļi), mazākumtautību vokālo un instrumentālo ansambļu koncerti – skates (13 ansambļi) u. c.

Uzdevuma ietvaros sadarbībā ar biedrību „Latviešu tautas mākslas savienība” sarīkota konference „Tautas lietišķā māksla Rīgā”, sagatavots un prezentēts izdevums „Latviešu tautas māksla – tradicionālā amatniecība”. Rīgas domē organizēta tautas lietišķās mākslas izstāde „Rīgas meistari”.²⁴

Nozares speciālisti piedalījās Latvijas Kultūras ministrijas organizētajā konferencē kultūras darba speciālistiem „Kultūras attīstības tendences Latvijas novados: tradīcijas, jaunievedumi un sadarbība”.

RD Kultūras projektu finansēšanas konkursā atbalstīti 93 projekti šādās nozarēs: vizuālās mākslas nozarē – 10, mūzikas – 15, dejas – 7, teātra – 16, kino – 15, multimediju – 3, grāmatniecības – 5, kultūrvēsturiskā mantojuma nozarē – 8, muzeju darbības nozarē – 6 un 8 projekti starpnozarē.

Rīgas Festivālu mērķprogrammas finansēšanas konkursā atbalstīti 38 projekti šādās nozarēs: mūzikas nozarē – 17, dejas – 2, kino – 4, vizuālās mākslas – 4, teātra – 4, literatūras – 2 un 5 projekti kultūrvēsturiskā mantojuma nozarē.

Rīgas pilsētas pašvaldība atbalsta 32 mazākumtautību amatierkolektīvu darbību, no tiem 18 ir nacionālo kultūras biedrību kolektīvi, pārējie darbojas kultūras un izglītības iestādēs. Arī pilsētas izpilddirekcijas regulāri rīko pasākumus un koncertus dažādām mērķauditorijām.

²⁴ Rīgā darbojas gandrīz puse tautas mākslas nozarē strādājošo tautas lietišķās mākslas studiju meistarū. 2011. gadā, sadarbojoties ar nevalstiskajām organizācijām, tika strādāts pie rīcības plāna tautas mākslas kolektīvu attīstībai un infrastruktūras uzlabošanai. (LETA)

U2.6. Veicināt radošumu un iedzīvotāju aktīvu līdzdalību pilsētas attīstības procesos

Radošuma veicināšana uzdevuma ietvaros galvenokārt izpaužas kā dažādu projektu konkursu organizēšana, tādā veidā atbalstot labākos un radošākos projektus. Organizējot kultūras pasākumu un projektu konkursus, tiek nodrošināta atklāta un visiem kultūras procesa dalībniekiem pieejama pilsētas budžeta līdzekļu sadale kultūras procesa nodrošinājumam. Organizēti RD kultūras projektu konkurss, tradicionālo kultūras pasākumu finansēšanas konkurss, kultūras pasākumu finansēšanas konkurss u. c.

Ik gadu tiek rīkots skatlogu, ēku fasāžu un priekšlaukumu noformējuma konkurss Ziemassvētkos. 2011. gadā tika piešķirtas 8 godalgas.

Tika rīkots arī „Svētku plakāta un/vai svētku noformējuma vides objektu/instalāciju māksliniecisko ideju skīču, to tehnisko risinājumu un izvietojuma Rīgas pilsētvidē” konkurss, kura laikā tika iesniegti 28 piedāvājumi ar svētku plakāta ideju skicēm, 33 piedāvājumi ar svētku noformējuma vides objektu/instalāciju māksliniecisko ideju skicēm, to tehniskiem risinājumiem un izvietojumu Rīgas pilsētvidē. Pie godalgotām vietām tika 4 piedāvājumi ar svētku plakāta ideju skicēm un 5 piedāvājumi ar svētku noformējuma vides objektu/instalāciju māksliniecisko ideju skicēm, to tehniskiem risinājumiem un izvietojumu Rīgas pilsētvidē. Piešķirtas arī 3 veicināšanas godalgas.

Vides objektu festivāla „Ziemassvētku egļu ceļš” projektu realizēšanas finansēšanas konkursā iesniegti 17 projekti, realizēti pilsētvidē – 9 projekti. Vides objektu festivāls „Ziemassvētku egļu ceļš” iekļauts IKSD sadarbības partnera Latvijas Mākslas akadēmijas mācību procesā un tā ietvaros realizēts vides objektu dizaina/noformējuma konkurss. Iesniegti 26 projekti, realizēti pilsētvidē – 18 projekti.

U2.7 Veicināt iedzīvotāju radošu brīvā laika pavadīšanu

Pārskata gadā Rīgā darbojās 277 amatierkolektīvi, to skaitā 89 kori, 48 deju kolektīvi, 42 vokālie ansambļi, 16 folkloras kopas, 5 pūtēju orķestri, 6 koklētāju ansambļi, 12 instrumentālie ansambļi, 16 amatierteātri, 31 lietišķās mākslas studija, 8 tēlotājas mākslas studijas un 4 foto, kino studijas ar kopējo dalībnieku skaitu 9087. No minētajiem 277 amatierkolektīviem 25 ir bērnu kolektīvi, un tajos darbojas 1174 bērni.

Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība, 3 kultūras centri un 1 pašvaldības mūzikas un mākslas skola nodrošina ar telpām un koordinē 172 amatierkolektīvus.

U2.8. Veicināt kultūras iestāžu celtniecību un rekonstrukciju, nodrošināt optimālu kultūras iestāžu tīklu

2011. gadā uzdevuma ietvaros tika izstrādāts Valsts elektrotehniskās fabrikas (VEF) Kultūras pils ēkas Ropažu ielā 2 rekonstrukcijas un restaurācijas būvprojekts.

Tāpat 2011. gadā ir uzsākta Kultūras pils „Ziemeļblāzma” ēku un būvju kompleksa un parka Ziemeļblāzmas ielā 36 rekonstrukcija un restaurācija. Rekonstrukcija un restaurācija aptvers visas kultūras pils „Ziemeļblāzma” kompleksā ietilpstošās ēkas, kā arī vairāk nekā piecus hektārus plašo apkārtnējo parku.

Pārskata gadā tika uzsākta Latvijas Nacionālā mākslas muzeja ēkas K. Valdemāra ielā 10 rekonstrukcijas tehniskā projekta izstrāde. Projekta īstenošanai ir piešķirts Eiropas Reģionālā attīstības fonda (turpmāk tekstā ERAF) līdzfinansējums.

Kultūras un tautas mākslas centra „Ritums” lietišķās mākslas studijas 2010. gadā tika pārvietotas uz telpām Pulkveža Brieža ielā 18, kur 2011. gadā tika iekārtotas un pielāgotas telpas kolektīvu darbam un publiskai darbībai jaunizveidotajā Meistaru mājā.

Pārskata gadā notika Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienības struktūrvienības Kultūras centra „Ilģuciems” Amatu nama mākslas studiju telpu labiekārtošana un aprīkošana, kā arī iestādes reklāmas gaismas banera uzstādīšana.

Pēc rekonstrukcijas tika atvērtas RCB Jaunciema un RCB Imantas filiālbibliotēkas. Atvērtā arī jaunizveidotā RCB Biķernieku filiālbibliotēka. 2011. gadā notika RCB reorganizācija un papildus piešķirto telpu Brīvības ielā 49/53 remonts, Mākslas un mūzikas nodaļas izvietošana šajās telpās.

Melngalvju namā tika atklāta eja, kas savieno namu ar Rīgas Mākslas telpu, tādējādi veidojot vienotu kultūras kompleksu.

U2.9. Saglabāt un attīstīt kultūrvēsturiskos objektus pilsētas centrā un citās vēsturiskās apbūves teritorijās

2011. gadā turpinājās darbs pie Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma 1. redakcijas izstrādes, t.sk. izstrādāta Daugavas kreisā krasta silueta koncepcijas 1. redakcija un izstrādātas vadlīnijas, pamatojoties uz tām, tiks izstrādāti Rīgas vēsturiskā centra apbūves noteikumi.

Atbilstoši 2004. gada 8. marta MK noteikumu Nr. 127 „Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi” prasībām noteikta 352 ēku kultūrvēsturiskā vērtība. Aktualizēta elektroniskā datu bāze par vēsturiskajām ēkām Rīgā, kurām noteikts kultūrvēsturiskās vērti-

bas līmenis (2011. gada beigās datu bāze ietvēra informāciju par 1282 objektiem).

RD institūcijas, kas 2011. gadā veica aktivitātes mērķa ietvaros – Izglītības, kultūras un sporta departaments, Pilsētas attīstības departaments, Ārlietu pārvalde, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, SIA „Rīgas meži”, Rīgas pilsētas būvvalde, Rīgas pilsētas arhitekta birojs.

Budžets

2011. gadā Rīgas pilsētas pašvaldība atpūtai, kultūrai un reliģijai pilsētā izlietoja LVL 16 244 200 (salīdzinājumā ar 2010. gadu tas ir par 14 % mazāk), tai skaitā investīcijām izlietots LVL 2 762 300.

Secinājumi

Mērķis ir cieši saistīts arī ar citiem stratēģiskajiem mērķiem. Kultūras nozare ir savstarpēji saistīta, piemēram, ar tūrisma jomu. Tas jāņem vērā, plānojot kultūras pasākumu norisi.

Savu artavu radošas pilsētas attīstības virzienā pēdējos gados sniedz arī Rīgas pašvaldību akciju sabiedrība „Rīgas Centrāltirgus”, kas ir ne vien iepirkšanās vieta vietējiem un tūristiem, bet arī vieta, kur baudīt kultūru – dažādus koncertus, mākslinieku plenērus un citus pasākumus, kas saistīti ar gadskārtu ieražām.

Protams, kultūras dzīvi pilsētā pozitīvi ietekmē arī privātas iniciatīvas. Piemēram, 2011. gadā Vecmīlgrāvja un tā apkārtnes iedzīvotājiem jūlijā notika pirmie Krastmalas svētki Viduslaiku noskaņās, ko rīkoja Vecmīlgrāvja Attīstības biedrība.²⁵

Savu atdzimšanu, pateicoties privātai iniciatīvai, 2011. gadā piedzīvoja bijušais kinoteātris „Palladium” – tā vietā tika atklāta jauna koncertzāle „Palladium Rīga” ar ietilpību 1600 cilvēkiem. Rīgā ir daudz iecienītu sabiedrisku vietu, kas šobrīd ir atstātas novārtā. Iespējams, pašvaldībai būtu nepieciešami kādi atbalsta instrumenti, kas motivētu privāto sektoru šādas vietas sakārtot. Labuma guvējs būtu gan uzņēmējs, gan Rīgas iedzīvotājs.

Pozitīvi vērtējams tas, ka arvien tiek meklētas jaunas lietas un radošas kultūras izpausmes. Tā, piemēram, viens no pirmajiem pilotprojektiem „Rīga – Eiropas kultūras galvaspilsēta 2014” programmā 2011. gadā bija smilšu skulptūru parks un festivāls uz AB dambja.

²⁵ LETA.

Marija Golubeva, izglītības politikas eksperte

Eiropā viens no mūsdienu kultūras politikas pamatprincipiem ir „strukturēts dialogs ar pilsonisko sabiedrību kultūras jomā, izmantojot dažādas platformas diskusijām un viedokļu apmaiņai”.²⁶ Pagaidām Rīgas pilsētā netika izveidota platforma šādam dialogam, un tas ir viens no lielākajiem šķēršļiem stratēģiskā mērķa sasniegšanai.

Rīgas domes atskaites par kultūras finansēšanas konkursiem liecina, ka tika atbalstīta galvenokārt tautas māksla un amatiermāksla, kā arī koru un estrādes dziesmas pasākumi, retāk – mūsdienu mākslas projekti. Līdzsvara trūkums finansējamo mākslas virzienu izvēlē, kā arī pārāk saskaldīts finansējums (neliela apjoma atbalsts ļoti lieliem projektu skaitam) liecina par izteikto prioritāšu trūkumu šajā jomā.

Rīgas domes sniegtā informācija liecina, ka ar atbalstu kultūras daudzveidībai, galvenokārt, tiek saņemts atbalsts latviešu un mazākumtautību tradicionālās kultūras pasākumiem un atbalsts dažādām kultūras nozarēm. Īpaši tradicionālās kultūras jomā tika atbalstīts ļoti plašs pasākumu klāsts, un tika atbalstīta tradicionālo kultūru daudzveidība. Tomēr retāk un ne tik mērķtiecīgi tika atbalstīta kultūras daudzveidība plašākā izpratnē: pilsētas subkultūru un mūsdienu mākslas formu daudzveidība; kultūras pasākumi, kas uzrunā mūsdienu pilsētas un tās cilvēku sociālās un ētiskās problēmas; sociāli atstumto cilvēku māksla.

Pārskata gadā turpinājās un tika uzsākta vairāku kultūras iestāžu būvju rekonstrukcija. Uzsākta Latvijas Nacionālā mākslas muzeja ēkas K. Valdemāra ielā rekonstrukcijas projekta izstrāde, bet negatīvi vērtējams tas, ka rekonstrukcija netika uzsākta savlaicīgi, lai paspētu to pabeigt līdz 2014. gadam, kad Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta.

²⁶ Eiropas darba kārtība kultūrai (2007), skatīt Komisijas ziņojumu par Eiropas darba kārtības kultūrai īstenošanu /* COM/2010/0390.

Alija Turlaja, Sarkandaugavas attīstības biedrības valdes locekle

Atsaucoties uz pilsētas attīstības dokumentos minētajiem uzdevumiem – nodrošināt rīdiniem iespēju piedalīties interesantos kultūras pasākumos, aktīvi iesaistīties tautas mākslinieciskajā pašdarbībā, apgūt mūziku un mākslu, lasīt jaunāko literatūru, ir jāsaprot, ka saturīga laika pavadīšana rīdiniem dzīvesvietu tuvumā, t. i. apkaimēs, ir ierobežota. Kultūras pakalpojumu pieejamība ārpus Rīgas centra un vecpilsētas nav pietiekami nodrošināta.

Pievilcīga kultūrvidē un attīstīta kultūras infrastruktūra ir nozīmīgs pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitātes rādītājs. 2011. gadā ir sākta Kultūras pils „Ziemeļblāzma” ēku un būvju kompleksa un parka rekonstrukcija un restaurācija, kas būs liels ieguvums Vecmīlgrāvja apkaimes iedzīvotājiem, kā arī racionāls vēsturiskā pieminekļa izmantošanas veids un attīstība. Arī Rīgas pilsētas mērogā tas ir liels projekts un ir paredzams, ka Eiropas Kultūras galvaspilsētas ietvaros, tas būs viens no galvenajiem akcentiem Vecmīlgrāvja apkaimē.

Ņemot vērā to, ka Rīgas pilsēta arvien vairāk pievērš uzmanību tam kā sakārtot pilsētas publiskās vietas, tad ir īpaši svarīgi, lai šīs vietas piederētu pašvaldībai. Kā arī pašai Rīgas pilsētai būtu jānodrošina ēku restaurācija/rekonstrukcija un jāatjauno tajās kultūras funkcijas, jo tas veicina iedzīvotāju radošu brīvā laika pavadīšanu un paaugstina ikdienas dzīves kvalitāti, kā arī rodas „kustība” un pieprasījums pēc papildpakalpojumiem, kas labvēlīgi ietekmē pilsētas kopējo ekonomiku un ir ilgtspējīgas attīstības resurss.

Rīgas pilsētai svarīgi būtu plānot kā sabalansēt kultūras infrastruktūru tā, lai katrā Rīgas teritorijā (apkaimē, vai atbilstoši iedzīvotāju skaitam teritorijā) būtu viens nosacīts „kultūras centrs” – iekšējais kultūras norisē un sakārtota publiskā ārtelpa (priekšlaukums, laukums, skvērs, parks). Tā var būt gan ar atbilstošām telpām iekārtota bibliotēka ar papildus resursiem, lai nodrošinātu pasākumu rīkošanu, kā arī nelieli kopienu centri, kurās darboties kādām interešu biedrībām un grupām. Svarīgi ir lai iedzīvotājiem būtu vieta, kur satikties un sadarboties, apvienojoties kopēju mērķu realizācijā (apkaimju kustība). Šādas vietas attīsta pilsonisko sabiedrību un kalpo par sabiedrības integrācijas resursu, kas ir ļoti nepieciešams Rīgas pilsētai, lai nākotnē mazinātu vienaldzības, kā arī atstumtas iedzīvotāju daļas veidošanos.

Stratēģiskā mērķa PM2 „Radoša un eiropiska pilsēta ar augstvērtīgu kultūras dzīvi” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Teātru darbības rādītāji – apmeklētāju skaits, tūkstošos	CSP	2004 560	2005 659	2006 640	2007 728	2008 754	2009 633			↓	↑	Pieaug
Muzeju darbības rādītāji – apmeklētāju skaits, tūkstošos	CSP	2004 826	2005 1 005	2006 1 026	2007 1 208	2008 1 291	2009 1 051			↓	↓	Pieaug
Rīgas Centrālās bibliotēkas darbības rādītāji – lasītāju skaits, tūkstošos	Rīgas Centrālā bibliotēka	2007 74	2008 68	2009 79	2010 77	2011 61				↓	↓	Vērtē kontekstā ar citiem rādītājiem – internets, m/s budžeti
Mājsaimniecību izdevumi atpūtai un kultūrai %	CSP	2004 7,3%	2005 8%	2006 9,2%	2007 9,3%	2008 9,7%	2009 9,9%	2010 8,0%	2011 8,1%	↑	↓	Pieaug

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

PM3 Uz starptautisku sadarbību vērsta pilsētas ekonomikas attīstība

Pakalpojumu attīstība, tranzīts, eksporta apjoma pieaugums, administratīvā centra funkciju nostiprināšana un tūrisma kultūras attīstība Rīgā ir prioritārā mērķa galvenie virzieni vispārējās labklājības veicināšanai.

Rīgas pilsētas pašvaldība aktīvi piedalās starptautiskajos sadarbības tīklos un starptautiskajās organizācijās. Plašs aktivitāšu apjoms 2011. gadā tika veikts ārējo sakaru paplašināšanā un degradēto teritoriju sakārtošanai tūristu iecienītās vietās. Arī tranzīta un loģistikas jomā pārskata gadā ir sasniegti labi rezultāti.

Kravu apgrozījums Rīgas Brīvēstā pārskata gadā salīdzinot ar 2010. gadu ir pieaudzis par 11,2 % un sasniedzis 34,072 milj. tonnu. Arī kruīza kuģu pasažieru skaits pieaudzis par 8,5 % – no 117 107 līdz 127 028. Vislielāko pieaugumu kravu apgrozījumā Rīgas Brīvēstā jeb 15 % deva lejumkravas, kas pret iepriekšējo gadu pieauga no 6,59 līdz 7,58 milj. tonnu.

Gaisa satiksmes jomā kravu apgrozījums Starptautiskajā lidostā „Rīga” kopš krituma 2008. gadā atkal turpina pieaugt, 2011. gadā sasniedzot 12 700 tonnas, kas ir par 3 % vairāk kā 2010. gadā. Pasažieru apgrozījums piedzīvojis straujāku kāpumu – salīdzinājumā ar 2010. gadu pieaugums bija 9,5 % un sasniedza 5,1 miljonus. No 2,5 miljoniem ielidojušo pasažieru 63 % veidoja tiešie pasažieri, savukārt 37 % pasažieru Rīgā ieradās kā tranzītpasažieri. 2011. gadā ar tiešo lidojumu no Rīgas varēja sasniegt 82 galamērķus visā pasaulē.

Turklāt starptautiskās lidostas „Rīga” Virszemes apkalpošanas departaments pasažieru un gaisa kuģu apkalpošanas jomā 2011. gadā sasniedzis augstāko kvalitātes rādītāju savā vēsturē – 99,76 % punktualitāti, kā rezultātā pasažieriem tika nodrošināta iespēja bez aizkavēšanās nonākt plānotajā galamērķī. Tas aviācijas industrijā ir vērtējams kā izcils rādītājs.²⁷

Kā liecina Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk tekstā LR CSP) dati, 2011. gadā Rīgā viesojušies 1 232 993 ārvalstu vairāku dienu ceļotāji, kas ir par 8 % vairāk nekā 2010. gadā. Visvairāk pieaudzis viesu skaits no Krievijas, Lielbritānijas, Norvēģijas un Polijas. Kā galvenos apmeklējuma iemeslus ceļotāji minēja atpūtu (40 %), darījumu kārtosānu (33 %) un radnieku/draugu apmeklēšanu (20 %). Salīdzinājumā ar 2010. gadu par 10 % palielinājies to Rīgas viesu skaits, kuri kā ceļojuma motīvu minējuši darījumu kārtosānu. Visstraujāk audzis darījumu kārtotāju skaits no Zviedrijas (par 30 %) un Dānijas (par 21 %), savukārt no Krievijas pieaudzis to vairāku dienu ceļotāju skaits, kuri Rīgā ierodas atpūsties (par 25 %). Visaugstāk pērn ārvalstu viesi novērtējuši preču cenas un kvalitātes savstarpējo atbilstību (51,2 %), pilsētas tīrību (66,5 %), cilvēku atsaucību (68,4 %) un svešvalodu zināšanas Rīgā (63,1 %).

²⁷ www.nozare.lv

Rīga sevi pozicionē arī kā stratēģiski izdevīga pilsēta dažādu starptautisku konferenču norisei. Pārskata gadā Rīgas viesnīcās un tūristu mītnēs norisinājās vairāk nekā 100 dažādu starptautisku konferenču.²⁸

Mērķa PM3 sasniegšanai ir izvirzīti 8 uzdevumi. Pārskata gadā mērķa sasniegšanai tika veiktas dažādas intensitātes aktivitātes visu uzdevumu ietvaros.

U3.1. Veidot un veicināt ārējos sakarus

Rīgas pilsētas pašvaldības pārstāvji ir piedalījušies 64 semināros un konferencēs 12 jomās. Ir noslēgtas vienošanās ar 29 sadraudzības pilsētām un notiek dažādas sadarbības aktivitātes ar 28 pilsētām un Kirovas apgabalu Krievijā. Notiek aktīva darbība 11 starptautiskajos sadarbības tīklos. Tani skaitā ir noticis Eiropas lielāko pilsētu sadarbības tīkla EUROCIITIES Rīgas posma fotokonkurss un izstāde par tēmu „Tava pilsēta – tavs skatījums” ar finansējumu ES projekta ietvaros. Baltijas metropoļu sadarbības tīkla (BaltMet) ietvaros notikušas 6 aktivitātes.

U3.2. Veicināt tranzīta un loģistikas attīstību

Pārskata gadā turpinājās Dienvidu tilta 2. kārtas ielu posma būvniecība. Tika uzsākta K. Valdemāra un Daugavgrīvas ielas satiksmes mezgla rekonstrukcija. Ir uzsākti divu satiksmes mezglu projektēšanas darbi.

2011. gadā turpinājās Rīgas Ziemeļu transporta koridora (turpmāk tekstā ZTK) projekta sagatavošana Eiropas Komisijas piešķirtā Eiropas transporta tīkla (turpmāk tekstā TEN-T) budžeta līdzfinansējuma ietvaros. Pārskata gadā turpinājās otrās – TEN-T 2007 programmas īstenošana – „Rīgas pilsētas un ostas integrēšana TEN-T tīklā: ZTK projekta pētījumu pabeigšana”.

Pārskata gadā 1. posma ietvaros apstiprināti grozījumi Rīgas teritorijas plānojumā 2006. –2018. gadam, apstiprinot arī ZTK 1. un 2. posmam nepieciešamās ielu sarkanās līnijas. 2. posma ietvaros 2011. gadā tika izstrādāta tehniskā specifikācija un sagatavots projektēšanas uzdevums Daugavas Ziemeļu šķērsojumam (ZTK 2. posma daļas no Daugavgrīvas ielas līdz Ganību dambim) iegremdētā tuneļa versijas skīču projekta izstrādei un skīču projekta izstrādes konkursa piedāvājumu izvērtēšanai. Tika izdoti VVD²⁹ Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes Tehniskie noteikumi „Iegremdētā tuneļa būvniecības ieceres posmā no savienojuma ar Daugavgrīvas ielu līdz savienojumam ar Ganību dambi, skīču projekta izstrāde”; sagatavota visa nepieciešamā dokumentācija skīču projekta izstrādes iepirkuma veikšanai Daugavas Ziemeļu šķērsojuma iegremdētā tuneļa alternatīvai. 3. un 4. posma ietvaros, pamatojoties uz

²⁸ Rīgas Tūrisma attīstības biroja (RTAB) dati

²⁹ Valsts Vides dienests

sabiedriskās apspriešanas rezultātiem un Vides pārraudzības valsts biroja sniegto atzinumu par projekta ietekmes uz vidi novērtējumu, 2011. gada sākumā Babītes novada pašvaldības domē, Jūrmalas pilsētas domē un Rīgas domē tika pieņemti lēmumi par 3. un 4. posma skīču projekta ģenerālvariantu, paredzot divu piedāvātā trases varianta skīču projekta turpmāku izstrādi; 2011. gada oktobra beigās tika pabeigta ZTK 3. un 4. posma skīču projekta izstrāde.

2011. gadā ZTK projekts sekmīgi prezentēts vairākās starptautiskās konferencēs un semināros, tai skaitā Pasaules tuneļbūves un pazemes telpas kongresā „Pazemes telpu nozīme ilgtspējīgas sabiedrības attīstībai”, kas 2011. gada maijā norisinājās Helsinkos.

2011. gadā pabeigta Austrumu maģistrāles (paredzēta kā viena no maģistrālo ielu tīkla sastāvdaļām Rīgā, kas nodrošina tranzīta satiksmi, uzņem galvenās pilsētas starprajonu transporta slodzes un izvada to uz ārējo ceļu tīklu) posmu Gustava Zemgala gatves un Gaujas ielas divu līmeņu šķērsojuma būvniecība, Viestura prospekta un Meža prospekta divu līmeņu šķērsojuma būvniecība.

U3.3. Veicināt tūrisma attīstību

Rīgas Tūrisma attīstības birojs (RTAB) ar zīmolu LIVE RIGA sadarbībā ar Latvijas Tūrisma attīstības aģentūru un tūrisma operatoriem piedalījās reklāmas kampaņās, līdzfinansēja un atbalstīja vairākus kultūras pasākumus – Līgo svētki, Staro Rīga, Rīgas svētki, Ziemassvētki un Jaunā gada sagaidīšanas svētki, Lieldienu pasākumi u. c.

Ir definēti galvenie kultūras tūrisma galamērķi Rīgas svētku programmai „Rīgai 810”.

Tika līdzfinansēti un atbalstīti arī Rīgas Festivālu mērķprogrammā iekļautie 42 festivāli. Nozīmīgākie no tiem – Starptautiskais Baha kameramūzikas festivāls, Rīgas Operas festivāls, Starptautiskais mūzikas festivāls „Rīgas Ritmi”, Starptautiskais garīgās mūzikas festivāls, Rīgas Starptautiskais kino forums „Arsenāls”, Teātra festivāls „Zelta Maska Latvijā” u. c.

2011. gadā notika arī Rīgas pilsētas pašvaldības kultūras iestāžu un kolektīvu aktivitātes, kas vērstas tūristu piesaistes uzlabošanai – Profesionālā pūtēju orķestra „Rīga” Pavasara festivāls „Windstream”, Rīgas Kultūras un tautas mākslas centra „Mazā Ģilde” dažāda žanra programmas, piedāvājot viesiem kora mūziku, tautas dejas, folkloras uzvedumus, amatu demonstrējumus, kā arī ekskursijas Rīgas Kultūras un tautas mākslas centrā „Mazā Ģilde”. Ir nodrukāti informatīvie materiāli 4 valodās.

Sadarbībā ar Latvijas vēstniecībām un konsulātiem, kā arī citiem sadarbības partneriem tika organizēti semināri dažādu valstu tūroperatoriem un žurnālistiem, kuros tika stāstīts par Rī-

gas piedāvājumu, gada nozīmīgākajiem un interesantākajiem pasākumiem, kā arī sadarbības iespējām, piemēram, vasaras galamērķu izbraukuma šovs (Ženēva, Cīrihe, Lozanna, Šveice), „Minska – Rīga” (Minska, Baltkrievija), European City Breaks Press Event (Amsterdamā, Nīderlande), Ukrainas Tūrisma forums 2011 (Kijeva, Ukraina), darba seminārs Baltkrievijas tūrisma profesionāļiem (Minska, Baltkrievija), 2 darba semināri tūrisma profesionāļiem un medijiem (Sanktpēterburga, Krievija), izbraukuma šovs Somijā (Turku, Oulu, Helsinki), Hanzas dienas (Kauņa, Lietuva), 4. Baltijas jūras Tūrisma forums (Sopota, Polija), dalība Latvijas Republikas Ministru prezidenta vizītē un dalība izstādē (Seula, Koreja), Europe: the world's No1 tourist destination (Brisele, Beļģija), Latvijas dienas Maskavā (Krievija), Rīgas dienas Baku (Azerbaidžāna) un Sanktpēterburgā (Krievija) u. c.

U3.4. Veicināt degradēto objektu un teritoriju sakārtošanu tūristu iecienītās vietās

Sakarā ar graustu (Rīgas pilsētvidi degradējošu būvju) skaita būtisku palielināšanos, tai skaitā pilsētas vēsturiskajā centrā, pārskata gadā RD struktūrvienības apkopoja informāciju par situāciju pilsētas administratīvajā teritorijā, kā arī izstrādāja priekšlikumus pilsētvides sakārtošanai. Rezultātā Rīgas domē tika apstiprināti iekšējie noteikumi³⁰, kuri paredz kārtību par pilsētvidi degradējošu, sabrukušu vai sabiedrisko drošību apdraudošo objektu apzināšanu, uzskaiti un sakārtošanu. Vadošā iestāde, kura nodrošina vidi degradējošu būvju uzskaites kārtošānu, sarakstos iekļauto objektu klasifikāciju, kā arī Rīgas domes lēmumu par vidi degradējošu un ainavu bojājošu būvju piespiedu sakārtošanas izpildi, ir Rīgas domes Īpašuma departaments.³¹

ES projekta ietvaros „Grīziņkalna kultūrvēsturiskā mantojuma tūrisma potenciāla stiprināšana” (PVS ID 2291 – 2488) pārskata gadā turpinājās ēkas Krāsotāju ielā 12 restaurācija un rekonstrukcija, Grīziņkalnā tika izvietotas novērošanas kameras un norādes, izstrādāts dizaina projekts tūrisma informācijas stendiem Grīziņkalnā, nodrošināta projekta prezentācija izstādē – gadatirgū „Balttour 2011”, izstrādāti tūrisma maršrutu apraksti – „Koka ēkas Grīziņkalnā”, „Koka ēkas Latgales priekšpilsētā” un „Koka ēkas Rīgas centrā”.

Lai veicinātu teritoriju sakārtošanu galvaspilsētā un tūristu piesaisti, aktivitātes veiktas arī tādu ES līdzfinansētu projektu kā „Maskavas, Krasta un Turgeņeva ielu kvartāla degradētās teritorijas revitalizācija” (PVS ID 2272) un „Grīziņkalna un tam piegulošā Miera dārza teritorijas revitalizācija” (PVS ID 2687) ietvaros. Aktivitātes šo projektu ietvaros skatīt zem U4.4.

³⁰ Rīgas domes 20.03.2012. iekšējie noteikumi Nr.15 „Kārtība, kādā sakārtojamas vai nojaucamas pilsētvidi degradējošas, sabrukušas vai cilvēku drošību apdraudošas ēkas (būves) Rīgā”

³¹ Ar Rīgas domes priekšsēdētāja 29.05.2012. rīkojumu Nr.205-r izveidota darba grupa, kas veic Rīgas domes 20.03.2012. iekšējos noteikumus Nr.15 „Kārtība, kādā sakārtojamas vai nojaucamas pilsētvidi degradējošas, sabrukušas vai cilvēku drošību apdraudošas ēkas (būves) Rīgā” paredzētos pasākumus un realizē pārraudzību par pašvaldības struktūrvienībām iedalīto pienākumu realizāciju šajā jautājumā

U3.5. Veicināt pozitīvu Rīgas atpazīstamību starptautiskos tirgos

Liela daļa aktivitāšu uzdevuma sasniegšanai ir saistītas ar Rīgas kā Eiropas Kultūras galvaspilsētas 2014. gadā popularizēšanu sadarbībā ar nodibinājumu „Rīga 2014”.

Lai veicinātu pozitīvu Rīgas atpazīstamību starptautiskajos tirgos, Rīgas pilsētas pašvaldība ir veikusi vairākas aktivitātes, tanī skaitā starptautiskajā nekustamo īpašumu izstādē „MIPIM 2011” Kannās (Francija) ietvaros tika organizēta īpaša diskusija „Mayor’s Think Tank”, kas sniedza iespēju tikties ar daudzu pasaules lielpilsētu mēriem un apmainīties idejām, kā arī prezentēt Rīgu kā investīcijām pievilcīgu pilsētu. Pārskata gadā minētajā izstādē Rīgai bija 11 stenda partneri, tika prezentēti vairāk kā 10 investīciju projekti.

31. starptautiskās Hanzas dienas sniedza iespēju Rīgai demonstrēt gan tūrisma iespējas, gan sadarbības potenciālu. Hanzas pilsētu izstādē – gadatirgū darbojās Rīgas stends ar dažādiem informatīvajiem materiāliem par Rīgu angļu, krievu un vācu valodā, prezentējot pilsētu un tās tūrisma iespējas un informējot apmeklētājus par lielākajiem pasākumiem un notikumiem, kultūras programmā piedalījās mūzikas grupa un tautas lietišķās mākslas meistari ar amatu demonstrējumiem.

Pavasara/vasaras kampaņa ar saukli „Fall in Love with Riga” norisinājās no 2011. gada marta līdz maijam, lai popularizētu Rīgu kā vasaras brīvdienu galamērķi. Reklāmas kampaņas 10 mērķa valstis: Vācijā, Krievijā, Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā, Baltkrievijā, Gruzijā, Izraēlā, Lietuvā un Igaunijā. Rudens/ziemas kampaņa ar saukli „Riga. Unexpected Combinations” sākās oktobrī un turpinājās līdz novembra beigām. Reklāmas kampaņa notika 7 kampaņas mērķa valstīs Vācijā, Zviedrijā, Somijā, Igaunijā, Krievijā, Lietuvā un Norvēģijā Rīga tiek popularizēta kā vieta, kur pavadīt Ziemassvētku un Jaungada brīvdienas, īsā laikā apvienojot visdažādākās izklaides un atpūtas iespējas.

2011. gadā, organizējot mediju un tūroperatoru vīzītes, Rīgā tika uzņemti 650 mediju un tūroperatoru pārstāvji no vairāk nekā 30 valstīm. Dažādu valstu medijos gada laikā publicēti vairāk nekā 1000 raksti par Rīgu.

U3.6. Organizēt Rīgas uzņēmēju ārvalstu kontaktu kvalitatīvu un kvantitatīvu paplašināšanos

Rīgas uzņēmēju ārvalstu kontaktu paplašināšanās notiek ar dalību starptautiskajās izstādēs, konferencēs un projektos. Starptautiskajā nekustamo īpašumu izstādē „MIPIM 2011” Francijas pilsētā Kannās kopā ar Rīgas pilsētas pašvaldību piedalījās arī nekustamo īpašumu attīstītājas firmas.

Pārskata gadā ES līdzfinansētā projekta „Baltijas jūras reģiona inovāciju atbalsta centrs BaSIC” (PVS ID 2483) ietvaros uzsākta Baltijas jūras reģiona vienotā tirgus piekļuves punkta

darbība Rīgā; nodrošināta Rīgas pārstāvju dalība starptautiskajā biotehnoloģiju un informācijas tehnoloģiju konferencē „eHealth” Oslo; izdots Rīgas uzņēmējdarbības ceļvedis angļu valodā (Market Access Guide: Riga) par uzņēmējdarbības uzsākšanas un veikšanas iespējām Rīgā; regulāri atjaunota projekta mājaslapa www.basic-net.eu, kurā pieejama informācija par uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām Baltijas jūras reģionā; nodrošināta Rīgas pārstāvju dalība projekta noslēguma konferencē un starptautiskajā International Association of Science Parks konferencē „Measuring & Improving the Performance of Science Parks” Berlīnē.

U3.7. Veicināt starptautisku organizāciju un uzņēmējdarbību reģionālo pārstāvniecību izvietojumu Rīgā

Uzdevuma U3.6. ietvaros realizētās aktivitātes var attiecināt arī uz uzdevuma U3.7. aktivitātēm.

Konkurencē starp Rīgu, Tallinu, Varšavu un Viļņu Rīga izvēlēta kā ekonomiski, ģeogrāfiski un cilvēkresursu pieejamības ziņā izdevīgākā alternatīva, kur vadošais Skandināvijas autotransporta degvielas mazumtirgotājs Statoil Fuel & Retail atvēris jauno *Business Centre*. Tas ilgtermiņā nodrošinās finanšu, grāmatvedības un personālvadības pakalpojumus uzņēmuma pārstāvniecībām astoņās valstīs – Dānijā, Norvēģijā, Zviedrijā, Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Polijā un Krievijā. Patlaban centrā ir nodarbināti jau vairāk nekā 50 darbinieki, un jaunu darba vietu veidošana turpinās. Latvijas galvaspilsēta Rīga par Statoil Fuel & Retail Business Centre atrašanās vietu ir izvēlēta, pateicoties pilsētas pieejamībai un veiksmīgai atrašanās vietai, attīstītai infrastruktūrai, kvalificētam personālam ar labām valodu zināšanām, kā arī ekonomiska rakstura priekšrocībām. Sākotnēji konkurence par biznesa centra izveidi bija starp vairākām Eiropas pilsētām – Tallinu, Rīgu, Viļņu un Varšavu. Atšķirības starp šīm pilsētām darbaspēka zināšanu un izmaksu ziņā nav lielas, taču dažādu faktoru kombinācijā vispārliciecināmie rezultāti bija tieši Rīgai.

Statoil Fuel & Retail Business Centre izveide ir loģisks solis Statoil Fuel & Retail kopējā attīstībā. Centrs tika veidots, koncentrējoties uz standarta pakalpojumu sniegšanu vienā valstī, lai optimāli izmantotu resursus. Centrs ir pierādījums veiksmīgai uzņēmuma darbības optimizācijai Eiropas līmenī.³²

U3.8. Atbalstīt publiskās diplomātijas pasākumus Rīgas popularizēšanai

Uzdevuma ietvaros tika atbalstītas ASV vēstniecības organizētās ASV Neatkarības dienas svinības Mežaparkā 2011. gada 3. jūlijā.

Pie mērķa PM3 un tam pakārtoto uzdevumu īstenošanas 2011. gadā darbojās Izglītības, kultūras un sporta departaments, Īpašuma departaments, Ārlietu pārvalde, Rīgas Tūrisma attīstības birojs,

³² [http://www.statoil.lv/lv/par_mums/statoil-fuel-retail/business-centre-\(shared-service-center\)/](http://www.statoil.lv/lv/par_mums/statoil-fuel-retail/business-centre-(shared-service-center)/)

Pilsētas attīstības departaments, Satiksmes departaments, Rīgas pilsētas būvvalde, nodibinājums „Rīga 2014”, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Sabiedrisko attiecību nodaļa, SIA „Rīgas meži”.

Budžets

Pilsētas reprezentācijas pasākumu izdevumi pārsvarā ir integrēti RD iestāžu un institūciju budžetos. Lielajiem projektiem līdzekļi tika piesaistīti arī no ES fondiem.

Secinājumi

Rīgas pilsētas ekonomikā ārvalstu tiešās investīcijas pārskata periodā ir palielinājušās par 4,6%. Īpaši liela interese Rīgā ir par pakalpojumu centru izvietotānu, jo tirgū ir pieejamas augstas klases biroju telpas ar pasaules līmeņa platjostas interneta pakalpojumiem. Bez tam darba tirgū ir pietiekošs daudzums starptautiskās grāmatvedības un tulkošanas pakalpojumu jomu speciālistu. Pēdējos gados Rīgas augstskolās ir palielināties inženierzinātņu studentu skaits, kas ļauj piesaistīt ārvalstu un vietējās investīcijas arī dažādās ražošanas nozarēs. Eksperta pieaugums vērojams galvenokārt tranzīta, loģistikas, ķīmijas un farmācijas nozarēs.

Uz starptautisku sadarbību vērsta pilsētas ekonomikas attīstība sāk dot rezultātus. Notiek importa aizvietojošas ražošanas palielināšanās.

Būtu jāuzlabo pilsētas institucionālo struktūrvienību nekoordinētā un nesaistītā darbība. Rezultatīvie rādītāji parāda plāna atrautību no budžeta resursu iespējām.

Svarīgi ir veikt aktivitātes uzņēmējdarbības vides uzlabošanas jomās, kuras ir pašvaldības autonomas funkcijas. Pasaules Bankas pētījumā „Doing Business” uzņēmējdarbības vides kvalitātē Latvija ir uzlabojusi rezultātu un pakāpusies par 10 vietām līdz 21. vietai 183 valstu vidū. Kaut arī jaunā Būvniecības likuma pieņemšana LR Saeimā kavējas, 2011. gada 24. maijā spēkā stājās grozījumi Vispārīgajos būvnoteikumos³³, kas ievērojami atvieglojuši un saīsinājuši būvniecības procesa dokumentācijas saskaņošanas laiku.

Nozares eksperta viedoklis

Signe Dobelniece, Dr.phil.soc.darbā, asociētā profesore Latvijas Lauksaimniecības universitātē

Plaši ir izvērstas darbības tūrisma attīstībā – reklāmas kampaņas, festivālu līdzfinansēšana,

³³ Grozījumi ministru kabineta 1997. gada 1. aprīļa noteikumos Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi”, izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma 2. panta ceturto daļu, <http://www.likumi.lv/doc.php?id=230752>

informatīvo materiālu izdošana, semināri tūroperatoriem un žurnālistiem. Darbība tūristu piesaistei ir vērsta gan rietumu, gan austrumu virzienā, un tas ir devis pozitīvus rezultātus.

Vajadzētu domāt ne tikai par vēsturisko apskates objektu un kultūras pasākumu reklāmu, bet vairāk rūpēties par tūristiem pievilcīgas vides attīstīšanu, infrastruktūras pilnveidošanu, kas ietver arī ielu un ietju kvalitāti. Intensīvās tūrisma sezonas laikā vajadzētu vairāk rūpēties par ikdienas uzkopšanas darbiem īpaši Vecrīgā, lai pilsēta kļūtu vēl pievilcīgāka gan tūristiem, gan Rīgas iedzīvotājiem.

Nozīmīgs ir uzsāktais darbs degradēto objektu un teritoriju sakārtošanā. Tas ir svarīgi ne tikai tūrisma sakarā, lai neradītu negatīvu priekšstatu un iesaistītu par pilsētu, bet ļoti nozīmīgi arī vietējiem iedzīvotājiem, jo rada estētisku vidi un mazina dažādus potenciālos riskus viņu cilvēkdrošībai.

Kopumā ir veikts nozīmīgs darbs izvirzītā prioritārā mērķa „Uz starptautisku sadarbību vērsta pilsētas ekonomikas attīstība” īstenošanā, ir sasniegti pozitīvi rezultāti, taču ir arī tālākas attīstības iespējas.

Aigars Plotkāns, teritorijas mārketinga un ekonomikas eksperts

Rīgai nevajadzētu veidot tik daudz dažādu kampaņu. Jāizvēlas viens vai divi saukļi, kuri ir aktuāli vidēja termiņa plānošanas periodam, kaut vai „Baudi nesteidzoties”. Rīga vēl nav pozicionēta tā, lai veidotu pievilcīgu tūrisma piedāvājumu. Pietrūkst dažu spēcīgu argumentu, kāpēc Rīgu izvēlēties kā galamērķi. Tajā pašā laikā ir jūtama tūrisma nozares atmoda.

Tūrisma jomā Rīga ir spējusi ievērojamu soli uz priekšu. Būtiski ir veicināt pieejamību ar tiešajiem reisiem izmantojot avio, dzelzceļa un ūdens transportu. Varbūt Rīgai ir jāpārņem to pilsētu praksi, kuras dotē avio vai prāmju biļetes ārvalstu tūristiem.

Nepieciešams veidot Vecrīgai alternatīvus tūrismam piemērotus rajonus, piemēram Mežaparks.

Jāveicina Latvijas vēstniecību darbinieku aktivitāte Rīgas uzņēmējdarbības vides popularizēšanā un biznesa kontaktu dibināšanā. Varbūt nepieciešama pastāvīga izstādes ekspozīcija “Ražots Latvijā” vai “Radīts Latvijā”.

Ārējie sakari pašvaldību līmenī ir atbalstāmi ar kultūras, sporta, zinātnes u.c. pasākumu veicināšanu, kuros rīkotāji var būt nozares profesionāļi, bet pašvaldība var būt iniciators vai finansiāls atbalstītājs. Būtiska ir infrastruktūras loma, kuras attīstību profesionāli jāieestrādā 2014. – 2020. gada attīstības plānā.

Stratēģiskā mērķa PM3 „Uz starptautisku sadarbību vērsta pilsētas ekonomikas attīstība” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads							Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Vispārējās ekonomiskās darbības klasifikācijas NACE 1.1. red. I sekcijas „Transports, glabāšana un sakari” īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā, %	CSP	2004 17%	2005 14%	2006 12,9%	2007 10,6%	2008 11,3%	2009* 12,2%	↑	↑	Pieaug	
Ārvalstu tiešās investīcijas (ĀTI) (atlikumi perioda beigās), milj. LVL	Lursoft	2005 1031,1	2006 1248,8	2007 1434,8	2008 1642,6	2009 2570,2	2010 3031,7	2011 3167,1	↑	↑	Pieaug
Nosūtītās kravas Rīgas ostā, tūkst. t	Rīgas osta	2005 22 046	2006 22 523	2007 22 559	2008 26 430	2009 27 327	2010 27 332	2011 29 807	↑	↑	Pieaug
Saņemtās kravas Rīgas ostā, tūkst. t	Rīgas osta	2005 2 384	2006 2 834	2007 3 374	2008 3 136	2009 2 397	2010 3 144	2011 4 247	↑	↑	Pieaug
Saņemtās un nosūtītās kravas, tūkst. t	Lidosta „Rīga”	2005 15896	2006 9746	2007 8130	2008 7668	2009 9433	2010 12294	2011 12602	↑	↑	Pieaug
Tūrisma mītnēs apkalpoto cilvēku skaits	CSP	2005 663 770	2006 733 535	2007 825 419	2008 869 975	2009 689 330	2010 779 852	2011 943 671	↑	↑	Pieaug
Ar pasažieru kuģiem un prāmjiem iebraukušo pasažieru skaits Rīgas ostā	CSP	2005 93 516	2006 121 400	2007 218 261	2008 246 634	2009 340 931	2010 377 836	2011 416 000	↑	↑	Pieaug
Ar pasažieru kuģiem un prāmjiem izbraukušo pasažieru skaits no Rīgas ostas	CSP	2005 101 679	2006 125 485	2007 223 653	2008 256 960	2009 350 305	2010 386 165	2011 423 712	↑	↑	Pieaug
Rīgas lidostā iebraukušo pasažieru skaits (tūkst.)	CSP	2005 939	2006 1243	2007 1578	2008 1839	2009 2013	2010 2315	2011 2543	↑	↑	Pieaug
No Rīgas lidostas izbraukušo pasažieru skaits (tūkst.)	CSP	2005 938	2006 1252	2007 1583	2008 1852	2009 2052	2010 2349	2011 2563	↑	↑	Pieaug
Tiešo regulāro reisu galapunktu skaits no Rīgas lidostas (kopā)	Lidosta „Rīga”	2005 37	2006 46	2007 60	2008 66	2009 70	2010 81	2011 79	↑	↑	Pieaug
	Standard & Poor's	2005 BBB /Stable/A3	2006 BBB /Stable/A3	2007 BBB /Stable/A3	2008 BBB- /Negative/A3	2009 BB/ Negative/B	2010 BB/Stable/B	2011 BB+/ Stable/B	↑	↓	Paaugstinās, nav zemāks kā Latvijā
	Moody's	2006 A2 Stable	2007 A2 Stable	2008 A3 Negative	2009 Baa3/ Negative	2010 Baa3/ Stable	2011 Baa3/ Stable		→	↓	Paaugstinās, nav zemāks kā Latvijā

Tendence	↑	↓	↑	↓	→
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

*Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas NACE 2. red. H sadaļas “Transports un uzglabāšana” īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā Rīgā,%

PM4 Dzīve pilsētā ar kvalitatīvām apkaimēm

Veidojot iedzīvotājiem draudzīgu dzīvojamo apkaimi, ir būtiska teritorijas līdzsvarota izmantošana. Iedzīvotāju apmierinātībai ar savas dzīvojamās apkaimes vidi ir izšķiroša loma.

Iedzīvotāju skaits Rīgā pēc 2011. gada Tautas skaitīšanas datiem uz 2012. gada sākumu bija 650 478. Gan demogrāfijas tendences valstī, gan emigrācija atstāj ietekmi arī uz Rīgu.

Lai neveidotos jau tā nelielā iedzīvotāju skaita koncentrēšanās noteiktās apkaimēs, iespēju robežās ir jārada harmoniska un homogēna vide visās Rīgas 58 apkaimēs, lai tās būtu ērti sasniedzamas, sakārtotas un tīras, ar apkaimē uz vietas nodrošinātu dažādu ikdienā nepieciešamo pakalpojumu klāstu.

Tendences rāda, ka biroji, tai skaitā valsts pārvaldes iestādes, galvenokārt koncentrēties pilsētas centrā arī turpmāk, tomēr pamatpakalpojumu klāsta attīstīšana ir jāturpina arī no centra attālākajās apkaimēs. Iedzīvotāju skaita ziņā lielākās no apkaimēm ir Purvciems, Ķengarags, Imanta un Pļavnieki. Tā kā šīs apkaimes nebūt nav pilsētas centram tuvākās, iedzīvotāju mobilitāte uz/no pilsētas centra rada papildus slodzi transporta infrastruktūrai, tādēļ dažādu pakalpojumu pieejamība apkaimē uz vietas ļautu šo slodzi mazināt.

Lai veicinātu apkaimju attīstību, 2011. gadā pašvaldība sadarbībā ar privātajiem arhitektu un ainavu plānotāju birojiem un ar ESF atbalstu organizēja arhitektu apmācības programmu Rīgas pilsētvides atdzimšanai „Radi Rīgu”. Tika izvēlētas 5 Rīgas apkaimes (Āgenskalns, Bolderāja/Daugavgrīva, Čiekurkalns, Ziepniekkalns, kā arī Krasta ielas teritorija), lai, veicot šo teritoriju padziļinātu izpēti, izstrādātu to attīstības viziju ar mērķi rast iedzīvotājiem stratēģiski svarīgas telpas apkaimēs, kas kalpotu kā dzinējspēks kompleksai ilgtermiņa attīstībai un iedvesmotu iedzīvotājus iesaistīties savas apkaimes atdzimšanā.

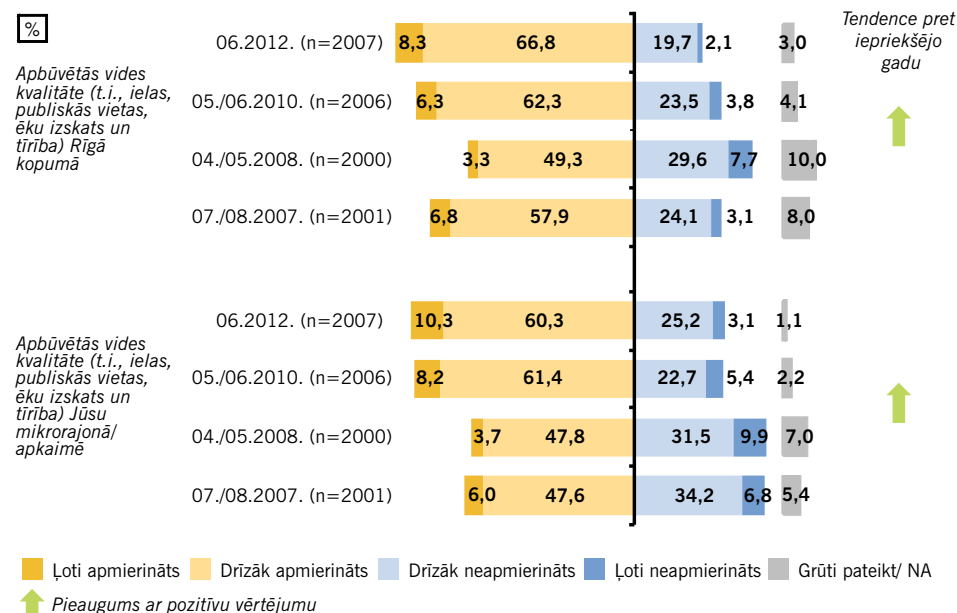
2012. gada jūnijā veiktās aptaujas³⁴ dati liecina, ka rīdzinieku vērtējums par dzīvi pilsētā un apbūvētās vides kvalitāti apkaimēs ir 2,19.³⁵ Salīdzinot ar 2010. gadu, vērtējums bija 2,26, tas ir uzlabojies. Gan apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā, gan apkaimēs respondenti gadu no gada vērtē arvien pozitīvāk. Piemēram, ar apbūvētās vides kvalitāti pilsētā kopumā (ar ielām, publiskām vietām, ēku izskatu un tīrību) 2008. gadā apmierināti bija 52,6 %, 2010. gadā – 68,6 %, un 2012. gadā – 75,1 % respondentu. Arī iedzīvotāju apmierinātība ar apbūvētās vides kvalitāti apkaimēs pakāpeniski pieaug: 2008. gadā apmierināti bija 51,5 %, 2010. gadā jau 69,6 %, un 2012. gadā 70,6 % apkaimēs aptaujāto respondentu (4.1. attēls).

³⁴ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

³⁵ Vērtējuma vidējie rādītāji 4 punktu skalā, kur „1” nozīmē „ļoti apmierināts”, bet 4 „ļoti neapmierināts”

4.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā un savā apkaimē

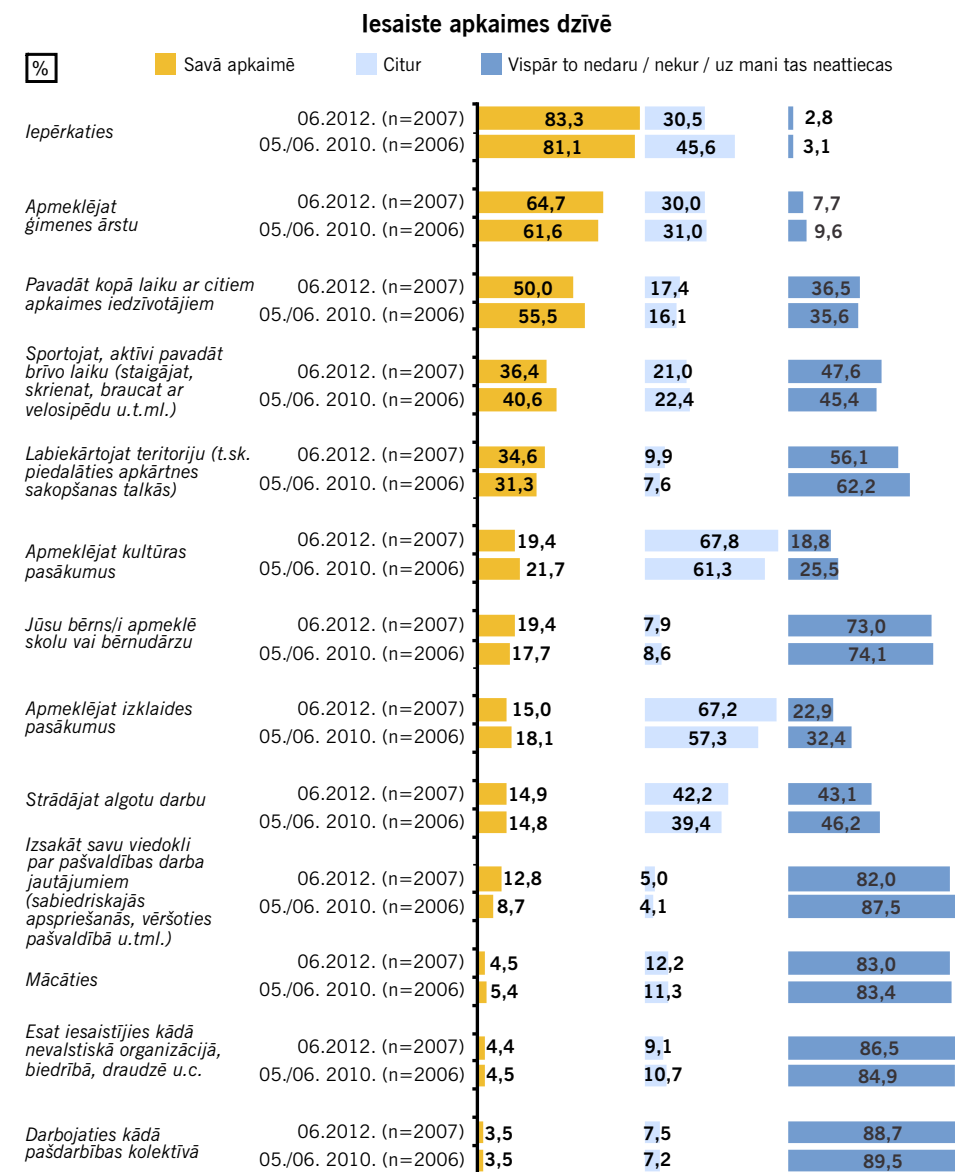

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Salīdzinot vidējos vērtējumus par apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā, var konstatēt, ka negatīvāk to vērtē aptaujātie Torņakalnā, Šampēterī, Zasulaukā un Ziepniekkalnā, savukārt pozitīvu vērtējumu biežāk sniedza Čiekurkalnā, Jaunciema, Juglas, Šķīrotavas un Dārziņu apkaimju iedzīvotāji. Ar apbūvētās vides kvalitāti savā apkaimē apmierinātāki ir Bieriņu, Dreiliņu, Jaunciema, Mežaparka, Berģu, Juglas un Čiekurkalnā iedzīvotāji. Savukārt, negatīvu vērtējumu respondenti biežāk sniedza Mīlgrāvī, Zasulaukā, Šķīrotavā, Dārziņos un Daugavgrīvā.

Lai novērtētu, cik lielā mērā Rīgas iedzīvotāji ir iesaistījušies savas dzīvesvietas – savas apkaimes dzīvē, 2012. gada aptaujā respondentiem lūdza atzīmēt, vai dažādas aktivitātes (piemēram, iepirkšanās, izglītošanās, strādāšana, izklaidēšanās u.c.) viņi veic savā apkaimē, kaut kur citur, vai arī to nedara vispār. Raksturojot minēto aktivitāšu vietu, ne mazāk kā puse no aptaujātajiem atbildēja, ka savā apkaimē iepērkas. Savukārt, citur nevis savā apkaimē lielākā daļa iedzīvotāju apmeklē kultūras un izklaides pasākumus, arī algotu darbu iedzīvotāji citur strādā ievērojami biežāk nekā savā apkaimē (4.2. attēls).

4.2. attēls

Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Būtiska pilsētas un tās apkaimju iedzīvotāju daļa ir bērni un viens no līdzekļiem pilnvērtīgai bērnu attīstības nodrošināšanai, un brīvā laika pavadīšanai ir rotaļlaukumi, kas ir pieejami dzīvesvietas tuvumā.

Bērnu iespējas doties uz rotaļlaukumiem dažādās Rīgas apkaimēs atšķiras, bet kopumā rotaļlaukumu pieejamības vidējais rādītājs ir 2,1³⁶, kas norāda uz pakalpojuma nepietiekošo nodrošinājumu Rīgā. Vislabākais nodrošinājums ar publiski pieejamajiem bērnu rotaļu laukumiem ir Dzirciemā, Grīziņkalnā, Centrā, Juglā, Teikā, Sarkandaugavā, Brasā, kā arī Skanstē un Brekšos (4.3. attēls).

Vidēji labs, tomēr nepietiekošs rotaļlaukumu nodrošinājums ir arī tādās blīvi apdzīvotās apkaimēs kā Imanta un Mežciems. Savukārt Bišumuižā, Ķīpsalā un Dreiliņos pakalpojums netiek nodrošināts vispār.³⁷

Pieeja galvenajiem pakalpojumiem ir nozīmīgs faktors ilgtspējīgā sabiedrībā, kas nodrošina dzīves kvalitāti un vietējās ekonomikas dzīvotspēju. Pārbraucienā nepieciešamību samazina galveno pakalpojumu nodrošināšana tuvu dzīvesvietai. Iedzīvotāju sociālās vajadzības nav iespējams apmierināt, ja netiek nodrošinātas pamatprasības pārtikas iegādei. Vienmērīgi blīvs veikalu tīkls, kuros tirgo pārtiku un ir izvietojies visās pilsētas apkaimēs ir ideāls pilsētas plānošanas modelis.³⁸

Pārtikas veikalu (tai skaitā lielveikalu, tirdzniecības centru un tirgu) pieejamība pilsētā tiek vērtēta kā gandrīz vidēji laba un minēto pakalpojumu pieejamības vidējais rādītājs 2012. gadā Rīgā ir 2,9³⁹. Pārtikas veikali ir izvietoti praktiski visās pilsētas blīvāk apdzīvotajās daļās, piemēram, Centrā, Imantā, Ķengaragā, Juglā, Maskavas forstatē, Purvciemā, Teikā, Avotos, Dzirciemā, Ilģuciemā un Sarkandaugavā, gan arī apkaimēs ar mazāku iedzīvotāju skaitu, piemēram, Daugavgrīvā, Pētersalā – Andrejsalā un Pleskodālē (4.4. attēls).

Savukārt, citās apkaimēs ar pavisam nelielu iedzīvotāju skaitu (līdz 700) – Beberbeķos, Kleistos, Kundziņsalā, Salās, Spilvē, Sužos un Voleros, ikdienas preču veikalu nav vispār.⁴⁰

³⁶ 0 – Pakalpojums netiek nodrošināts vispār, bet 4 – Pakalpojums nodrošināts pieprasījumam atbilstošā apjomā un kvalitātē

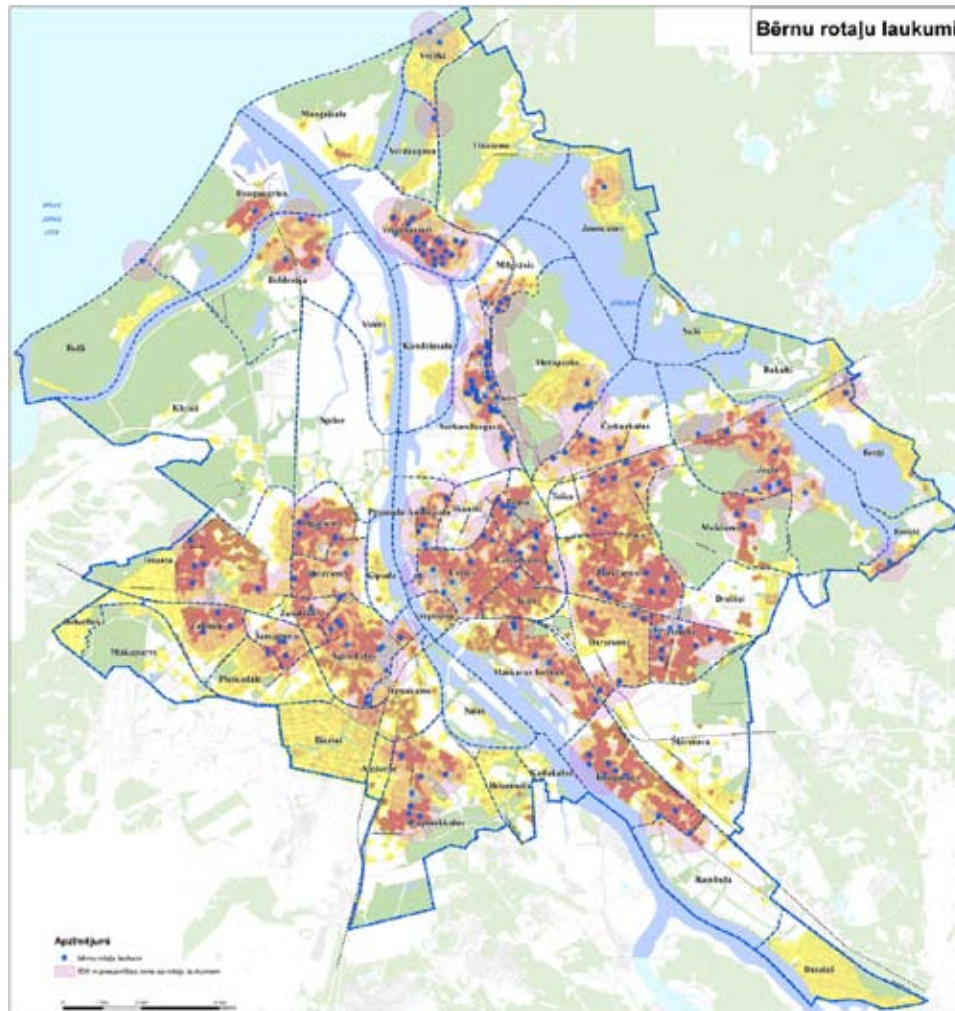
³⁷ Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

³⁸ Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī. I Posma atskaite”, SIA Datorkarte, 2011

³⁹ 0 – Pakalpojums netiek nodrošināts vispār, bet 4 – Pakalpojums nodrošināts pieprasījumam atbilstošā apjomā un kvalitātē

⁴⁰ Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

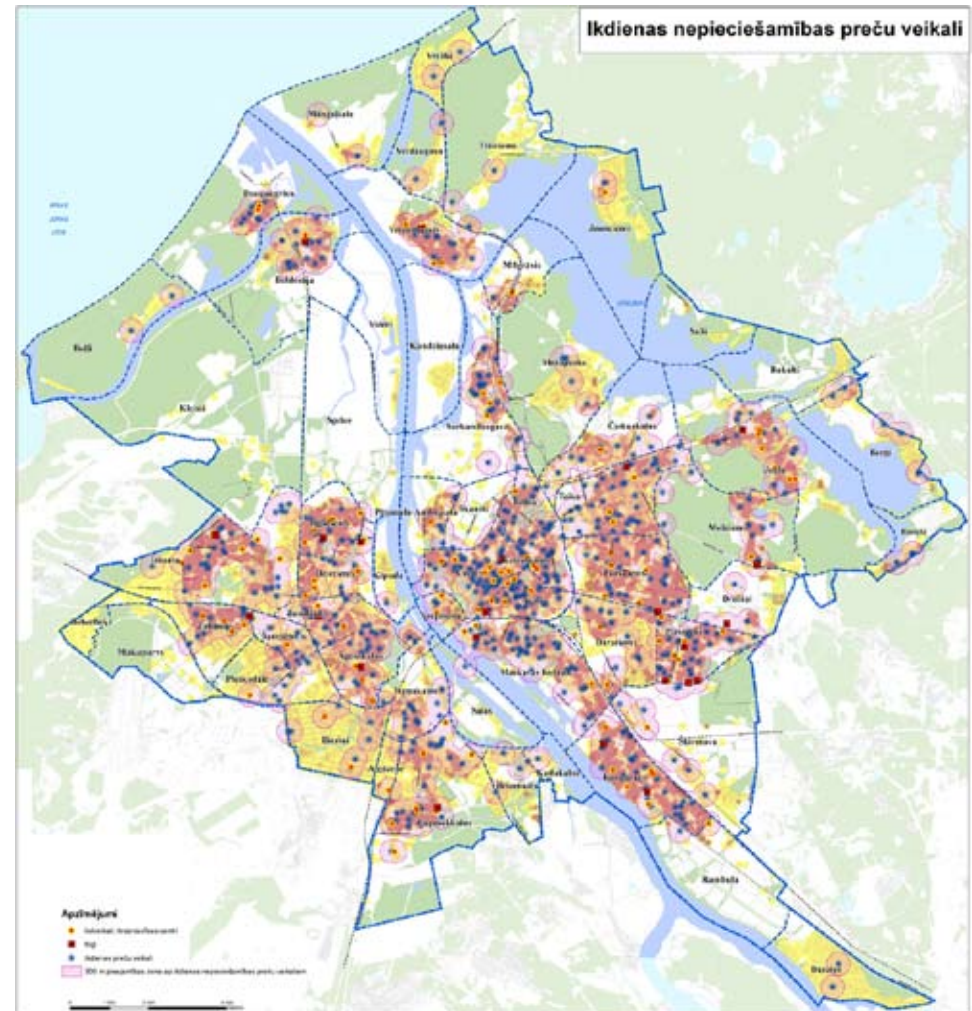
4.3. attēls

Avots: Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

Mērķa īstenošanai ir izvirzīti astoņi uzdevumi. Aktivitātes nav veiktas uzdevumu U4.1. Attīstīt esošajam pilsētas centram pakārtotus apkaimju apakšcentrus un U4.2. Nodrošināt kvalitatīvu apkaimju sasniedzamību no un uz pilsētas centru un pietiekamu, kvalitatīvu ielu tīklu ietvaros.

4.4. attēls

Avots: Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

U4.3. Tuvināt pašvaldības pakalpojumus dzīvojamajiem rajoniem (apkaimēm)

Uzdevuma ietvaros tiek nodrošināta apmeklētāju pieņemšana Rīgas Pašvaldības policijas teritoriālajās pārvaldēs, kā arī apmeklētāju pieņemšanas punktos atsevišķos mikrorajonos.

Apmeklētāju pieņemšanas centram tika atvērta jauna centra teritoriāla atrašanās vieta Vecmīlgrāvī. Kopumā centrs nodrošināja pakalpojumu pieņemšanu un izsniegšanu 11 teritoriālajās atrašanās vietās Rīgā.

2011. gadā RP SIA „Rīgas satiksme” atklāja jaunu klientu apkalpošanas centru Spīķeros, kur iedzīvotāji var pieteikties un saņemt personalizēto e-talonu, noformēt un pagarināt atlaides saņēmēja statusu, kā arī risināt dažādus citus ar e-talonu saistītus jautājumus. Šis jau ir sestais klientu apkalpošanas centrs, kas ļauj iedzīvotājiem ar e-talonu saistītos jautājumus kārtot vistuvāk savai atrašanās vietai.

U4.4. Revitalizēt un attīstīt degradētās teritorijas un objektus pilsētā

Uzdevuma ietvaros vairākas aktivitātes notika arī ar ES finansējuma atbalstu. Tika turpināta divu ES līdzfinansētu projektu ieviešana.

ES projekta „Maskavas, Krasta un Turgeņeva ielu kvartāla degradētās teritorijas revitalizācija” (PVS ID 2272) ietvaros 2011. gadā veikts tehniskā projekta iepirkums kvartāla starp Maskavas ielu, Turgeņeva ielu un Daugavas upes labā krasta krastmalas labiekārtojumam posmā no Dzelzceļa tilta līdz Salu tiltam, saskaņots Spīķeru revitalizācijas tehniskā projekta mets, izstrādāts tehniskais projekts un akceptēts Rīgas pilsētas būvvaldē.

Projekta „Grīziņkalna un tam pieguļošā Miera dārza teritorijas revitalizācija” (PVS ID 2687) ietvaros 2011. gadā noslēgta vienošanās ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (turpmāk tekstā VARAM) par projekta ieviešanu. Pārskata gadā: veiktas iepirkuma procedūras par Ziedoņdārza un Grīziņkalna parka tehnisko projektu izstrādi un rekonstrukciju un noslēgti līgumi par darbu izpildi, izsludināts iepirkums par Grīziņkalna un Miera dārza teritorijas ielu apgaismojuma rekonstrukcijas tehniskā projekta izstrādi.

2011. gadā likvidētas 25 nesankcionēto sadzīves atkritumu izgāztuves Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcijas teritorijā un 4 šādas vietas Ziemeļu izpilddirekcijas teritorijā.

U4.5. Uzlabot apkaimju estētisko un pilsētvides kvalitāti

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros tika nodrošināta reklāmas objektu kontrole – atbilstība ekspluatācijas prasībām.

Uzdevuma ietvaros veiktas arī tādas aktivitātes kā ielu un objektu nosaukumu norāžu stabu atjaunošana un objektu norāžu plāksņu nomainīšana, informatīvi ilustratīvi aicinājuma zīmju iedzīvotājiem, kam ir dzīvnieki „Sakop!” izgatavošana un uzstādīšana, iekškvartālu piebrau-

camo ceļu un koplietošanas ceļu un teritoriju remontdarbi.

2011. gadā ar RD lēmumiem piešķirti 3 jauni ielu nosaukumi, pārdēvētas 2 ielas un precizēti 2 ielu nosaukumi atbilstoši ielu sarkanajām līnijām. Pie nosaukuma „Islandes skvērs” tika skvērs Pārdaugavā starp Āzenes, Ķīpsalas un K. Valdemāra ielu.

U4.6. Nodrošināt pilsētas teritorijas ar nepieciešamajiem inženiertīkliem

2011. gadā darbu sāka jaunbūvētā kanalizācijas notekūdeņu sūkņu stacija Austuves ielā 5, līdz ar to pārtraucot vecās, pagājušā gadsimta septiņdesmito gadu sākumā celtās, fiziski novecojušās un neekonomiskās stacijas darbību. Jaunā sūkņu stacija pārsūknēs sadzīves notekūdeņus no Ķengaraga, Pļavnieku un Dārziema apkaimēm, kā arī dos iespēju perspektīvā attīstīt kanalizācijas tīkla izbūvi Dārziņos un Rumbulā. Jaunajā stacijā tiek izmantoti ekonomiski sūkņi ar spēju pārsūknēt 50 000 m³ notekūdeņu diennaktī jeb 1740 litrus sekundē. Pateicoties jaunajiem sūkņiem vairākkārtīgi samazinās izdevumi, kas nepieciešami elektroenerģijas iegādei.⁴¹

U4.7. Nodrošināt pilsētas teritoriju racionālu un ilgtspējīgas attīstības principiem atbilstošu izmantošanu

Rīgas Apkaimju projekta ietvaros 2011. gadā norisinājās 2. Rīgas apkaimju forums, kurā piedalījās vairāk nekā 80 dalībnieku no dažādām Rīgas apkaimēm, kā arī pašvaldības un dažādu radošo nozaru speciālisti. Forumā notika projektu ideju attīstīšanas sesija „Iniciatīvu TALKA”, kuras laikā dalībnieki savstarpēji kontaktējoties ieguva jaunas zināšanas apkaimju iniciatīvu īstenošanai.

Pārskata gadā tika veikts pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 58 apkaimēs” un sagatavota metodoloģija pakalpojumu pieejamības un kvalitātes novērtējumam apkaimju līmenī. Pilotnovērtējums veikts Āgenskalnā, Mežaparkā, un Purvciema apkaimēm.

Uzdevuma ietvaros izstrādāta kultūras un atpūtas parka „Mežaparks” detālplānojuma 1. redakcija.

Lai veicinātu racionālu pašvaldības izglītības iestādēm piesaistīto nekustamo īpašumu un teritoriju izmantošanu un attīstību, pašvaldība 2011. gadā maiņas darījumu ceļā iegādājās vairākus privātām personām piederošus nekustamos īpašumus, kas iekļauti RD 26.05.2009. lēmumā Nr.5280 „Par valsts pārvaldes funkciju veikšanai izglītības, jaunatnes un sporta nozarē nepieciešamajiem Rīgas pilsētas pašvaldības nekustamajiem īpašumiem”.

⁴¹ LETA

Tā kā aizsaulē aizgājušo iedzīvotāju apbedīšanai ir nepieciešamas lielas teritorijas, lai racionāli izmantotu kapsētu teritorijas, pašvaldība cenšas popularizēt kremāciju.

2011. gadā apstiprināti grozījumi RD saistošajos noteikumos „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 17. pielikuma „Galvenās aizsargjoslas un citi zemesgabalu izmantošanas ierobežojumi” daļā „Sarkanās līnijas”.

Tika turpināts darbs pie Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojumā 1. redakcijas izstrādes.

Pārskata gadā turpinājās ES līdzfinansēta projekta „Rīgas pilsētas virszemes ūdeņu ietekmju novērtēšana, novēršana un ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana”. Galvenais projekta mērķis ir savlaicīgi noteikt tos hidroloģiskos faktorus, kas nākotnē saistībā ar klimata pārmaiņām varētu negatīvi ietekmēt Rīgas iedzīvotājus, ekonomiku, kā arī dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu un izstrādāt risinājumus, kā šo ietekmi novērst vai mazināt. 2011. gadā izstrādāta mājaslapa www.rigapretpludiem.lv, tika strādāts pie Plūdu riska pārvaldības plāna, kā arī izstrādāts Metodoloģisko vadlīniju projekts teritoriālai plānošanai applūstošajās teritorijās.

U4.8. Izveidot kvalitatīvas atpūtas vietas pilsētniekiem

2011. gadā tika turpināta Daugavas promenāde – tika izveidota gājēju laipa virs applūstošās Daugavas krasta zonas, krasta zonā tika veikta apzaļumošana, 4 vietās tika uzstādīti betona pusapļu šķēršļi, izbūvēti masīvoka soli. Izbūvēts tērauda vanšu tilts pār gravu Daugavas promenādē aiz a/s „Kvadrāts”. Turpat izbūvētas arī koka kāpnes un sauļošanās terase.

Labiekārtots Pļavnieku parka un Pļavnieku zaļās birzs: celiņi, soli, atpūtas zonas, laukums bērniem, centrālais laukums Jaungada eglei u. c.

Tika uzsākts Krīdeners dambja labiekārtojums – sākuma stadija: celiņš uz uzbēruma un apgaismojuma projektēšana, nogāžu sakopšana.

5 vietās atjaunots inventārs un aprīkojums pilsētas atpūtas vietās un peldvietās Vecāķos, pie Bābelītes, Dambjapurva un Velnezera, kā arī nodrošināta šo vietu uzturēšana.

Izstrādāts projekts un izbūvēta publiskā tualete Vecāķos ar 12 vietām, 390 m² platībā izbūvēts bruģa segums takai pie Velnezera. Izveidota jauna atpūtas vieta Mežaparkā ar nosaukumu „Jaunlaulāto kalniņš”.

Pārskata gadā ierīkoti 5 jauni bērnu rotaļlaukumi, kā arī veikti rotaļu elementu atjaunošanas

darbi vairāk nekā 30 esošajos rotaļu laukumos. Kopumā Rīgā ir 203 pašvaldības uzturēti bērnu rotaļlaukumi.

Lai virzītos uz mērķa sasniegšanu, dažādas aktivitātes veica Pilsētas attīstības departaments, Rīgas Pašvaldības policija, Apmeklētāju pieņemšanas centrs, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Īpašuma departaments, Rīgas pilsētas būvvalde, SIA „Rīgas pilsēt būvnieks”, Mājokļu un vides departaments, SIA „Rīgas meži”.

Budžets

Mērķa īstenošanai veiktās aktivitātes tiek finansētas gan no RD budžeta līdzekļiem, gan piesaistot ES finansējumu, tāpēc izdevumi pārsvarā ir iekļauti RD institūciju pamatbudžetos.

Secinājumi

Iedzīvotāju skaits Rīgā arvien turpina samazināties, tāpēc pilsētas vadībai ir jādomā, kas būs tās vērtības, ar kurām iedzīvotājus pilsētā noturēt. Vēl vairāk – ar kādām vērtībām piesaistīt Rīgai jaunus iedzīvotājus. Tas ir liels izaicinājums.

Mērķa īstenošanā būtiska loma 2011. gadā tika atvēlēta darbam ar iedzīvotājiem, sabiedrības iesaistei apkaimi veidojošos un uzlabojošos procesos. Ir būtiski pilsētas iedzīvotājos veidot apziņu, ka viņu idejas savas dzīves, darba un atpūtas vides veidošanā pilsētai ir nozīmīgas. Sadarbojoties iedzīvotājiem ar arhitektiem un pilsētplānošanas speciālistiem, pārskata gadā tapa patiešām labas idejas vairāku apkaimju attīstībai. Pašvaldībai būtu iespēju robežās šīs idejas jāattīsta, tādējādi veidojot atgriezenisko saiti.

Jau vairākus gadus būtiska pašvaldības uzmanības daļa tiek veltīta pilsētā esošajām degradētajām teritorijām un graustiņiem. Vairāki degradēto teritoriju revitalizācijas pasākumi tiek veikti ar ES finansējuma līdzdalību. Taču būtiskākais ir tas, ka šādas vietas tiek sakārtotas.

Atzinīgi vērtējamās pašvaldības realizētās darbības saistībā ar graustu (Rīgas pilsētvidi degradējošu būvju) skaita būtisku palielināšanos, tai skaitā pilsētas vēsturiskajā centrā – pārskata gadā Rīgas domes struktūrvienībās tika apkopota informācija par situāciju pilsētas administratīvajā teritorijā, kā arī izstrādāti priekšlikumi pilsētvides sakārtošanai. Rezultātā Rīgas domē apstiprināti iekšējie noteikumi,⁴² kuri paredz kārtību par pilsētvidi degradējošu, sabrukušu vai sabiedrisko drošību apdraudošu objektu apzināšanu, uzskaiti un sakārtošanu.

⁴² Rīgas domes 20.03.2012. iekšējie noteikumi Nr.15 „Kārtība, kādā sakārtojamas vai nojaucamas pilsētvidi degradējošas, sabrukušas vai cilvēku drošību apdraudošas ēkas (būves) Rīgā”

Nozares eksperta viedoklis

Ingūna Urtāne, *Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas departamenta direktore*

Ideja iedalīt Rīgas pilsētas teritoriju apkaimēs, izmantojot par pamatu tādus jēdzienus kā pakalpojumu pieejamība, identitāte, apbūves raksturs, ainava un iedzīvotāju kopība, ir Rīgas veiksmīgākais pilsētplānošanas koncepts kopš neatkarības atjaunošanas. Tieši kvalitatīva publiskā ārtelpa ir atslēgas vārds iedzīvotāju migrācijas mazināšanai. Rietumeiropas pilsētplānotājiem jau sen spēkā ir pārlicība – kvalitatīva publiskā ārtelpa veicina teritoriju ekonomisko aktivitāti, tās ir ilgtspējīgas investīcijas!

Projekta Radi Rīgu rezultāti rāda, ka nepieciešami kompleksi risinājumi, kuri ir jāveic ciešā sadarbībā ar iedzīvotājiem. Labi risinājumi ne vienmēr ir arī dārgi – daudzviet sākumam pietiku ar elementāro ne vairāk kā pusstundas gājiena attālumā no dzīvesvietas labiekārtotiem bērnu rotaļu laukumiem, sporta laukumu, soliņiem. Neatrisināta problēma ir automašīnu novietošana māju daudzdzīvokļu māju iekšpagalmos, kas pilnībā izskauz iekšpagalma paredzēto funkciju. Esošo diennakts autostāvvietu skaits ir nepietiekams un to dārdzība – neatbilstoša vairuma iedzīvotāju maksātspējai.

Pilsētplānošana Rīgā, lai gan stingri normatīvi reglamentēta, ir bijusi pabērna lomā pēdējos 20 gadus, atsevišķu objektu būvniecībai tradicionāli ir spēcīgi lobīji, taču pilsētvide būtu jāskata kā vienots organisms, kurā iestādīt jaunu objektu vajadzētu ar rūpību un pietāti pret jau esošajām vērtībām.

Marija Golubeva, *izglītības politikas eksperte*

Pārskata gadā turpinājās dažu Rīgas teritoriju un pilsētnieku atpūtas vietu labiekārtošana, kā arī tika uzsākts pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtējums. Turpinājās pašvaldības dialogs ar Rīgas apkaimju iedzīvotājiem, kaut gan netika izveidotas pastāvīgas platformas vietējās pilsoniskās sabiedrības iesaistei teritoriju attīstības plānošanā. No jaunām iniciatīvām pozitīvi vērtējama ar ESF atbalstu organizētā arhitektu apmācības programma Rīgas pilsētvides atdzimšanai „Radi Rīgu”.

Pilsētnieku atpūtas vietu attīstības jomā īpaši pozitīvi vērtējami Daugavas promenādes turpinājuma labiekārtošanas darbi, jo tie turpina līdz šim sociāli nelabvēlīgas apkaimes – Maskavas foršates un Krasta ielas rajona – pilsētvides attīstību. Pozitīvi vērtējami arī labiekārtošanas darbi Pļavnieku parkā un citās vietās, kā arī dažu pilsētas atpūtas vietu un peldvietu atjaunošana.

4.1. tabula

Stratēģiskā mērķa PM4 „Dzīve pilsētā ar kvalitatīvām apkaimēm” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Iedzīvotāju skaits (gada sākumā)	CSP	2005 731 762	2006 727 578	2007 722 485	2008 717 371	2009 713 016	2010 706 413	2011* 659 418	2012* 650 478	↓	↓	Samazināšanās temps palēninās
Migrācijas saldo uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	2005 -1,9	2006 -3,35	2007 -3,94	2008 -3,9	2009 -6,9	2010 -5,4	2011* -9,8		↓	↓	Pieaug
Iedzīvotāju blīvums uz visu Rīgas teritoriju (cilvēki uz 1 km ² teritorijas)	CSP	2005 2 382	2006 2 368	2007 2353	2008 2368	2009 2353	2010 2331	2011** 2 169	2012 2 140	↓	↓	Pieaug
Iedzīvotāju blīvums uz sauszemes teritoriju	CSP (aprēķini PAD)	2005 2 844	2006 2 828	2007 2 808	2008 2 788	2009 2 771	2010 2 746	2011 2 560		↓	↓	Pieaug

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

*2011. gada tautas skaitīšanas galīgie rezultāti

**iedzīvotāju skaits pārrēķināts saskaņā ar 2011. gada tautas skaitīšanas rezultātiem

Veidojot iedzīvotājiem draudzīgu dzīvojamo apkaimi, ir būtiska teritorijas līdzsvarota izmantošana. Iedzīvotāju apmierinātībai ar savas dzīvojamās apkaimes vidi ir izšķiroša loma.

Mērķis ir vērsts uz ģimenes vērtību nostiprināšanu sabiedrībā un uz iedzīvotāju veselības uzlabošanu.

Pašvaldības rīcībā nav daudz instrumentu, lai stiprinātu ģimenisku vērtību nostiprināšanu sabiedrībā, tomēr pastāv iespējas visdažādākajos veidos atbalstīt ģimenes un veselīgu dzīvesveidu.

Tendences rāda, ka vismaz trešdaļa Rīgas skolu jauniešu vecumā no 15 – 16 gadiem lieto vai ir pamēģinājuši atkarību izraisošas vielas – tabaku, alkoholu, inhalantus vai narkotikas. Jaunieši ikdienā samērā bieži saskaras ar atkarību izraisošām vielām un to piedāvājumu, un vielas tiek izmantotas kā daļa no saskarsmes ar vienaudžiem, kā protests skolas vai vecāku izteiktām normām, konfliktu risināšanas veids gan skolas, gan ģimenes vidē.⁴³ Par to liecina pētījuma „Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanu”⁴⁴ rezultāti. No pētījuma var secināt, ka vislielākā ietekme uz jaunieša dzīvesveidu ir skolai un ģimenei, tāpēc, lai atturētu jauniešu no atkarību izraisošo vielu lietošanas, nepieciešama sadarbība starp ģimeni, skolu un apkārtējo vidi.

Rīgas pilsētas pašvaldība (turpmāk tekstā RP) ir pirmā, kas, pamatojoties uz likumā noteikto pašvaldības funkciju – veicināt iedzīvotājiem veselīgu dzīvesveidu - ir noslēgusi sadarbības līgumu ar Valsts Izglītības satura centru par mācību priekšmetu „Veselības mācība” un „Sociālās zinības” programmu paraugu saturu, skolēnu informētības un izpratnes veicināšanu par veselības izglītības jautājumiem un katras institūcijas kompetences ietvaros veicināt skolēnu, pedagoģu un vecāku zināšanu, attieksmju pilnveidi par veselības veicināšanas jautājumiem.

2012. gada jūnijā veiktā iedzīvotāju aptauja⁴⁵ parāda, ka ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām pilsētā ir apmierināti 73,9 % iedzīvotāju, bet 10 % neapmierināti. Runājot par iedzīvotāju neapmierinātības ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām Rīgā iemesliem, 40,5 % aptaujāto atbildēja, ka nav, kur sportot, 37,3 %, ka esošie aktīvās atpūtas un sporta pakalpojumi ir par samaksu un dārgi. Jāpiemin, ka 2008. gadā un 2010. gadā respondenti neapmierinātību ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām biežāk pamatoja ar augstajām izmaksām (2008. gadā: 50,4 %; 2010. gadā: 55 %). Ar primārās veselības aprūpes pieeja-

⁴³ LETA

⁴⁴ Pētījums Rīgā tika sākts 2006. gadā, ik pēc diviem gadiem aptaujājot 2800 jauniešu, kuri mācās Rīgas vispārīgizglītojošo skolu 9. – 10. klasē latviešu un krievu plūsmā

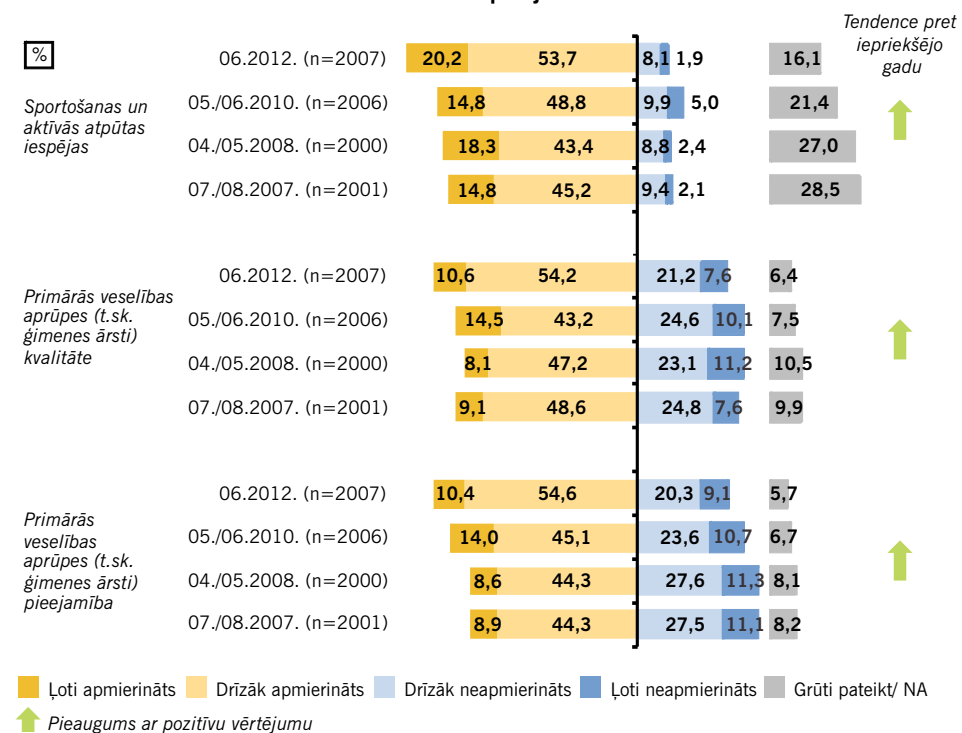
⁴⁵ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

mību apmierināti ir 65 %, neapmierināti 29,4 %, bet 5,7 % iedzīvotāju nespēja atbildēt uz šo jautājumu. Salīdzinot iepriekšējo trīs aptauju rezultātus, redzams, ka iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar primārās veselības pieejamību pieaug. Pozitīvāks vērtējums kā iepriekšējos gados ir sniegts arī par primārās veselības aprūpes kvalitāti – apmierinātību izteica 64,8 %. Kopumā vērtējot, iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar primārās aprūpes kvalitāti un pieejamību ir izlīdzinājies (5.1. attēls).

Analizējot respondentu atbildes apkaimēs, var konstatēt, ka ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām visapmierinātākie ir Zolitūdes, Milgrāvja, Brasas, Vecpilsētas un Maskavas forštates iedzīvotāji. Negatīvu vērtējumu par sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām sniedza Šķīrotavas, Dārziņu, Dārziema, Purvciema, Šampētera iedzīvotāji.⁴⁶

5.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām, primārās veselības kvalitāti un pieejamību

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

⁴⁶ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Lai nodrošinātu pilnvērtīgu mācību – treniņu procesu, ir jārisina RP sporta objektu sistēmas izveidošana – sporta haļļu pēc tipveida tehnoloģijas celtniecība pie Rīgas skolām un to sporta laukumu sakārtošana atbilstoši mūsdienu prasībām, uz to bāzes radot Rīgas reģionu sporta centru sistēmu, izveidojot efektīvu sporta bāžu apsaimniekošanas mehānismu no mācību un ārpusstundu nodarbībām brīvajā laikā.⁴⁷

Sporta laukumu un sporta iestāžu pieejamības vidējais rādītājs Rīgā ir 1,8⁴⁸, kas norāda uz pakalpojuma nepietiekamo nodrošinājumu. Ņemot vērā, ka sportiskās nodarbes izpaužas ne tikai iedzīvotāju fiziskā aktivitātē, bet tā ir arī viena no brīvā laika pavadīšanas iespējām un pat dzīvesveids, pakalpojuma pieejamību noteikti būtu nepieciešams uzlabot tādās apkaimēs kā Bergi, Dreiliņi, Jaunciems, Mīlgrāvis, Dārziņi, Vecāķi un citās, kurās pakalpojums netiek nodrošināts vispār.

Nepietiekošā apjomā pakalpojums nodrošināts arī tādās apkaimēs kā Čiekurkalns, Bieriņi un Vecmīlgrāvis. Vislabākā situācija ar sporta laukumu un sporta iestāžu pieejamību ir Centra apkaimē un Grīziņkalnā, kur pakalpojuma pieejamība ir novērtēta ar augstāko vērtējumu. Arī tādās blīvi apdzīvotās apkaimēs kā Avoti, Brasa, Imanta, Ķengarags, Maskavas forštate, Torņakalns, Ziepniekkalns un Zolitūde pakalpojuma pieejamības rādītājs ir salīdzinoši augsts.⁴⁹ Kopumā vērtējot iedzīvotāju rekreācijas iespējas Rīgā, jāņem vērā arī alternatīvie risinājumi, piemēram, nodarboties ar sportiskām aktivitātēm mežos, parkos, jūras malā u. c.

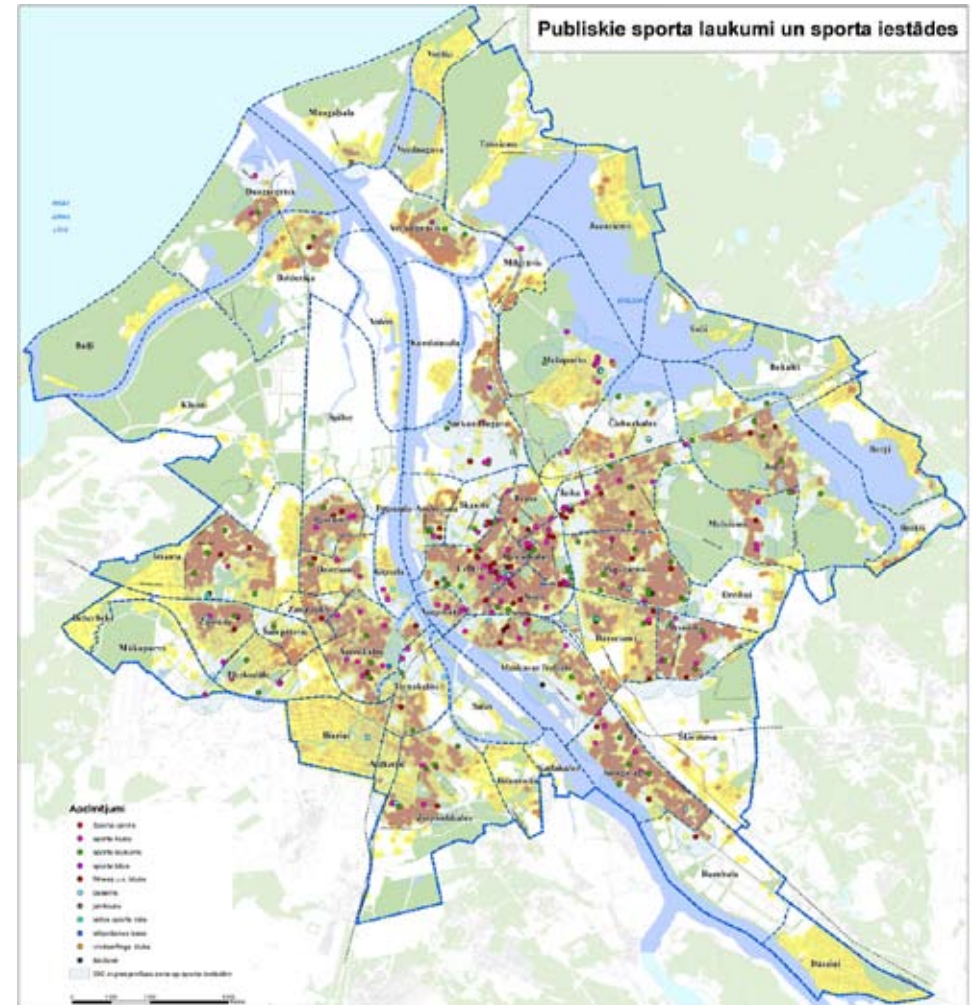
2011. gada gaitā tika izstrādāta Veselības veicināšanas stratēģija 2012. – 2021. gadam „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā”, kas 2012. gada pavasarī tika apstiprināta Rīgas domē. Sabiedrības veselības stratēģija ir izstrādāta, lai nodrošinātu mērķtiecīgu ilgtermiņa visas pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanā.

Rīgā 2011. gadā primārās veselības aprūpes ārstu pakalpojumu 94 darbības lokalizācijas vietās sniedza 455 ārsti, pie kuriem bija reģistrēti 711 979 pacienti.

⁴⁷ Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī. I Posma atskaite”, SIA Datorkarte, 2011

⁴⁸ 0 – Pakalpojums netiek nodrošināts vispār, bet 4 – Pakalpojums nodrošināts pieprasījumam atbilstošā apjomā un kvalitātē

⁴⁹ Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

Avots: Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

Mērķa „Ģimeniska, veselīga un aktīva sabiedrība” ietvaros izvirzīti 7 uzdevumi. Dažādas aktivitātes notika visos no tiem.

U5.1. Atbalstīt ģimenes, ģimenes vērtības, veicināt dzimstību

Viens no instrumentiem, kā pašvaldība var veicināt ģimeņu atbalstu, ir ar NVO starpniecību. Pārskata gadā uzdevuma ietvaros sniegts finansiāls atbalsts biedrībai „Asociācija Ģimene”, līdzfinansējot biedrības rīkoto 3. starptautisko forumu „Darbīga ģimene, kā vērtība un valsts prioritāte” 2011. gada 13. maijā. Forumā tika runāts par dabiskas ģimenes, katra cilvēka dzīvības un laulības institūta kā vērtības atjaunošanu un nostiprināšanu Latvijas sabiedrībā. Aktualizēta demogrāfiskās situācijas nopietnība, izvirzot ģimenes atbalsta politiku par prioritāti un vienīgo iespējamo ilgtermiņa risinājumu ekonomiskās un sociālās katastrofas novēršanā, iespējām attīstīt un veicināt ģimenes kā pamatsūniņas un valsts pamatinstitūcijas stabilitāti. Forumā piedalījās 100 dalībnieki.

Tāpat sniegts finansiāls atbalsts nodibinājumam „Rīgas Svētā Aleksandra Ņevska pareizticīgo baznīcas atjaunošanas fonds”, līdzfinansējot nodibinājuma rīkoto 10. starptautisko starpnozaru konferenci „Baznīca, skola, ģimene”, kas notika 2011. gada 27. oktobrī. Tajā tika vērsta sabiedrības uzmanība uz garīgi tikumiskās audzināšanas, žēlsirdības ieaudzināšanas vērtībām, kā arī vērtībām, kas nozīmīgas jaunās paaudzes garīgo pamatvērtību, tikumības un morāles veidošanai visas dzīves garumā. Tika runāts par dabiskas ģimenes, katra cilvēka dzīvības un laulības institūta kā vērtības atjaunošanu un nostiprināšanu Latvijas sabiedrībā. Konferencē piedalījās 560 cilvēki, no kuriem 500 bija tieši rīdzinieki.

Bērnu un jauniešu seksuālās un reproduktīvās veselības veicināšanas jomā izstrādātas un pilotētas ģimenes veselības veicināšanas un reproduktīvas veselības veicināšanas metodiskās vadlīnijas. Minētajā pilotprojektā piedalījās 214 skolēni un 107 vecāki.

Tika veiktas lekcijas un nodarbības ciklā „Ģimenes attiecību veicināšana”, izglītojot vecākus par bērnu emocionālo un sociālo attīstību, par dažādu vecumposmu īpatnībām un riska, aizsargfaktoriem katrā vecuma posmā. 76 nodarbībās izglītoti 509 dalībnieki.

Novadītas 76 atbalsta grupu nodarbības līdzatkarīgajiem „Līdzatkarība ģimenē, kurā ir atkarīgais”.

Tika novadīta apaļā galda diskusija par abortu prevencijas jautājumiem.

Izveidots metodiskais materiāls „Sociāli – emocionālo dzīves prasmju attīstīšana” sociālajiem pedagogiem, psihologiem un sociāliem darbiniekiem darbam, lai attīstītu un nostiprinātu skolēnu sociāli – emocionālas dzīves prasmes. Metodiskā rokasgrāmata izdota 150 eksemplāros.

Lai veicinātu dzimstību un atbalstītu jaunās ģimenes RP saskaņā ar RD 2008. gada 9. decembra saistošajiem noteikumiem Nr.147 „Par vienreizēju pabalstu ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu”, tiek piešķirts vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu, lai sniegtu materiālu atbalstu jaundzimušā vajadzību nodrošināšanai. 2011. gadā pabalsts izmaksāts par 6 139 jaundzimušajiem rīdziniekiem.

U5.2. Uzlabot veselības aprūpes pieejamību

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros noorganizēti 8 semināri Rīgā strādājošiem ģimenes ārstiem par nosūtīšanas kārtību uz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisiju (VDEĀVK) jautājumu lemlšanai par invaliditāti, par prognozējamo invaliditāti, par ģimenes ārstu lomu sociālajā sistēmā, lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Seminārus apmeklējuši 118 ārsti.

Atbalstīti 19 332 bezatlīdzības asins donori Rīgā, kompensējot transporta izdevumus LVL 1,00 apmērā par asins nodošanas reizi.

Uzdevuma ietvaros sniegts finansiāls atbalsts vairāku biedrību organizētiem pasākumiem, kas veicina veselības aprūpes pieejamību un kvalitāti:

- atbalsts Latvijas Rehabilitācijas profesionālo organizāciju apvienībai, līdzfinansējot Biedrības organizēto konferenci „Agrīna bērnu rehabilitācijas organizēšana un individuālie rehabilitācijas plāni bērniem un pieaugušajiem prognozējamās invaliditātes gadījumā”, to apmeklēja 491 persona,
- atbalsts Nodibinājumam „Bērnu slimnīcas atbalsta fonds”, līdzfinansējot sirds ķirurga apmācības ārvalstīs,
- atbalsts Biedrības „Latvijas Anestēziologu un reanimatologu asociācija” rīkotajam 5. Nacionālajam kongresam, kurā piedalījās 412 speciālisti, tai skaitā 350 no Rīgas,
- atbalsts Nodibinājumam „Bērnu veselība – mūsu nākotne”, līdzfinansējot izdevumus žurnāla „Latvijas ārsts” pielikuma speciālizlaiduma „Bērnu klīniskās Universitātes slimnīcas novietnei Gaiļezers – 30” izdošanai, kurā sabiedrība tika informēta par Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (RAKUS) Gaiļezers pieejamajiem veselības aprūpes un veicināšanas pakalpojumiem, par ārstiem un speciālistiem un plānotajiem uzlabojumiem,

- atbalsts Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas biedrības organizētajai Starptautiskajai medicīniskajai konferencei „Trombozes un antikoagulanti”. Tajā tika sniegta aktuālākā informācija speciālistiem par trombozēm, to ārstēšanu, profilaksi, tai skaitā trombožu profilaksi grūtniecēm. Konferencē piedalījās 820 personas, tai skaitā 635 speciālisti no Rīgas.

Saskaņā ar RD 2007. gada 3. jūlija saistošajiem noteikumiem Nr.84 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem” tiek piešķirts pabalsts veselības aprūpei, kas ietver: personai, kura saņem vecuma vai invaliditātes pensiju vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, – pabalstu pacienta iemaksu segšanai; pabalstu zāļu un medicīnisko līdzekļu, kuri iekļauti kompensējamo zāļu sarakstā, iegādes izdevumu daļas (t. i., valsts nekompensētās daļas) samaksai; pensionāriem un invalīdiem ar slimību izraisītu vidēju un smagu inkontinenci, kuriem nav tiesību šos līdzekļus saņemt kā kompensētos medicīniskos līdzekļus, – pabalstu inkontinences līdzekļu iegādei. 2011. gadā pabalsts piešķirts 4536 personām (vidēji vienai personai LVL 56,63 apmērā).

Lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību rīdniekiem ar RP līdzfinansējumu tika turpināti 2010. gadā uzsāktie 4 ERAF projekti veselības aprūpē, kuru ietvaros darbības tika veiktas četrās RP SIA – „Rīgas dzemdību nams”, „Rīgas 2. slimnīca”, „Rīgas 1. slimnīca” un „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs”.

U5.3. Uzlabot slimību profilaksi, popularizēt veselīgu dzīvesveidu

Uzdevuma ietvaros pārskata gadā īstenota 2. – 3. klašu skolēnu peldētapmācības programma. To apguvuši 4348 skolēni.

No biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS” pirkti Cilvēka imūndeficīta vīrusa jeb HIV profilakses un psiho-sociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām gan pakalpojuma sniedzēja telpās, gan Rīgas pilsētas priekšpilsētās (rajonos) mikroautobusā, kurš brauc pa noteiktu maršrutu, apmeklējot injicējamo narkotiku lietotāju pulcēšanās vietas. Sniegtas 665 HIV konsultanta konsultācijas, 1017 sociālā darbinieka konsultācijas, 829 psihologa konsultācijas, apmainītas 205 943 šļirces, izsniegti 45 518 prezervatīvi.

Līdzfinansēti biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” izdevumi četru Veselības istabu darbības nodrošināšanai. Rezultātā Rīgā četrās Veselības istabās (Brīvības ielā 237/2, Aptiekas ielā 8, Aglonas ielā 35/3 un Gaiziņa ielā 7) sniegtas konsultācijas par fizisko un garīgo veselību sociālam atstumtības riskam pakļautām iedzīvotāju grupām. Sniegta palīdzība 6148 personām.

Ar dažādu aktivitāšu un izglītības pasākumu kopumu (lekcijas, semināri, diskusijas, grupu nodarbības jauniešiem un pieaugušajiem un apmācības speciālistiem) veikta primārā profilakse skolēniem, speciālistiem (medikiem, policistiem, sociālajiem darbiniekiem, pedagogiem), koledžu studentiem un vecākiem. Kopā 2011. gadā novadītas 804 grupas, 1944 nodarbībās piedalījās 17 587 personas.

Noorganizēti 15 publiski pasākumi, semināri un apaļā galda diskusijas sabiedrības un speciālistu informēšanai par jautājumiem, kas saistīti ar sabiedrības veselību, veselības veicināšanu un slimību profilaksi.

Izveidota izglītojoša interaktīva spēle bērniem un jauniešiem par veselīgu dzīvesveidu „Rinko”, kas paredzēta visām Rīgas vispārizglītojošām skolām.

Organizēts radošo darbu konkurss atkarību slimību profilaksei skolēniem „Es gribu Jums pateikt...” – izdoti 600 vēstuļu albumu eksemplāri, kuri izdalīti Rīgas vispārizglītojošās skolās.

U5.4. Organizēt un atbalstīt tautas sporta pasākumus dažādām mērķa grupām

2011. gadā īstenots konkurss „Par finansiālu atbalstu Rīgas pilsētai nozīmīgu sporta projektu un sporta sacensību organizēšanai”. Rezultātā atbalstīti 50 projekti. Bērnu, jaunatnes un tautas sporta attīstībā kā nozīmīgi sporta pasākumi tika organizētas pavasara stafetes skolām, klubiem un darba kolektīviem, RD kausa izcīņas sacensības krosa stafetēs izglītības iestāžu komandām, sporta pasākumi invalīdiem (sadarbībā ar biedrībām „Apeirons” un „Optimists”, Latvijas Paralimpisko komiteju), Rīgas Nordea maratons (sadarbībā ar Porter Novelli), sacensībās piedalījies rekordliels dalībnieku skaits – 16 358 skrējēji no 45 valstīm, Rīgas 28.starptautiskais velomaratons (sadarbībā ar I.Japiņa sacensību aģentūru) – sacensību dalībnieku rekordskaits – 2514 riteņbraucēji, XII Starptautiskās sacensības mākslas vingrošanā „Baltijas aplis” (piedalījās 19 pasaules vadošās vingrotājas no 19 valstīm), Starptautiskās sacensības sporta dejās „Rīgas domes kauss 2011” (106 deju pāri no 20 valstīm) un Pasaules čempionāts standartdejās jauniešiem (61 deju pāris no 33 valstīm) sporta deju festivāla „Baltic Grand Prix 2011” ietvaros (kopā 1600 pāru no ASV, Kanādas, Japānas un Eiropas valstīm), Rīgas pilsētas publiskās slidotavas darbība 2011. gada janvārī – martā (apmeklētāju skaits – vairāk nekā 24 200).

Organizēts Rīgas pilsētas konkurss „Rīgas sporta laureāts 2011”. balvas pasniegtas 10 nominācijās – labākais sportists/sportiste, paraolimpiskais sportists, sporta spēļu komanda, ekipāža/komanda, treneris, sporta darba organizators skolā, gada notikums sportā, kā arī „Uzlecošā zvaigzne sportā” un nominācija „Par mūža ieguldījumu sportā”.

Uzdevuma ietvaros tika organizētas un nodrošinātas treniņu nodarbības aktīvās atpūtas zonā pie Daugavas promenādes Kaņieru ielas galā un pie Maskavas ielas 264. Vakarbuļļu pludmalē 2011.gadā norisinājās nūjošanas un ģimenes sporta festivāls.

Visdažādākie sporta pasākumi notika Mežaparkā ar SIA „Rīgas meži” atbalstu - „Mežaparks nūjo”, Veselības diena, Bērnu aizsardzības dienai veltīts pasākums – radošās un aktīvās atpūtas festivāls ģimenēm „Mazā stiprinieka piedzīvojumi”, tautas skrējieni „Zelta keda”, sporta pasākums „Rīpo Rīga”, maratons „Rīga Run 2011”, vasaras skriešanas programmas „Bauda skriet Mežaparkā!” u. c.

2011. gadā pirmo reizi Rīgā notika pasākums „Rīgas sporta nakts”. Tā mērķis ir pievērst jauniešus sporta aktivitātēm, palīdzot izvēlēties sev vispiemērotāko sporta veidu. Sarīkojuma laikā trīs Rīgas parkos bija sastopami dažādu sporta veidu pārstāvji, kuri uztājās ar paraugdemonstrējumiem, notika dažādi konkursi un sacensības, rosinot jauniešus vairāk nodarboties ar sportu.

U5.5. Veicināt sporta organizāciju darbību

Uzdevuma ietvaros veicināta SIA „Rīgas meži” sadarbība ar bērnu un jauniešu centru „Laimīte”, InLine hokeja federāciju, LSAF biedrību „Par stipru Latviju”, „Nūjotāju klubu”, „Māmiņu klubu”, Rīgas riteņbraukšanas skolu.

U5.6. Veicināt sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras sakārtošanu un attīstību

2011. gadā uzsākta rekonstruētā un daļēji labiekārtotā RP sporta bāzes „Sporta komplekss „Arkādija”” stadiona ekspluatācija, līdz ar to uzlabota rīdzinieku pieejamība futbola, vieglatlētikas, regbija un citu sporta veidu aktivitātēm.

Izbūvēts ielu vingrošanas sporta laukums Maskavas ielā 262 aiz skolas pie Daugavas promenādes, kur katru nedēļas nogali darbojas ap 40 jauniešu. Mežaparkā izveidots āra volejbola laukums un izbūvēta BMX trase.

Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Imanta” tika atklāts jauns futbola laukums.

U5.7. Atbalstīt augstu sasniegumu sportu

RP pārskata gadā noslēdza sadarbības līgumu ar SIA „Latvijas olimpiskā vienība” par finansiālu atbalstu augsta līmeņa sportistu – rīdzinieku līdzdalības nodrošināšanai pasaules un

Eiropas mēroga čempionātos. RP ir pirmā, kas noslēgusi šāda veida līgumu. Līgums nosaka, ka tiks atbalstīti 28 augsta līmeņa Rīgas sportisti, kuri ir Latvijas olimpiskās vienības sastāvā cīņās, džudo, boksa, modernās piecīņas, kanoe, riteņbraukšanas, vieglatlētikas, vingrošanas un volejbola disciplīnās.

RD institūcijas, kas 2011. gadā veica aktivitātes mērķa ietvaros ir Labklājības departaments, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija un SIA Rīgas meži.

Budžets

RP veselības aprūpes sistēmas finansējums tiek piešķirts saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” noteiktajām autonomajām funkcijām nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu.

Budžeta izdevumi veselībai 2011. gadā bija LVL 1 378 700, kas ir gandrīz 9 reizes vairāk salīdzinājumā ar 2010. gadu.

2011. gadā piedzimšanas pabalsts izmaksāts 6139 jaundzimušajiem rīdziniekiem LVL 613 900 apmērā.

Secinājumi

Rīgas attīstības centrā ir rīdzinieks un visām pilsētas darbībām jābūt pakārtotām, lai cilvēks Rīgā jūtas labi – ir vesels, atbalstīts, aprūpēts.

Daudzas lietas ar ilgstoši paliekošu labumu pilsētā var izdarīt pašvaldībai, sadarbojoties ar biedrībām un nevalstiskajām organizācijām, sevišķi tādu mērķu sasniegšanā, kuru īstenošanai ar pašvaldības iniciatīvu un finansējumu ir par maz. Šā mērķa īstenošana to lieliski parāda – daudz kvalitatīvu konferenču veselības jomā, sporta pasākumu atbalsts un citas iniciatīvas ir tikušas veiktas, īstenojot tieši dažādus sadarbības projektus.

Pozitīvi vērtējams fakts, ka 2011. gadā turpina darboties 11 RP profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādes.

Lai iedzīvotāji neslimotu, pašvaldībai ir jānodrošina priekšnosacījumi, lai iedzīvotāji varētu savu veselību kvalitatīvi uzturēt. Jāplāno jaunas brīvi pieejamas sportošanas vietas, kā arī jāsakārto tādas vietas, kuras pieejamas jebkādam brīvā laika aktivitātēm svaigā gaisā, piemēram, meža takas, kurās iespējams nūjot, braukt ar velosipēdu vai ziemā slēpot. Ziemā ļoti

populāra ir slēpošanas trase pie Uzvaras pieminekļa, nepieciešams līdzīgus projektus īstenot arī citās Rīgas apkaimēs.

Aktīvas un veselīgas sabiedrības veidošanā pašvaldība veic virkni dažādu aktivitāšu – pilsētā katru nedēļas nogali norisinās dažādi pasākumi un ikviens var izvēlēties sev piemērotāko.

Nozares eksperta viedoklis

Signe Dobelniece, *Dr.phil. soc. darbā, asociētā profesore Latvijas Lauksaimniecības universitātē*

Izvirzītas mērķis drīzāk ir jāaplūko kā process, kas ietver sevī virzību uz ģimenisku, veselīgu un aktīvu sabiedrību, nevis kā rezultāts, jo par mūsdienu sabiedrību ir problemātiski runāt kā par ģimenisku un veselīgu sabiedrību.

Neskatoties uz daudzajiem pasākumiem un relatīvi lielo finansiālo ieguldījumu, kas pēdējā gadā ir vairākkārtīgi pieaudzis (gandrīz deviņas reizes), mūsdienu sabiedrībā problēmas gan ar ģimeni, gan veselības saglabāšanu un atjaunošanu joprojām pastāv.

Dzimstības veicināšanai tiek izmaksāts vienreizējs pabalsts sakarā ar bērna piedzimšanu. Nenoliedzami, tas sniedz materiālu atbalstu, kas īpaši svarīgs ir ģimenēm ar zemākiem ienākumiem. Bet jāatzīst, ka tas nav pietiekami, lai uzlabotu dzimstības rādītājus, jo ir nepieciešams nodrošināt ilgtermiņa atbalstu ģimenēm ar bērniem, piemēram, visiem bērniem garantēt vietu pirmsskolas izglītības iestādē (bērnudārzā), veicināt ģimenei draudzīgas vides veidošanu.

Atzinīgi vērtējams pašvaldības veikums veselīga dzīvesveida popularizēšanā un dažādu sporta pasākumu organizēšanā, sporta organizāciju darbības veicināšanā un aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstīšanā. Pozitīvi, ka pašvaldības atbalsts tiek sniegts dažādu vecuma grupu pārstāvjiem, dažādam fizisko un sportisko aktivitāšu līmenim – no pastaigu takām līdz augstu sasniegumu sportam, ka tiek nodrošināta infrastruktūra sportiskām aktivitātēm un sniegtas iespējas visiem, kas vēlas nodarboties ar kādu sev piemērotu aktivitāti. Tomēr šajā jomā vēl ir iespējas tālākai attīstībai, jo aktīvās atpūtas vietu, kas palīdz cilvēkiem saglabāt un atjaunot veselību un uzturēt sevi labā fiziskā formā, pilsētā nevar būt par daudz. Sevišķi svarīgi, ka tiek dota iespēja ģimenēm piedalīties veselīga dzīvesveida un dažādās sportiskās aktivitātēs, tādējādi radot aktīvas sabiedrības sinerģisku efektu ar ģimeniskas sabiedrības attīstīšanu un nostiprināšanu.

Stratēģiskā mērķa M5 „Ģimeniska, veselīga un aktīva sabiedrība” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Dabiskais pieaugums uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	2004 -4,2	2005 -3,8	2006 -3,7	2007 -3,2	2008 -2,2	2009 -2,5	2010 -3,5	2011 -3,8	↓	↓	Pieaug
Mājsaimniecības vidējais lielums (mājsaimniecības locekļu vidējais skaits)	CSP	2004 2,4	2005 2,38	2006 2,42	2007 2,38	2008 2,39	2009 2,35	2010 2,4	2011 2,4	→	↑	Pieaug
Vidējais bērnu skaits mājsaimniecībā	CSP	2004 0,41	2005 0,39	2006 0,39	2007 0,39	2008 0,38	2009 0,4	2010 0,4	2011 0,4	→	↑	Pieaug, nav zemāks par vidējo Latvijā
Mājsaimniecību, kas sastāv no viena pieaugušā ar bērniem, īpatsvars (% no mājsaimniecību kopskaita)	CSP	2004 3,8%	2005 3,7%	2006 4,5%	2007 4,6%	2008 3,6%	2009 3,6%	2010 4,0%	2011 3,8%	↓	↓	Samazinās uz mājsaimniecību, kas sastāv no diviem pieaugušajiem ar bērnu rēķina
Mājsaimniecību, kas sastāv no vienas personas, īpatsvars (% no mājsaimniecību kopskaita)	CSP	2004 24,8%	2005 25,9%	2006 23,5%	2007 26,2%	2008 30,2%	2009 30,5%	2010 31,2%	2011 30,7%	↓	↑	Samazinās uz mājsaimniecības locekļu skaita pieauguma rēķina
Reģistrēto laulību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	2004 5,3	2005 6,2	2006 7,2	2007 7,3	2008 6,0	2009 4,8	2010 4,5	2011 5,5	↑	↓	Pieaug
Šķirto laulību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	2004 2,7	2005 3	2006 3,6	2007 3,5	2008 3,0	2009 2,5	2010 2,4	2011* -	↓	↓	Samazinās
Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums: sievietēm vīriešiem	CSP	2004 77,8 67,9	2005 77,4 67,4	2006 76,8 66,55	2007 76,5 66,62	2008 78,6 67,8	2009 78,1 68,3	2010** 78,4 68,8		↑	↑	Pieaug
Zīdaiņu mirstība uz 1000 dzīvi dzimušajiem	CSP	2004 6,1	2005 6	2006 5,2	2007 6,2	2008 5,1	2009 6,1	2010 5,0	2011 5,0	→	↓	Samazinās
Saslimstība ar narkotisko un psihisko vielu atkarību - gada beigās uzskaitē esošo personu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem	CSP	2004 195,4	2005 167,5	2006 184,9	2007 214,1	2008 242,7	2009 249,9	2010 261,0	2011 251,1	↓	↑	Samazinās
Saslimstība ar alkoholismu - gada beigās uzskaitē esošo personu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem	CSP	2004 681,2	2005 726,9	2006 807,1	2007 836,7	2008 826,9	2009 730,6	2010 603,5	2011 539,4	↓	↓	Samazinās
HIV inficēšanās gadījumu skaits (uz 100 000 iedzīvotājiem)	CSP	2004 32,6	2005 27,5	2006 30,3	2007 35,1	2008 31,5	2009 25,2	2010 24,9	2011 31,4	↑	↑	Samazinās
Nāves gadījumi, kuru cēlonis ir asinsrites (sirds un asinsvadu) slimības, uz 100 000 iedzīvotājiem	CSP	2005 714,8	2006 743	2007 757,2	2008 705,5	2009 655,2	2010*** 677,8	2011*** 707,7		↑	↓	Samazinās

Tendence	↑	↓	↑	↓	→
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

*Saskaņā ar Valsts statistiskās informācijas programmu no 2011.gadā netiek apkopoti šķirto laulību statistikas rādītāji teritoriālā dalījumā.

**No 2008. gada netiek apkopoti dati par jaundzimušo vidējo paredzamo mūža ilgumu teritoriālā dalījumā. Dati sniegti par Latviju.

***Slimību profilakses un kontroles centrs

Cilvēkam lielākoties pašam ir jāuzņemas atbildība par savu labklājību, tomēr brīžos, kad persona pati par sevi nespēj parūpēties un ir nonākusi krīzes situācijā, tad jāiesaistās valstij un pašvaldībai, lai palīdzētu personai attīstīt pašpalīdzības spēju un spēju no jauna integrēties sabiedrībā.

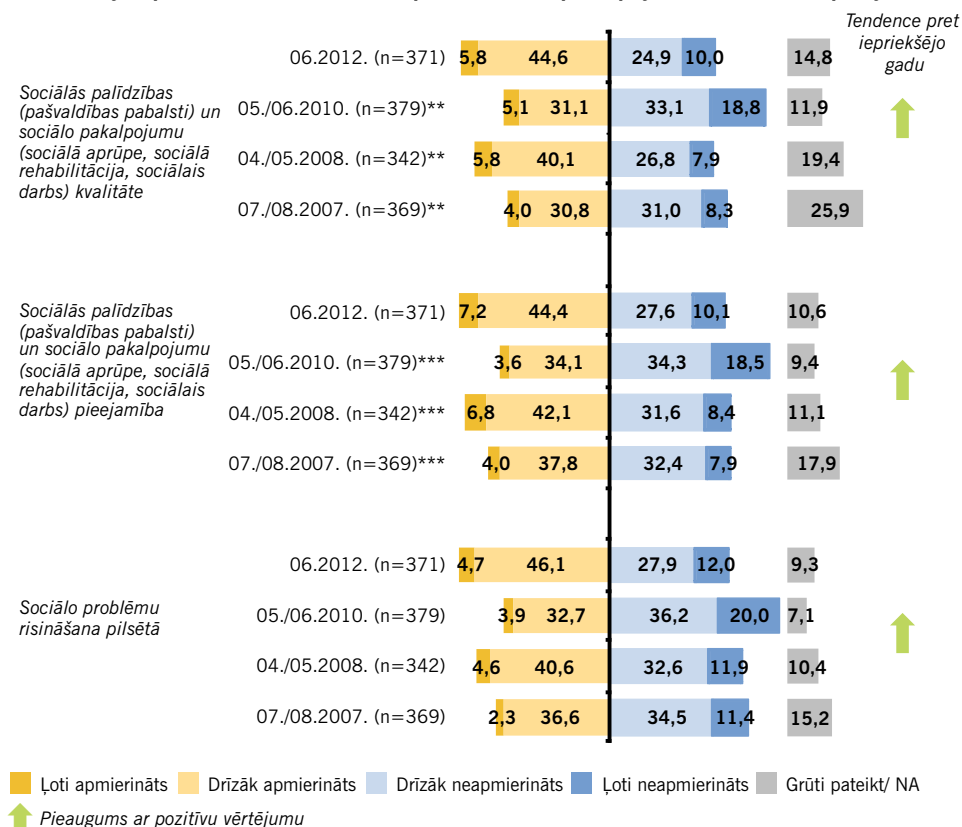
Rīgā dažādos sociālos pabalstus saņem apmēram 12% no pašvaldības iedzīvotājiem, kas ir par diviem procentiem vairāk nekā 2010. gadā. Pēdējo gadu laikā sociālās palīdzības sistēmai nāca papildus slogs saistībā ar ekonomisko krīzi valstī un palīdzības lūdzēju skaits krietni vien palielinājās, līdz ar to palielinājās arī sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma apjoms. Kopumā vērtējot pārskata gadu, Rīgas sociālās aprūpes sistēma sevi pierādīja kā pietiekami stabilu un atbildīgu.

2011. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem nodrošināja 5 pašvaldības institūcijas, kā arī 48 līgumorganizācijas (29 nevalstiskās organizācijas, 10 privātpersonas, 9 valsts/citu pašvaldību iestādes).

Pārskata gadā Rīgā ir spēkā „Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008. – 2013. gadam”. 2011. gadā tika izstrādāti Rīgas pilsētas sabiedrības integrācijas stratēģijas un rīcības plāna projekti, un gada beigās abi dokumenti tika nodoti publiskajai apspriešanai. Sabiedrības integrācijas stratēģijas un rīcības plāna virzieni ir: izglītības un kultūras, kā arī sporta un brīvā laika pavadīšanas iespēju pieejamības veicināšana, sociālās iekļaušanas veicināšana, līdzdalības veicināšana pašvaldības procesos, kā arī informācijas pieejamības uzlabošana.

Starp respondentiem, kuri saņēmuši kādu sociālo palīdzību vai sociālo pakalpojumu Rīgas pašvaldībā 51,6 % ir izteikuši apmierinātību ar sociālās palīdzības (pašvaldības pabalsti) un sociālo pakalpojumu (sociālā aprūpe, sociālā rehabilitācija, sociālais darbs) pieejamību un gandrīz tik pat – 50,4 % ir apmierināti ar to kvalitāti. Salīdzinot ar 2010. gada iedzīvotāju aptaujas rezultātiem, par 18,3 % samazinājies to aptaujāto skaits, kuri snieguši negatīvu vērtējumu par sociālo problēmu risināšanu pilsētā 2010. gadā: 56,2 %; 2012. gadā: 37,9 % (6.1. attēls). Atbildot uz jautājumu par pirmkārt risināmajām problēmām Rīgā, vairāk nekā 1/10 daļa respondentu jeb 17 % norādīja uz sociālo jautājumu risināšanu (piemēram, sociālo aprūpi, palīdzību bezpajumtniekiem, ģimenēm, pensionāriem).

Iedzīvotāju apmierinātība ar sociālās palīdzības un pakalpojumu kvalitāti un pieejamību

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Apkopojot atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, var konstatēt, ka biežāk ar sociālo palīdzību un sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību pilsētā apmierināti bija respondenti, kam ir 55 – 64 gadi, un 65 gadi un vairāk, ar vidējo (vidējo speciālo) izglītību, zemiem vai vidēji augstiem ienākumiem, kā arī Čiekurkalna un Pleskodāles iedzīvotāji. Savukārt kritiskāk noskaņoti bija iedzīvotāji vecuma grupās 15 – 24 un 45 – 54 gadi, ar pamatzglītību, ar augstiem ienākumiem, kā arī Šķīrotavas, Bolderājas, Grīziņkalna, Brasas un Miļgrāvja iedzīvotāji.⁵⁰

⁵⁰ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Mērķa īstenošanai ir izvirzīti 11 uzdevumi. Aktivitātes notika visu uzdevumu ietvaros.

U6.1. Nodrošināt sociālos pakalpojumus bērniem un ģimenēm ar bērniem

Lai atbalstītu jaunas ģimenes, uzdevuma ietvaros tika turpināts īstenot apmācību programmu jaunajiem vecākiem prasmju un iemaņu attīstīšanai. Vecākiem, kuriem nav attiecīgu prasmju un iemaņu, radīta iespēja saņemt kvalitatīvu atbalstu „Mazo bērnu vecāku” informatīvi izglītojošās atbalsta grupās un „Bērnu emocionālā audzināšana” grupās nodibinājumā „Centrs Dardedze” un nodibinājumā „Baltijas Bērnu drošības centrs”, Bērna un vecāka emocionālo attiecību stiprināšana atbalsta grupās, ko nodrošināja SIA „Sociālo pakalpojumu aģentūra”. 2011. gadā tika novadītas 28 Mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupas nodarbības, kurās piedalījās 301 persona (145 pieaugušie, 156 bērns) un 93 „Bērnu emocionālā audzināšana” grupas nodarbības vecākiem. 2011. gadā novadītas 10 grupu nodarbības 10 klientiem vecāka un bērna emocionālo attiecību stiprināšanai.

Dažāda veida pakalpojumi tiek piedāvāti dienas aprūpes centros un dienas centros. Nodrošināta iespēja saņemt psihosociālu atbalstu ģimenēm un bērniem Rīgas Sociālā dienesta Dienas centros („Čiekurs”, „Vecmīlgrāvis”, „Kamene”, „Pirmais stāvs”, „Skudrupūznis”) un līgumorganizāciju Dienas aprūpes centros („Roku rokā”, „Sirdsgaismā”, „Torņakalns”, „Patvērums”). 2011. gadā pakalpojumu saņēma 1400 bērni no sociālā riska ģimenēm, no tiem 1181 bērns Rīgas Sociālā dienesta Dienas centros un 219 bērni Rīgas Sociālā dienesta līgumorganizāciju Dienas aprūpes centros.

Uzdevuma ietvaros nodrošināta agrīnās korekcijas programma – agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma bērniem ar īpašām vajadzībām un viņu ģimenēm biedrībā „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”. 2011. gadā šo pakalpojumu saņēma 30 bērni.

2011. gadā Mobilā brigāde⁵¹ veikusi 508 apsekošanas dzīvesvietā Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, no tām 373 pieteikumi pie Institūciju redzeslokā nonākušām jaunām ģimenēm, savukārt 135 gadījumos apsekojuši, jau iepriekš redzeslokā esošas ģimenes.

U6.2. Sniegt sociālo palīdzību personām/ģimenēm ar zemiem ienākumiem

Uzdevuma ietvaros no pašvaldības budžeta līdzekļiem tika nodrošināts zupas virtuves pakalpojums līdz 900 porcijām dienā 5 reizes nedēļā, 4 vietās Rīgā t.sk. Rīgas Patversmes Dienas centrā. 2011. gadā izdalītas 141 032 porcijas. 2011. gadā līdzfinansētais porciju skaits ir par 14 471 porcijām jeb par 10 % mazāk nekā 2010. gadā. Līdz ar to var secināt,

⁵¹ Mobilā brigāde – Rīgas domes Labklājības departamenta pakļautības iestādes Rīgas patversmes struktūrvienība, kuras mērķis ir sniegt informāciju un operatīvu atbalstu bezpajumtniekiem.

ka pieprasījums pēc zupas virtuves pakalpojumiem ir samazinājies. Tas skaidrojams ar to, ka personas izvēlas izmantot ēdināšanas pakalpojumu Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem, kas tiek nodrošināts 6 ēdiena izdales vietās Rīgā. 2011. gadā 6 ēdināšanas vietās Rīgā par pašvaldības līdzekļiem tika izdalītas 551 362 porcijas.

RP dzīvojošo personu (ģimeņu) ar zemiem ienākumiem atbalstīšanai, saskaņā ar RD 2007. gada 3. jūlija saistošajiem noteikumiem Nr.84 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem” un RD 2004. gada 17. februāra saistošajiem noteikumiem Nr. 56 „Par dzīvokļa pabalstu Rīgas iedzīvotājiem”, tiek sniegta sociālā palīdzība, piešķirot sociālos pabalstus pamatvajadzību nodrošināšanai – pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, dzīvokļa pabalsts, pabalsts veselības aprūpes nodrošināšanai, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts mācību līdzekļu iegādei un piemaksa pie GMI līmeņa. 2011. gadā, izvērtējot personu (ģimeņu) ienākumus un materiālo stāvokli, sociālā palīdzība sniegta 70 588 personām.

U6.3. Nodrošināt personu ar īpašām vajadzībām sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju

Personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošināta iespēja saņemt grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu. 2011. gadā RP iedzīvotāji pakalpojumu varēja saņemt 7 grupu mājās (dzīvokļos) ar kopējo vietu skaitu 101. Šo pakalpojumu 2011. gadā saņēma 108 personas ar garīga rakstura traucējumiem.

2011. gadā tika izvērtēta nepieciešamība par pašvaldības līdzekļiem nodrošināt sociālo pakalpojumu „atelpas brīdis” (īslaicīga sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija) pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, pakalpojuma sniegšanas laikā, atslogojot pakalpojuma saņēmēju ģimenes locekļus. Pakalpojuma sniegšana tiks uzsākta 2012. gadā.

U6.4. Nodrošināt pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju

Uzdevuma ietvaros tiek nodrošināti sociālās aprūpes pakalpojumi personu dzīvesvietā. 2011. gadā pakalpojumu saņēmušas 4678 personas, t. sk.: aprūpi mājās – 4518 personas, pakalpojumu „sīlto pusdienu piegāde mājās” – 1084 personas, pakalpojumu „drošības poga” – 311 persona, pavadloka – asistenta pakalpojumu – 162 personas. Aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 5 pakalpojuma sniedzēji.

Sociālo pakalpojumu personām ar demenci un viņu piederīgajiem attīstības programmas ietvaros pārskata gadā 2011. gadā Rīgā darbojās trīs Dienas aprūpes centru (turpmāk tekstā DAC) personām ar demenci ar kopējo vietu skaitu – 60, kuru sniegtos pakalpojumus finansē

RP. Minēto pakalpojumu 2011. gadā saņēma 94 personas. 2011. gadā minētajos DAC tika sniegti arī atbalsta pakalpojumi un konsultācijas personu ar demenci ģimenēm (piederīgajiem). Papildus tika sniegtas konsultācijas citu dienas centru/aprūpes centru (turpmāk tekstā DC/AC) darbiniekiem un klientiem par darbu ar personām ar demenci specifiku.

Īslaicīgās sociālās aprūpes attīstības programmas ietvaros īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļas izveidotas 2 pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās (turpmāk tekstā SAC) ar kopējo vietu skaitu 27. Pakalpojumu var saņemt arī vairākās RP SAC līgumorganizācijās.

Īstenojot uzdevumu pārskata gadā tika īstenota DAC attīstības programma personām ar invaliditāti. Programmas ietvaros 2011. gadā Rīgā darbojās 9 DAC, 7 no tiem personām ar garīgās attīstības traucējumiem, 2 – personām ar psihiskās veselības traucējumiem ar kopējo vietu skaitu – 247, kuru sniegtos pakalpojumus finansē RP. Minēto pakalpojumu 2011. gadā saņēma 307 personas.

Citām personām ar invaliditāti 2011. gadā bija iespēja apmeklēt no RP budžeta finansētus 9 DC (dienas centri pilngadīgām personām), no tiem 2 DC (DC „Aspazija” un Strazdumuižas DC) paredzēti galvenokārt personām ar invaliditāti, pārējie 7 darbojas pēc „atvērtā” principa un personas ar invaliditāti tajos ir kā viena no DC mērķa grupām. Pakalpojumu 2011. gadā saņēma 2082 personas.

2011. gada februārī darbu uzsāka DC „Kastanis”, Lomonosova ielā 1/19.

2011. gadā RP iedzīvotāji ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu pilngadīgām personām varēja saņemt 15 organizāciju (3 – pašvaldības, 12 – līgumorganizāciju) sniegtās institūcijās ar kopējo vietu skaitu – 1395. Ņemot vērā pieprasījumu, pašvaldības finansēto vietu skaits 2011. gadā bija par 90 vietām lielāks nekā iepriekšējā gadā. Minēto pakalpojumu 2011. gadā saņēma 1795 personas.

U6.5. Veicināt atbalsta sistēmas izveidi krīzes situācijās nonākušām personām

Krīzes situācijā nonākošām personām (ģimenēm) pašvaldība sniedz sociālo palīdzību pamatvajadzību nodrošināšanai. Papildus tam stihiskā nelaime vai iepriekš neparedzētu apstākļu dēļ krīzes situācijā nonākušām personām tiek nodrošināta iespēja saņemt vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā, lai mazinātu krīzes situācijas ietekmi uz personas (ģimenes) sociālo funkcionēšanu. 2011. gadā pabalsts ārkārtas situācijā piešķirts 2445 personām.

2011. gadā tika piešķirti līdzekļi no Rīgas sabiedriskās kārtības uzturēšanas fonda, lai realizē-

tu preventīva rakstura pasākumus cilvēktirdzniecības mazināšanā, tajā skaitā, 60 speciālistu apmācībām un bukleta „Cilvēku tirdzniecības novēršana” izdošanai (20 000 eksemplāru).

Sniegts atbalsts un profesionāļu konsultācijas vardarbībā cietušām sievietēm, sievietēm ar bērniem nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” Ģimenes krīzes centrā „Mīlgrāvis” un biedrības „Latvijas Samariešu apvienības” Krīzes centrā bērniem un sievietēm „Māras centrs”. 2011. gadā pakalpojumu saņēma krīzes situācijā nonākušas 252 personas, tai skaitā 177 bērni un 75 sievietes.

Radīta iespēja saņemt individuālās un grupu konsultācijas no vardarbības cietušajiem bērniem un viņu ģimenēm Nodibinājumā „Centrs Dardedze”. 2011. gadā 200 personām (65 bērniem, 135 pieaugušajiem) tika sniegtas 1274 klātienes individuālās konsultācijas, no tām konsultācijas vardarbībā cietušām personām (402 bērniem, 872 pieaugušajiem).

Radīta iespēja krīzes situācijā nonākušām personām saņemt diennakts psiholoģisko palīdzību un informatīvo atbalstu, zvanot uz biedrības „Skalbes” diennakts krīzes tālruni. 2011. gadā kopumā sniegtas 5649 zvanu konsultācijas, no tām 61 bērnam un 5588 konsultācijas pieaugušajiem, t. sk. 4788 konsultācijas krīzes situācijā un 861 informatīvā konsultācija.

U6.6. Veicināt personu pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās iekļaušanos sabiedrībā

Saskaņā ar RD 2006. gada 1. augusta saistošajiem noteikumiem Nr.50 „Par pašvaldības palīdzību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas”, tiek piešķirti pabalsti – vienreizējs pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai, vienreizējs pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts ikmēneša izdevumiem bāreņiem – mācību iestāžu audzēkņiem un ikmēneša izdevumiem dzīvojamās telpas īrei un komunālajiem maksājumiem. 2011. gadā pabalstus saņēma 706 pilngadību sasniegušie bāreņi.

Lai nodrošinātu savlaicīgu un vienotu atbalsta un palīdzības sniegšanu pilngadīgiem bāreņiem Rīgas pilsētā, tiek strādāts pie iekšējo noteikumu projekta par kārtību, kādā notiek sociālais darbs ar bāreņiem, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga bāreņa 24 gadu vecumam. Darbu paredzēts turpināt 2012. gadā.

U6.7. Veicināt sociāli izstumto iedzīvotāju un iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām nodarbinātību

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros nodrošinātas divas specializētas darbnīcas personām ar garīga rakstura traucējumiem ar 28 vietām galdniecības, šūšanas un veļas mazgāšanas pras-mju attīstīšanai. Minēto pakalpojumu 2011. gadā saņēma 33 personas.

U6.8. Veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs

Pārskata gadā, salīdzinot ar 2010. gadu, būtiski (par 41,2 %) pieaudzis personu skaits, kam ar bāriņtiesas lēmumu atņemtas bērna aprūpes tiesības. 2010. gadā aprūpes tiesības tika atņemtas 232 gadījumos, 2011. gadā 399 gadījumos. Savukārt, aprūpes tiesības atjaunotas 108 vecākiem, līdzīgi 2010. gadā, kad tās atjaunotas 105 gadījumos.

2011. gadā vērojama pozitīva iezīme: bez vecāku gādības palikušie RP bērni arvien vairāk nonāk pie aizbildņiem un audžuģimenēm. 2011. gadā Latvijā adoptēti 44 bērni un uz ārvalstīm adoptēti 31 bērns. Līdzīga tendence vērojama kopš 2009. gada.

Uzdevuma ietvaros tiek nodrošināts atbalsts un konsultācijas audžuģimenēm. 2011. gadā SIA „Sociālo pakalpojumu aģentūra” tika nodrošināts apmācību cikls uz zināšanām balstītu sociālo prasmju un iemaņu apmācība un treniņš audžuģimenēm. Tāpat notika arī 3 grupu nodarbības, kurā līdzdalību ņēma 25 dalībnieki. Rīgas Sociālajā dienestā tiek nodrošinātas profesionāla sociālā darbinieka konsultācijas audžuģimenēm problēmsituāciju gadījumos.

Lai veicinātu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs, RP tiek sniegts materiāls atbalsts audžuģimenēm par audžuģimenes pienākumu pildīšanu un papildus audžuģimenēm tiek piešķirts ikmēneša pabalsts audžuģimenē dzīvojoša bērna uzturam, kā arī pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei. 2011. gadā pabalstus audžuģimenēm saņēma 215 personas.

RP tiek sniegts materiāls atbalsts aizbildņiem par aizbildņa pienākumu pildīšanu, aprūpējot divus vai vairāk bērnus. Pabalsts aizbildnim par aizbildnībā esošo otro un katru nākamo bērnu 2011. gadā tika piešķirts par 181 aizbildniecībā esošu bērnu.

U6.9. Veicināt atbalstu bezdarbniekiem

Lai īstenotu uzdevumu, daudzas RP struktūrvienības sadarbībā ar NVA piedalījās ESF projekta „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība” (PVS ID 2755) realizēšanā. RP teritorijā 2011. gadā bija izveidotas 2458 prakses vietas.

No projekta sākuma 2009. gada septembrī līdz 2011. gada decembrim Rīgā tika izveidotas 6209 pagaidu darba vietas un iesaistīti 10 467 bezdarbnieki.⁵²

Pārskata gadā 15 701 darbspējīgam nestrādājošam rīdziniekam sniegts materiāls atbalsts krīzes situācijā (pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, dzīvokļa pa-

⁵² Rīgas pašvaldības publiskais pārskats 2011

balsts, pabalsts veselības aprūpes nodrošināšanai) un veicināta līdzdarbība savas situācijas uzlabošanā. Tāpat darbspējīgām nestrādājošām personām sniegtas 53 406 bezmaksas sociālā darba speciālistu konsultācijas Rīgas sociālajā dienestā, t. sk. veikts sociālais darbs ar 1961 ģimeni, kurā ir nodarbinātības problēmas. Rīgas Sociālajā dienestā tika nodrošināta atbalsta grupu pieejamība bezdarbniekiem, organizējot 38 atbalsta grupas bezdarbniekiem, kurās 706 bezdarbnieki saņēma atbalstu un tika motivēti iesaistīties darba tirgū. 210 bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas. 132 sociālo dienestu darbspējīgajiem nestrādājošajiem klientiem bija iespēja uzlabot latviešu valodas prasmes.

2011. gadā darbu uzsāka 20 sociālie darbinieki darbā ar klientiem ar bezdarba problēmām. Sociālie darbinieki strādājuši ar 829 klientu lietām (t. sk. risinātas 1366 personu sociālās problēmas). Sniedzot atbalstu bezdarbniekiem sociālo problēmu risināšanā, 313 gadījumos klientu lietas slēgtas, t. sk. 143 gadījumos personas atradušas algotu darbu. 15 sociālie darbinieki slimnīcās sniedza sociālā darba pakalpojumus uzreiz pēc traumas vai atveseļošanās laikā 1661 darbspējīgai personai pēc smagām saslimšanām un/vai daļējas darba spēju zaudēšanas.

U6.10. Veicināt sociālo pakalpojumu attīstību bezpajumtniekiem

2011. gadā turpināja darbu pašvaldības iestādes Rīgas patversme struktūrvienība Mobilā brigāde, kuras galvenās funkcijas ir bezpajumtnieku apzināšana, kontaktu gūšana ar šīm personām, informēšana par palīdzības saņemšanas iespējām, motivēšana saņemt palīdzību, nepieciešamības gadījumā transportēšana uz naktspatversmi. 2011. gadā Mobilā brigāde sniedza konsultācijas 1402 personām, pārveda no/uz patversmi/ārstniecības iestādi 1897 personas, saņēma 784 tālruņa zvanus par nepieciešamo palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem.

Bepajumtnieku reintegrācijas programmas ietvaros Rīgas patversmes DC bezpajumtnieki var saņemt šādus pakalpojumus: sociālā darba speciālistu pakalpojumus, uzturēšanos DC pilnu darba dienu (no plkst. 9.00 līdz 17.00, no 1. novembra līdz 1. martam arī brīvdienās un svētku dienās), dažādu prasmju apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t. sk., atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības; ģimenes ārsta pakalpojumus primārās veselības aprūpes līmenī, dušas pakalpojumus, t. sk., iespēju izmantot higiēnas līdzekļus, dezinfekcijas pakalpojumus, pusdienas klientiem, kuri piedalās DC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus, veļas mazgāšanas pakalpojumus. 2011. gadā DC pakalpojumus ir saņēmušas 805 personas.

2011. gadā Rīgā darbojās 2 (divi) Sociālais rehabilitācijas centri (SRC) ar 28 vietām – viens sievietēm ar 10 vietām (2011. gadā pakalpojumu saņēma 16 personas) un viens vīriešiem ar 18 vietām (pakalpojumu saņēma 41 persona).

Uzdevuma ietvaros tiek nodrošināti arī patversmes/naktspatversmes pakalpojumi. 2011. gadā

patversmes pakalpojumus sievietēm un vīriešiem nodrošināja pašvaldības iestāde – Rīgas patversme. Kopējais vietu skaits patversmē – 244. Savukārt naktspatversmes pakalpojumus sniedza 5 līgumorganizācijas ar kopējo maksimālo vietu skaitu – 623. 2011. gadā patversmes/naktspatversmju pakalpojumus kopā saņēma 3289 personas (547 sievietes, 2742 vīrieši).

Patversmes/naktspatversmju klientiem, kuri gaida pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā vai ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma saņemšanu, kuru ienākumi nav tik lieli, lai varētu īrēt mājokli, biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” sniedza maksas īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu ar 60 vietām. Nepieciešamības gadījumā Rīgas Sociālais dienests sniedza palīdzību pakalpojuma samaksas veikšanā. 2011. gadā palīdzība pakalpojuma samaksā no pašvaldības budžeta nodrošināta 10 personām par kopējo summu LVL 3 279.

Lai radītu iespēju klientiem saņemt profesionālu atbalstu un rast motivāciju problēmu risināšanai, t. sk., atbalsta grupās, Rīgas patversmē/naktspatversmēs saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām strādā sociālā darba speciālisti. Rīgas patversmē strādā arī psihologs.

U6.11. Nodrošināt kvalitatīvu sociālo pakalpojumu sniedzēj institūciju darbību un attīstību

Lai optimizētu sociālo pakalpojumu saņēmēju uzskaiti, no 2011. gada 12. jūlija pilotprojekta ietvaros sadarbībā ar SIA „Rīgas karte” un RP SIA „Rīgas satiksme” sešās siltā ēdiena izdales vietās, Rīgas patversmē un naktspatversmēs ir ieviesta sociālo pakalpojumu saņēmēju elektroniskā reģistrēšanas sistēma, kāda tiek izmantota Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta biļešu sistēmā (e-talons).

Rīgas sociālās aprūpes centros 2011. gadā uzsākta vienota ēdināšanas pakalpojuma nodrošināšana.

Pārskata gadā turpinājās 2010. gadā uzsāktā vides pieejamības nepilnību novēršana pašvaldības sociālo pakalpojumu sniedzēj institūcijās.

RD iestādes, kas veica aktivitātes mērķa ietvaros 2011. gadā ir Labklājības departaments, Rīgas bāriņtiesa, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Rīgas pilsētas būvvalde, Rīgas Austrumu izpilddirekcija.

Budžets

Pārskata gadā RP no pamatbudžeta un investīcijām sociālās aizsardzības mērķiem izlietoja LVL 56 492 700. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tas ir par 28 % vairāk.

Secinājumi

Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi Rīgā ir ļoti plaši un daudzveidīgi, taču tie vēl ir attīstāmi un pilnveidojami. Piemēram, lai veicinātu bezpajumtnieku resocializāciju un integrēšanu sabiedrībā, Rīgā ir nepieciešams izveidot vietas, kurās bezpajumtnieki varētu uzturēties līdz pat gadu ilgam laikam līdzšinējo nodrošināto sešu mēnešu vietā. Šādā iestādē personai tiktu nodrošināta individuāla dzīves telpa un iespējas pilnveidot savas sociālās prasmes, integrēties sabiedrībā, kā arī rūpēties pašai par savu pamatvajadzību nodrošināšanu – ēdiena gatavošanu, mājāsaimniecības uzturēšanu. Patversmē tradicionāli bezpajumtnieks tiek pabrots, viņam tiek nodrošināta iespēja nomazgāties, iztīrīts apģērbs, tādējādi viņi zaudē savas sociālās iemaņas un spēju paši par sevi rūpēties. Iestādes, kurās varētu uzturēties ilgāk par 6 mēnešiem, mitināties atsevišķā telpā un par sevi rūpēties motivētu personas risināt savas sociālās problēmas.⁵³

Pēdējos gados Rīgā ir pamanāmas daudzas pārmaiņas apkārtējā vidē. Tomēr cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem joprojām eksistē šķēršļi nepielāgotas vides dēļ. Pašvaldība iespēju robežās pakāpeniski risina vides pieejamības uzlabošanu Rīgā.

Jāizskauž arī tie gadījumi, kad cilvēki jaunprātīgi izmanto sociālo palīdzību un pabalstus, un ir zaudējuši interesi atsākt darba gaitas, jo pabalstu saņemt ir ērtāk kā katru dienu iet uz darbu.

Nozares eksperta viedoklis

Signe Dobelniece, Dr.phil. soc. darbā, asociētā profesore Latvijas Lauksaimniecības universitātē

Rīgas iedzīvotājiem, kas nonākuši trūkumā vai krīzes situācijā, atbalstu nodrošina plašs institūciju spektrs: dienas centri, krīzes centri, mobilā brigāde, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centri, zupas virtuves, grupu mājas u. c. Tiek nodrošināta gan sociālā palīdzība, kas Rīgā, salīdzinot ar citām pašvaldībām, ir relatīvi dāsna, gan sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija. Ir izlietoti nozīmīgi naudas līdzekļi un pēdējā gadā tie ievērojami pieauguši.

Ir uzdevumi, kuros veikums ir lielāks, citos ir lielākas iespējas turpmākai attīstībai. Piemēram, vajadzētu vairāk padomāt, kā sekmīgāk realizēt uzdevumu „Veicināt personu pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās iekļaušanos sabiedrībā”. Pašlaik galvenokārt tiek piešķirti dažādi pabalsti, bet ar to nepietiek, lai indivīds spētu sekmīgi uzsākt patstāvīgu dzīvi un integrētos

⁵³ LETA

sabiedrībā, jo nereti šai mērķa grupai ir raksturīgs sociālo prasmju trūkums un neprasme organizēt savu ikdienas dzīvi. Cerīgi, ka notiek darbs pie projekta darbam ar bāreni pusgadu pirms pilngadības sasniegšanas un līdz 24 gadu vecumam.

Nav konkrētu rādītāju, pēc kuriem varētu izvērtēt, vai un cik lielā mērā veiktās aktivitātes ļauj sasniegt mērķi definēto, ka pašvaldībai jāpalīdz „personai attīstīt pašpalīdzības spēju un spēju no jauna integrēties sabiedrībā”. Tāpat arī nevar izvērtēt, kā konkrētais veikums ir ietekmējis

dzīves un labklājības līmeni atsevišķām atbalsta mērķa grupām un iedzīvotājiem kopumā.

Lielāku akcentu vajadzētu likt uz sociālo darbu ar indivīdiem un ģimenēm ne tikai sniedzot sociālo palīdzību, bet arī attīstot viņu spējas problēmu risināšanā, sevis nodrošināšanā. Kaut arī nospraustā mērķa sasniegšanā ir paveikts ievērojams darbs, ir jāpiekrīt viedoklim, ka „sociālās palīdzības sistēmai vēl ir, kur augt”.

6.1. tabula

Stratēģiskā mērķa M6 „Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads							Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Vidējie ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli, attiecībā pret iztikas minimumu valstī	CSP	2004 1,37	2005 1,39	2006 1,72	2007 2,15	2008 1,84	2009 1,55	2010 1,48	↓	↓	Pieaug
Mājsaimniecības rīcībā esošais ienākums (vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli, LVL)	CSP	2004 134,65	2005 175,45	2006 201,03	2007 285,48	2008 309,72	2009 260,15	2010 246,38	↓	↑	Pieaug
Mājas aprūpē aprūpējamo personu skaits kopā	RD Labklājības departamenta dati	2005 2938	2006 3768	2007 4147	2008 3946	2009 3942	2010 3871	2011 4678	↑	↑	Samazinās, vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Dienas aprūpes centros aprūpēto iedzīvotāju skaits	RD Labklājības departamenta dati	2005 789	2006 911	2007 885	2008 2578	2009 2676	2010 2628	2011 2483	↓	↑	Samazinās, vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Krīzes centros pakalpojumu saņēmēju skaits	RD Labklājības departamenta dati	2005 163	2006 298	2007 348	2008 300	2009 353	2010 500	2011 509	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Iemītņieku skaits bērnu-bāreņu sociālās aprūpes centros un pašvaldības bērnu namos gada sākumā	RD Labklājības departamenta dati	2005 944	2006 926	2007 739	2008 746	2009 635	2010 627	2011 597	↓	↓	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Iemītņieku skaits veco ļaužu un personu ar fiziska un garīga rakstura traucējumiem pansionātos un specializētos sociālās aprūpes un rehabilitācijas valsts centros gada sākumā	RD Labklājības departamenta dati	2005 1324	2006 1548	2007 1585	2008 1641	2009 1687	2010 1730	2011 1795	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Personas, kuras izmantojušas patversmes/naktspatversmes pakalpojumus/sociālās rehabilitācijas centra pakalp.	RD Labklājības departamenta dati	2005 2019	2006 2272	2007 2262	2008 1949	2009 2597	2010 3182	2011 3289	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
Zupas virtuvēs izsniegto porciju skaits	RD Labklājības departamenta dati	2006 37067	2007 96894	2008 113054	2009 93300	2010 155503	2011 141032		↓	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

Izvirzītais mērķis ir veicināt ekonomisko izaugsmi augstas pievienotās vērtības sektoros, īpaši rūpniecības un radošajās nozarēs. Mērķis ir vērsts uz dažādu nozaru uzņēmumiem un zinātnes iestādēm.

Pēc 2011. gada datiem Rīgā koncentrējas 55 % no valstī saražotā iekšzemes kopprodukta (turpmāk tekstā IKP). Vadošās nozares, kas to veido, ir tirdzniecība, komercpakalpojumi un transports.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, lielākais ekonomiskais pieaugums starp nozarēm bija vērojams viesnīcu, ēdināšanas pakalpojumu jomā, apstrādes rūpniecībā, tirdzniecībā un transporta sektorā. Pretstatā, operācijas ar nekustāmo īpašumu piedzīvoja kritumu, bet valsts pārvaldes, izglītības un veselības aizsardzības sektoros bija vērojama stagnācija.⁵⁴

Viens no pašvaldības radošuma atbalsta instrumentiem ir kopš 2009. gada sadarbībā ar AS „Swedbank” realizētais projekts „Atpēriens”. Projekta ietvaros divas reizes gadā tiek izsludināts grantu konkurss, lai noskaidrotu ekonomiski dzīvotspējīgākās un inovatīvākās Rīgā realizējamās komercdarbības idejas, kurām ir iespējams saņemt līdzfinansējumu 75 % apmērā ar idejas realizēšanu saistīto izdevumu segšanai. Vienam komersantam maksimālais pieejamais granta apjoms ir LVL 8000. Noslēdzot 2011. gadu, izsludināti seši konkursi, kopumā iesniegtas vairāk kā 600 biznesa idejas un atbalstu saņēmuši jau 69 uzņēmumi, kuriem piešķirts kopējais finansējums LVL 313 581,71 apmērā.⁵⁵

62. starptautiskajā Berlīnes kinofestivālā veiksmīgi tika prezentēts zīmols „Latvia Films”. Vislielāko interesi ārvalstu kino profesionāļu un kino ražotāju vidū izraisīja Latvijas producentu piedāvātais pasaules mērogā konkurētspējīgais serviss un „Rīgas filmu fonda” piedāvātās iespējas. Par filmu uzņemšanu Latvijā Eiropas filmu tirgus laikā interesējās ne tikai Eiropas kino producenti, bet arī pārstāvji no ASV un Āzijas filmu kompānijām, piemēram, Japānas, Indijas un citām valstīm.

Inovāciju rezultātus ES uzrauga Stratēģijas „Eiropa 2020” iniciatīvas grupa „Inovācijas savienība”, kas sniedz salīdzinošu novērtējumu ES27 dalībvalstu vidū. 2011. gadā Latvija, līdz ar Bulgāriju, Rumāniju un Lietuvu, pieskaitīta pieticīgajiem inovatoriem. Savukārt inovācijas līderu vidū kā allaž dižojas Somija, Zviedrija, Dānija un Vācija. Arī kaimiņvalsts Igaunija visai pamatīgi apsteigusi Latviju, ierindojoties kategorijā „inovācijas sekotāji” līdz ar tādām val-

⁵⁴ Rīgas pašvaldības publiskais pārskats 2011

⁵⁵ www.riga.lv

stīm kā Beļģija, Nīderlande, Luksemburga u. c.⁵⁶

Mērķa M7 sasniegšanai izvirzīti 4 uzdevumi, aktivitātes tika veiktas visu uzdevumu ietvaros.

U.7.1. Veicināt augstas pievienotās vērtības nozaru attīstību

Pārskata gadā ES līdzfinansētā projekta „Baltijas jūras reģiona inovāciju atbalsta centrs Ba-SIC” (PVS ID 2483) ietvaros tika nodrošināta Rīgas pārstāvju dalība starptautiskajā biotehnoloģiju un informācijas tehnoloģiju konferencē „eHealth” Oslo.

U.7.2. Veidot zinātniski tehnoloģiskos parkus un veicināt komunikāciju starpnozaru līmeni

RD ir noslēgusi vairākus līgumus un nodomu protokolus ar Latvijas Universitāti (turpmāk tekstā LU) un Rīgas Tehnisko universitāti (turpmāk tekstā RTU) Rīgas zinātņu un tehnoloģiskā parka (turpmāk tekstā RZTP) un tehnoloģiskā inkubatora (turpmāk tekstā TI) izveidei. Latvijas Republikas Ministru kabinetā tika apstiprināts Norvēģijas finanšu instrumenta izmantošanas plāns. TI operators būs LU, RTU un Norvēģijas industriālās attīstības korporācija „SIVA”. Konsultatīvā padomē iekļauti RD, Ekonomikas ministrijas, industriju pārstāvji un pārstāvji no *Innovation Norway*. Potenciālās TI atrašanās vietas: sākotnēji RTU Latvijas tehnoloģiskā parka teritorija Pulka ielā un nākotnē LU Akadēmiskais centrs Torņakalnā.

Torņkalna infrastruktūras objektu sakārtošanas, sporta kompleksa un RZTP izveides veicināšanai, sadarbojoties RD un LU izstrādāts rīcības plāns Torņakalna teritorijas attīstīšanai.

Atbalsta saņēmēji būs uzņēmumi, kuri darbojas saistībā ar inovācijām „zaļo” tehnoloģiju jomā.

U7.3. Veicināt radošo industriju attīstību

Notikuši 2 iepirkumi RP līdzfinansējuma programmas „Rīgas filmu fonds” ietvaros, kas ir izveidots sadarbībā ar Nacionālo Kino centru (NKC).

Atbalstītas 9 filmas, no kurām 5 jau uzfilmētas, iesaistot Latvijas iedzīvotājus masu skatos, kā arī populārus aktierus un filmēšanas grupas personālu – apmēram 1000 cilvēku. Kopā 2011. gadā izmaksāts līdzfinansējums LVL 247 806 apmērā.

Balstoties uz producentu iesniegtajiem ziņojumiem, 2011. gadā izmaksāts līdzfinansējums tādu filmu uzņemšanai kā SIA „Baltic Pine Films” – „Valanders: Rīgas Suņi”, SIA „Film Angels

⁵⁶ Europe 2020 Initiative Innovation Union http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm

Studio" – „Mans Ceļš", SIA „Boheme International" – „Apgabala Drāmas Teātris", SIA „Filmu studija Rija" – „Miglā", SIA „Ego Media" – „Cilvēks, kas izglāba pasauli".

Mērķa ietvaros turpinās pašvaldības sadarbība un iniciatīvu veicināšana radošos kvartālos – Spīķeros, Kalnciema ielā, Miera ielā, VEF teritorijā, Andrejsalā, bijušās Rīgas Tabakas rūpnīcas teritorijā u. c.

Īpaši atzīmējama ir realizētā jauna un oriģināla mākslas aktivitāte pilsētvidē – vides objektu festivāls „Ziemassvētku egļu ceļš", kas akcentē Rīgu kā mākslas un inovatīvu ideju pilsētu.

U7.4. Veicināt pētniecības ideju komercializāciju

Uzdevuma U7.4. aktivitātes ir saistītas ar mērķa PM3 un uzdevuma U7.2. ietvaros veiktajām aktivitātēm, kas tika īstenotas ar RZTP izveides procesa uzsākšanu, projekta „Baltijas jūras reģiona inovāciju atbalsta centrs BaSIC" pabeigšanu un tirgus piekļuves punkta izveidi Pilsētas attīstības departamentā.

Arī grantu programmas „Atspēriens" aktivitātes jauno tehnoloģisko „start up" uzņēmumu finansālajā un konsultatīvajā atbalstā sadarbībā ar AS „Swedbank" veicināja pētniecības ideju komercializāciju un līdz ar to arī inovatīvo uzņēmējdarbību.

Grantu programmas „Atspēriens" 2. kārtā 2011. gadā tika saņemti 52 pieteikumi, no kuriem saskaņā ar vērtēšanas rezultātiem granti tika piešķirti 13 uzvarētājiem par kopējo summu LVL 64 969,26.

Mērķa M7 uzdevumu īstenošanā piedalījās Izglītības, kultūras un sporta departaments, Pilsētas attīstības departaments, nodibinājums „Rīgas filmu fonds" un Rīgas Tūrisma attīstības birojs.

Budžets

Mērķis nav tieši pakārtots RP budžetam, mērķa ietvaros veiktās aktivitātes ir cieši saistītas ar aktivitātēm, kas veiktas citu mērķu ietvaros, līdz ar to izlietotie finanšu apjomi mērķa ietvaros netiek aprēķināti.

Secinājumi

Rīgas pilsētai ir lieliskas priekšrocības radošas ekonomikas attīstībai. Tuvojas 2014. gads, kad Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta, kas piedāvā plašākas iespējas parādīt pasaulei Rīgas iedzīvotāju un uzņēmēju radošo potenciālu.

Atzinīgi vērtējama ir grantu programma „Atspēriens". Tādā veidā tiek atbalstīta uzņēmējdarbība pilsētā, kā arī inovatīvo nozaru attīstība.

Kā nopietns trūkums Rīgas starptautiskajai konkurētspējai vērtējams RZTP trūkums. Pārskata gadā ir noslēgtas vairākas vienošanās un sadarbības protokoli, tomēr nākotnē pašvaldības resursi šajā jomā būtu jāaktivizē.

Mērķa īstenošana ir cieši saistīta ar prioritārā mērķa *PM3 Uz starptautisku sadarbību vērsta pilsētas ekonomikas attīstība* aktivitātēm.

Mērķa kvalitatīvai novērtēšanai būtu ieteicams pārskatīt mērķi raksturojošos rādītājus.

Nozares eksperta viedoklis

Aigars Plotkāns, teritorijas mārketinga un ekonomikas eksperts

Tehnoloģiskais parks ir lieliska ideja, kura var kļūt par savdabīgu pilotprojektu. Jāņem vērā Latvijas negatīvā pieredze ar klasteru, biznesa inkubatoru un tehnoloģisko (industriālo) parku veidošanu. Pašvaldība nedrīkst izlaist no rokām projekta kontroles funkciju, jo LU un RTU piedalās daudzās aktivitātēs, kas sadrumstalo jau tā zemo kapacitāti.

Rīgā būtu nepieciešams radošo industriju klasteris, kurš varētu apvienot kino (mākslas, mūzikas) industrijā nodarbinātos uzņēmumus un institūcijas vērienīgu un profesionāli administrētu projektu realizācijai. Inovatīvo ideju attīstībai nepieciešams ilgstošs darbs, lai atrisinātu radošo potenciālu, veicinātu toleranci sabiedrībā pret citādi domājošiem, atbalstītu materiāli un organizatoriski izaicinošas idejas un nodrošinātu līdzfinansējumu ideju realizācijai.

Pētniecisko ideju, patentu un izgudrojumu komercializācija atduras pret izgudrotāju nespēju organizēt un vadīt ieviešanas biznesa projektus. Ļoti bieži idejām nav finansējuma. Grantu programmu var papildināt ar riska investīciju fonda izveidi, mezonīna kredītu piešķiršanas garantijām un plašu mentoru kustības atbalstu.

Stratēģiskā mērķa M7 „Augstas pievienotās vērtības konkurētspējīga ekonomika” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads						Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Kopējā pievienotā vērtība Rīgā, (faktiskās cenās, tūkst. LVL)	CSP	2004 3 872 421	2005 4 600 844	2006 5 416 425	2007* 8 114 432	2008* 8 840 216	2009* 6 928 266	↓	↑	Pieaug
Kopējā pievienotā vērtība Latvijā (faktiskās cenās, tūkst. LVL)		2007* 14 720 651	2008* 16 084 678	2009* 13 070 448	2010* 12 784 137	2011* 14 275 285		↓	↓	Pieaug
IKP pieaugums Rīgā, %, pret iepriekšējo gadu	CSP	2005 20,1%	2006 18,9%	2007* 31,4%	2008* 8,9%	2009* -21,6%		↓	↓	Stabils- pieaug
Darbspēka produktivitāte (pievienotā vērtība/strādājošo skaits) tūkst. LVL	CSP, PAD Stratēģiskās vadības pārvaldes aprēķini	2004 10,7	2005 12,6	2006 14,21	2007 18,39	2008 20,84	2009 18,76	↓	↑	Pieaug

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

* Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas jaunās versijas NACE 2.red. dati

Mērķis ir orientēts uz daudzveidīgu ekonomikas izaugsmi pilsētā un dialoga veicināšanu starp pilsētas attīstībā iesaistītajām pusēm (uzņēmējiem, pašvaldības iestādēm, valsts iestādēm, sabiedriskajām u. c. institūcijām), lai veicinātu stabilu Rīgas konkurētspējas pieaugumu.

Rīgas pilsētas attīstība ir būtisks faktors valsts kopējai ekonomikai, jo Rīga veido ļoti būtisku daļu valsts ekonomikas.

Saskaņā ar *Ernst & Young* 2011. gada pirmajā pusē veikto investoru viedokļu pētījumu, Londona ir vispievilcīgākā pilsēta Eiropā uzņēmējdarbības veidošanai, par deviņiem procentpunktiem apsteidzot tās tuvāko konkurenti Parīzi, kurai seko Berlīne. Taču pilsētas lielums nav vienīgais izšķirošais faktors, kas nosaka iespējas piesaistīt investīcijas. Arī Rīga, tāpat kā Ventspils vai Daugavpils, demonstrējot prasmīgu pārvaldību, attīstību atbilstoši noliktajai pilsētas vīzijai, nosakot prioritāru resursu sadalījumu stratēģisko mērķu sasniegšanai, var kļūt par nozīmīgu investīciju galamērķi, pēc vairākiem gadiem ierindojoties investoriem pievilcīgāko pilsētu topā.⁵⁷

Uzņēmējdarbības vide Latvijā un arī Rīgas pilsētā ir būtiski uzlabojusies – Pasaules Bankas *Doing Business* 2012. gada pētījumā Latvija no 31. vietas⁵⁸ (*Doing Business* 2011. gadam) pakāpusies uz 21. vietu (*Doing Business* 2012. gadam). Latvijas novērtējums paaugstinājies par 10 vietām.

Pēc *Lursoft* datiem, 2011. gadā Rīgā tika reģistrēti 12 909 uzņēmumi, bet likvidēti 1996. Salīdzinot ar 2010. gadu, reģistrēto uzņēmumu skaits ir pieaudzis par 35,5 %, savukārt likvidēto uzņēmumu skaits par 32 % samazinājies.⁵⁹ Taču uz šādu strauju kāpumu jāskatās arī kritiski, jo daļēji jaundibināto uzņēmumu skaits ir palielinājies līdz šim jau eksistējošu uzņēmumu pārstrukturizēšanās par mazkapitāla sabiedrību ar ierobežotu atbildību rezultātā.

Saskaņā ar aptaujas⁶⁰ datiem par Rīgas domes darbu uzņēmējdarbības sekmēšanā, puse aptaujāto atturējās sniegt konkrētu atbildi uz šo jautājumu (49,7 %). Nedaudz vairāk kā 1/3 respondentu (35,4 %) norādīja, ka viņi Domes darbību šajā jomā vērtē negatīvi, un tikai 14,8 % sniedza pozitīvu vērtējumu (8.1. attēls).

⁵⁷ www.eiropa.lv

⁵⁸ <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2012>

⁵⁹ www.lursoft.lv

⁶⁰ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas domes darbības vērtējums”, SIA SKDS, 2011. gada novembris

M8 iedzīvotāju vērtējums par Rīgas domes darbu uzņēmējdarbības sekmēšanā

Bāze: visi respondenti, n=800

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas domes darbības vērtējums”, SIA SKDS, 2011. gada novembris

Arī iepriekšējās aptaujās salīdzinoši liela daļa aptaujāto atturējās novērtēt RD darbību šajā jomā, un kritisks vērtējums tika sniegts biežāk nekā pozitīvs.

Visās analizētajās sociāldemogrāfiskajās grupās negatīvs vērtējums sniegts biežāk nekā pozitīvs, tomēr caurmērā atzinīgāku vērtējumu tam, kā pašvaldība veicina uzņēmējdarbību, pauž iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 24 gadiem un privātajā sektorā strādājošie. Negatīvi noskaņoti biežāk nekā caurmērā bijuši arī iedzīvotāji vecumā no 25 līdz 34 gadiem, respondenti ar augstāko izglītību, iedzīvotāji ar vidēji augstiem un augstiem ienākumiem.⁶¹

Mērķa ietvaros ir izvirzīti 6 uzdevumi. Dažāda veida aktivitātes tika veiktas četros no tiem. Mērķa ietvaros izvirzītie uzdevumi ir saistīti arī ar prioritārā mērķa PM3 „Uz starptautisku sadarbību vērsta ekonomikas attīstība” un mērķa M7 „Augstas pievienotās vērtības konkurētspējīga ekonomika” īstenošanu.

U8.1. Veicināt kvalitatīvas infrastruktūras attīstību un pieejamību uzņēmējiem

2011. gadā turpinājās darbs pie pašvaldības nodevas par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību Rīgā (turpmāk tekstā Infrastruktūras nodeva) administrēšanas uzlabošanas. Tika izstrādāti un 2011. gada 20. jūlijā apstiprināti RD Pilsētas attīstības departamenta iekšējie noteikumi „Pašvaldības nodevas par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību Rīgā administrēšanas kārtība” un grozīti RD 2008. gada 9. decembra saistošie noteikumi Nr.146 „Par pašvaldības nodevu par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu Rīgā”.

Izstrādātie iekšējie noteikumi detalizēti reglamentē Infrastruktūras nodevas iekasēšanas un parādniķu administrēšanas kārtību, kā rezultātā ir uzlabojusies nodevas administrēšanas kvalitāte un efektivitāte, kā arī darbs ar parādniķiem un nokavēto nodevas maksājumu un nokavējuma naudas iekasēšanu.

⁶¹ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas domes darbības vērtējums”, SIA SKDS, 2011. gada novembris

Lai pilnveidotu Infrastruktūras nodevas administrēšanu, tai skaitā fonda līdzekļu izlietojumu, tika organizēta tikšanās ar Ārvalstu Investoru padomes pārstāvjiem, kas uzņēmējiem un investoriem deva iespēju izteikt savus priekšlikumus, tādējādi nodrošinot privātā sektora iesaisti uzņēmējdarbības vides uzlabošanā.

U8.3. Veicināt sadarbību starp Rīgas pašvaldību, valsts institūcijām un privāto sektoru

2011. gadā realizēti vairāki sadarbības projekti, piemēram, Barikāžu atceres pasākumi (Barikāžu fonds), valsts svētku un piemiņas dienu pasākumi Rīgā, Eiropas akcija „Muzeju nakts” (Latvijas Republikas Kultūras ministrija), Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas 20. gadadienai veltītie pasākumi, Rīgas svētki 2011, mūsdienu kultūras forums „Baltā nakts”, Gaismas festivāls „Staro Rīga”.

2011. gadā saņemti Centrālās finanšu un līgumu aģentūras un Latvijas Republikas Finanšu ministrijas atzinumi par plānotajam publiskās un privātās partnerības projektam „Pirmsskolas izglītības iestādes Rīgā, Maskavas ielā 256, renovācija, apsaimniekošana un bērnudārza pakalpojuma nodrošināšana” izstrādātajiem finanšu un ekonomiskajiem aprēķiniem, tādējādi sperot nākamo soli uz projekta realizāciju.

Pārskata gadā tika veiktas aktivitātes, lai veicinātu Rīgas Zinātnes un tehnoloģiju parka izveidi. Aktivitātes skatīt zem U7.2.

U8.4. Veicināt investīciju piesaisti

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros tika sagatavots un aktualizēts „Rīgas pilsētas investīciju piesaistes plāns”, kas tika integrēts RD Pilsētas attīstības departamenta Rīcības plānā 2011. – 2013. gadam. Lai uzlabotu kārtību, kādā Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sagatavotas, izskatītas, saskaņotas un apstiprinātas projektu ieceres un projekti, tika izstrādāti grozījumi RD 2010. gada 6. jūlija iekšējos noteikumos Nr.3 „Projektu izskatīšanas un ieviešanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā”.

2011. gada sākumā tika aktivizēts Rīgas ekonomikas, uzņēmējdarbības un investīciju portāls www.investeriga.lv (www.investinriga.com) un gada laikā aktualizēta informācija par investīciju un sadarbības projektiem. Portālā ir izveidota datu bāze, kas nodrošina Rīgas uzņēmējiem iespēju izvietot bezmaksas informāciju par investīciju un sadarbības projektiem, tādējādi piesaistot ārvalstu investoru uzmanību.

Pārskata gadā sagatavots un izdots izdevums „Rīgas ekonomiskais profils 2010”.

U8.5. Veicināt nodarbinātību, atbalstīt jaunu darba vietu izveidošanu un esošo saglabāšanu

Tā kā pašvaldībai nav pārāk daudz iespēju tiešā veidā ietekmēt darba tirgu, pašvaldība nodarbinātības jomu ietekmē pastarpināti, palīdzot bez darba palikušiem pilsētas iedzīvotājiem, atbalstot viņu ātrāku atgriešanos darba tirgū, tādējādi Uzdevuma izpilde cieši saistīta arī ar uzdevuma U6.9. Veicināt atbalstu bezdarbniekiem izpildi.

Dažādās RD struktūrvienībās 2011. gadā tika nodarbināti ES stipendiāti.

Pārskata gadā Rīgas Sociālajā dienestā pēc sociālās palīdzības un/vai sociālajiem pakalpojumiem vērsušās 19 695 darbspējīgas nestrādājošas personas. No tām 15 701 saņēma pašvaldības testētus pabalstus, t.i. 22 % no kopējā testēto pabalstu saņēmēju skaita. Lai veiktu sociālā atbalsta pasākumus bezdarbniekiem, 2011. gadā Rīgas Sociālajā dienestā tika organizētas 38 atbalsta grupas, kurās piedalījās 706 bezdarbnieki.

Mērķa rezultātu sasniegšanā un tam pakārtoto uzdevumu izpildē piedalījās Pilsētas attīstības departaments, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Labklājības departaments, Īpašuma departaments, Mājokļu un vides departaments, Rīgas Austrumu izpilddirekcija un Rīgas pilsētas būvvalde.

Budžets

Kopējo budžetu mērķa M8 aktivitātēm iespējams identificēt daļēji, jo šīs stratēģijas mērķis nav tieši pakārtots Rīgas pilsētas pašvaldības budžetam, mērķa ietvaros veiktās aktivitātes ir cieši saistītas ar aktivitātēm, kas veiktas citu mērķu ietvaros.

Secinājumi

Uzņēmējdarbības vides tālākai pilnveidošanai kā neatliekamam un vistuvākajā laikā atrisināmu prioritāti valstij būtu jāīsteno jaunā Būvniecības likuma pieņemšana, kas kalpos par būtisku aspektu paātrinātam un vienkāršotam projektu saskaņošanas procesam Rīgas pilsētas būvvaldē. Pārskata gadā stājušies spēkā grozījumi Vispārīgajos būvnoteikumos⁶², kuru ietvaros jau būtiski ir saīsināti gan būvatļaujas izsniegšanas termiņi, gan arī vienkāršota kārtība mazo arhitektūras formu būvprojektu un būvatļauju saskaņošanā, gan veikta virkne vēl citu izmaiņu.

Mērķis ir orientēts uz daudzveidīgu ekonomikas izaugsmi pilsētā un dialoga veicināšanu starp pilsētas attīstībā iesaistītajām pusēm (uzņēmējiem, pašvaldības iestādēm, valsts iestādēm,

⁶² Grozījumi ministru kabineta 1997. gada 1. aprīļa noteikumos Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi”, izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma 2. panta ceturto daļu, <http://www.likumi.lv/doc.php?id=230752>

sabiedriskajām u. c. institūcijām), lai veicinātu stabilu Rīgas konkurētspējas pieaugumu. Šī mērķa sasniegšanai netiek piesaistīti pietiekami resursi un uzmanība. Sadarbība ar uzņēmējiem nav sistēmiska un ir fragmentāra. Bez tam pašvaldībai trūkst informācijas par nodarbināto un bezdarbnieku kompetencēm un kvalifikāciju.

Lai Rīga kļūtu ar pievilcīgu vidi uzņēmējdarbības attīstīšanai kā vietējiem, tā ārvalstu uzņēmējiem, RD struktūrvienībām savstarpēji sadarbojoties aktīvi jāpiedalās jaunā Nacionālā attīstības plāna 2014. – 2020. gadam (NAP 2014 – 2020) izstrādē un jāsagatavo priekšlikumi LR likumdošanā, lai varētu pilnveidot esošos sadarbības virzienus ar pašvaldības iestādēm un privāto sektoru. Caurspīdīga un vienkāršota birokrātisko formalitāšu risināšana ļaus piesaistīt arvien jaunus uzņēmējdarbības veidus un investīcijas pilsētai.

Joprojām ir nepietiekama pašvaldības, valsts un privātā sektora sadarbība pētniecības ideju komercializācijā, kas ļautu ievērojami veicināt pilsētas, jo īpaši, tās uzņēmēju konkurētspēju pasaules mērogā.

Nozares eksperta viedoklis

Aigars Plotkāns, *teritorijas mārketinga un ekonomikas eksperts*

Nodevas iekasēšana nav uzņēmējdarbības vides un infrastruktūras uzlabošanas pasākums, tas ir viens no finansēšanas avotiem. Ja ir apzinātas investoru prasības infrastruktūrai, tad ir jārealizē noteikti pasākumi: industriālo rajonu veidošana, e- pakalpojumu attīstība, administratīvo normu vienkāršošana, administratīvo lēmumu pieņemšanas ātruma paaugstināšana, pāreja no kontroles prioritātes uz sadarbības prioritāti utt.

Jāveicina bezdarbnieku mobilitāte, lai attālums nebūtu šķērslis darba meklējumos. To var panākt ar sabiedriskā transporta tīkla attīstību, transporta subsīdijām vai atvieglojumiem.

Jāatbalsta uzņēmumi, kuri nodrošina darbavietas personām ar īpašām vajadzībām, piešķirot noteiktas subsīdijas. Sociālo pabalstu saņēmējiem un bezdarbniekiem jānosaka obligāta līdzdalība noteiktās sabiedriskā darba programmās. Jaunas darbavietas būtu atbalstāmas nozarēs, kuras spējīgas importētos ražojumus aizstāt ar vietējiem.

Neesmu pārliecināts, vai Rīgai jāattīsta daudzveidīga ekonomika, lietderīgāka būtu specializācija 3 – 4 nozarēs, kurās varētu sasniegt konkurētspējīgu līmeni. Pašvaldībai, neskatoties uz dažādu valdības institūciju un amatpersonu pretestību, būtu aktīvi jāiesaistās komercdarbībā, veidojot pašvaldības uzņēmumus un sabiedrības.

Stratēģiskā mērķa M8 „Augoša, daudzveidīga un partnerīga ekonomika” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
IKP Rīgā (faktiskajās cenās, tūkstošos LVL)	CSP	2007 8 114 432		2008 8 840 216		2009 6 928 266				↓	↓	Vienmērīgi pieaug
IKP Latvijā (faktiskajās cenās, tūkstošos LVL)	CSP	2007 14 720 651	2008 16 084 678	2009 13 070 448	2010 12 738 735	2011 14 161 028				↑	↑	Palielinās
IKP Rīgā uz vienu iedzīvotāju, LVL	CSP	2007 11 271		2008 12 361		2009 9762				↓	↓	Pieaug
IKP Latvijā uz vienu iedzīvotāju, LVL	CSP	2007 6469	2008 7098	2009 5796	2010 5689	2011 6862				↑	↑	Palielinās
Pašnodarbināto personu un individuālo komersantu skaits	CSP	2004 9461	2005 10036	2006 11758	2007 13142	2008 11919	2009 13277	2010 13277		↑	↑	Pieaug
Ekonomiski aktīvo tirgus statistikas vienību skaits (komersanti (individuālie komersanti un komercsabiedrības), pašnodarbinātas personas, zemnieku un zvejnieku saimniecības)	CSP	2004 38080	2005 40573	2006 44445	2007 48569	2008 49724	2009 50700	2010 52412		↑	↑	Pieaug
Ekonomiski aktīvās tirgus statistikas vienības uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	2005 55,6	2006 61,3	2007 67,2	2008 69,3	2009 70,7	2010 75			↑	↑	Pieaug
Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa bruto, LVL	CSP	2004 237	2005 280	2006 347	2007 452	2008 542	2009 529	2010 509	2011 532	↑	↑	Pieaug
Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa neto, LVL	CSP	2004 168	2005 199	2006 247	2007 322	2008 393	2009 389	2010 359	2011 375	↑	↑	Pieaug
Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa neto, pret iztikas minimumu Latvijā	CSP	2004 1,7	2005 1,89	2006 2,11	2007 2,42	2008 2,45	2009 2,31	2010 2,16	2011 2,16	→	↑	Pieaug
Iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes līmenis, %	CSP	2004 68,4	2005 67,7	2006 69,4	2007 70,8	2008 72,1	2009 70,9	2010 69,4	2011 68,6	↓	↓	Stabils, pieaug
Reģistrētā bezdarba līmenis, gada beigās, %	NVA	2004 4,5	2005 4,4	2006 3,8	2007 3,1	2008 5,2	2009 12,1	2010 9,9	2011 7,8	↓	↑	Nepieaug
Sieviešu īpatsvars reģistrēto bezdarbnieku skaitā, gada sākumā	NVA	2004 63,1	2005 62,8	2006 64,6	2007 64,8	2008 65,1	2009 52,6	2010 52,6	2011 57,1	↑	↓	Jāvērtē kontekstā ar kopējo bezdarbnieku skaitu
Džini koeficients	CSP	2004 35,1	2005 38,3	2006 33,1	2007 35,6	2008 34,9	2009 34,9	2010 35,2		↑	↑	Samazinās

Tendence	↑	↓	↑	↓	→
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

Mērķis ir nodrošināt rīdniekiem efektīvu, vieglu un ērtu pārvietošanos Rīgā, kā arī palielināt to pasažieru īpatsvaru, kuri pārvietojas ar sabiedriskā transporta līdzekļiem.

Ar Rīgas sabiedrisko transportu 2011. gadā pārvadāti vairāk kā 140 miljoni pasažieru, kas ir par 5 % vairāk nekā 2010. gadā, kad tika pārvadāti 133 miljoni. No tiem autobusos – 62 174 292, trolejbusos – 46 221 833 un tramvajos 32 051 051, apkalpojot 53 autobusu, 19 trolejbusu un 9 tramvaju maršrutus. Nakts transportu, kas kursē reizi stundā kopš pārska- ta gada 8. jūnija piektdienu un sestdienu naktīs no pilsētas centra 2011. gadā izmantojuši 54 238 pasažieri.⁶³

Ar mērķi pievērst pasažieru uzmanību drošai braukšanai sabiedriskajā transportā, 2011. gada novembrī tika uzsāka skaidrojoša kampaņa „Turies!”. Ar informatīvo materiālu palīdzību transportlīdzekļa salonos un pieturvietās tika atgādināts par turēšanos. Arī ar sabiedriskā transporta vadītājiem tika veikts izglītojošs darbs par drošu pasažieru pārvadāšanu. Apkopotā informācija liecina, ka pārskata gada nogalē sabiedriskajā transportā ir samazinājies pasa- žieru krišanas gadījumu skaits, kur decembrī tika konstatēti 7 pasažieru krišanas gadījumi, kas ir vismazākais šāda veida negadījumu skaits 2011. gadā. Salīdzinājumam – 2010. gada janvārī bija 16 pasažieru krišanas gadījumi, aprīlī – 17, bet maijā pat 25.⁶⁴

Aktīvi tiek popularizēta un veicināta pārvietošanās ar velosipēdu galvaspilsētas ielās. Ikviens Satiksmes departamentu var informēt par šķēršļiem pilsētas ielās ar priekšlikumu un vizuālo materiālu palīdzību akcijas „Šķērslis velobraukšanai? Paziņo!” ietvaros. Velobraucēju atsau- cība ir tik liela, ka interaktīvajā kartē, kur tiek apkopoti visi iesniegtie ziņojumi, iespējams attēlot tikai ierobežotu ziņojumu skaitu. Velosipēdistiem, lai pārvietotos, ļauts izmantot arī sabiedriskā transporta joslas. Rekonstruējot ielas pilsētā, to rekonstrukcijas plānos jau tiek paredzēta veloceļu izbūve.

Uz 2011. gadu Rīgā izbūvēto veloceļu garums ir gandrīz 44 km. Lai gan veloceļu būvniecība prasa ievērojamus ieguldījumus, RP ir ieinteresēta velosatiksmes attīstībā, jo satiksmes dalībnieku ieradumu maiņa samazina arī motorizētā transporta noslodzi pilsētas ielās.

Attīstoties idejai par videi draudzīgāku pārvietošanos pilsētā, kopš 2011. gada galvaspilsētā elektroautomobiļu un divriteņu transportlīdzekļu publiskie bezmaksas uzlādes punkti pieeja- mi „EuroPark Latvia” autostāvvietās: Stacijas laukumā 4, Zigfrīda Annas Meierovica bulvārī

⁶³ www.rigassatiksmes.lv

⁶⁴ turpat

8, Elizabetes ielā 55, Baznīcas ielā 20/22, Dzirnau ielā 67 un Lielgabala ielā 4.⁶⁵ Rīgas pa- sažieru ostas teritorijā un degvielas uzpildes stacijā „Kurši” Brīvības gatvē 301 arī ir pieejama elektroautomobiļu uzlāde, bet tā šajās adresēs ir par maksu.

Arī Rīgas sasniedzamība starptautiskā mērogā ik gadu pieaug, piemēram, 2010. gadā, iz- mantojot gaisa satiksmi, Rīgā ieradās 57,2 % no robežšķērsotāju kopskaita, savukārt 2011. gadā 59,6 %. Kaut arī lidosta „Rīga” neietilpst Rīgas administratīvajā teritorijā, tās darbi- bas ieguldījums un teritoriālais izvietojums tuvu galvaspilsētai spēlē nozīmīgu lomu pilsētas attīstībā. Katru gadu, palielinoties apkalpoto pasažieru skaitam lidostā (2009. gadā – 4,1; 2010. gadā – 4,7; 2011. gadā – 5,1 miljoni pasažieru), Rīgā palielinās arī tūristu skaits. Pērn lidosta Rīga sasniegusi arī augstāko kvalitātes rādītāju vēsturē – 99,76 % punktualitāti, kā rezultātā pasažieriem tika nodrošināta iespēja bez aizkavēšanās nokļūt plānotajā galamērķī,⁶⁶ kas arī pozitīvi reprezentē Rīgas kā ātri un ērti sasniedzamas pilsētas tēlu. Svarīgi nākotnē līdz ar lidostas izaugsmi plānot arī plašāku sabiedriskā transporta piedāvājuma klāstu, lai tūristi no lidostas viegli sasniegtu pilsētas centru.

Satiksmē ir tā joma pilsētā, ko iedzīvotāji novērtē gan atzinīgi kā pašvaldības labo darbu, gan kā problēmu. Tā liecina gan 2010., gan 2012. gadā veiktās iedzīvotāju aptaujas dati. Saskaņā ar 2012. gada Rīgas iedzīvotāju veiktās aptaujas⁶⁷ rezultātiem, pie „labām lietām” iedzīvotāji norādīja uz situācijas uzlabošanas satiksmes jomā (33 %) – norādot uz ielu stāvvokli un veik- tajiem remontdarbiem, kā arī uz sabiedriskā transporta pakalpojumu uzlabošanu. Nedaudz retāk minēti velosipēdistu celiņi, uzlabojumi satiksmē un ielu infrastruktūrā kopumā, tiltu un pārvadu celtniecība, remonts. Kā arī pie pirmkārt risināmajām problēmām, visbiežāk respon- denti minējuši satiksmes uzlabošanu (39 %) – tai skaitā norādījuši uz ielu stāvvokli un remon- tu, sabiedriskā transporta pakalpojumu uzlabošanu, gājēju infrastruktūru un tamlīdzīgi.

Iedzīvotāju aptaujas dati liecina, ka indikatora „Ērti un ātri sasniedzama pilsēta” vērtējums 2,18,⁶⁸ 2012. gadā kopumā ir labāks nekā 2010. gadā (2,32), 2008. gadā (2,44) un 2007. gadā (2,33). Īpaši uzlabojies vērtējums sabiedriskā transporta pieejamībai un pakalpojumu kvalitātei. Tiesa, jāņem arī vērā, ka 2012. gadā nedaudz mainījusies rādītāja aprēķināšana – indikatorā iekļauti arī dati par iedzīvotāju sniegto vērtējumu veloceļu kvalitātei un iespējām pārvietoties pilsētā ar velosipēdu.

90,9 % aptaujāto respondentu atzina, ka ir apmierināti ar sabiedriskā transporta pieejamību, sa- vukārt neapmierināti bija vien 7,4 %. Ar sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāti 85,2 % res-

⁶⁵ www.latvenergo.lv

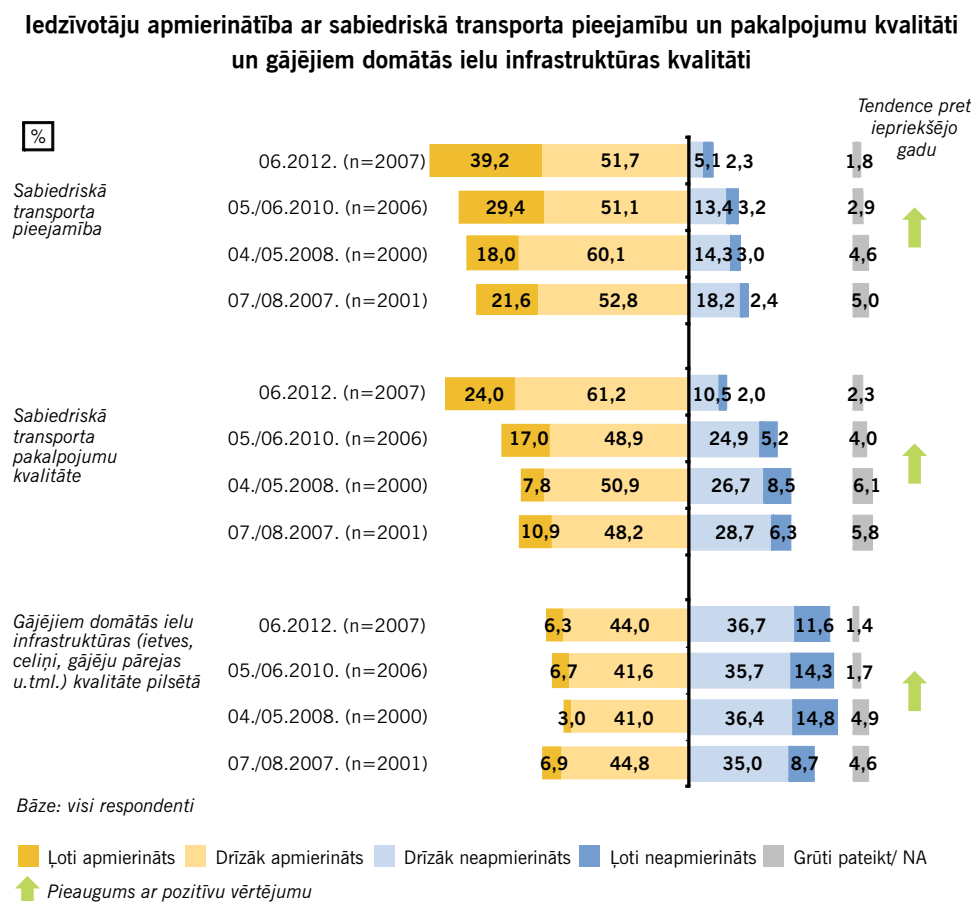
⁶⁶ www.nozare.lv

⁶⁷ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

⁶⁸ Vērtējuma vidējie rādītāji 4 punktu skalā, kur „1” nozīmē „ļoti apmierināts”, bet „4” – „ļoti neapmierināts”

pondentu ir apmierināti, bet 12,5 % neapmierināti, savukārt ar gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti apmierināti ir 50,3 %, bet 48,3 % respondentu ir neapmierināti (9.1. attēls).

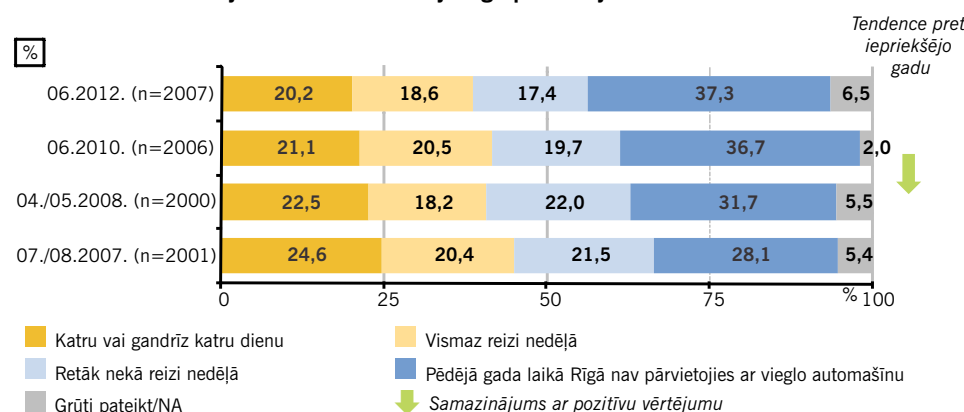
9.1. attēls

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Salīdzinot aptauju rezultātus par iedzīvotāju pārvietošanās biežumu ar automašīnu, redzams, ka katru gadu samazinās to iedzīvotāju skaits, kas ikdienā izmanto automašīnu (9.2. attēls).

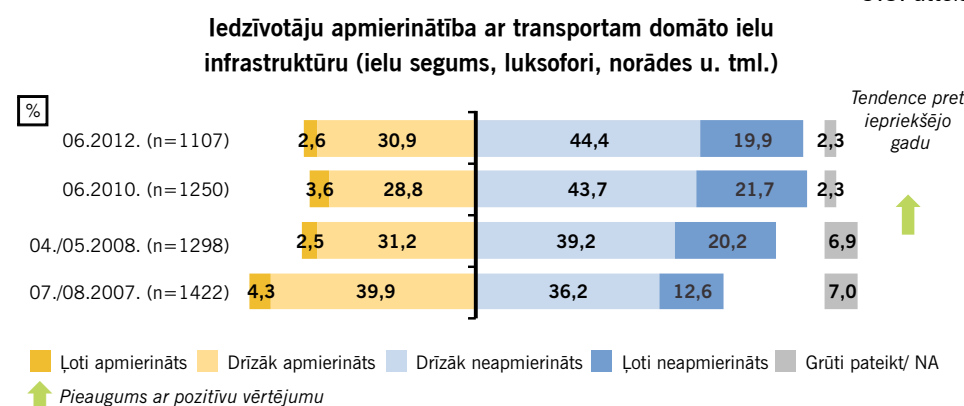
9.2. attēls

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Kā liecina SKDS aptaujas rezultāti 2012. gadā pavisam nedaudz (par 1,1 %) ir samazinājusies iedzīvotāju neapmierinātība ar transportam domātās ielu infrastruktūras kvalitāti pilsētā attiecībā pret 2010. gadu. 2012. gadā ar transportam domāto ielu infrastruktūru neapmierinātu viedokli pauduši 64,3 %, 2010. gadā 65,4 %, 2008. gadā 59,4 %, 2007. gadā 48,8 % (9.3. attēls).

9.3. attēls

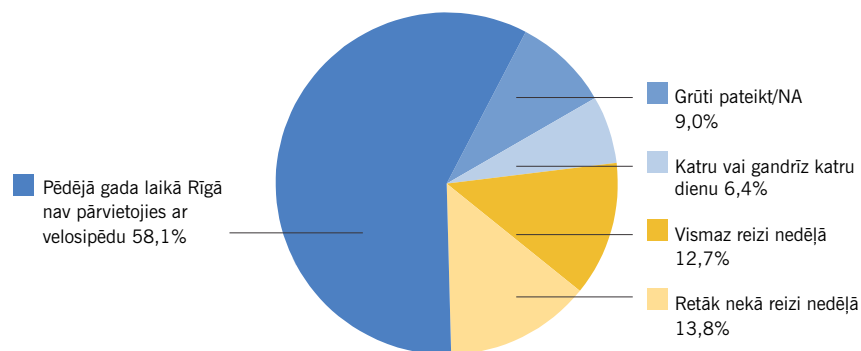

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Kopš 2012. gada iedzīvotāju aptauja ir papildināta ar jautājumu par to cik bieži iedzīvotāji Rīgā pārvietojas ar velosipēdiem. Pēc 2012. gada aptaujā iegūtajiem datiem var secināt, ka 33 % rīdzinieku pēdējā gada laikā Rīgā ir pārvietojušies ar velosipēdu – 6 % atbildēja, ka pārvietojas Rīgā ar velosipēdu katru vai gandrīz katru dienu, 13 % – vismaz reizi nedēļā un 14 % - retāk nekā reizi nedēļā (9.4. attēls).

9.4. attēls

Vidēji cik bieži iedzīvotāji Rīgā pārvietojas ar velosipēdiem

Bāze: visi respondenti, n=2007

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

2012. gada jūnijā veiktajā iedzīvotāju aptaujā vispozitīvāk sabiedriskā transporta pieejamību vērtē Zolitūdes, Ilģuciema, Dzirciema, Juglas un Brasas iedzīvotāji. Ar sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāti apmierinātāki ir respondenti no Juglas, Zolitūdes, Jaunciema, Ķengaraga, Āgenskalna, Ilģuciema un Mīlgrāvja apkaimēm. Salīdzinoši kritisks vērtējums tika sniegts par transportam domāto ielu infrastruktūru – negatīvo vērtējumu biežāk sniedza, Jaunciema, Dārziņu, Šķirotavas, Bišumuižas un Berģu iedzīvotāji. Par gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti pilsētā neapmierinātību biežāk pāduši arī Jaunciema, Dārziņu, Šķirotavas, Berģu, kā arī Zasulauka apkaimē dzīvojošie rīdzinieki. Esošo velosipēdu kvalitāti pilsētā pozitīvi novērtē Juglas, Teikas, Čiekurkalna, Bišumuižas un Sarkandaugavas iedzīvotāji. Savukārt, iespējas pārvietoties ar velosipēdu Rīgā atzinīgi novērtējuši Čiekurkalna, Mīlgrāvja, Brasas un Juglas iedzīvotāji.

Mērķa ietvaros izvirzīti 6 uzdevumi. Pārskata gadā visos no tiem ir notikušas aktivitātes.

U9.1. Pilnveidot transporta sistēmu un uzlabot satiksmes drošību

2011. gadā, lai samazinātu ātrumu pilsētas ielās, ir uzbūvēti 30 ātrumvaļņi.

Lai norobežotu gājēju plūsmu no satiksmes Rīgas ielās, uzstādītas jaunas ceļu drošības barjeras 874 metru garumā un gājēju drošības barjeras 1045 metru garumā.

Izbūvētas 6 jaunas neregulējamās gājēju pārejas un pie 8 gājēju pārejām izbūvēts papildus apgaismojums, savukārt, ar luksoforiem aprīkotas 3 neregulējamās gājēju pārejas. Pilsētas teritorijā rekonstruēta 21 gājēju pāreja, uzlabojot to redzamību un pazeminot ietvju apmales, un veicot citus uzlabošanas darbus.

Uzsāktas aktivitātes, lai izstrādātu sabiedriskā transporta maršrutu optimizāciju Austrumu maģistrālei piegulošajās teritorijās (trolejbusu kontakttīklu pārbūvei un pieturvietu labiekārtošanai, autobusu pieturvietu pārcelšanai un labiekārtošanai).

Daudzas aktivitātes uzdevuma ietvaros tiek veiktas un realizētas ar ES ERAF līdzfinansējumu. Piemēram, akadēmiķa Mstislava Keldiša ielas rekonstrukcija no Ulbrokas līdz Lubānas ielai (PVS ID 831), un Kārļa Ulmaņa gatves un Beberbeķu ielas krustojuma rekonstrukcija (PVS ID 2702), kā arī pārskata gada septembrī atklātā gājēju pārvada pār Kārļa Ulmaņa gatvi pie Kalnciema ielas izbūve (PVS ID 2610). Upesgrīvas, Kalnciema, Remtes un Kukšu ielu rekonstrukcijas ietvaros izbūvētas ietves, paplašināta brauktuve, ierīkots ielas apgaismojums un izbūvēts luksoforu objekts (PVS ID 2016).

Lai optimizētu sabiedriskā transporta sistēmu, ir izveidots vienots Rīgas pilsētas maršrutu tīkls, kurā ir integrēti paaugstināta servisa autobusu maršruti. Pārskata gada laikā ir pārskatīti 178 kustības saraksti esošajos maršrutos, veiktas sezonālas izmaiņas 3., 36. autobusa maršrutos, atklāti 10 nakts satiksmes maršruti.

Lai informētu vietējos iedzīvotājus un pilsētas viesus, 22. maršruta autobusa salonos izvietota shēma, kurā norādīti maršruta tuvumā esošie apskates objekti.

U9.2. Attīstīt pilsētas transporta infrastruktūru

Pilsētas maģistrālo ielu tīkla pilnveidošanai un satiksmes caurlaides spēju palielināšanai pabeigta nozīmīgu satiksmes infrastruktūras objektu būvniecība: Austrumu maģistrāles (paredzēta kā viena no maģistrālo ielu tīkla sastāvdaļām Rīgā, kas nodrošina tranzīta satiksmi, uzņem galvenās pilsētas starprajonu transporta slodzes un izvada to uz ārējo ceļu tīklu) posmu Gustava Zemgala gatves un Gaujas ielas divu līmeņu šķērsojuma būvniecība, Viestura prospekta un Meža prospekta divu līmeņu šķērsojuma būvniecība.

Tiek izstrādāti skiču projekti tramvaja sliežu ceļa pagarināšanai līdz Bergiem un Park&Ride stāvlaukuma izveidei Bergos. Veicot pieturvietu pārbūvi atbilstoši zemās grīdas transporta tehniskajām prasībām, izstrādāts pieturvietu Merķeļa un Barona ielu krustojumā rekonstrukcijas tehniskais projekts un turpinās projektēšanas darbi tunelī zem dzelzceļa Ģertrūdes ielas un Daugavpils ielas savienošanai.

Ierīkota pašvaldības maksas stāvvietā Daugavas kreisajā krastā Antenas ielā ar 28 automašīnu stāvvietām.

U9.3. Pielāgot ielu infrastruktūru un sabiedrisko transportu cilvēkiem ar kustību traucējumiem un pārvietošanās grūtībām

Lai atvieglotu cilvēku, kuri pārvietojas ratiņkrēslā, kā arī māmiņu ar bērnu ratiņiem un velosipēdistu pārvietošanos Rīgas ielās, sadarbībā ar invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons” veikta vairāk nekā 100 ielu apmaļu pazemināšana. 3 vietās pie ēkām: Pāles ielā 14, Launkalnes ielā 12 un Juglas ielā 5 k.2 veikta cilvēkiem ar kustību traucējumiem un pārvietošanās grūtībām pielāgotas ietves un to nobrauktuvi izbūvē.

Personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu, papildus valsts pabalstam RP tiek nodrošināta samaksa transporta pakalpojumiem. 2011.gadā pašvaldība apmaksājusi transporta izdevumus LVL 630 802 apjomā 3930 personām ar apgrūtinātu pārvietošanos.

Lai uzdevuma ietvaros uzlabotu situāciju pilsētā, iesaistot Rīgas pilsētas būvvaldes speciālistus, tiek veikts darbs RD Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvajā padomē, kurā tiek apzināti jautājumi par drošas un pieejamas vides radīšanu personām ar invaliditāti Rīgas pilsētā, pārvietošanās iespēju un vides izpratnes nodrošināšanu sabiedriskajās vietās.

U9.4. Veidot un attīstīt velotransporta infrastruktūru

Ar ERAF līdzfinansējumu Krišjāņa Valdemāra ielas un Daugavgrīvas ielas satiksmes mezgla rekonstrukcijas ietvaros tiek izbūvēts veloceļa posms, kā arī uzsākta veloceļa projektēšana maršrutā Centrs – Ķengarags – Rumbula – Dārziņi. Veloceliņa trases kopējais garums paredzēts aptuveni 17 kilometri. Ja būs iespējams, arī šī veloceļa būvniecībai tiks piesaistīts ES līdzfinansējums.⁶⁹ Eiropas nozīmes veloceļa tīkla (EuroVelo 10) ietvaros atklāts veloceļa posms „Centrs – Bergi” ar kopējo garumu 14 kilometri.

⁶⁹ www.rdsd.lv

ES līdzfinansētā projekta CARMA (Cycling Awareness Raising and Marketing) (PVS ID 2817) ietvaros, kura pamatmērķis ir velosipēdu lietošanas veicināšana, izstrādāts ceļvedis – buklets braukšanai ar velosipēdu Rīgā, noorganizētas 4 tikšanās ar vietējiem sadarbības partneriem sakarā ar projekta pasākumiem, tai skaitā ekspertu diskusija par veloceļu projektēšanas normatīviem un citi pasākumi.

Pārskata gadā pilsētā uzstādītas velonovietnes 8 vietās.⁷⁰

U9.5. Nodrošināt sabiedriskā transporta prioritāti kopējā pilsētas transporta sistēmā, paredzot sliežu transportu kā mugurkaulu sabiedriskā transporta sistēmā

Uzdevuma ietvaros pasažieru pārvadāšanai Rīgas sabiedriskā transporta satiksmē tiek izmantoti 20 zemās grīdas tramvaju vagoni. Ir pasūtīti un 2012. gadā tiks piegādāti seši četru sekciju tramvaji, kuri būs par gandrīz desmit metriem garāki nekā pašlaik pilsētās ielās redzjamie tramvaji. Jaunie tramvaji varēs uzņemt 432 pasažierus un tie būs garākie tramvaji, kādi kursējuši pa galvaspilsētas ielām. Jaunajam tramvajam būs astoņas durvis, bet īsākiem zemās grīdas tramvajiem tādas ir sešas.

Lai sliežu ceļus un kontakttīklu pielāgotu zemās grīdas tramvaja ekspluatācijas prasībām, veikta virkne pasākumu infrastruktūras modernizēšanai, piemēram, veikti darbi pie apakšstacijas ēku rekonstrukcijas, kabeļu rekonstrukcijas, tehnisko projektu izstrādes u. c.

Krišjāņa Valdemāra un Kronvalda bulvāra ielu krustojumā tiek veikta tramvaju sliežu ceļa un kontakttīkla rekonstrukcija, ko plānots pabeigt 2012. gadā. Projekta realizācijas rezultātā ir panākta krustojuma caurlaidības palielināšana. Jaunais sliežu ceļu izvietojums, palielinātie līkņu rādiusi un samazinātais līkņu garums nodrošina ātrāku krustojuma šķērsošanu tramvajam, bet bruģa seguma vietā jaunizbūvētais betona plātņu brauktuves segums nodrošina līdzenāku un ātrāku tramvaja sliežu ceļu šķērsošanu tramvajam un citiem satiksmes dalībniekiem. Izmaiņu rezultātā būtiski tiek samazināti autotransporta sastrēgumi attiecīgajā ceļa posmā. Ņemot vērā to, ka krustojuma rekonstrukcijas gaitā ir izmantoti moderni un mūsdienu prasībām atbilstoši materiāli, tiek samazināts tramvaja radītais troksnis, vibrācija un putekļi, kā rezultātā blakus esošās vēsturiskā centra ēkas mazāk cietīs no iepriekš minēto faktoru ietekmes. Sliežu nomaiņai posmā vairs nebūs nepieciešama brauktuves seguma demontāža, nebūs nepieciešami arī līdz šim regulāri veiktie pārbruģēšanas darbi krustojuma zonā un līdz ar to samazināsies arī ekspluatācijas izdevumi šā posma uzturēšanai.

⁷⁰ Pārskats par Gaisa kvalitātes Rīcības programmas izpildes gaitu 2011. gadā.

Uzdevuma ietvaros veiktas darbības, lai uzsāktu realizēt tehniskā projekta „Tramvaja sliežu ceļu un kontakttīkla rekonstrukcijas projekts Brīvības gatvē posmā no Ropažu ielas līdz Juglas ielai” realizāciju. Ņemot vērā to, ka tajā ceļa posmā sliežu ceļi ir morāli un fiziski nolietoti, kā arī kopējā infrastruktūra, ieskaitot elektroapgādi un pieturvietu platformas, ir novecojusi un neatbilst zemās grīdas tramvaja ekspluatācijas, kā arī satiksmes drošības prasībām, ir nepieciešams veikt rekonstrukcijas darbus, kurus plānots uzsākt 2012. gada pavasarī un pabeigt 2013. gada pavasarī.

U9.6. Attīstīt inteligēnto satiksmes vadības sistēmu

Lai uzlabotu satiksmes kvalitāti, uzdevuma ietvaros 2011. gadā tika uzstādīti 4 jauni luksofori, kā arī veikti luksoforu remontdarbi 8 vietās.

Ir izstrādātas sabiedriskā transporta integrētās kustības kontroles, pasažieru drošības un informēšanas sistēmas funkcionālās prasības, kuru ietvaros arī turpmāk sabiedriskie transportlīdzekļi tiks aprīkoti ar globālās pozicionēšanas sistēmas (turpmāk tekstā GPS) iekārtām.

Veiktas izmaiņas „Centrālā dispečeru dienesta informācijas sistēmā”, lai realizētu sabiedriskā transporta līdzekļu kustības vadības automatizāciju. Šādas sistēmas ieviešanai paredzēts aprīkot sabiedriskos transportlīdzekļus (izņemot mikroautobusus) ar integrētu kustības kontroles, pasažieru drošības un informēšanas sistēmu.

Institūcijas, kas galvenokārt veica aktivitātes mērķa ietvaros pārskata periodā, bija Satiksmes departaments, RP SIA „Rīgas satiksme”, Rīgas pilsētas būvvalde, Īpašuma departaments, Labklājības departaments un Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija.

Budžets

Galvaspilsētā transporta nozarei izlietotais pašvaldības pamatbudžeta finansējums 2011. gadā bija LVL 112 372 300, kas ir par 14,1 % vairāk nekā 2010. gadā. Nozarei atvēlētie līdzekļi, galvenokārt, tika izlietoti, lai nodrošinātu kvalitatīvu un mūsdienīgām prasībām atbilstošus sabiedriskā transporta pakalpojumus un veiktu satiksmes organizācijas pilnveidošanu.

Secinājumi

Kaut arī ne uz visām pilsētas centra ielām kā, piemēram, Brīvības un Krišjāņa Barona iela ir iespējams ierīkot atsevišķas brauktuves velotransportam, tomēr arvien norisinās jaunu veloceliņu izbūve. 2011. gadā tika pabeigts 14 kilometru garais veloceliņš Rīga – Bergi.

Lai novērstu maršrutu dublēšanos un veidotu vienotu, sakārtotu Rīgas pilsētas maršrutu tīklu ar saskaņotiem sabiedriskā transporta kustības grafikiem, pārskata gada decembrī tika nolemts pašvaldības pārziņā ņemt arī maršruta taksometru pasažieru pārvadājumus.

Pateicoties realizētajiem pasākumiem sabiedriskā transporta sistēmas sakārtošanā un optimizēšanā, klientu apmierinātība ar sabiedrisko transportu ir sasniegusi augstāko rādītāju, kā liecina sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS 2011. gada maija aptaujas dati – 81 % aptaujāto ir apmierināti gan ar sabiedriskā transporta maršruta tīkla plānojumu, e-talona sistēmu, kā arī 89 % sabiedriskā transporta lietotājus apmierina informācijas pieejamība par sabiedrisko transportu. Uzņēmuma RP SIA „Rīgas satiksme” lielākais izaicinājums ir ne tik daudz paaugstināt šos rādītājus, bet mēģināt noturēt šo līmeni.⁷¹ Kā parāda aptauja, iedzīvotāji pamana un novērtē uzlabojumus sabiedriskā transporta sistēmā pilsētā, tomēr pašvaldībai ir vēl daudz darāmā šajā sfērā, piemēram, saistībā ar sabiedriskā transporta maršrutu optimizāciju, kustības grafiku pilnveidošanu, transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa uzlabošanu.

Kā pozitīvs jaunievedums vērtējams papildus ieviestais nakts transports, kas reizi stundā piektdienu un sestdienu naktis kursē no pilsētas centra uz katru mikrorajonu.

Pasažieru ērtībai ir likvidēta maksa par bagāžu un velosipēdu pārvadāšanu pilsētas sabiedriskajā transportā, velobraukšanas un veselīga dzīvesveida popularizēšanā, atļauts velosipēdistiem izmantot sabiedriskā transporta joslas.

Diemžēl arvien aktuāls jautājums ir vandalisma aktu apkarošana sabiedriskajā transportā.

Pagaidām lēna virzība norisinās Park&Ride stāvlaukumu attīstībā – Rīgā un tās aglomerācijā, joprojām nav neviena pilnvērtīga Park&Ride projekta.

Līdz ar pasažieru apgrozījuma pieaugumu lidostā „Rīga”, nepieciešams nākamajos pilsētas plānošanas dokumentos iestrādāt tramvaju līnijas vai pasažieru vilciena iespējamo pieslēgumu.

Līdz šim izvirzīto nosacījumu dēļ nebija iespējams saņemt ES finansējumu sabiedriskā transporta infrastruktūras attīstības projektu realizācijai, tāpēc, ņemot vērā Nacionālajā attīstības plānā noteiktās prioritātes, RD sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām nepieciešams veikt Eiropas Savienības fondu finansējuma piesaisti Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta attīstības projektu īstenošanai.

⁷¹ LETA

Nozares eksperta viedoklis

Alija Turlaja, *Sarkandaugavas attīstības biedrības valdes locekle*

Kopumā vērtējot gadu no gada Rīgas sabiedriskā transporta kvalitāte uzlabojas - nakts sabiedriskā transporta ieviešana ir būtisks solis uz priekšu. Sabiedriskā transporta priekšrocības pilsētā būs arī vairāk novērtētas tad, kad ar to varēs pārvietoties ātrāk un ērtāk (arī lētāk) nekā ar privāto auto.

Par to, vai pilsētas ielās ir ērti pārvietoties varēs spriest tad, kad ielās vairāk redzēs cilvēkus pārvietojamies ratiņkrēslos. Ikdienā pārvietojoties pilsētā kājām vai ar velo (dalot ietvi ar gājējiem) vispatīkamāk iet/braukt ir tur, kur ietves ir pazeminātas līdz brauktuves daļai. To novērtē ne tikai cilvēki ratiņkrēslos un iedzīvotāji ar bērnu ratiņiem, bet arī vecāka gadagājuma cilvēki, bērni, kā arī jebkurš cits, jo paaugstinājums 10cm – ietvju bortakmeņi jau ir zināms šķērslis. Tādās vietās, kur ir intensīva gājēju un citu transportlīdzekļu plūsma (pie pieturām, laukumi, pārejas, krustojumi) būtu ideāli veidot tā saucamo dalītās telpas (shared space)

metodi, kur ietves un ielas līmenis ir vienā līmenī un gājēji, velosipēdisti, kā arī autovadītāji ir vienlīdzīgi. Piemēram, rekonstruējot tramvaja sliežu ceļus K. Valdemāra un Kronvalda bulvāra ielu krustojumā, to varēja risināt tādā paņēmienā. Vēl viena vieta pašā centrā, kur ļoti liela platība tagad ir atvēlēta autotransportam un nav īsti funkcionāla ir Brīvības bulvāra, Tērbatas un Merķeļa ielas krustojums.

Rīgas pašvaldības centieni attīstīt velobraukšanas paradumus, plānojot veloceļu infrastruktūru ir vērtējamams noteikums, lai samazinātu autotransportu ielās. Tomēr lielākais klupšanas akmens ir šīs iniciatīvas attiecība pret infrastruktūras attīstības plāniem, kas paralēli top pilsētā (lielie transporta mezgli un pārvadi), jo tas savukārt nozīmē vēl lielāku automašīnu plūsmu.

Svarīgi ir arī domāt kā nodrošināt drošas velo novietnes. Piemēram, pie skolām rast iespēju uztaisīt slēgta tipa velo novietnes, kā arī pie Rīgas centrālās dzelzceļa stacijas un citām dzelzceļa stacijām. Tāpat arī jāpapildina informācijas zīmes uz veloceļiem, kas norādītu virzienu nākamajam veloceļu posmam, kamēr posmi vēl nav savienoti savā starpā.

9.1. tabula

Stratēģiskā mērķa M9 „Ērti un ātri sasniedzama pilsēta” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads						Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Ar pilsētas sabiedrisko transportu (autobuss, trolejbuss, tramvajs) pārvadāto pasažieru skaits, milj.	Satiksmes departaments	2006 287,4	2007 267,2	2008 246,1	2009 169	2010 133,4	2011 140,4	↑	↓	Pieaug
Pašvaldības ielu garums	LR Centrālā statistikas pārvalde	2006 1073	2007 1142	2008 1142	2009 1142	2010 1229	2011 1229	⇒	↑	Pieaug
Kopējais pārvadāto pasažieru skaits no visām Latvijas dzelzceļa stacijām uz Rīgas teritorijā esošajām un otrādi (miljonos)	AS Pasažieru vilciens	2006 27	2007 27	2008 26,4	2009 21,2	2010 20,5	2011 20,2	↓	↓	Pieaug

Tendence	↑	↓	↑	↓	⇒
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

M10 Zaļa pilsēta ar labu vides kvalitāti

Kvalitatīva un līdzsvarota pilsētvide ir viens no pilsētas attīstības pamatmērķiem. Mērķa īstenošanai ir nepieciešama esošo dabas vērtību saglabāšana, kā arī degradētās vides atjaunošana un pilnveidošana.

Rīga uzskatāma par zaļu pilsētu, tomēr tajā darbojas arī rūpnieciskie uzņēmumi, tāpēc būtiski ir saglabāt līdzsvaru starp vides kvalitāti un ekonomisko attīstību pilsētā.

Galvenie vides piesārņojuma avoti pilsētā ir transports, rūpniecības sektors, enerģijas ražošanas uzņēmumi un individuālās apkures mājāsaimniecības. Pakāpeniski un mērķtiecīgi Rīgā gaisa kvalitāti iespējams uzlabot arī, ieviešot videi draudzīga transporta (piemēram, ieviešot satiksmē bezizmešu ūdeņraža autobusus un elektromobiļus) un kurināmā izmantošanu (piemēram, tādu biokurināmo siltuma ražošanas iekārtās, kā koksnes šķeldu un granulas), kā arī ogļu katlu māju likvidāciju, tās aizstājot ar atjaunojamiem energoresursiem, kā to paredz 2011. gada jūnijā RD apstiprinātā Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011. – 2015. gadam.

Galvenie trokšņa avoti pilsētā ir autosatiksmē, īpaši maģistrālās ielas, dzelzceļa un tramvaja satiksmē, kā arī lidosta. Lai realizētu vides trokšņu samazināšanas pasākumus, pašvaldībā izstrādāts Trokšņu novēršanas rīcības plāns, kas integrēts Rīgas teritorijas plānojumā 2006. – 2018. gadam.

Tautsaimniecības attīstības līmeni un sabiedrības attieksmi pret dabas resursiem raksturo sašķīrto atkritumu īpatsvars, kas joprojām būtiski atpaliek no citām pilsētām Rietumeiropā.

Iedzīvotāju aptaujas⁷² rezultāti liecina, ka iedzīvotāji lielākoties ir bijuši apmierināti ar kanalizācijas pieejamību mājvietā (91,8 %), dabas vides daudzumu un kvalitāti apkaimē (81,7 %) un Rīgā kopumā (80,4 %), kā arī ar trokšņa līmeni mikrorajonā/apkaimē naktī (78,9 %) un dienā (81,1%), un teritorijas tīrību pilsētā (10.1. attēls). Jāatzīmē, ka 2012. gadā iedzīvotāju apmierinātība ar teritorijas tīrību pilsētā ir pieaugusi pat par 10 % (2010. gadā – 71,6 % un 2012. gadā – 81,3 %). Aptaujas datu salīdzinājums ar 2010. gadu liecina, ka šogad mērķis „Tīra un zaļa pilsētvide” vērtēts atzinīgāk.

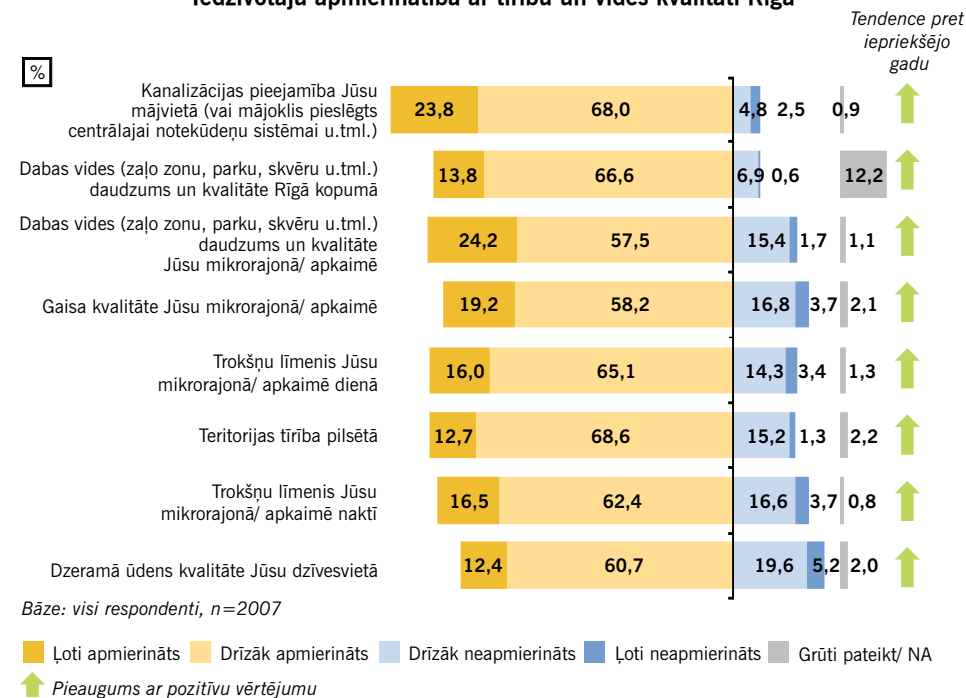
Iedzīvotāju vērtējums liecina, ka ar dabas vides daudzumu un kvalitāti apkaimē vairāk apmierināti ir Jaunciema, Juglas, Bieriņu, Čiekurkalna un Dreiliņu iedzīvotāji, bet neapmierinātumu viedokli pauduši respondenti Zaslaukā, Purvciemā, Bolderājā un Šampēterī. Pozitīvo vē-

tējumu par gaisa kvalitāti apkaimē biežāk sniedza Jaunciema, Bieriņu, Dreiliņu un Mežciema iedzīvotāji, savukārt salīdzinoši kritisks viedoklis ir Mīlgrāvja, Vecmīlgrāvja, Sarkandaugavas, Bolderājas, Grīziņkalna un Ilģuciema iedzīvotājiem.

Pēc 2012. gada aptaujas rezultātiem rīdnieki (23 %) pie „labajām lietām”, panākumiem, ko viņi ievērojuši pilsētā pēdējā gada laikā, minēja arī dažādus jautājumus, kas saistīti ar vides jomu – Rīga kļuvusi sakoptāka, tīrāka (12 %) un lielāka uzmanība tiek pievērsta parku, zaļās zonas uzturēšanai (9 %) un citiem vides uzturēšanas aspektiem, savukārt 10 % rīdnieku norādīja uz nepieciešamību veikt uzlabojumus vides jomā – vairāk sakopt pilsētu, uzturēt parkus un zaļo zonu, un uzlabot atkritumu apsaimniekošanu.⁷³

10.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar tīrību un vides kvalitāti Rīgā

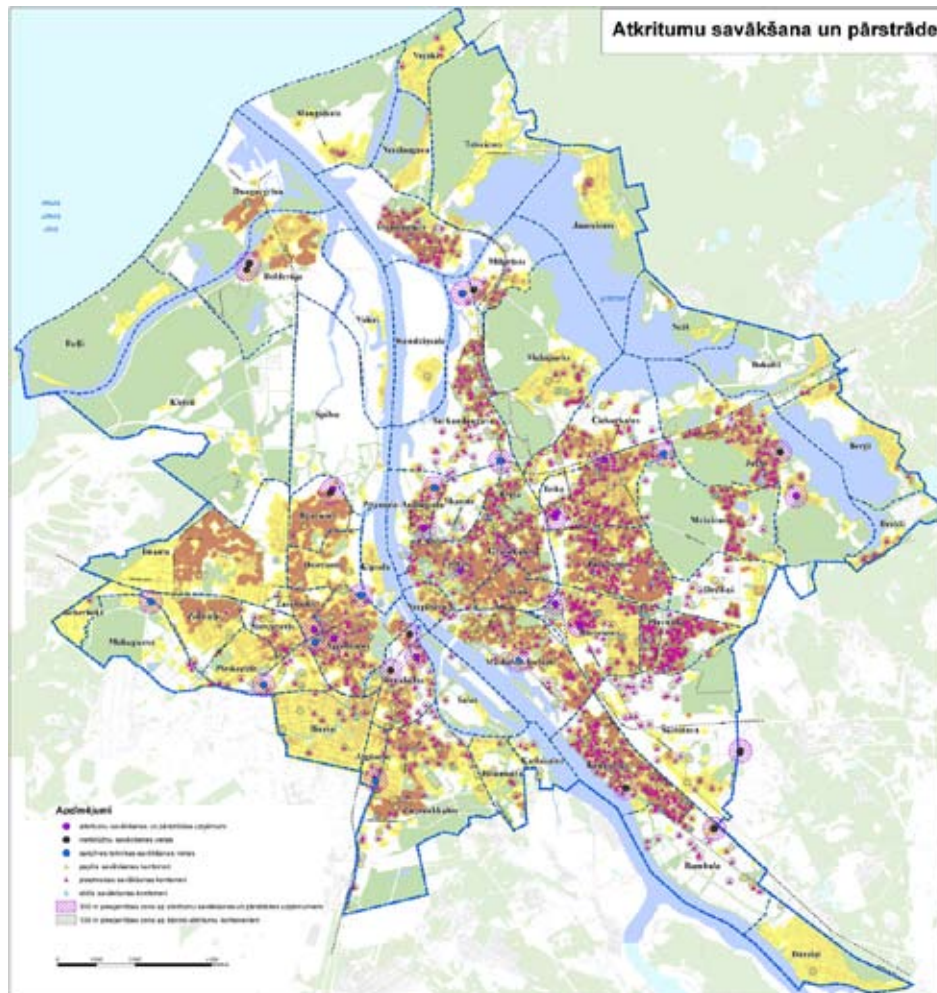

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

⁷² Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

⁷³ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

10.2. attēls

Avots: Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

Daļa pilsētā radīto sadzīves atkritumu tiek vākta šķīrotā veidā: papīrs/kartons, PET (polietilēntereftalāta) pudeles un plastmasa, kā arī stikls. Tomēr, iespējas šķīrot atkritumus savā dzīves vietā ir atšķirīgas un pakalpojuma nodrošinājuma vidējais rādītājs pilsētā ir 1,6⁷⁴, kas

⁷⁴ 0 – Pakalpojums netiek nodrošināts vispār, bet 4 – Pakalpojums nodrošināts pieprasījumam atbilstošā apjomā un kvalitātē

norāda, ka kopumā ir nepietiekošs pakalpojuma nodrošinājums. Sarkandaugavas, Rumbulas, Pļavnieku, Mežaparka, Pētersala – Andrejsalas, Mežciema, Ķengaraga, Dārziņciema un Brasas apkaimēs šis pakalpojums tiek nodrošināts vidēji labi (10.2. attēls).

Pakalpojums kritiski vērtēts tādās apkaimēs, kā Imanta, Dzirciems, Ilģuciems, Zaslauks un Zolitūde, kurās ir pieejami ļoti maz šķirošanas punktu, bet iedzīvotāju skaits ir virs 7000 (Imantā pat virs 48 000). Savukārt Bolderājas, Buļļu, Kleistu, Ķīpsalas, Spilves, Sužu, Trīsciema, Vecdaugavas un Voleru apkaimēs šis pakalpojums netiek nodrošināts vispār (10.2. attēls).⁷⁵

Labas vides kvalitātes uzturēšanā pilsētā būtiska nozīme ir aktīvai sabiedrības iesaistei. Tā, piemēram, atzinīgi vērtējama RTU studentu sabiedriskā iniciatīva „Zaļo patruļu” projekts, kura ietvaros jau vairākus gadus studenti apseko Rīgas zaļās teritorijas, veic kartēšanu, izstrādā priekšlikumus teritorijas labiekārtošanai un piesārņojuma novēršanai, kā arī veic ievērojami piesārņotāko teritoriju sakopšanu. Šī ir sava veida monitoringa sistēma, balstoties uz kuru tiek organizēti tādi pasākumi kā sakopšanas talkas un ar darbības rezultātiem tiek iepazīstināti gan RD un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvji, gan sabiedrība kopumā ar portāla www.pedas.lv starpniecību.

Lai īstenotu mērķi, ir definēti 13 uzdevumi, darbības notika 11 no tiem. Aktivitātes netika veiktas U10.2. *Veicināt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību* un U10.9. *Nodrošināt meliorācijas pasākumus pilsētā* uzdevumu ietvaros.

U10.1. *Nodrošināt efektīvu pilsētas dabas un apstādījumu un rekreācijas teritoriju apsaimniekošanu un labiekārtošanu*

Lai labiekārtotu apstādījumu teritorijas Rīgas pilsētā, iestādīti 32 dižstādi, tai skaitā 12 koki un 20 krūmi, jauno ielu koku stādījumu kopšana tikusi veikta 2901 kokam, sakopti 20 dižkoki un 572 koki.

Pārskata gadā Rīgā nozāģēts 181 sauss, bojāts vai traucējošs kokaugs un izzāģēti 529 m² krūmu, izglītības iestādēs un ielu apstādījumos apkopti 1233 kokaugi. RP kapsētās veikta 830 sauso, bojāto un vēja izgāzto koku nozāģēšana, 728 no tiem atbilda izmēriem, kad par koka nozāģēšanu tiek izsniegta atļauja.

Pilsētas teritorijā izzāģētas arī 224 papeles, jo daudziem cilvēkiem šī koka ziedputekšņi izraisa alerģiju.

⁷⁵ Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012

Priekšpilsētu izpilddirekcijas veikušas dabas pamatņu un pašvaldības īpašumā esošo teritoriju sakopšanas un uzturēšanas darbus t.sk. piebraucamo, koplietošanas ceļu, ietvju teritoriju sakopšanu 1 618 225 m² lielā platībā un Rīgas pilsētai piederošo, piekrītošo, saimnieciskai darbībai neizmantoto teritoriju uzturēšanu – 2 375 530 m² lielā teritorijā, kā arī sadzīves un lieltgabarieta atkritumu izvešanu no pašvaldības teritorijām – 6670 m³ apjomā. Aktīvi darbi noritējuši, sakopjot un uzturot Vakarbulļu pludmales peldvietas teritoriju.

Būtiska loma labas vides kvalitātes nodrošināšanā ir arī mežu teritorijām. Uzdevuma ietvaros veikta iepriekš izveidoto atpūtas vietu sakopšana Mangaļsalas, Anniņmuižas, Kleistu, Bolderājas, Šampētera, Šmerļa, Biķernieku, Bābeliša, Mežaparka meža masīvos un pameža kopšana Mežaparka, Šmerļa, Juglas meža masīvos 100 ha apjomā.

Dokumentu „Vides telpiskās plānošanas sistēmas koncepcija” un „Rīgas pilsētas apstādījumu attīstības un saglabāšanas plānošanas sistēmas rīcības plāns” (pilsētas centra, mikrorajonu/apkaimju apstādījumu, ielas malu, sadalošo joslu stādījumu u.tml. plānošanas attīstība) izstrādes ietvaros tika sniegti profesionālu priekšlikumi, nosakot skaidrus apstādījumu saglabāšanas kritērijus un proporcijas starp likvidējamiem un saglabājamiem apstādījumiem, kā arī likvidējamiem un plānotajiem apstādījumiem.

U10.3. Veikt slēgto izgāztuvju sanāciju un rekultivāciju

Veikta izpēte Kleistu izgāztuvē projekta „Vides kvalitātes izpēte slēgtajā Kleistu izgāztuvē un tās tuvākajā apkārtnē” ietvaros. 2011. gadā tika veiktas darbības finansējuma nodrošināšanai un veikta dokumentu izstrāde, lai iesniegtu pieprasījumu Eiropas Kohēzijas fonda līdzfinansējumam un veiktu izgāztuves rekultivāciju līdz 2015. gadam.

U10.4. Nodrošināt ūdens resursu aizsardzību

2011. gadā uzdevuma ietvaros tika realizēti sekojoši projekti: „Neizmantojamo urbumu tamponēšana”, kura ietvaros tamponēti 5 neizmantojamie ūdensapgādes urbumi”, „Langas upes pretplūdu pasākumu veikšana Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā”, kurā veikti Langas upes tīrīšanas darbi, kā arī „Ķīšezera grunts padziļināšanas darbi pie glābšanas stacijas „Ķīšezers””. Uzsākta projekta „Par bijušās Elektromašīnbūves rūpnīcas teritorijas piesārņojuma apjoma noteikšanu un sanācijas pasākumu izstrādāšanu” realizācija.

Tāpat izstrādāti vairāki projekti turpmāku aktivitāšu veikšanai: „Ķīšezera izpēte ekspluatācijas noteikumu izstrādāšanai” un uz tā pamata sagatavots RD saistošo noteikumu projekts Ķīšezera apsaimniekošanai un „Būvgružu ietekmes uz Ķīšezera ekosistēmu izpēte”, „Daugavas akvatorijas, posmā no Vanšu tilta līdz Rīgas – Salaspils robežai” ekspluatācijas noteikumu

izstrādāšana, „Piesārņojuma likvidācija Bolderājā I kārtā” veikta vietas izpēte piesārņojuma apjoma konstatēšanai.

Pārskata gadā Daugavgrīvas notekūdeņu attīrīšanas stacijā uzsākti rekonstrukcijas darbi, kuru laikā tiek uzstādītās iekārtas, kas ļaus ievērojami samazināt fosfora un slāpekļa izmešus Rīgas jūras līcī. Darbus plānots pabeigt 2012. gada beigās.⁷⁶

U10.5. Veikt pasākumus gaisa kvalitātes uzlabošanai

Lai nodrošinātu uzdevuma izpildi, 2011. gadā RD apstiprināta Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011. – 2015. gadam, kuras viena no veiktajām aktivitātēm katru gadu ir pilsētas ielu tīrīšana ar putekļu savākšanas un mitrināšanas iekārtām līdz brīdim, kad gaisa temperatūra ir zemāka par nulli. Programma arī paredz, ka pašvaldība nākotnē varētu piemērot īpašas prasības darbībām ar putošiem materiāliem, lai nodrošinātu daļiņu piesārņojuma ierobežošanu (īpašu uzmanību pievēršot Rīgas Brīvostai).

Pilsētā tiek nodrošināta gaisa monitoringa sistēmas darbība, un attēlojot datus uz monitoringa staciju tablo, iedzīvotāji tiek informēti par gaisa kvalitāti pilsētas centrā.

2011. gadā tika uzsākta biokurināmā koģenerācijas stacijas izbūve siltumcentrālē „Ziepniekakalns” un tika noslēgts līgums par biokurināmā ūdenssildāmo katlu bloka izbūvi siltumcentrālē „Zasulauks”.

2011. gada oktobrī pabeigti satiksmes plūsmu pētījumi transporta kustības uzlabošanai uz Pērnavas – Senču – Zirņu ielām posmā no Brīvības ielas līdz Skanstes ielai, kā arī posmā Gustava Zemgala gatve – Brīvības iela.

Uzdevuma ietvaros tiek veikts projekts „BalticBiogasBus” ar ES līdzfinansējumu (PVS ID 2816), kura mērķis ir stimulēt biogāzes izmantošanu pilsētās pasažieru pārvadājumos ar autobusiem. Pārskata gadā projekta rezultātu izplatīšanas partnera uzdevuma ietvaros tika noorganizēts starptautisks seminārs par biogāzes izmantošanu sabiedriskajā transportā.

U10.6. Pilnveidot un uzturēt vides monitoringu un informācijas sistēmas

Esošā monitoringa tīkla 3 pašvaldības staciju darbība ir stabila un sniedz informāciju par gaisa kvalitāti pilsētas centrā (Brīvības ielā 73, Krišjāņa Valdemāra ielā 18), un iepretim SIA “Man-Tess” apsaimniekotajai Rīgas ostas daļai Tvaika ielā 44.

⁷⁶ www.rigasudens.lv

U10.7. Samazināt trokšņu piesārņojumu pilsētā

Pārskata gadā noritēja darbs pie Rīcības plāna vides trokšņa samazināšanai Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā. Tas ir apstiprināts ar RD 2012. gada 28. februāra saistošajiem noteikumiem Nr.168 „Par rīcības plānu vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā”.

Pēc RD pasūtījuma ir izstrādātas Rīgas aglomerācijas stratēģiskās trokšņu kartes, kurās ir noteikts trokšņu līmenis no dažādiem pastāvīgiem avotiem dažādos diennakts laikos.⁷⁷

Detālplānu, objektu būvniecības (rekonstrukcijas, renovācijas u. c.) projektu, kā arī tehnisko noteikumu izstrādē tiek noteiktas prasības un nosacījumi vides trokšņa normatīvu ievērošanai, kas kopsummā nodrošina pakāpenisku trokšņa piesārņojuma samazināšanu.

U10.8. Nodrošināt pilsētas iedzīvotājus ar ES standartiem atbilstošu dzeramo ūdeni

SIA „Rīgas ūdens” veic kārtējo ūdens kvalitātes monitoringu saskaņā ar LR Veselības ministrijas Sabiedrības veselības aģentūras, tagad Veselības inspekcijas, apstiprināto plānu. Šobrīd Sabiedrība nodrošina sagatavotā ūdens atbilstību LR MK 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”.⁷⁸

Rīgas pilsētas centralizētajai ūdensapgādei nepieciešamais ūdens tiek iegūts sešās pilsētas nozīmes ūdensgūtnēs: no pazemes urbumiem ūdensgūtnēs „Zakumuiža”, „Baltezers”, „Baltezers 1”, „Baltezers 2”, „Rembergi” un no virszemes – Daugavas baseinā pie HES ūdenskrātuves. Mazais Baltezers tiek izmantots pazemes ūdeņu papildināšanai ūdensgūtnēs „Baltezers” un „Baltezers 2”.

Šobrīd centralizētās ūdensapgādes pakalpojumi tiek nodrošināti 97,1 % no iedzīvotāju kopskaita. Sagatavotā un Rīgas pilsētas centralizētajā ūdensapgādes tīklā padotā ūdens kvalitāte atbilst dzeramā ūdens kvalitātes Direktīvas 98/83/EC prasībām, izņemot dzelzs un mangāna koncentrāciju, kas ūdens sagatavošanas stacijās Baltezera rajonā ir virs normas (normu vērtības – attiecīgi 0,2 mg/l un 0,05 mg/l).

Lai uzlabotu kopējo esošo ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu stāvokli un ūdenssaimniecības drošību, tika izstrādāts ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu atjaunošanas plāns, kas iekļauts 2011. gadā izstrādātajā „SIA „Rīgas ūdens” Stratēģiskās attīstības plānā 2012. – 2025. gadam”.

⁷⁷ RD Mājokļu un vides departamenta dati www.mvd.riga.lv

⁷⁸ SIA „Rīgas ūdens” Stratēģiskās attīstības plāns 2012. – 2025. gadam Kopsavilkums

Lai mērķtiecīgi paaugstinātu rīdzinieku dzīves vides kvalitāti, pieslēdzot mājoklus pie centralizētas ūdensapgādes un centralizētas kanalizācijas sistēmas, pārskata gadā tika turpināta, ES līdzfinansētā projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā” ieviešana (PVS ID 1377 III fāzei).

Tiem iedzīvotājiem, kuriem nav pieejami centralizētās ūdensapgādes un/vai kanalizācijas pakalpojumi, dzeramais ūdens tiek nodrošināts ar individuālo urbumu palīdzību.

Lai nodrošinātu Mangaļsalas iedzīvotājiem kvalitatīvu dzeramo ūdeni, šajā apkaimē ierīkota jauna dziļurbuma aka.⁷⁹

U10.10. Saglabāt bioloģisko daudzveidību Rīgā

Pārskata periodā veikti grozījumi RD 2010. gada 30. marta saistošajos noteikumos Nr.62 „Rīgas pilsētas apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības noteikumi”. Izmaiņu ietvaros ir noteikts pienākums apmaksāt zaudējumu atlīdzību par dabas daudzveidības samazināšanu arī tajos gadījumos, kad konstatēta koku bojāšana, kā rezultātā koks pilnībā vai daļēji zaudējis savu augtspēju un ļaunprātīgi tiek samazināta dabas daudzveidība. Tāpat arī palielināts koeficients zaudējumu atlīdzībai par dabas daudzveidības samazināšanu koka bojāšanas gadījumā, precizēta sabiedriskās apspriešanas procedūras norise un tās minimālais termiņš – 14 dienas, precizēta iedzīvotāju un pašvaldības struktūrvienību rīcība nokaltuša un avārijas stāvoklī esoša koka nociršanai un noteikumos iekļauts arī, ka RD Apstādījumu saglabāšanas komisija neapņēma zaudējumu atlīdzību, ja koku ciršana plānota publisko apstādījumu uzturēšanas (kopšanas) nolūkos un koku ciršanas darbus finansē Rīgas pilsētas pašvaldība.

Kopumā apstādījumu saglabāšanas nolūkos pašvaldībā izskatīts 631 jautājums, tai skaitā 18 patvaļīgas koku ciršanas gadījumi, nolemts saglabāt 349 kokus (atteikta koku ciršana), atļauts nocirst 1365 papeles, 569 nokaltušus un avārijas stāvoklī esošus kokus. Pie RD priekšsēdētāja ir apstrīdēti 10 RD Apstādījumu saglabāšanas komisijas lēmumi un visi ir atstāti negrozīti. Pārskata gadā ir apsekoti 1728 apstādījumu objekti, sastādīti 868 apstādījumu apskates akti un izsniegtas 698 koku ciršanas atļaujas.

Publiskās apspriešanas „Biroju un dzīvojamās ēkas būvniecības iecere Rīgā, Mazā Nometņu ielā” rezultātā tiek saglabāta Mazā Arkādija kā apstādījumu teritorija.

Arī Rīgas pilsētas mežos tiek veikta bioloģisko daudzveidību nodrošināšana mežsaimnieciskā darbība.

⁷⁹ LETA

U10.11. Nodrošināt pilsētā labvēlīgu situāciju attiecībā uz bezsaimnieku dzīvniekiem (patversme, klaiņojošo dzīvnieku populācijas kontrole)

Rīgas pilsētas dzīvnieku patversmē, kas atrodas Līčos Stopiņu novadā, tiek uzturēti izķertie klaiņojošie suņi un kaķi. 2011. gada mēneša kapacitāte bija 40 pieaugušu suņu vietas, 40 kucēnu vietas un 20 kaķu vietas. 2011. gadā patversmē tika uzņemti 824 suņi un 242 kaķi, savukārt saimniekiem vai privātām patversmēm atdoti 532 suņi un 151 kaķis.

Rīgas domes 2005. gadā uzsāktās klaiņojošo kaķu populācijas kontroles „noķer-sterilizē-atlaiž” programmas ietvaros 2011. gadā tika sterilizēti 1532 bezsaimnieka kaķi, eitanizēti – 159.

2011. gadā pašvaldībā noslēgts līgums ar SIA „Dr. Beinerts” par slimo un bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušo bezsaimnieka dzīvnieku transportēšanu un medicīniskās palīdzības sniegšanu diennakts režīmā, nepieciešamības gadījumā veicot dzīvnieka eitanāziju, kā arī klaiņojošu suņu izķeršanu (2011. gadā izķerti 580 suņi) Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas robežās un nogādāšanu Rīgas pilsētas dzīvnieku patversmē. 2011. gadā tika eitanizēti 349 kaķi un 53 suņi, savukārt sniegta palīdzība 578 kaķiem un 40 suņiem.

Tiek nodrošināts arī pakalpojums - bezmaksas maznodrošināto iedzīvotāju dzīvnieku sterilizācija un eitanāzija, kura ietvaros 2011. gadā bija noslēgts līgums ar 6 pakalpojumu sniedzējiem par šī pakalpojuma nodrošināšanu. Tika sterilizēti 378 kaķi un 20 suņi, savukārt eitanizēti 6 kaķi un 5 suņi.

Pilsētā tika nodrošināta izsaukumu saņemšana par savvaļas dzīvniekiem, kas iemaldījušies pilsētā, un veikta to nogādāšana veterinārajā klīnikā vai dzīvošanai piemērotā vietā. 2011. gadā tika sniegta palīdzība (nepieciešamības gadījumā eitanāzija) 310 dzīvniekiem.

Pēc informācijas saņemšanas tiek nodrošināts izbraukums uz izsaukuma vietām Rīgā notriekto un citā veidā bojā gājušo dzīvnieku līķu savākšanai. 2011. gadā no pilsētas publiskajām vietām tika paņemts 581 dzīvnieku līķis, savukārt no veterinārajām klīnikām, ar kurām bija noslēgti līgumi, un pilsētas patversmēm – 692.

Par pašvaldības līdzekļiem tiek uzturēts Suņu pastaigu laukums ar 12 suņu trenažieriem Eksporta ielā gar Rīgas Brīvostas žogu posmā no Vašingtona laukuma līdz Katrīnas ielai.

U10.12. Veicināt videi draudzīgu rīcību iedzīvotāju vidū

Daudzas Rīgas domes struktūrvienības rīkojas saimnieciski un videi draudzīgi – pārskata

periodā iesaistoties izlietota papīra izstrādājumu savākšanā un nodošanā papīrfabrikai „Līgatne”, kā arī turpinot nolietoto bateriju savākšanu un nodošanu.

Ar ES līdzfinansējuma palīdzību tiek īstenots projekts Centrālā Baltijas reģiona valstu galvaspilsētu ieguldījums Pilsētu mēru pakta īstenošanā (COMBAT) (PVS ID 2621), kura ietvaros izstrādāts pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns 2010. – 2020. gadam (Rīcības plāns) Progres a ziņojums, kas 15.11.2011. apstiprināts Rīgas domē. Tā ietvaros organizētas Rīgas jauniešu enerģētikas dienas un Rīgas enerģētikas dienas.

Sadarbībā ar LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un izstāžu rīkotājsabiedrību BT-1 organizēta starptautiskā izstāde „Vide un enerģija 2011”, ko apmeklēja 29 000 cilvēku.

Lai veicinātu iedzīvotāju aktivitāti un atgādinātu par videi draudzīgu rīcību, tika izgatavotas un uzstādītas informatīvas zīmes „Sakopj visi” un „Lūdzu sakop!”. RP aktīvi iesaistījās talku organizēšanā apkaimēs ikgadējās „Lielās talkas” ietvaros. 2011. gadā notikušas arī 22 meža stādīšanas un sakopšanas talkas Rīgas mežu teritorijās.

Rīgas Pašvaldības policija (turpmāk tekstā RPP) patrulējot parkos un atpūtas zonās, vasaras sezonā kājnieku patruļu darbā izmanto arī velosipēdus. Šo videi nekaitīgo braucamrīku izmantošana ļauj policijas patruļām, nodrošinot sabiedrisko kārtību, aptvert lielākas uzraugamās teritorijas, kā arī iespējami operatīvāk reaģēt uz notikumu. 2011. gadā fiksēti arī dažādi pārkāpumi: sastādīti 22 protokoli par iebraukšanu kāpu zonā, par smēķēšanu neatļautās vietās sodītas 1404 personas, no tām 998 nepilngadīgas, malu zvejniecības apkarošanas nolūkā veikti 124 reidi, fiksēti 146 administratīvie pārkāpumi, izņemti 233 nelikumīgi zvejas rīki 12 km garumā.

U10.13. Veicināt siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālu izmantošanu

Mūžizglītības programmas Comenius apakšprogrammas Comenius reģionālās partnerības projekta „Enerģijas taupīšana skolas (izglītības iestādes) ēkā” (PVS ID 2903) īstenošanas ietvaros tika veikta siltumefektivitātes rādītāju analīze Rīgas speciālajā pamatskolā – Attīstības centrā Salaspils ielā 14 un bērnudārza ēkā M. Keldiša ielā 32.

Pārskata gadā tika veikta kapsētu kanotoru ēku siltināšana un racionāla apkures veida izvēle un divu sociālo māju (Gobas ielā 20, k. 1 un Rēznas ielā 10, k. 2), kā arī pašvaldības 21 sabiedriskās ēkas, galvenokārt izglītības iestāžu, siltināšana.

Ar mērķi piesaistīt papildus līdzekļus Rīgas pilsētas apgaismojuma tikla modernizācijai,

2011. gadā Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklātajā konkursā tika iesniegti 2 projekti dalībai „Siltumnīcefektu gāzu emisiju samazināšana pašvaldību apgaismojumā”. Abu projektu – „Esošo gaismekļu nomaiņa uz energoefektīviem LED tehnoloģiju gaismekļiem Rīgā” un „Gaismekļu apgaismojuma līmeņa regulēšanas ierīču, aizsardzības automātikas ar B vai C raksturlīkni uzstādīšana un esošo gaismekļu nomaiņa uz energoefektīviem LED tehnoloģiju gaismekļiem Rīgā” kopējās plānotās izmaksas ir LVL 1 000 000, kas ir maksimāli pieejamā līdzfinansējuma summa šī projekta konkursa ietvaros. Konkursa rezultātā abi projekti tika apstiprināti, abiem tika piešķirts Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta līdzfinansējums, kā arī uzsākta projektu realizācija.

Pārskata gada aprīlī, pieaugot elektroenerģijas tarifam par 30 % ielu apgaismojumam, pavasarī un vasarā tiek optimizēti apgaismojuma ieslēgšanas un izslēgšanas grafiki. Tika ieviesta apgaismojuma intensitātes regulēšana nakts stundās.

Lai samazinātu siltuma zudumus, tiek veikta maģistrālo un sadales siltumtīklu posmu nomaiņa, pielietojot rūpnieciski izolētās bezkanāla caurules, kuru eksploataciju neietekmē augsts gruntsūdens līmenis un kurām ir mazāki siltumenerģijas zudumi. Ievērojami samazināt siltuma zudumus siltumtīklos ļauj rūpnieciski izolēto cauruļu izmantošana. 2011. gadā remontu darbu laikā ir nomainīti 11,5 km siltumtīklu, tai skaitā pēc bezkanāla tehnoloģijas 9,3 km.

Pie struktūrvienībām, kas pārskata periodā piedalījās šī mērķa realizācijā, jāmin Mājokļu un vides departaments, Rīgas pilsētas būvvalde, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, SIA „Rīgas meži”, Rīgas Pašvaldības policija, RPA „Rīgas enerģētikas aģentūra”, RPA „Rīgas gaisma”.

Budžets

Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izpildes rādītāji liecina, ka 2011. gadā izdevumiem vides aizsardzībai no Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta un investīciju līdzekļiem novirzīti LVL 1 138 300.

Galvenokārt, nozarei atvēlētie līdzekļi izlietoti pamatbudžeta programmu ietvaros. Piemēram, „Klaiņojošo dzīvnieku populācijas kontroles programma”, kā arī „Pilsētas apstādījumu uzturēšana un atjaunošana”, un, lai veicinātu vides aizsardzības nodrošināšanas pasākumus.⁸⁰

Secinājumi

Zaļa pilsēta ar labu vides kvalitāti nozīmē dzīvi sabalansētā vidē: zaļās un ūdens teritorijas

⁸⁰ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2011

pilsētā atrodas līdzsvarā ar ražošanas un citām saimnieciskām darbībām. Lai Rīga attīstītos līdzsvaroti gan vides kvalitātes nodrošināšanas, gan ekonomiskās attīstības jomās, 2011. gadā pašvaldībā tika izstrādāta Rīgas vides programma 2012. – 2017. gadam (izstrādāta ES projekta EcoRegion ietvaros) un Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas administratīvajā teritorijā, kas integrēts Rīgas teritorijas plānojumā 2006. – 2018. gadam.

Trokšņu novēršanas rīcības plāna 2011. – 2015. gadu posmā viena no paredzamajām aktivitātēm ir Serbijas egļu stādījumu joslas noteiktos posmos uz Brīvības gatves un Maskavas ielā. Šādu pasākumu ieviešana ir ļoti pozitīvi vērtējama, jo apkārtējo namu iedzīvotāji tiktu pasargāti gan no trokšņa piesārņojuma, gan pilsētā tiktu veicināta bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, uzlabota ainava un gaisa kvalitāte.

Daudz tiek darīts, lai nodrošinātu labvēlīgu situāciju galvaspilsētā attiecībā uz bezsaimnieka dzīvnieku situācijas uzlabošanu. Rīgas pilsētas dzīvnieku patversmes kapacitāte katru mēnesi ļauj uzņemt 40 pieaugušus suņus, 40 kucēnus un 20 kaķus, un tiek apmaksāta 14 dienu uzturēšanās, kā arī tiek nodrošināta izsaukumu pieņemšana par klaiņojošiem, bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušiem dzīvniekiem un veterinārmedicīniskās palīdzības sniegšanu tiem.

2011. gadā kvalitatīvs dzeramais ūdens bija pieejams 97,2 % Rīgas administratīvās teritorijas iedzīvotāju.

Uzlabojumus būtu nepieciešams veikt meliorācijas sistēmā galvaspilsētā. Lietus ūdens kanalizācijas sistēma jau ilgstoši tiek vērtēta kā neapmierinoša, jo sliktā stāvokļa dēļ lietus laikā notiek atsevišķu ielu, ielu posmu, krustojumu applūšana, padarot tos neizbraucamus. Aptuveni 3 % no visas meliorācijas sistēmas atrodas labā stāvoklī. Meliorācijas sistēmu inventarizācija nav veikta sakarā ar lielo darba ietilpību.⁸¹ Visbiežāk šo situāciju „uz savas ādas” katrs var izjust, piemēram, vasaras sezonā, kad pēc spēcīgām lietusgāzēm applūst brauktuves gan uz Salu tilta, gan Krasta ielā un citās Rīgas vietās.

Atbilstoši ES normatīviem atkritumu saimniecībai šķirošanas jomā jābūt sakārtotai līdz 2015. gadam. Pārskata gadā šiem jautājumiem netika pievērsta īpaša uzmanība.

Diemžēl iedzīvotāju skaitam pilsētā ir tendence samazināties, tāpēc Rīgai ir jādomā, kā piesaistīt jaunus iedzīvotājus. Iespējams deklarējot Rīgu kā videi draudzīgu pilsētu un izvirzot vides jautājumus priekšplānā, pilsētā atkal atgriezīsies tie iedzīvotāji, kuri pilsētu pameta trokšņu un vides kvalitātes pasliktināšanās iespaidā.

⁸¹ Rīgas vides programma 2012. – 2017. gadam

Nozares eksperta viedoklis

Ingūna Urtāne, *Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas departamenta direktore*

Iedzīvotāju protesti pret jaunu ostas termināļu izveidi, ražotņu un komerccentru izbūvi pamatā ir saistīti ar bažām par to, ka viņu dzīves kvalitāte var pasliktināties tāpēc, ka atsevišķu objektu „iesēdināšana” pilsētā bez piegulošās teritorijas pārplānošanas un infrastruktūras plašākiem uzlabojumiem patiešām arī pasliktina apkaimes dzīves kvalitāti, un rezultātā iedzīvotāji meklē iespējas pārcelties uz klusākām un mierīgākām vietām, tādējādi beigās zaudējot ir viss nekustamo īpašumu tirgus skartajā teritorijā.

Lai gan Rīga ir bagāta ar virszemes ūdens resursiem, peldvietu pieejamību var uzskatīt par nepietiekošu attiecībā pret iespējām tās izveidot. Pilnībā netiek izmantots teritorijas resurss starp Daugavu un Krasta ielu, kur veicot kompleksa lokālplāna izstrādi būtu jāparedz kājām gājēju piekļuve teritorijai, kā arī jāizstrādā šīs teritorijas attīstības koncepcija. Teritorijai ir liels potenciāls kļūt par pilsētas centram tuvāko pludmali.

Iedzīvotāju apziņa un motivācija šķirot atkritumus šobrīd ir pietiekama, lai varētu veiksmīgi uzsākt aktīvu darbību. Diemžēl informācija par šo jautājumu ir sadrumstalota un neorganizēta, kas rada iedzīvotāju neapmierinātību.

10.1. tabula

Stratēģiskā mērķa M10 „Zaļa pilsēta ar labu vides kvalitāti” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads						Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Gaisa kvalitāte pilsētā: Reižu skaits, kad tiek pārsniegta direktīvā pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM10	RD Mājokļu un vides departaments	2006 80	2007 87	2008 69	2009 46	2010 30	2011 10	↓	↓	Nepārsniedz
Vides piesārņojums ar troksni: To iedzīvotāju daļa (%), kas naktī pakļauti par 55Db (A) lielākam troksnim	RD Mājokļu un vides departaments	2006 39		2007 39		2008 39		⇒	⇒	
Līdzsvarota zemes lietošana pilsētā: Aizsargājamo dabas teritoriju īpatsvars (%); 5 dabas liegumi un Piejūras dabas parks	RD Mājokļu un vides departaments	2004 6,07		2005 6,07		2006 6,07	2007 6,07	⇒	⇒	Saglabājas
Sašķīroto atkritumu daudzums (tūkst. t.)	RD Mājokļu un vides departaments	2006 24 182	2007 24 264	2008 24 375	2009 19 829	2010 40 445		↑	↑	Palielinās

Tendence	↑	↓	↑	↓	⇒
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

M11 Droša pilsētvide

Viens no galvenajiem pilsētas pārvaldes uzdevumiem ir radīt drošu pilsētvidi, ko iespējams panākt, attīstot gājējiem, transportam un velosipēdistiem paredzēto ceļa infrastruktūru. Savukārt visaptverošas videonovērošanas sistēmas izveide, apgaismojuma kvalitātes uzlabošana un policijas pakalpojumu pieejamība ir būtiski priekšnoteikumi noziedzības profilaksē.

Pašvaldības darbība aptver virkni pasākumu drošākas un labākas pilsētvides veidošanā, ieviešot un paplašinot videonovērošanas sistēmu pilsētā un izglītības iestādēs, nodrošinot policijas pakalpojumu pieejamību, nodrošinot apgaismojumu pilsētas teritorijā, rīkojot akcijas par drošu pārvietošanos pilsētā, īstenojot dažādas sociālās programmas u. c.

Rīgā uz 1 743 iedzīvotājiem vidēji dienā uz ielas strādā 1 pašvaldības policijas darbinieks.⁸²

Aktīva darbība preventīvu pasākumu ieviešanā un īstenošanā ir nozīmīga. Piemēram, Rīgas pilsētas pārraudzībā esošajās peldvietās kopš 2003. gada nav noslīcis neviens cilvēks.

Balstoties uz starptautiskās kustības „Neighborhood watch” projektu arī Rīgā paredzēts realizēt pilotprojektu „Droša māja” Grīziņkalna apkaimes konkrētā lokālā teritorijā – dzīvojamo ēku kvartālā starp Avotu, Lienes, Mūrnieku un Matīsa ielām. Kustības pamatideja – kaimiņi kooperējas savu īpašumu uzraudzībai un ziņo policijai vai citiem par drošību atbildīgajiem par visiem aizdomīgiem notikumiem savā tuvumā. Par to, ka apkārtnē tiek kopīgi novērota, parasti tiek izlikti brīdinājuma plakāti, kam pašiem par sevi vajadzētu kalpot kā pārkāpējus atbaidošam elementam.⁸³ Projekta būtība ir iedzīvotāju aktīva iesaistīšana noziedzības un sabiedriskās kārtības noteikumu pārkāpumu apkarošanā un profilaksē, drošas mājvietas un dzīves vides radīšanā viņu dzīves vietā un apkārtējā apkaimē – ēkā, pagalmā un citur.⁸⁴

Neskatoties uz tūristu skaita pieaugumu galvaspilsētā, panākta incidentu skaita, kuros iesaistīti tūristi, samazināšanās. Tas izskaidrojams ar informēšanas kampaņu, diplomātu un ārvalstu tūroperatoru mērķtiecīgu darbu.⁸⁵ Tikmēr pie administratīvās atbildības saukto ārvalstnieku skaitam ir tendence pieaugt. Piemēram, 2010. gadā pie administratīvās atbildības saukti 659 ārvalstnieki, 2011. gadā – 738, kas ir par 10,7 % vairāk.

⁸² Rīgas Pašvaldības policijas Darba pārskats 2011

⁸³ www.rigasaustrumi.lv

⁸⁴ turpat

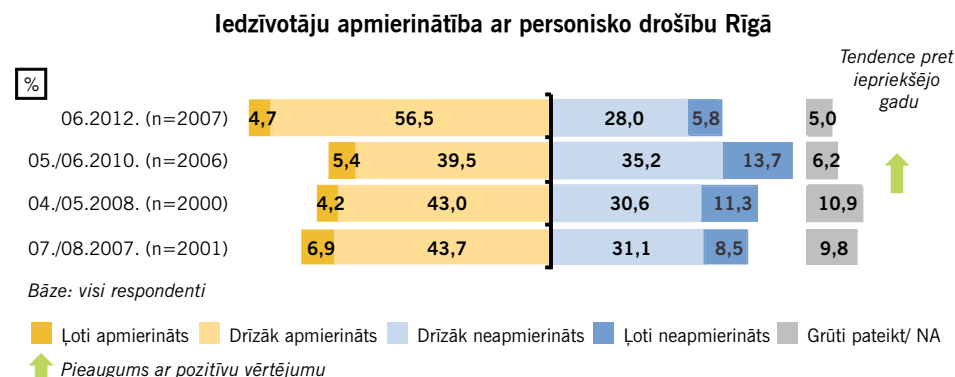
⁸⁵ www.tvnet.lv

2012. gadā veiktā iedzīvotāju aptauja⁸⁶ parāda, ka ir būtiski pieaudzis respondentu apmierinātības līmenis ar personisko (un mājokļa) drošību Rīgā – no 44,9 % 2010. gadā līdz 61,2 % 2012. gadā. 2010. gadā neapmierināto bija 48,9 %, bet 2012. gadā – 33,8 %. Iegūtie dati liecina, ka 2012. gadā situācija salīdzinājumā ar 2007., 2008., un 2010. gadu ir ievērojami uzlabojusies (11.1. attēls).

Analizējot respondentu atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, iezīmējās tendence, ka nedrošāk jūtas rīdzinieki vecumā no 25 – 34 gadiem un no 55 – 64 gadiem, krievu valodā runājošie, individuālā darba veicēji un ar vidēji augstiem ienākumiem. Salīdzinot vidējos vērtējumus par iedzīvotāju personisko un mājokļa drošību, var konstatēt, ka visnedrošāk jūtas Dārziņu, Berģu, Bolderājas, Sarkandaugavas, Vecmīlgrāvja, Ziepniekkalna, Torņakalna un Šķīrotavas iedzīvotāji.

2012. gada aptaujas dati parāda, ka 14% respondentu uz pirmkārt risināmajām problēmām Rīgā norādīja nepieciešamību risināt ar sabiedrisko kārtību un drošību saistītās problēmas.⁸⁷

11.1. attēls

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

⁸⁶ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

⁸⁷ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Mērķa ietvaros ir izvirzīti 8 uzdevumi, aktivitātes tika veiktas visu uzdevumu ietvaros.

U11.1. Veicināt cilvēku drošību pilsētā

Uzdevuma ietvaros 2011. gadā pilsētā tika nodrošināts ikdienas dežūrdaļu darbs, reaģējot uz iedzīvotāju izsaukumiem – to kopējais skaits pārskata gadā 50 969, un patruļu darbs, rūpējoties par kārtību un drošību pilsētas ielās. Aizturēto personu skaits – 10 445.

Saņemti 467 zvani uz tūrisma informatīvo tālruni un palīdzība sniegta 353 ārvalstu tūristiem, kā arī sastādīti 2714 protokoli – paziņojumi par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem ārvalstīs reģistrētajiem transporta līdzekļiem. Turpinās arī pilsētas videonovērošanas sistēmas uzturēšana, videonovērošanas centrā tika reģistrēti 2034 pārkāpumi. Tiek veikta arī kārtības nodrošināšana pilsētas sabiedriskajā transportā sadarbībā ar RP SIA „Rīgas satiksme” kontrolieriem. Pārskata gadā veikti 1423 reidi pilsētas transportā, aizturot 131 personu, no kurām 94 bija izsludinātas meklēšanā. Kopā sabiedriskajā transportā pārskata gadā fiksēti 1684 administratīvie pārkāpumi.

Sadarbojoties atbildīgajām pašvaldības iestādēm ar valsts policiju un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, ir apkopota informācija par personīgās un īpašuma drošības jautājumiem, kuri ikdienā skar ikvienu Rīgas pilsētas iedzīvotāju. Projekts „Drošības rokasgrāmata” atrodas izstrādes un papildināšanas stadijā.⁸⁸

U11.2. Uzlabot ielu un pagalmu apgaismojumu

Pārskata periodā veikts 8 avārijas stāvoklī esošu ielu atsevišķu posmu daļējs kapitālais remonts, neveicot šo posmu apakšzemes kabeļu nomaiņu: Kronvalda bulvārī, E.Birznieka-Upīša, Dārziema, Lielvārdes, Rēzeknes, Slokas, Avotu un Kārsavas ielā, kā arī Kalnciema ielas satiksmes pārvada pār dzelzceļu un Vanšu tilta apgaismojuma 27 balstu tīrīšana un aukstā cinkošana. Bez tam, bija veikta ielu apgaismojuma līniju nomaiņa uz RP SIA „Rīgas satiksme” balstiem posmos, kur RP SIA „Rīgas satiksme” veica savu balstu nomaiņu.

Rūpējoties ne tikai par apgaismojumu uz ielām, arī citos pilsētai un tās iedzīvotājiem būtiskos publiskai lietošanai paredzētos objektos ierīkots apgaismojums, piemēram, Ķengaraga promenādē, A. Deglava un A. Saharova ielu stūrī esošajā bērzu birzī tika veikti esošā apgaismojuma rekonstrukcijas un papildu apgaismojuma izbūves darbi, kā arī papildus gada plānā paredzētajiem uzdevumiem tika nodrošināta Ziemassvētku dekoratīvā apgaismojuma montāža (svētku egles, virtenes), kā arī tehniskais atbalsts gaismas festivālam „Staro Rīga”.

⁸⁸ www.rigasaustrumi.lv

Galvaspilsētā pārskata gadā likvidēti 1800 kabeļu līniju bojājumu, nodrošināta 45 500 gaismekļu funkcionēšana, nomainīti 397 apgaismes balsti, 56 balstiem veikta aukstā cinkošana un nokrāsoti 803 balsti. Nomainīti 10,3 km avārijas stāvoklī esošo kailvadu līniju uz jauniem (Amka tipa) mūsdienīgiem piekarkabeļiem. Nodrošināta 398 elektrosadales skapju apkalpošana, nomainīti 229 sarūsējušie un mehāniski bojātie kabeļskapji.⁸⁹

U11.3. Nostiprināt drošības faktoros pilsētā (pasākumi, akcijas), veicināt iedzīvotāju iesaisti, ziņojot par pārkāpumiem pilsētā

2011. gadā, lai veicinātu iedzīvotāju drošību, notika sekojošas akcijas un pasākumi: informēšana par ielu infrastruktūras rekonstrukcijas un būvniecības darbiem, interneta remontdarbu kartes popularizēšana, informēšanas par satiksmes drošību pirms mācību gada sākuma, Rīgas mācību iestādēs organizēti 1228 informatīvi pasākumi. Pārskata gadā no 16.-22. septembrim Rīga kopā ar citām Eiropas pilsētām piedalījās akcijā „Mobilitātes nedēļa”, kuras tēma bija „Alternatīvā mobilitāte”. Mobilitātes nedēļa mudina pašvaldības un iedzīvotājus demonstrēt, cik daudz pozitīvu aspektu ir citiem transporta līdzekļiem.

U11.4. Paaugstināt drošības uzturētāju darbības efektivitāti

Lai sekmīgi pildītu drošības uzturētāju darbības funkcijas, veikta 1 motorollera un 4 jaunu automašīnu iegāde, un 2 no tām aprīkošana ar GPS sistēmu. Kā arī tika organizēta patruļu skaita palielināšana Vecrīgā tūrisma sezonas laikā.

U11.5. Veicināt kvalitatīvu policijas pakalpojumu pieejamību sabiedrībai

RPP pārziņā darbojas uzticības telefons, kur iedzīvotāji var atstāt ziņojumus. 2011. gadā atstāto ziņojumu skaits bija 116.

2011. gadā RPP ir pārgājusi uz divvirzienu komunikāciju ar sabiedrību un sociālajos medijos kļuvusi par viedokļu līderi drošības jautājumos. RPP Twitter konts ir kļuvis par vienu no populārākajiem un atzītākajiem valsts un pašvaldību iestāžu profiliem Latvijā, arī RPP Youtube konts šobrīd ir viens no populārākajiem kontiem Latvijas valsts un pašvaldību iestāžu vidū.⁹⁰ Sociālā portāla Twitter kontam 2011. gadā pievienojušies 526 jauni sekotāji, tostarp centrālie, reģionālie un ārvalstu mediji. Twitter kontā publicēti 606 RPP ieraksti, no tiem 195 atbildes uz tiešajiem jautājumiem. Savukārt interneta vietnē Youtube RPP profilā publicēti 32 videomateriāli, to skatījumu skaits pieaudzis par 816 880, un Youtube profila abonētu skaits pieaudzis līdz 701.

⁸⁹ Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas gaisma” 2011. gada publiskais pārskats

⁹⁰ Rīgas Pašvaldības policijas Darba pārskats 2011

U11.6. Veidot sociālās programmas, lai mazinātu atkārtotu noziegumu izdarīšanu

RPP Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļa veic darbu ar uzskaitē esošajām ģimenēm, iesaistot tās dažādās sociālās programmās, sadarbojoties ar Rīgas Sociālajiem dienestiem un Bāriņtiesu. Darbs norit saskaņā ar katras ģimenes vajadzībām izstrādātiem individuāliem sociālās rehabilitācijas plāniem.

U11.7. Izveidot Rīgas pilsētas videonovērošanas sistēmu un saistīt to ar citām pašvaldības un valsts iestāžu realizētajām aktivitātēm noziedzības profilaksē

Attīstot RPP kompetencē esošā Videonovērošanas centra darbību, 2011. gadā uzstādīta 1 videonovērošanas iekārta.

Daugavas krastā, Ķengaraga teritorijā uzstādītas 3 videokameras lokālai novērošanai.

69 Rīgas izglītības iestādēs ir uzstādītas videonovērošanas sistēmas.

U11.8. Veicināt cilvēku drošību atrodoties pie ūdeņiem

Gan sākoties peldsezonai, gan zemledus makšķerēšanas sezonai, ūdenslīdēju, glābēju un civilās aizsardzības nodaļas darbinieki rīko informatīvus pasākumus, lai informētu sabiedrību par drošību uz/pie ūdens. Uzdevuma ietvaros Rīgas mācību iestādēs novadītas 70 lekcijas par drošību uz ūdens.

Pārskata gadā ierīkots 1 jauns glābšanas postenis Daugavgrīvas pludmales teritorijā.

2011. gadā pilsētas pārraudzībā esošajās peldvietās izglābti 15 peldētāji, medicīniskā palīdzība sniegta 80 atpūtniekiem, kā arī pludmalē atrasti 13 nomaldījušies bērni.⁹¹

RD iestādes, kuras veica aktivitātes 2011. gadā šī mērķa sasniegšanā, ir RPP, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, RPA „Rīgas gaisma”, Satiksmes departaments, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Informācijas tehnoloģiju centrs.

Budžets

2011. gadā RP no Rīgas pilsētas pamatbudžeta sabiedriskās kārtības un drošības mērķiem izlietoja LVL 9 670 100. No tiem pamatbudžetu veido policijas darbībai izlietotie LVL

⁹¹ turpat

9 624 700, kā arī LVL 19 900 izlietoti iepriekš neklasificētiem sabiedriskās kārtības un drošības pakalpojumiem un LVL 25 500 izmantoti ugunsdrošības, ugunsdzēsības, glābšanas un civilās drošības dienestiem.⁹²

Secinājumi

Mērķis par drošas pilsētvides veidošanu aptver dažādu pasākumu kopumu un institūciju mijiedarbību gan valsts, gan pašvaldības līmenī.

Būtiska loma drošas pilsētvides attīstīšanā ir divvirzienu komunikācijai ar sabiedrību. Tā iedrošina un palīdz iedzīvotājiem, aicina aktīvi iesaistīties un līdzdarboties. RPP, uzsākot mērķtiecīgu savas darbības atspoguļošanu populārākajos sociālajos tīklos, ļauj iedzīvotājiem ar šo informācijas kanālu palīdzību uzzināt aktualitātes drošības jomā Rīgā. Sociālo tīklu izmantošana arī liecina par RPP kā mūsdienīgu un iedzīvotājiem atvērtu dienesta darbību.

Kā vēsta pārskata gadā Rīgas pilsētas Kurzemes policijas iecirkņa darbinieku veiktā 600 iedzīvotāju aptauja Bolderājas, Ilģuciema un Imantas teritorijā, 59 % Pārdaugavas iedzīvotāju savā dzīvesvietā jūtas salīdzinoši droši. Šī aptauja apstiprināja arī grafiti un vandalisma aktu problēmu, jo tie nozīmīguma ziņā ierindojušies pirms laupīšanām un kabatzādzībām. Arī kļūstošas jauniešu kompānijas un nepietiekams ielu apgaismojums uztrauc iepriekšminēto apkaimju iedzīvotājus.⁹³

2011. gadā aizturēti 689 nepilngadīgi likumpārkāpēji. Tas ir par 43,5 % vairāk nekā pērn, kad tika aizturēti 480. Šī problēma jārisina kompleksi. Bieži vien jaunieši kļūst par likumpārkāpējiem tad, kad neatrod sev citas nodarbes. Ir jāturpina popularizēt dažnedažādas brīvā laika pavadīšanas iespējas, kopā ar sociālo dienestu darbiniekiem jāapmeklē šo jauniešu ģimenes un jāmeklē likumu pārkāpšanas iemesli. Jaunieši jāmotivē nodarboties ar lietderīgām nodarbēm.

Nozīmīga loma ir arī apkārtējās vides sakārtošanai un apgaismošanai. Dažādi noziedzīgi nodarījumi pilsētā tiek paveikti tieši nesakārtotās, aizaugušās un degradētās vietās, graustos. Tāpēc pilsētai jātiecas uz ikviena šāda nostūra savešanu kārtībā.

⁹² Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2011

⁹³ LETA

Alija Turlaja, Sarkandaugavas attīstības biedrības valdes locekle

Apkārtējās vides sakārtotība (arī tīrība) veicina pilsētvides drošību. Aizauguši skvēri, parki, pamesti šķūnīši, grausti, tumši pagalmi, plašas industriālas teritorijas, nekoptas dzelzceļa teritorijas ir aizvien problēma arī Rīgas pilsētā. Sevišķi bīstamas pilsētā ir tieši pamestās mājas un objekti, kuras pievilkina bezpajumtniekus, narkomānus, kas savukārt palielina apkāmes kriminogēno situāciju. Katra šāda objekta savešana kārtībā ir pilsētai būtiska, taču vēl svarīgāk ir panākt to, lai tādas vietas nerastos. Labā prakse lielpilsētās ir izmantot jau esošos resursus, tos pārveidojot, nevis, piemēram, būvēt jaunus objektus, atstājot veco nebūtībā.

Labs piemērs kā estētiska vide ietekmē sabiedrības uzvedību ir tunelis no Vecpilsētas uz Rīgas autoostu. Visu laiku, kopš uz sienas bija mākslas zīmējumi, tur neparādījās neviens grafiti!

Sabiedrības izglītošana prasa lielus ieguldījumus, taču sasniegtais rezultāts dod labumu sabiedrībai atpakaļ un tā turpina audzināt nākamo sabiedrību. Lielu audzināšanas darbu var

panākt Rīgas izglītības iestādes, īpaši pievēršot uzmanību atstumtajiem bērniem un pēc iespējas vairāk kopā ar pārējiem iesaistot tos dažādās aktivitātēs, kas vērstas uz komunikāciju, līdzdalību, sadarbošanos. Piemēram, dažas ģeogrāfijas stundas veltīt vietējās apkāmes izzināšanai, problēmvietau identificēšanai, risinājumu atrašanai, priekšlikumu izstrādei, un sekošanai tās izpildei.

Dažādi līdzdalības rīki, ar kuriem sabiedrība var piedalīties savas pilsētas drošas vides veidošanā ir ļoti atbalstāmi un vēlamī. Piemēram, līdzīgi kā interaktīvajā kartē velobraucējiem, pilsētas iedzīvotāji varētu atzīmēt vietas, kur viņuprāt ir slikts vai nepietiekams ielu apgaismojums, vai citi šķēršļi, kas apdraud drošību (tai skaitā nepārredzami iezogojumi, stūri, nepietiekamas gājēju pārejas, grausti).

Notikušie reidi sabiedriskajā transportā sadarbībā ar RP SIA „Rīgas Satiksme” kontrolieriem un sastādīto administratīvo pārkāpumu skaits liek domāt par to kā uzlabot sabiedrisko drošību, kamēr pārvietojamies transportā. Ierosinājums būtu sabiedriskajā transportā izlikt informatīvus paziņojumus par to, kā rīkoties, ja kāds pārkāpj sabiedriskās kārtības noteikumus. Iedzīvotājiem vairāk piedaloties savu tiesību aizstāvībā veicinās to, lai mazinātos likumpārkāpumi, sabiedriskā miera traucējumi un sabiedrības vienaldzība.

11.1. tabula
Stratēģiskā mērķa M11 „Droša pilsētvide” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem	CSP	2004 350	2005 275	2006 357	2007 349	2008 349	2009 362	2010 317		↓	↓	Samazinās
Ceļu satiksmes negadījumu skaits pilsētas robežās	CSDD	2004 26211	2005 21019*	2006 16183*	2007 17848	2008 14014	2009 8652	2010 9043	2011 7678	↓	↓	Samazinās
Ceļu satiksmes negadījumos ievainoto skaits	CSDD	2004 2404	2005 2161	2006 2123	2007 2331	2008 1932	2009 1489	2010 1632	2011 1661	↑	↓	Samazinās
Ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaits	CSDD	2004 91	2005 66	2006 70	2007 70	2008 46	2009 39	2010 32	2011 28	↓	↓	Samazinās

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

* 2005., 2006. gads – CSNg skaits bez saskaņotajiem paziņojumiem

Stratēģijā izvirzītais mērķis ir veicināt finansiāli pieejamu mājokļu piedāvājumu pilsētā, nodrošināt sociālo mājokļu celtniecības programmas, kā arī veicināt dzīvojamo ēku modernizāciju

Dzīvojamo fondu Rīgā veido gan privātā, gan valsts un pašvaldības īpašumā esošas ēkas. Saskaņā ar Latvijas Republikas Normatīvajiem aktiem iedzīvotāju mājokļu jautājums atrodas pašvaldības kompetencē.

2011. gada sākumā pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājuma risināšanai Rīgā bija rindā reģistrētas 7985 ģimenes (personas). Salīdzinot ar 2010. gada sākumu, tas ir par 138 ģimenēm jeb 1,7 % mazāk.⁹⁴

2011. gadā uzbūvēto dzīvojamo ēku kopējā platība veidoja 132,1 tūkst. m², kas ir pozitīvs kāpums pēc valsts vispārējās krīzes 2010. gadā, kad tika uzbūvēti dzīvokļi 59,1 tūkst. m² platībā. 2009. gadā tie bija 192,7 tūkst. m².

Kopumā 2011. gadā tika uzbūvēti 1533 dzīvokļi, kas, salīdzinot ar 2010. gada kritumu, kad tika uzbūvēti 341 dzīvoklis, ir būtisks kāpums (par 77,8 % jeb 1192 dzīvokļiem vairāk). Savukārt 2011. gadā uzbūvēto dzīvokļu skaits ir gandrīz trīs reizes mazāks, salīdzinot ar 2007. gada rādītājiem, kad celtniecības „buma” laikā tika uzcelti 4030 dzīvokļi.

Pamazām jaunu mājokļu celtniecības tendence galvaspilsētā sāk atjaunoties, taču būtiski ir atkal nepieļaut situāciju, kad izbūvētās ēkas paliek neapdzīvotas, kā rezultātā papildinot pilsētas vaibstus nevis ar jaunām celtnēm, bet gan degradētām teritorijām.

Nemot vērā situāciju, ka liela daļa esošā dzīvojamā fonda Rīgā ir salīdzinoši novecojusi, atzinīgi vērtējama Ekonomikas ministrijas iniciatīva aicināt RP uz dialogu par risinājumu rašanu māju renovācijas jautājumā. Sekmējot iedzīvotāju saliedētību un aktivitāti, nepieciešams motivēt daudzdzīvokļu māju iedzīvotājus. Pozitīvs aspekts šī procesa veicināšanā ir fakts, ka lielāko daļu Rīgas namu apsaimnieko viens kopīgs apsaimniekotājs, kas ir priekšrocība gan komunikācijā ar namu iedzīvotājiem, gan informēšanā un renovācijas vadībā.

Būtiski ir realizēt ratiņkrēslu pacēlāju uzstādīšanu rīdniekiem ar kustību traucējumiem, tādējādi paaugstinot vides un mājokļu pieejamību šiem cilvēkiem.

Kopš 2002. gada RP teritorijā uzstādīti 100 stacionārie pacēlāji. Nemot vērā uzstādīto pa-

⁹⁴ www.nra.lv

cēlāju skaita palielināšanos un to regulāras tehniskās apkopes nepieciešamību, programma „Invalīdu pacēlāju uzstādīšana, apkope un remonts” no 2011. gada tiks iekļauta pilsētas budžetā kā pamatbudžeta programma.⁹⁵

Pārskata gadā situācija mājokļu tirgus jomā liecina, ka Rīgā darījumu skaits ar dzīvokļiem 11 mēnešos attiecībā pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājies par 10,3 %, bet ar savrupmājām – par 36,9 %. Dzīvokļu darījumu skaits Rīgā gan ir būtiski lielāks par māju darījumu skaitu – 2011. gada 11 mēnešos galvaspilsētā notikuši gandrīz 5 500 darījumu ar dzīvokļiem, bet ar mājām ap 700.⁹⁶

Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS veiktā aptauja 2012. gada jūnijā liecina, ka 41,5 % rīdnieku ir apmierināti ar mājokļu piedāvājumu Rīgā, 21,4 % nav apmierināti, bet 37,2 % nespēja atbildēt uz šo jautājumu. Salīdzinot 2012. gada aptaujas rezultātus ar 2007., 2008. un 2010. gada aptauju datiem, var redzēt, ka situācija ar katru gadu uzlabojas. Savukārt ar mājokļu kvalitāti ir apmierināti 34,5 % respondentu, 27 % nav apmierināti un 38,4 % nespēja atbildēt uz šo jautājumu. Salīdzinot rīdnieku vidējos vērtējumus par apmierinātību ar mājokļu kvalitāti, var konstatēt, ka 2012. gadā tā ir zemāka nekā 2010. un 2007. gadā, bet augstāka nekā 2008. gadā⁹⁷(12.1. attēls).

Saskaņā ar aptaujas datiem apkaimju griezumā kritisku vērtējumu par mājokļu piedāvājumu Rīgas pilsētā kopumā biežāk sniedza iedzīvotāji no Bergiem, Zasulauka, Imantas, Dzirciema, Bierīņiem, Torņakalna, Maskavas forštates un Centra apkaimes, savukārt pozitīvu vērtējumu biežāk sniedza Āgenskalna un Bišumaižas iedzīvotāji. Pozitīvāk mājokļu kvalitāti Rīgas pilsētā kopumā vērtēja Pleskodāles un Grīziņkalna iedzīvotāji, savukārt kritisku vērtējumu sniedza Bišumuižas, Dzirciema, Zasulauka, Maskavas forštates, Imantas un Mīlgrāvja iedzīvotāji.

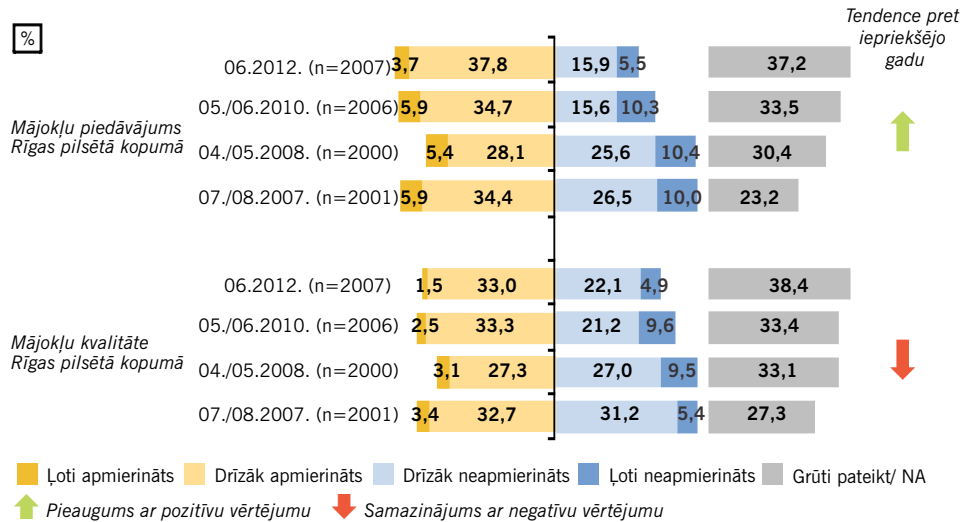
2012. gada aptaujas dati parāda, ka 25 % respondentu pie pirmkārt risināmajām problēmām Rīgā minēja dažādus ar pilsētas labiekārtošanu saistītus jautājumus, tai skaitā aptuveni 1/10 aptaujāto puda nepieciešamību veikt iekšpagalmu remontus (11 %), norādīts arī uz graustu nojaukšanu vai atjaunošanu, māju remontu (5 %), apbūvētās vides kvalitāti (3 %) un tā tālāk.

⁹⁵ LETA

⁹⁶ LATI

⁹⁷ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Iedzīvotāju apmierinātība ar mājokļu piedāvājumu un kvalitāti pilsētā

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Mērķa ietvaros ir izvirzīti 7 uzdevumi, aktivitātes netika veiktas uzdevuma U12.6. Izstrādāt dzīvojamā fonda monitoringa sistēmu ietvaros.

U12.1. Veicināt finansiāli pieejamu mājokļu piedāvājumu pilsētā U12.2. Nodrošināt sociālo mājokļu celtniecības programmas

Pārskata gadā uzbūvēts pašvaldības daudzdzīvokļu dzīvojamā māju komplekss Ulbrokas ielā 13 ar 792 dzīvokļiem un daudzdzīvokļu dzīvojamā māja Valdeķu ielā 58 b ar 220 dzīvokļiem. Dzīvokļu kopskaits ir 1012 un to kopējā platība – 66 115 m².

Dzīvokļi izīrēti ģimenēm (personām), kuras bija reģistrētas dzīvokļu rindā.

U12.3. Veicināt privāto mājokļu renovāciju un labiekārtošanu

Aktivitātes tika veiktas ES līdzfinansētās UrbEnergy programmas projekta „Energoefektīva un sabalansēta pilsētas plānošana” (PVS ID 2498) ietvaros, kas ietverti integrētas Juglas pilsētas attīstības koncepcijā. Projekta rezultātu – renovāciju kā pakalpojumu – SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” izmanto darbībā. Projekta ietvaros pabeigta interneta portāla izveide iekštelpu

klimata un patēriņa datu monitoringam tiešsaistes režīmā renovētā un nerenovētā ēkā, kā arī veiktas konsultācijas energoefektīvas renovācijas projektu realizācijas veicināšanai Juglā.

U12.4. Nodrošināt pašvaldības īpašumā esošo mājokļu renovāciju un infrastruktūras uzturēšanu un uzlabošanu

2011. gadā 6 dzīvojamās mājas tika pievienotas pilsētas centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem (Dāvida ielā 1, Slokas ielā 19 un 88 un Airu ielā 98, 119 un 123). Tika izstrādāti arī tehniskie projekti 3 dzīvojamo māju (Šampētera iela 1/2, 1/3 un 1/4) pievienošanai pilsētas centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem.

34 128 m² platībā pilsētā veikti iekškvartālu piebraucamo un koplietošanas ceļu un teritoriju segumu atjaunošanas darbi. Piemēram, pie dzīvojamām mājām Ozolu ielā 4, Pededzes ielā 4, Patversmes ielā 22, Tiltā ielā 11, Vecmīlgrāvja ielā 8, Vējaves ielā 9a un citur.

Brūģēšanas darbi noritēja Kalēju ielā, Rīgas centrā un Daugavas promenādē pie „Velosipēda” – kopumā 123,2 m² platībā.

Dzīvojamai mājai Kuldīgas ielā 10 tika ierīkota ārējā elektroapgāde.

Lai veicinātu pievilcīgu un ilgtspējīgu dzīvojamo māju rajonu veidošanos un uzlabotu pilsētas iedzīvotāju dzīves apstākļus un sociālo vidi, ar ES līdzfinansējumu tiek turpināts īstenot projektu „Pievilcīgas un dinamiskas sabiedrības izveide kopīgi ar iedzīvotājiem” (saīsinājumā no angļu valodas CADDIES), PVS ID 2510.

Projekta pilotreģionā - Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētā - pārskata gadā tika veiktas daudzas aktivitātes. Piemēram, tika rīkotas vairākas kaimiņu tikšanās ar organizētu pasākumu programmu Maskavas forštatē, 2011. gada 16. martā izstāžu zālē „KIM” noritēja Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju ikgadējais Forums, Rīgas Rātsnamā notika rokasgrāmatas “10 jaunas idejas kā radīt spēcīgas apkaimes” prezentācija, izdots projekta pasākumu informatīvais biļetens, projekta brīvprātīgie savas apkaimes labā sakopa namu pagalmus, ierīkoja puķu dobes, palīdzēja uzturēt sakoptu Daugavas promenādi, kā arī veica citas aktivitātes.⁹⁸

U12.5. Veicināt mājokļu pielāgošanu personām ar invaliditāti

Personām ar smagiem funkcionāliem traucējumiem un īpašām vajadzībām, lai palielinātu personas iespējas dzīvot patstāvīgi un aprūpēt sevi, tiek piedāvāti servisa (pielāgoti) dzīvokļi.⁹⁹

⁹⁸ www.rigasaustrumi.lv

⁹⁹ Rīgas pašvaldības dzīvojamā fonda attīstības programma 2014. – 2018.gadam

Personām ar invaliditāti pielāgotu mājokļu attīstības programmas ietvaros saskaņā ar RD 2006. gada 14. novembra saistošajiem noteikumiem Nr.59 „Par Rīgas pašvaldības pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietojas rīteņkrēslā” noteikto (pabalsta apmērs līdz LVL 1500 personai), pārskata gadā mājokļa pielāgošana veikta 33 personu mājokļos.

Lai personas, kuras pārvietojas rīteņkrēslā, varētu izklūt un ieklūt ēkā, kurā dzīvo, šo personu mājokļos tiek uzstādīti rīteņkrēslu pacelāji. 2011. gadā par pašvaldības līdzekļiem pacelāji uzstādīti 11 personu mājokļos.

Rīgas pilsētas pašvaldības atbildīgās personas sniedz konsultācijas būvniecības ieceru projektētājiem, kā arī akceptē iesniegtos projektus, kontrolējot normatīvu ievērošanu jautājumos par drošas un pieejamas vides radīšanu personām ar invaliditāti.

U12.7. Veicināt siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālu izmantošanu mājokļos

Uzdevuma pildīšanai darbības veiktas starptautisko projektu un izdalīto budžeta dotāciju līdzekļu ietvaros. Tā piemēram, pašvaldības līdzfinansētā (80 % apmērā) projekta „Mājokļu energoauditi 2011” (PVS ID 1961 – 2786) ietvaros organizēta 40 daudzdzīvokļu māju energoauditu izstrāde.

Izstrādāti un 2011. gada 11. oktobrī pieņemti RD saistošie noteikumi Nr.141 „Par kārtību, kādā Rīgas pilsētas pašvaldība sniedz palīdzību energoefektivitātes pasākumu veikšanai dzīvojamā mājā”.

Veicināta iedzīvotāju informētība un pašvaldības piedalīšanās valsts informācijas kampaņā „Dzīvo siltāk” un panākts, ka 2011. gadā renovācijai pieteiktas vairāk kā 40 mājas Rīgā, no tām 2011. gadā renovētas 6 mājas (Rusova ielā 4a, Bergu ielā 160 k.2, Gaujas ielā 29, Ganību dambī 8 a, Lielvārdes ielā 119 un Marsa gatvē 5), kā arī noslēgti līgumi par struktūrfondu piesaisti vēl 16 māju renovācijai.

Pārskata gadā veikta iepriekš renovētās 21 daudzdzīvokļu mājas termofotografēšana renovācijas kvalitātes pārbaudei un turpināta visu dzīvojamo māju, kam tiek veikta renovācija, fotografēšana renovācijas procesa laikā.

Caur masu medijiem, interneta vietnē www.rea.riga.lv, 2011. gadā atvērtajā Rīgas enerģētikas aģentūras Energoefektivitātes informācijas centrā un izstādes „Vide un enerģija 2011” laikā konsultēti iedzīvotāji par māju energoefektivitātes un renovācijas jautājumiem. Lai panāktu renovācijas procesa kvalitātes uzlabošanu, tiek organizēti regulāri Energoefektivitātes informācijas centra Lietpratēju diskusiju kluba semināri par ēku renovācijas jautājumiem.

2011. gadā organizēti 7 šādi semināri.

Aizsākts jauns pasākums – atvērto durvju dienas renovētās mājās. Decembrī organizēts pirmais pasākums Anņīņmuižas bulvārī 6, kur piedalījās 15 dalībnieki.

Sekojošas RD institūcijas 2011. gadā strādāja pie mērķa un tam pakārtoto uzdevumu īstenošanas: Rīgas Pašvaldības policija, RPA „Rīgas enerģētikas aģentūra”, SIA Rīgas pilsēt būvnieks, Mājokļu un vides departaments, Labklājības departaments, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, Rīgas pilsētas būvvalde.

Budžets

2011. gadā pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai no Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta un investīciju līdzekļiem novirzīti LVL 16 171 600, kas ir par 28 % mazāk nekā 2010. gadā.¹⁰⁰

Secinājumi

Tā kā dzīvojamais fonds pilsētā ir ļoti novecojis un dzīvojamā fonda atjaunošanai ir nepieciešami milzīgi resursi, ļoti atzinīgi ir vērtējama esošo mājokļu energoefektivitātes paaugstināšana. Ieviešot un realizējot daudzdzīvokļu māju renovāciju, iespējams būtiski samazināt izdevumus par siltumenerģiju, māja iegūst vizuāli pievilcīgu fasādi, kā arī tiek sekmēta energoefektivitātes jomas apgušana.

Mājokļu tirgus jomā jau ilgu laika posmu nemainīga iezīme visos Rīgas dzīvokļu segmentos – piedāvājumā trūkst labu īpašumu par adekvātu un pircējiem pieņemamu cenu. Daļa no piedāvātajiem īpašumiem ir sliktā stāvoklī vai arī to cena ir pārāk augsta, bet īpašnieki nav gatavi cenu samazināt.¹⁰¹

2010. gada 29. decembrī tika nodibināts un 2011. gadā darbu uzsāka pašvaldības SIA „Rīgas namu pārvaldnieks”¹⁰², apvienojot 15 pilsētas namu pārvaldes. Uzņēmuma mērķis ir samazināt apsaimniekošanas izdevumus, paaugstināt pakalpojuma kvalitāti, nepaaugstinot maksu, ieviest vienoti augstu apkalpošanas standartu visiem klientiem, kā arī maksimāli izmantot iespējas renovēt dzīvojamās ēkas, kas ir būtisks nosacījums klientu – Rīgas iedzīvotāju – dzīves kvalitātes paaugstināšanai.

¹⁰⁰ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2011

¹⁰¹ Latio

¹⁰² www.rdpārvaldnieks.lv

Signe Dobelniece, *Dr.phil. soc. darbā, asociētā profesore Latvijas Lauksaimniecības universitātē*

Mājoklis ir sabiedrības labklājības rādītājs, tas ir uzskatāms par cilvēku dzīves un darbības priekšnoteikumu, nodrošinot indivīdiem nepieciešamo vidi. Mājoklis pilda vairākas svarīgas funkcijas: dod patvērumu, drošību, sniedz relaksācijas iespējas, ļauj deklarēt dzīvesvietu, kas ir svarīgi citiem dzīves aspektiem, piemēram, sociālās palīdzības saņemšanai, lai piedalītos pašvaldību vēlēšanās, u. c.

Pārskata periodā 1012 dzīvokļi ir izīrēti personām vai ģimenēm, kuras bija dzīvokļu rindā. Tomēr arī tad ne visi iedzīvotāji mājokli var atļauties. Par to liecina fakts, ka palielinās bezpajumtnieku skaits.

Pieejamības aspektā ir veikts darbs arī mājokļu pielāgošanai personām ar funkcionāliem traucējumiem, kuras pārvietošanas rītnēkrēslā, ierīkojot rītnēkrēslu pacēlājus.

Uzdevumu „Veicināt finansiāli pieejamu mājokļu pieejamību pilsētā” nevajadzētu tik ļoti sašaurināt, attiecinot to, galvenokārt, uz trūcīgām un maznodrošinātām personām vai ģimenēm un saistot to primāri ar sociālo dzīvokļu celtniecību. Problēmas ar ekonomiski un sociāli adekvātu mājokli skar daudz plašāku sabiedrības daļu.

Indivīdu labklājībai ar mājokli kā pajumtes nodrošinātāju vien ir par maz, svarīga ir arī fiziskās un sociālās vides kvalitāte, kuras priekšnoteikumi ir sakārtota apkārtnē, kopienas izjūta. Daudz aktivitāšu ir veiktas gan privāto, gan pašvaldības īpašumā esošo mājokļu renovācijā un infrastruktūras uzlabošanā: pieslēgšana ūdensapgādes un kanalizācijas tīklam, iekškvartālu ceļu remonts u. c. Sociālās vides pilnveidošanā uzteicama aktivitāte ir ar ES līdzfinansējumu īstenotais projekts „Pievilcīgas un dinamiskas sabiedrības izveide kopīgi ar iedzīvotājiem”.

Atzinīgi vērtējama arī jaunā iniciatīva – atvērto durvju dienu organizēšana renovētajās mājās. Tas ļauj iedzīvotājus iepazīstināt ar labās prakses piemēriem, uzskatāmāk pārliecināt par māju siltināšanas un renovācijas pozitīvajiem aspektiem.

Ingūna Urtāne, *Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas departamenta direktore*

70. gados Rietumeiropā valdīja tendence veidot sociālos dzīvokļus, būvējot daudzdzīvokļu namus lielo pilsētu nomalēs. Tagad daudzviet šajās teritorijās ir sociāli nelabvēlīga vide, tādēļ politika tika mainīta, iesaistot sociālo jautājumu risināšanā privāto sektoru, un pilsētas neizmantotais dzīvojamais fonds tika sekmīgi integrēts sociālo mājokļu programmās. Iespējams, šāda integrēta pieeja ir nepieciešama arī Rīgai. Šobrīd daudzās Eiropas valstīs, piemēram Dānijā, Anglijā privātais sektors izīrē no 30 % līdz 50 % no sociālā dzīvojamā fonda. Pilsētas esošā dzīvojamā fonda izmantošanas efektīvizēšana, izmantojot modernas sadarbības un, tajā skaitā pilsētplānošanas metodes, ir Rīgas izaicinājums, lai novērstu sociāli nelabvēlīgu kvartālu, teritoriju veidošanos nākotnē. Tas noteikti prasīs ciešu valdības un pašvaldības sadarbību normatīvo aktu pilnveidošanā. Nepieciešama pašvaldības palīdzība arī maiņai no lielākām dzīvojamām platībām uz mazāku tiem dzīvokļu īpašniekiem, kas vairs nevar atļauties maksāt komunālos maksājumus par esošo platību.

Ir nepieciešama daudz radikālāka rīcība pret graustu īpašniekiem, meklējot vienlaikus arī atbalsta mehānismus to nojaukšanai, vai arī veicot daļēju pilsētas līdzfinansējumu ar sekojošu zemes pāreju pašvaldības īpašumā.

Energoefektivitātes pasākumu programma ir jauna lieta mājokļu kvalitātes uzlabošanā, taču trūkst pārliecinošas un ticamas informācijas par nepieciešamajiem ieguldījumiem un metodēm attiecībā pret to izmaksu efektivitāti.

Stratēģiskā mērķa M12 „Pilsēta ar kvalitatīvu mājokli” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Dzīvojamais fonds vidēji uz vienu iedzīvotāju, m ²	CSP	2004 22,9	2005 23,4	2006 24,2	2007 25	2008 25,5	2009 25,7			↑	↑	Pieaug
Uzbūvētas dzīvojamās ēkas (tūkst. m ² kopējās platības)	CSP	2004 165,7	2005 162,8	2006 349,2	2007 453,7	2008 389,5	2009 192,7	2010 59,1	2011 132,1	↑	↓	Pieaug
Dzīvojamā fonda apsaimniekošana (santīmi uz 1 m ²)	CSP	2004 14,9	2005 16,1	2006 17,4	2007 20,4	2008 32,1	2009 33,6	2010 31,6	2011 32,7	↑	↑	Samazinās

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M13 Iedzīvotājiem tuva efektīvas pārvaldes pilsēta

Efektīva un caurredzama pilsētas pārvalde ir būtisks priekšnoteikums, lai veidotu Rīgu par pilsētu, kas vērsta uz iedzīvotāju, uzņēmēju, kā arī viesu vajadzību nodrošināšanu un attīstībai labvēlīgas vides radīšanu.

Efektīva pārvaldība neaprobežojas ar iedzīvotāju informēšanu par to, kas notiek pilsētā dažādās jomās. Efektīvai pārvaldībai jābūt tādai, lai iedzīvotājs justos iesaistīts pilsētā notiekošajos procesos ne tikai kā kāda pakalpojuma saņēmējs, bet kā pilntiesīgs pilsētas iedzīvotājs, kura viedoklis dažādu jautājumu lemšanā pilsētai ir svarīgs.

Pašvaldība arvien meklē dažādas iespējas, kā pilsētniekiem atvieglot dažādu pakalpojumu saņemšanu, samazinot dažādus birokrātiskos šķēršļus. Tiek rasta iespēja pakalpojumus, kuriem tas ir iespējams, saņemt elektroniski. Piemēram, sākot ar 2011. gadu bērņus pirmsskolas izglītības iestādē var pieteikt elektroniski.

Ir augusi iedzīvotāju apmierinātību ar iespējām saņemt informāciju par pašvaldības darbu (tai skaitā plāniem, lēmumiem) – 2012. gadā to atzinīgi vērtēja 47,1 % rīdzinieku, 2010. gadā 37,8 %, 2008. gadā 29,3 % un 2007. gadā 32,6 %. Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem var secināt, ka vispozitīvāk rīdzinieki vērtēja Rīgu kā vietu, kur strādāt un dzīvot. Rīgas pašvaldības darbu kopumā respondenti vērtēja atzinīgāk (69,1 %) nekā iespēju piedalīties pilsētas attīstības plānošanas pasākumos, lēmumu pieņemšanas procesos, izteikt savu viedokli un iespēju ietekmēt pašvaldības lēmumus (30,9 %) ¹⁰³ (13.1. attēls).

Mērķa ietvaros ir izvirzīti 6 uzdevumi. Aktivitātes veiktas visu uzdevumu ietvaros.

U13.1. Nodrošināt pilsētas attīstības plānošanas dokumentos iekļauto nostādņu efektīvu darbību, plānoto aktivitāšu uzraudzību, koordināciju, izvērtēšanu un sasaisti ar pašvaldības budžetu

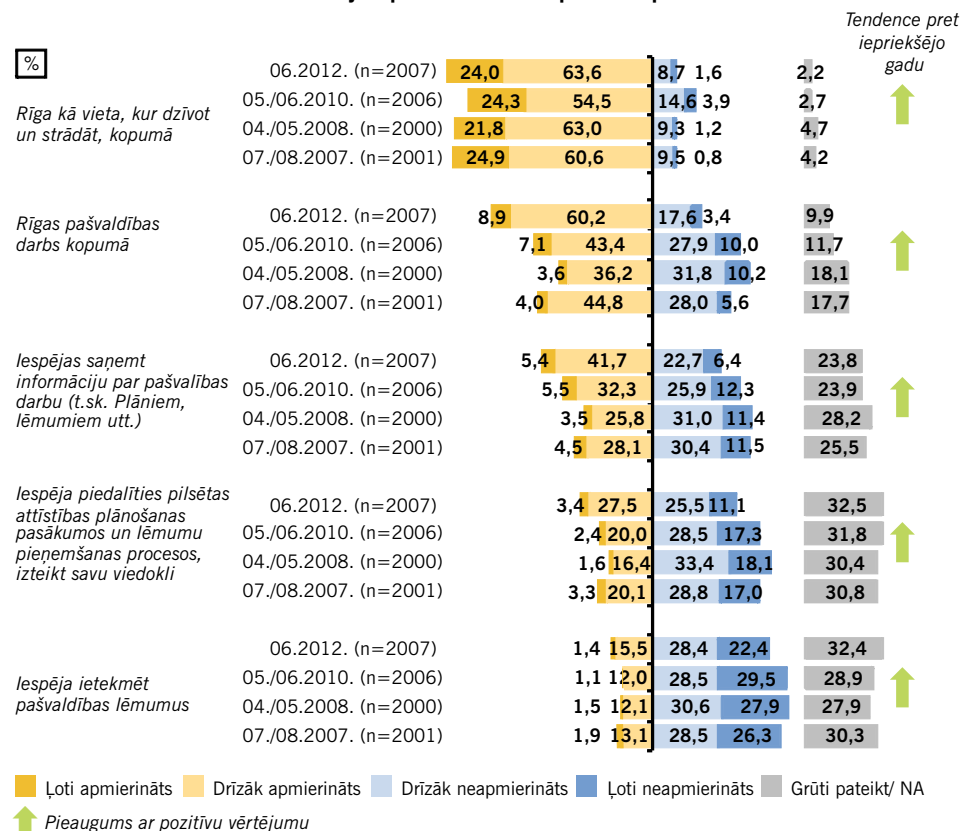
Ar RD lēmumu 2011. gadā tika mainīts Rīgas attīstības programmas termiņš no 2006. – 2012. gadam uz 2010. – 2013. gadam, lai saskaņotu plānošanas periodu ar nacionālo un ES plānošanas periodu.

Tāpat pārskata gadā tika uzsākta Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam izstrāde un Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam aktualizācija.

¹⁰³ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

13.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar pārvaldi pilsētā

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Uzdevuma ietvaros notiek arī ikgadējā pilsētas attīstības uzraudzība atbilstoši Rīgas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentiem. Sagatavots „2010. gada pārskats par Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam un attīstības programmas 2006. – 2012. gadam ieviešanu”.

Izstrādājot un īstenojot 2011. gada budžetu, sekmīgi tika nodrošināta ieņēmumu daļas izpilde, kā arī budžeta izdevumu daļas kontrole, panākot sabalansētu budžeta izpildi pārskata gadā. Tika nodrošināti nepieciešamie resursi pašvaldības pamatfunkciju izpildei, kā arī pašvaldības attīstības projektu, it īpaši ES projektu īstenošanai.

U13.2. Optimizēt pašvaldības darbību

Lai vienkāršotu pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību, mazinātu RD administratīvo aparātu un birokrātiskos šķēršļus komercdarbības nodrošināšanā un novērstu korupcijas riskus, pārskata gadā tika likvidēts RD Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs, tā funkcijas deleģējot citām RD struktūrvienībām. Tirdzniecības atļauju pieteikumus pieņem un izsniedz atļaujas Apmeklētāju pieņemšanas centrs un pilsētas rajonu izpilddirekcijas, savukārt Pilsētas attīstības departamentam uzticēts darbs ar grantu programmu „Atspēriens” un industriju atbalsta projektu „DUKA”, kā arī konsultāciju sniegšana par uzņēmējdarbības uzsākšanas jautājumiem.

2011. gadā tika likvidēts Rīgas Tūrisma koordinācijas un informācijas centrs. Tā funkcijas pārņēma Rīgas Tūrisma attīstības birojs”.

Apvienojot 15 pilsētas namu pārvaldes, 2010. gada 29. decembrī tika dibināts un 2011. gadā darbu uzsāka pašvaldības SIA „Rīgas namu pārvaldnieks”¹⁰⁴.

Tāpat pārskata gadā pieņēma lēmumu arī par PA „Rīgas dārzi un parki” likvidāciju, tās funkcijas uzticot pašvaldības SIA „Rīgas meži”.

2011. gada budžeta izpildes gaitā tika turpināti iepriekšējos gados uzsāktie pasākumi izdevumu ierobežošanai, pašvaldības veikto funkciju optimizēšanai un būtiskai izdevumu samazināšanai.

Visā Rīgas pilsētas pašvaldībā pabeigta elektronisko dienesta vēstuļu noformēšanas ieviešana, kā arī ieviesta vienota personālvadības sistēma KADRI.

Rīgas pašvaldības darbinieki apmācīti darbam ar informācijas sistēmām KADRI (344 darbinieki), NINO (93 darbinieki), KAVIS (3278 darbinieki).

U13.3. Nodrošināt korektas, pārskatāmas un aktuālas informācijas nodrošināšanu par pašvaldību kopumā un katru tās institūciju iedzīvotājiem un citām mērķa grupām, izmantojot plašu informācijas kanālu klāstu

Aktuālākā informācija par Rīgas pilsētas pašvaldību kopumā ir pieejama mājaslapā www.riga.lv. Taču lielai daļai pašvaldības institūciju ir savas mājaslapas, kurās tiek publicēta aktuālā informācija pārstāvētajā jomā.

Informācija sabiedrībai tika nodrošināta sadarbībā ar plašsaziņas līdzekļiem, piemēram, laik-

¹⁰⁴ www.rdpardvaldnieks.lv

raksti - „Neatkarīgā Rīta Avīze”, „Vesti Segodņa”, „Latvijas Avīze”, „Diena”, „Izglītība un Kultūra”; žurnāls „Ieva”; televīzijas – Latvijas Neatkarīgā Televīzija, TV5, Latvijas Televīzija, TV3+; radio – „Radio Skonto”, „Radio 101”, „Krievu Hitu Radio”, „European Hit Radio”, FM 88.6, FM 99.5, Radio Baltkom, Radio MixFM, Latvijas Radio, portāli – www.delfi.lv un www.rus.delfi.lv.

Nozīmīgākie pilsētas, valsts un starptautiskie pasākumi tika reklamēti pilsētvidē, izmantojot lielformāta standus, pašvaldības īpašumā esošos afišu stabus un standus, SIA „JCDecaux Latvija” un SIA „euroAWK” sabiedriskā transporta pieturvietu standus, SIA „Clear Channel Latvia” pilonus, SIA „Tilts Media” īpašumā esošās reklāmas plaknes uz tiltiem un ceļu pārvadiem.

Pārskata perioda sākumā tika izstrādāta un interneta mājaslapā www.rpbv.lv izvietota shematiska ilustrācija pilnam būvniecības procesam Rīgas pilsētā, atspoguļojot galvenos būvniecības ieceres realizēšanas posmus no plānošanas un arhitektūras uzdevuma pieprasīšanas Rīgas pilsētas būvvaldē līdz būves pieņemšanai ekspluatācijā. Klientu, interesentu un investoru ērtībai būvniecības procesa apraksts un shēma ir tulkota krievu un angļu valodā.

Sabiedrība un Rīgas iedzīvotāji par IKSD darbības jomām (izglītību, kultūru un sportu, kā arī sabiedrības integrācijas jautājumiem) var iepazīties IKSD interneta vietnē www.iksd.riga.lv, bet konkrētas tēmas meklēt pēc dažādām unikālām interneta adresēm var www.e-skola.lv, www.kultura.riga.lv un www.sports.riga.lv. Bez tam, atsevišķi īstenotie projekti pārskata gadā tika atainoti tādās mājaslapās kā piemēram, www.rigassvetki.lv, www.baltanakts.lv, www.eglufestivals.lv u. c.

Bukleti, plakāti par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem tiek izplatīti Rīgas Sociālajā dienestā, izpilddirekcijās, poliklīnikās, slimnīcās, bibliotēkās, skolās, kultūras iestādēs, baznīcās.

Rīgas Sociālajā dienestā 2011. gadā tika organizētas Atvērto durvju dienas, kuras apmeklēja aptuveni 2000 Rīgas iedzīvotāju.

Par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību, veselības aprūpi, veselības veicināšanu un atkarību profilaksi Rīgas pilsētas pašvaldībā var uzzināt, arī zvanot pa bezmaksas informatīvo tālruni 80005055. Pārskata gadā šādā veidā sniegtas 25 619 konsultācijas.

RD Apmeklētāju pieņemšanas centrā un tā teritoriālajās atrašanās vietās tiek izplatīti Rīgas pilsētas pašvaldības iestāžu/struktūrvienību sagatavotie informatīvie bukleti. Vērtējot iedzīvotāju pieprasījumus, centrs iniciē informatīvo bukletu izstrādes nepieciešamību par aktuāliem jautājumiem. 2011. gadā RD Apmeklētāju pieņemšanas centrā klātienē sniegta informācija

un konsultācijas 21 203 klientiem un, zvanot uz Rīgas domes Bezmaksas informatīvo tālruni 80000800 – 31 577 klientiem. Kopējais klientu kontaktu skaits 2011. gadā RD Apmeklētāju pieņemšanas centrā bija 69 875.

Latvijas masu informācijas līdzekļiem regulāri tiek sniegta informācija par pašvaldības finanšu un budžeta aktualitātēm, kā arī atbildes uz sabiedrību interesējošiem jautājumiem.

Arī pilsētas izpilddirekcijām ir savas mājaslapas, kurās tiek izvietota aktuālā informācija par izpilddirekcijā notiekošajiem procesiem.

U13.4. Nodrošināt pašvaldības finanšu caurskatāmību un izskaidrošanu sabiedrībai

Pārskata gadā, balstoties uz RD Audita un revīzijas pārvaldes audita ieteikumiem, optimizēta finanšu dokumentācija un plūsma.

Nodrošināta sadarbība ar starptautiskajām kredītreitinga aģentūrām „Standard & Poor's” un „Moody's”, kuri veikuši Rīgas pilsētas finanšu un budžeta sistēmas vērtējumu, publicējot pilsētas kredītreitinga ziņojumus.

Sadarbībā ar neatkarīgajiem revidentiem SIA „Deloitte Audits Latvia” veikts Rīgas pilsētas pašvaldības finanšu audits, RD kopsavilkuma finanšu pārskata revīzija, kura publicēta Rīgas pilsētas pašvaldības publiskajā pārskatā. Pārskats latviešu un angļu valodā pieejams RD interneta mājaslapā, kā arī stratēģijas uzraudzības sistēmas mājaslapā www.sus.lv.

U13.5. Veicināt attālināto pieejas kanālu (internets, telefons u.c.) izmantošanu pašvaldības pakalpojumu sniegšanā

Rīgas pilsētas būvvaldes klientu ērtībai izveidotas elektroniski aizpildāmas veidlapas. Klientu apkalpošanas centrā nodrošināta iespēja, izmantojot interneta terminālu, elektroniski apmaksāt Rīgas pilsētas būvvaldes maksas pakalpojumus, iegūt informāciju par piedāvātajiem e-pakalpojumiem, apskatīt digitalizētās vēsturiskā arhīva lietas.

2011. gada 19. maijā stājušies spēkā RD Saistošie noteikumi Nr.123 „Kārtība, kādā Rīgas pilsētas pašvaldība īsteno pirmsskolas izglītības nodrošināšanas funkciju”, kas nosaka, ka bērnus pirmsskolā piesaka tikai elektroniski, nevis iestādē.

U13.6. Sekmēt sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos (t.sk. sabiedrisko apspriešanu pasākumos)

2011. gadā tika turpināti sabiedrības iesaistīšanas pasākumi Rīgas pilsētas attīstības jautājumu risināšanā. Tika pievērsta liela uzmanība dažāda vecuma un sociālo slāņu sabiedrības informēšanai un aktīvai iesaistīšanai Rīgas pilsētas attīstības jautājumu apspriešanā. Piemēram, nodrošinātas publiskās un sabiedriskās apspriešanas ārpus darba laika, dažāda veida semināri, darba grupas un forumi, kā arī nodrošināta pieeja aktuālajai informācijai sociālā tīkla vietnē www.twitter.com.

Būtisku atgriezenisko saiti ar iedzīvotājiem rada Apkaimju projekta īstenošana, kura ietvaros notiek dažādi iedzīvotāju forumi.

2011. gadā norisinājās iedzīvotāju forums „Rīga dimd – iedzīvotāji runā”. Tajā piedalījās 220 cilvēki, no kuriem vairāk nekā puse bija nevalstisko organizāciju pārstāvji. Forumā tika vērtēta iepriekšējā forumā izteikto priekšlikumu ieviešana, kā arī 4 darbnīcās tika meklēti risinājumi konkrētām problēmām un izstrādātas projektu idejas, kas palīdzētu risināt šīs problēmas.

Arī 2011. gadā aktīvi darbojās Rīgas domē izveidotās konsultatīvās padomes gan invalīdu, gan sabiedrības integrācijas, gan jaunatnes lietu jautājumos.

Īpaša uzmanība 2011. gadā tika pievērsta brīvprātīgo darbam un tā attīstībai Rīgas pilsētā Eiropas brīvprātīgā darba gada kontekstā. Pērn tika izstrādāta rokasgrāmata pašvaldību darbiniekiem „Brīvprātīgā darba organizēšana pašvaldībā”, organizēts brīvprātīgā darba kurss skolēniem un Rīgas domes iestādēm, dodot iespēju piesaistīt brīvprātīgos plašāku un kvalitatīvāku pakalpojumu nodrošināšanai Rīgas iedzīvotājiem.

Ik gadu, arī pārskata gadā, analizēta Rīgas iedzīvotāju sabiedriskā doma nolūkā noskaidrot iedzīvotāju viedokļus un prioritātes.

RD institūcijas, kas 2011. gadā veica aktivitātes mērķa ietvaros – Rīgas pilsētas Būvvalde, Finanšu departaments, Rīgas pašvaldības policija, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Informācijas tehnoloģiju centrs, Apmeklētāju pieņemšanas centrs, Labklājības departaments, Mājokļu un vides departaments, Pilsētas attīstības departaments, Sabiedrisko attiecību nodaļa, Rīgas enerģētikas aģentūra, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Satiksmes departaments, Īpašuma departaments, Apmeklētāju pieņemšanas centrs, Rīgas pilsētas arhitekta birojs.

Secinājumi

Pašvaldība sniedz dažāda veida pakalpojumus daudzām cilvēku grupām, tāpēc ir vērtīgi zināt iedzīvotāju viedokli, ko pašvaldība cenšas noskaidrot ar dažādu aptauju palīdzību.

Saskaņā ar iedzīvotāju aptaujas¹⁰⁵ rezultātiem, iedzīvotāju vērtējums par pakalpojumu sniegšanas kvalitāti pašvaldības iestādēs ir uzlabojies salīdzinājumā ar vērtējumu šī paša gada februārī. Viedokli, ka viņus tā apmierina (atbildes „pilnīgi apmierina” un „drīzāk apmierina”), pauda 46% respondentu, bet aptuveni 1/5 daļa pētījuma dalībnieku (21%) sniedza kritisku vērtējumu („pilnīgi neapmierina” un „drīzāk neapmierina”).

Arvien aktīvāk pašvaldība cenšas iesaistīt dažādas iedzīvotāju grupas un nevalstiskās organizācijas ar pilsētas attīstību saistītos jautājumos, dažādu izglītojošu, kultūras, sporta un cita veida pasākumu organizēšanā un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanā. Dažādos forumos piedalījušās un savu redzējumu par pilsētas attīstības un sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanas jautājumiem snieguši arī NVO pārstāvji.

RD Birokrātijas apkarošanas centra darbības uzsvars tika likts uz nepārtrauktu RP iestāžu darba pilnveidošanu. 2011. gadā kopīgi ar citām kompetentām RP iestādēm un struktūrvienībām tika izvērtēti un pilnveidoti vairāk kā 40 no apmēram 250 Rīgas pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem, izsakot priekšlikumus pakalpojumu tālākai attīstībai un konstatēto trūkumu novēršanai.

2011. gada beigās tika izvērtēta puse no Rīgas pilsētas būvvaldes sniegtajiem pakalpojumiem. Tā rezultātā tika sastādīti pakalpojumu sniegšanas procesa apraksti, vienkāršots to sniegšanas process, būtiski samazināti pakalpojumu saņemšanas termiņi, samazināts administratīvais slogs kā klientiem tā iestādes darbiniekiem un veikti citi uzlabojumi.

Stratēģijas uzraudzības sistēmas mājaslapu pārskata gadā izmantojuši ap 10 000 interesentu. No tiem liela daļa ir studenti. Tas ļauj domāt, ka informācija par pašvaldību, tās paveikto, pilsētas sasniegumiem un rādītājiem ir noderīga. Arī tādā veidā pilsēta saņem atgriezenisko saiti no saviem iedzīvotājiem.

Pie faktoriem, ko pilsētas pārvaldības jomā būtu vērts uzlabot, jāmin dažādu iestāžu atbildības pārklāšanās un fragmentācija. Piemēram, pašvaldības būvēts veloceliņš apsaimniekošanā pa posmiem var būt dažādu iestāžu pārziņā, tas pats attiecas uz parku un skvēru apsaimniekošanu. Risinot operatīvos jautājumus, ne vienmēr skaidri starp departamentiem ir nodalīta atbildība vides jautājumu risināšanā. Tā kā vairāki vides jautājumi finansējuma un speciālistu trūkuma dēļ pārskata gadā netika risināti, izskatāma iespēja konsolidēt resursus šajā jomā.

Turpmāk nepieciešams vēl vairāk uzmanības pievērst iedzīvotāju lielākai iesaistīšanai pilsētas dzīvē visos līmeņos un dažādās jomās, tajā skaitā brīvprātīgā darba attīstīšanai RP, tādējādi veicinot iedzīvotāju lielāku ieinteresētību un atbildību par to, kas notiek pilsētā.

¹⁰⁵ „Rīgas domes darbības vērtējums. Iedzīvotāju aptauja. 2011. gada augusts”, SKDS

Nozares eksperta viedoklis

Ingūna Urtāne, *Vides aizsardzības un reģionālas attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas departamenta direktore*

Šodien Rīgas Domes mājas lapa var kalpot kā piemērs e-pakalpojumu sniegšanā arī citām Eiropas pilsētām, ir jomas, kur varētu tikt veikti uzlabojumi.

Sarežģīta joprojām ir situācija ar vides pieejamību sabiedrības grupām ar īpašām vajadzībām – māmiņām ar bērniem, cilvēkiem ar invaliditāti. Tā kā vides infrastruktūras izveide ir dārga un attīstās pārāk gausi, būtiski ir veicināt e-pakalpojumus tādās jomās, kas atvieglotu šo sabiedrības grupu piekļuvi pakalpojumiem.

Efektīvāks Rīgas Domes attīstības stratēģijas ieviešanas uzraudzības mehānisms būtu projektu procesu norises monitorings, kur uzsāktajiem projektiem būtu redzama to virzība laikā, ieguldītie resursi un sagaidāmais pabeigšanas termiņš. Šie projekti varētu tikt apvienoti vairākās tematiskās grupās, kā piemēram e-pakalpojumu attīstība, sociālie mājoņi, bērnu dārzi utt. Kas, savukārt, būtu pieejama arī apkaimju griezumā. Tas katram iedzīvotājiem ļautu sekot sev būtiskākajām aktivitātēm un objektīvāk spriest par Domes darba efektivitāti, izvairoties no lieka populisma.

Marija Golubeva, *izglītības politikas eksperte*

Notika vairāki uzlabojumi Rīgas pašvaldības organizāciju informācijas aprītē un pakalpojumu sniegšanā, bet kopumā joprojām nepietiekoši tiek nodrošināta iedzīvotāju līdzdalība pašvaldības lēmumu pieņemšanā un darbības uzraudzībā. Kā liecina pētījumi, jo atvērtākas ir administratīvās vai politiskās sistēmas, jo lielāka ir iedzīvotāju gatavība iesaistīties tajās (Lowndes et al 2006a). Pārskata gadā Rīgā iedzīvotāju līdzdalība pilsētas pārvaldē joprojām notika caur vienreizējiem plašiem pasākumiem (forumiem), bet netika izveidoti pastāvīgi mehānismi iedzīvotāju iesaistei lēmumu pieņemšanā un pašvaldības budžeta uzraudzībā – pilsoņu paneli vai interneta portāls līdzdalībai.

Kā soli pārskatāmas un aktuālas informācijas nodrošināšanas virzienā var vērtēt Rīgas pilsētas Būvvaldes interneta mājas lapā www.rpbv.lv izvietoto shematisko ilustrāciju būvniecības procesam Rīgas pilsētā. Uzlabojas arī informācijas pieejamība par IKSD darbības jomām – izglītību, kultūru un sportu.

Pozitīvi vērtējama jauno noteikumu ieviešana, kas nosaka, ka bērnus pirmsskolā piesaka tikai elektroniski, kā arī elektroniski aizpildāmo veidlapu ieviešana Rīgas pilsētas Būvvaldē.

2011. gadā notikušās RD struktūrvienību reorganizācijas pasākumi ir vērtējami kā pozitīvi galvenokārt no administratīvo izdevumu samazināšanas viedokļa. Par pašvaldības funkciju optimizēšanu apvienojot 15 pilsētas namu pārvaldes ir pārargri spriest, jo ir pagājis pārāk īss laiks, lai to novērtētu. Lai SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” (RNP) pašvaldības namu apsaimniekošanā varētu efektīvi strādāt būtu jāpārvērtē tā vispārējā darbība, kā arī jāstrādā pie likumdošanas izmaiņām. Iespējams, ka šī joma ir visnesakārtotākā visā pašvaldības darbībā un prasa steidzīgus risinājumus. Lai uzlabotu rīdzinieku dzīves kvalitāti un veicinātu atbildību, pašvaldībai ir jānodrošina apstākļus, lai aizvien vairāk dzīvokļu īpašnieku spētu apvienoties dzīvokļu īpašnieku biedrībās un patstāvīgi lemt par sava īpašuma apsaimniekošanu.

Komunikācijā ar iedzīvotājiem Rīgas pašvaldība veiksmīgi izmanto visdažādākos komunikācijas veidus. Ir augusi tiešā komunikācija ar iedzīvotājiem Twitter (atsevišķas RD iestādes, kā

piemēram, Satiksmes departaments, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Pilsētas attīstības departaments) un var redzēt, ka aizvien vairāk atgriezeniskā saite notiek tieši šeit, kā arī RD institūcijas labprāt izmanto šo rīku tūlītējai sabiedrības informēšanai.

Iedzīvotāju informēšanai par pilsētā notiekošo var veiksmīgi izmantot arī RNP rēķinu „aizmugures”, uz kurām var uzdrukāt vajadzīgo informāciju, tādējādi taupot resursus un sasniedzot arī to sabiedrības daļu, kas, iespējams, internetu nelieto.

Atzinīgi ir vērtējami Rīgas Domes veiktie pasākumi, lai uzzinātu Rīgas iedzīvotāju viedokli (piemēram, iedzīvotāju forums „Rīga dimd – iedzīvotāji runā” 2011, Rīgas apkaimju forums 2011). Ir novērots, ka uz šiem pasākumiem pārsvarā nāk pilsētas aktīvās NVO vai arī aktīvie pilsētnieki (visbiežāk pilsētplānotāju vai sociālo zinātņu studenti, kā arī profesionāļi) un tas savā ziņā pārtop par NVO tikšanās reizēm un domu apmaiņu platformu.

13.1. tabula

Stratēģiskā mērķa M13 „Iedzīvotājiem tuva efektīvas pārvaldes pilsēta” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Latvijas Republikas pilsoņu īpatsvars uz gada sākumu	Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes	2006 63,6	2007 66,2	2008 67,6	2009 68,7	2010 74,4	2011 67,1	2012 68,5		↑	↑	Pieaug
Latvijas Republikas pilsoņu skaits	Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes	2005 446613	2006 462560	2007 478256	2008 485121	2009 489486	2010 507772	2011 508012	2012 508157	↑	↑	Pieaug
Sieviešu īpatsvars pilsētas deputātu kopskaitā	RD		2007 21,67%				2009 16,67%			↓		Pieaug
Interneta pieslēgums mājāsaimniecībās	CSP	2005 21,2%	2006 42,3%	2007 52,6%	2008 60,4%	2009 64,4%	2010 65%			↑	↑	Pieaug
Interneta lietošana uzņēmumos, % no uzņēmumu kopskaita	CSP	2005 52%	2006 47,0%	2007 53,7%	2008 64,6%	2009 89,3%	2010 91,5%			↑	↑	Pieaug
Biedrību, nodibinājumu un fondu skaits	CSP	2005 2 159	2006 2 473	2007 2 481	2008 2 595	2009 3 289	2010 3 348			↑	↑	Pieaug

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

Kopējie secinājumi

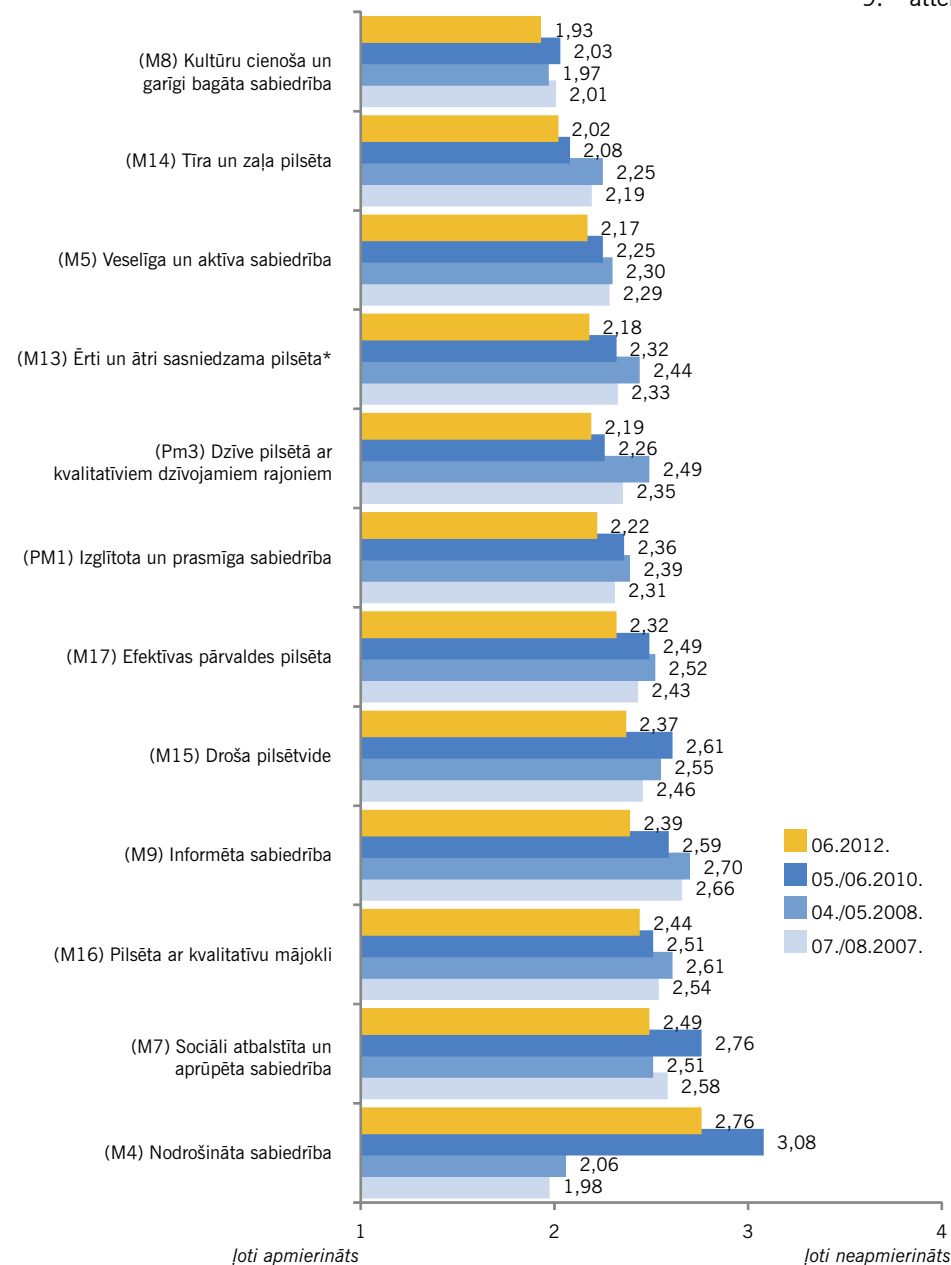
1. Gatavojot pārskatu par 2010. gadu, par pamatu mērķu aprakstiem tika izmantotas RD iestāžu un struktūrvienību sniegtās atskaides par veiktajām aktivitātēm Rīgas attīstības programmas 2010. – 2013. gadam uzdevumu ietvaros izvirzīto Prioritāšu un Tūlītējo soļu ietvaros, taču tika secināts, ka šādā veidā koordinatori ir apgrūtināta informācijas apkopošana un sniegšana, savukārt Pārskata izstrādātiem – informācijas atspoguļošana. Tādējādi, izstrādājot Pārskatu par 2011. gadu, informācija tiek atspoguļota mērķu ietvaros izvirzīto uzdevumu griezumā.
2. Visu līdz šim izstrādāto Pārskatu rezultātā gūtie secinājumi tiek ņemti vērā šobrīd izstrādes stadijā esošās Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam izstrādē.
3. Arvien aktuāls ir jautājums par mērķi raksturojošo indikatoru pārskatīšanu, jo lielu daļu rādītāju LR Centrālā statistikas pārvalde vairs neapkopo, kā rezultātā nav jaunākās informācijas, kā arī bieži vien rādītājs ir novecojis un vairs neatspoguļo virzību uz mērķa sasniegšanu.
4. Būtiska nozīme, izvērtējot pilsētā notiekošos procesus, ir iedzīvotāju paustajam viedoklim. Kopumā aptaujas¹⁰⁶ vidējie rādītāji liecina, ka iedzīvotāju apmierinātības vērtējumam 2012. gadā salīdzinājumā ar iepriekš veiktajām aptaujām 2007., 2008. un 2010. gadā ir izteikti pozitīva tendence – RP darbība un procesi pilsētā vairāk apmierina nekā neapmierina pilsētniekus. Absolūtais vairākums apmierinātības vērtējumu, izņemot indikatoru „Augoša, daudzveidīga un partnerīga ekonomika” – rādītājs 2.76¹⁰⁷ pārsniedz pirmskrīzes 2007. gada rādītājus. Piemēram, visatzinīgāk Rīgas iedzīvotāji vērtējuši indikatoru „Radoša un eiropiska pilsēta ar augstvērtīgu kultūras dzīvi” – 1.71¹⁰⁸, rādītājs „Ģimeniska, veselīga un aktīva sabiedrība” bija otrais pozitīvāk vērtētais rādītājs – apmierinātības ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām Rīgā, vidējais rādītājs ir 1.90. Trešais pozitīvāk novērtētais indikators ir „Zaļa pilsēta ar labu vides kvalitāti” – 2.02. Savukārt, indikatora „Izglītota un prasmīga sabiedrība” vidējais rādītājs ir 2.15 un indikatora „Ērti un ātri sasniedzama pilsēta” vērtējums 2012. gadā ir 2.18 (9. attēls).

¹⁰⁶ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

¹⁰⁷ Vidējais aritmētiskais rādītājs 4 punktu skalā, kur „1” nozīmē „loti apmierināts”, bet „4” – „loti neapmierināts”

¹⁰⁸ Vidējais aritmētiskais rādītājs 4 punktu skalā, kur „1” nozīmē „loti apmierināts”, bet „4” – „loti neapmierināts”

9. attēls

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

5. Izvērtējot pilsētas iedzīvotāju viedokli, 2012. gada jūnijā veiktās aptaujas dati parāda, ka rīdzinieki salīdzinoši kritiski vērtē nodarbinātības iespējas galvaspilsētā: 36,9 % no aptaujātajiem ir apmierināti ar nodarbinātības iespējām Rīgā, bet 48,2 % aptaujāto pauduši negatīvu viedokli šajā jomā. Kā galvenos iemeslus neapmierinātībai ar nodarbinātības iespējām Rīgā respondenti minējuši to, ka ir grūti atrast darbu un nav piemērotu darba vietu (45,8 %), darbs ir slikti apmaksāts, zemas algas (27,3 %), vecuma ierobežojums (par jaunu/ par vecu) – 15 %, daudzi cilvēki brauc prom uz ārzemēm (5,3 %) un citi. Negatīvo viedokli pārsvarā pauduši gan vīrieši, gan sievietes, vecumā no 45 līdz 54 gadiem, bezdarbnieki ar zemiem ienākumiem.
6. Ņemot vērā, ka pārskata gadā Rīgas domē uzsākts darbs pie Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam izstrādes, lai noskaidrotu prioritāros Rīgas attīstības mērķus iedzīvotāju skatījumā, 2012. gada jūnijā veiktās iedzīvotāju aptaujas¹⁰⁹ ietvaros galvaspilsētas iedzīvotājiem tika lūgts raksturot, kādu Rīgu viņi vēlētos redzēt 2020. gadā, domājot par iedzīvotājiem, sabiedrību, par ekonomiku un par pilsētvidi. Lielākā vienprātība pilsētas iedzīvotājiem ir, domājot par ekonomiku Rīgā 2020. gadā – visbiežāk minētā atbilde ir „pilsēta ar attīstītu rūpniecību” (43%), citas atbildes atzīmētas ievērojami retāk (jāatzīmē, ka katrā jomā bija jāizvēlas tikai viens raksturojums – tas, ko uzskata par svarīgāko). Dati liecina, ka 16% aptaujāto 2020. gadā vēlētos redzēt pilsētu ar ekonomiku, kas balstīta uz tranzītu un loģistiku, 15% – Rīgu kā populāru atpūtas un darījumu tūrisma galamērķi, 13% – pilsētu ar ekonomiku, kas balstīta uz zinātnes sasniegumiem, un 7% – pilsētu ar ekonomiku, kas balstīta uz radošo jomu attīstību.

Mērķu rādītāju dinamikas analīze

Salīdzinoši sekmīga virzība uz nospraustā mērķa sasniegšanu ir sekojošos stratēģiskajos mērķos:

- PM1 Izglītota un prasmīga sabiedrība;
- PM2 Radoša un eiropiska pilsēta ar augstvērtīgu kultūras dzīvi;
- PM3 Uz starptautisku sadarbību vērsta pilsētas ekonomikas attīstība;
- PM4 Dzīve pilsētā ar kvalitatīvām apkaimēm;
- M5 Ģimeniska, veselīga un aktīva sabiedrība;
- M6 Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība;
- M9 Ērti un ātri sasniedzama pilsēta;
- M11 Droša pilsētvide;
- M13 Iedzīvotājiem tuva efektīvas pārvaldes pilsēta.

¹⁰⁹ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Nepietiekoša virzība uz nospraustā mērķa sasniegšanu ir sekojošos stratēģiskajos mērķos:

- M7 Augstas pievienotās vērtības konkurētspējīga ekonomika;
- M8 Augoša, daudzveidīga un partnerīga ekonomika;
- M10 Zaļa pilsēta ar labu vides kvalitāti;
- M12 Pilsēta ar kvalitatīvu mājokli.

Īpaša uzmanība būtu jāpievērš šādiem rādītājiem:

- Zemais un strauji sarūkošais iedzīvotāju skaits Rīgā (PM4);
- Arvien zemāks eksakto zinātņu centralizēto eksāmenu kārtotāju īpatsvars vidusskolās (matemātikā, fizikā, ķīmijā, bioloģijā) (PM1);
- Pirmskolas vecuma bērnu skaits, kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmskolas izglītības iestādēs (PM1);
- Pieaugošais HIV inficēšanās gadījumu skaits (uz 100 000 iedzīvotājiem) (M5);
- Nāves gadījumi, kuru cēlonis ir asinsrites (sirds un asinsvadu) slimības, uz 100 000 iedzīvotājiem (M5);
- Zems jaundzimušo skaits (M5);
- Zemais dabiskais pieaugums uz 1000 iedzīvotājiem (M5);
- Zemais IKP pieaugums (M7);
- Zemais iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes līmenis (M8);
- Džini koeficients (M8);
- Strādājošo mēneša vidējās darba samaksa bruto un neto, LVL (M8);
- Gaisa kvalitātes rādītāji (M10);
- Dzīvojamā fonda apsaimniekošanas izmaksu pieaugums (M12);
- Iedzīvotāju apmierinātība ar mājokļu kvalitāti (M12);
- Ceļu satiksmes negadījumos ievainoto skaits pilsētas robežās (M11);
- Sašķīrto atkritumu daudzums (M10);
- Meliorācijas sistēmas stāvoklis pilsētā (M10);
- Iedzīvotāju apmierinātība ar iespēju ietekmēt pašvaldības darbu (M13);
- Iedzīvotāju apmierinātība ar iespēju piedalīties pilsētas attīstības plānošanas pasākumos un lēmumu pieņemšanas procesos, izteikt savu viedokli (M13).

Pārskata sagatavošanā izmantotie materiāli

DOKUMENTI

- Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam. Rīga: Rīgas dome, 2010
- Rīgas attīstības programma 2010. – 2013. gadam. Rīga: Rīgas dome, 2010
- RD 2010. gada 9. novembra iekšējie noteikumi Nr.5 „Kārtība, kādā tiek īstenota Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmas 2006. – 2012. gadam izpildes uzraudzība”

Rīgas domes iestāžu un struktūrvienību apkopojums stratēģijas mērķu un tiem pakārtoto uzdevumu īstenošanā

struktūrvienība / mērķis	PM1	PM2	PM3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11	M12	M13
Finanšu departaments													
Pilsētas attīstības departaments													
Īpašuma departaments													
Izglītības, kultūras un sporta departaments													
Labklājības departaments													
Satiksmes departaments													
Mājokļu un vides departaments													
Apmeklētāju pieņemšanas centrs													
Informācijas tehnoloģiju centrs													
Rīgas Tūrisma attīstības birojs													
Ārlietu pārvalde													
Sabiedrisko attiecību nodaļa													
Rīgas Pašvaldības policija													
Rīgas pilsētas būvvalde													
Rīgas Austrumu izpilddirekcija													
Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija													
Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija													
RPA "Rīgas Enerģētikas aģentūra"													
RPA "Rīgas gaisma"													
RPA „Rīgas pilsētas arhitekta birojs”													
SIA "Rīgas pilsēt būvnieks"													
SIA "Rīgas meži"													

- Rīgas domes 20.03.2012. iekšējie noteikumi Nr.15 „Kārtība, kādā sakārtojamas vai nojaucamas pilsētvidi degradējošas, sabrukušas vai cilvēku drošību apdraudošas ēkas (būves) Rīgā”
- Grozījumi ministru kabineta 1997. gada 1. aprīļa noteikumos Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi”, izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma 2. panta ceturto daļu, www.likumi.lv
- Pārskats par Gaisa kvalitātes Rīcības programmas izpildes gaitu 2011. gadā
- Rīgas Pašvaldības policijas Darba pārskats 2011
- Rīgas domes Labklājības departamenta gadagrāmata „Sociālā sistēma un veselības aprūpe Rīgā 2011. gadā”, Rīga, 2012
- Rīgas pilsētas pašvaldības 2011. gada publiskais pārskats. Rīga: Rīgas dome, 2012
- Rīgas domes Satiksmes departamenta gadagrāmata 2011
- Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas gaisma” 2011. gada publiskais pārskats
- Veselības veicināšanas stratēģija 2012. – 2021. gadam „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā”, Rīga: Rīgas dome, 2012
- Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta gadagrāmata 2011

SABIEDRISKO APTAUJU REZULTĀTI, PĒTĪJUMI

- Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas domes darbības vērtējums”, SIA SKDS, 2011. gada novembris
- Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs
- Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012
- Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības novērtēšanas metodoloģija Rīgas apkaimju līmenī. I Posma atskaite”, SIA Datorkarte, 2011

INTERNETA RESURSI

- Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze www.csb.gov.lv
- Nacionālās ziņu aģentūras mājas lapa www.leta.lv
- Rīgas apkaimju portāls www.apkaimes.lv
- SIA „Lursoft” datu bāze www.lursoft.lv
- Stratēģijas uzraudzības sistēmas mājas lapa www.sus.lv
- Rīgas domes Labklājības departamenta mājas lapa www.ld.riga.lv
- Biznesa portāls www.db.lv
- Ziņu portāls www.nra.lv
- www.latio.lv
- www.rop.lv
- www.ziemeļukoridors.lv

- www.liaa.lv
- www.balticbike.lv
- www.nozare.lv
- www.statoil.lv
- www.likumi.lv
- www.riga.lv
- www.europa.eu
- www.eiropa.lv
- www.doingbusiness.org
- www.latvenergo.lv
- www.rigassatiksme.lv
- www.rigasaustrumi.lv
- www.tvnet.lv

IESAISTĪTĀS RĪGAS DOMES STRUKTŪRVIENTĪBAS

- Finanšu departaments
- Īpašuma departaments
- Izglītības, kultūras un sporta departaments
- Labklājības departaments
- Mājokļu un vides departaments
- Pilsētas attīstības departaments
- Satiksmes departaments
- Apmeklētāju pieņemšanas centrs
- Ārlietu pārvalde
- Informācijas tehnoloģiju centrs
- Rīgas Pašvaldības policija
- Rīgas pilsētas būvvalde
- Rīgas Tūrisma attīstības birojs
- Sabiedrisko attiecību nodaļa
- Rīgas Austrumu izpilddirekcija
- Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija
- Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija
- RPA „Rīgas pilsētas arhitekta birojs”
- RPA „Rīgas gaisma”
- RPA „Rīgas enerģētikas aģentūra”
- SIA „Rīgas pilsēt būvnieks”
- SIA „Rīgas meži”
- SIA „Rīgas ūdens”

ĀRĒJĀS INSTITŪCIJAS

- Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde
- SIA „Lursoft”
- Starptautiskā lidosta „Rīga”
- Nodarbinātības valsts aģentūra
- Kredītaģentūra „Standard&Poor's”
- Kredītaģentūra „Moody's Investors Service”
- Latvijas Republikas Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
- Valsts Vides dienests

NOZARU EKSPERTI

- Aigars Plotkāns, teritorijas mārketinga un ekonomikas eksperts
- Signe Dobelniece, Dr.phil.soc.darbā, asociētā profesore LLU
- Ingūna Urtāne, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas departamenta direktore
- Alija Turlaja, Sarkandaugavas attīstības biedrības valdes locekle
- Marija Golubeva, izglītības politikas eksperte

IZSTRĀDĀTĀJI

- Uldis Jansons, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta direktora p.i.
- Armands Krūze, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes vadītājs
- Guntars Ruskuls, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļas vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks
- Zita Ruņģe, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās uzraudzības nodaļas vadītāja
- Anda Ellēna – Alēna, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās uzraudzības nodaļas vadītāja p.i.
- Renāte Tuča, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes, Galvenā monitoringa speciāliste, nodaļas vadītāja vietniece
- Ilmārs Grīntāls, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās uzraudzības nodaļas Galvenais monitoringa speciālists
- Māra Zīra, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās plānošanas nodaļas Galvenā stratēģiskās plānošanas speciāliste, nodaļas vadītāja vietniece
- Andris Ločmanis, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās plānošanas nodaļas Galvenais telpiskās attīstības plānotājs – ĢIS eksperts
- Solveiga Tilība, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās plānošanas nodaļas Galvenā projektu vadītāja

